

Ruth en Esther

Toegelicht & toegepast

Ruth en Esther

Toegelicht & toegepast

De zichtbare en onzichtbare kracht van
Gods genade

Ger de Koning

Uitgeverij: Johannes Multimedia
e-mail: info@johannes-multimedia.nl
website: www.johannes-multimedia.nl

ISBN: 978-90-5798-431-0 (Paperback)
ISBN: 978-90-5798-421-1 (E-book)
© 2013 Uitgeverij Johannes Multimedia
Omslagontwerp: Eva de Vlaming / Theis-Jan Goudswaard
Lay-out: Jan Noordhoek

Niets uit deze uitgave mag - anders dan voor eigen gebruik - worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van 'Stichting Johannes Multimedia' of de auteur.

Het gebruik van de Herziene Statenvertaling is in dit commentaar toegestaan onder voorwaarde van de volgende duidelijke copyrightvermelding: De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © Stichting HSV 2010. Alle rechten voorbehouden, © Stichting HSV en Uitgeverij Jongbloed - Heerenveen.

Inhoud

Vooraf		9
Tekstgebruik		11
	Afkortingen	11
	Vertalingen	11
	Verwijzingen	11
	Haakjes	12
Het boek Ruth		17
Ruth 1		21
verzen 1-2	Hongersnood in Bethlehem	21
verzen 3-4	Trouwen met Moabitische vrouwen	25
verzen 5-6	Naomi gaat terug naar Israël	26
verzen 7-13	Naomi en haar schoondochters	27
verzen 14-15	De keus van Orpa en Ruth	31
verzen 16-17	De 'geloofsbelijdenis' van Ruth	32
vers 18	Naomi berust erin dat Ruth meegaat	34
verzen 19-22	Naomi en Ruth komen in Bethlehem	35
Ruth 2		38
vers 1	Boaz	38
vers 2	Ruth wil aren gaan rapen	39
vers 3	Ruth komt op het veld van Boaz	40
verzen 4-7	Het getuigenis over Ruth tot Boaz	41
verzen 8-10	Boaz spreekt Ruth aan	43
verzen 11-12	Boaz vertelt wat hij van Ruth weet	45
vers 13	Reactie van Ruth op de goedheid van Boaz	47
vers 14	Boaz en Ruth eten samen	47
verzen 15-16	De knechten krijgen een nieuwe opdracht	49
vers 17	De opbrengst	50

Inhoud

verzen 18-19	Ruth laat Naomi delen in de zegen	51
vers 20	Naomi herkent in Boaz een van de lossers	52
verzen 21-23	Ruth blijft op het veld van Boaz werken	53

Ruth 3 55

vers 1	Naomi zoekt rust voor Ruth	55
vers 2	Naomi weet wie Boaz is en waar hij is	56
verzen 3-4	Instructies van Naomi voor Ruth	58
verzen 5-6	De gehoorzaamheid van Ruth	61
vers 7	Ruth gaat aan Boaz' voeteneind liggen	62
verzen 8-9	Boaz ontdekt Ruth	63
verzen 10-11	Boaz bemoedigt en prijst Ruth	65
verzen 12-13	Een andere lossers	66
verzen 14-15	Terug naar de stad	67
verzen 16-18	Ruth komt terug bij Naomi	69

Ruth 4 71

verzen 1-2	De twee lossers en de getuigen	71
verzen 3-6	De onderhandeling over de lossing	74
verzen 7-8	De lossing bezegeld	77
verzen 9-10	Wat Boaz heeft gelost	77
verzen 11-12	Zegenwensen voor het huis van Boaz	78
vers 13	De zoon van Boaz en Ruth	79
verzen 14-17	De zoon van Ruth is de zoon van Naomi	80
verzen 18-22	Geslachtsregister van David	82

Het boek Esther 87

Esther 1 91

verzen 1-4	Een maaltijd voor vorsten en dienaren	91
verzen 5-8	Een maaltijd voor het volk	93
verzen 9-12	Koningin Vasthi	96
verzen 13-22	De raad van Memuchan	98

Esther 2		103
verzen 1-4	Voorstel voor een nieuwe koningin	103
verzen 5-7	Mordechai en Esther	105
verzen 8-9	Esther onder de hoede van Hegai	107
verzen 10-11	Esther en Mordechai	108
verzen 12-14	Vorbereiding om bij de koning te komen	109
verzen 15-18	Esther wordt koningin	112
verzen 19-20	Nogmaals Mordechai en Esther	114
verzen 21-23	Mordechai ontdekt een samenzwering	115
Esther 3		117
vers 1	Haman, de Agagiet	117
verzen 2-7	Haman – Mordechai	119
verzen 8-9	Het plan van Haman	123
verzen 10-15	Ahasveros beveelt alle Joden weg te vagen	125
Esther 4		129
verzen 1-4	Mordechai en de Joden in rouw	129
verzen 5-14	Mordechai zegt wat Esther moet doen	131
verzen 15-17	Antwoord van Esther	135
Esther 5		138
verzen 1-2	De gouden scepter	138
verzen 3-5a	Eerste verzoek van Esther	139
verzen 5b-8	Tweede verzoek van Esther	140
verzen 9-12	De eigenroem van Haman	142
verzen 13-14	De haat tegen Mordechai	144
Esther 6		146
verzen 1-5	De koning wil Mordechai eer bewijzen	146
verzen 6-9	Haman adviseert de koning	149
verzen 10-11	Haman bewijst Mordechai eer	151
verzen 12-14	Haman begint te vallen	152

Inhoud

Esther 7		155
verzen 1-4	Het verzoek van Esther	155
verzen 5-10	Haman ontmaskerd en geoordeeld	157
Esther 8		161
verzen 1-2	De verhoging van Mordechai	161
verzen 3-6	Het pleidooi van Esther	162
verzen 7-9	Het tweede bevel van de koning	164
verzen 10-14	Het bevel van de koning bekendgemaakt	167
verzen 15-17	De heerlijkheid van Mordechai	169
Esther 9		173
verzen 1-10	De Joden doden hun tegenstanders	173
verzen 11-14	Aanvullend verzoek van Esther	176
verzen 15-19	Rust, blijdschap en maaltijden	178
verzen 20-32	Instelling van het Purimfeest	180
Esther 10		186
verzen 1-3	De grootheid van Mordechai	186

Vooraf

Deze toelichting op de boeken *Ruth* en *Esther* is bedoeld als een hulp bij persoonlijke studie van deze bijbelboeken. Ieder die er gebruik van maakt, wordt aangeraden dat te doen op dezelfde wijze als de Joden in Beréa naar de uitleg van het Woord luisterden: *“Zij ontvingen het woord met alle bereidwilligheid, terwijl zij dagelijks de Schriften onderzochten of deze dingen zo waren” (Hd 17:11).*

Het is mijn verlangen en gebed dat het lezen van deze toelichting de liefde voor Gods Woord groter maakt. Als dat het geval is, zal dat zichtbaar worden in meer trouw en toewijding in het navolgen van de Heer Jezus. Dat zal zijn tot verheerlijking van de God en Vader van onze Heer Jezus Christus, *“aan Wie de heerlijkheid en de kracht is tot in alle eeuwigheid! Amen” (1Pt 4:11b).*

Vanuit het verlangen dat de lezer zich met het Woord van God bezighoudt, zijn tekstverwijzingen zoveel mogelijk geciteerd. Dat betreft dan de tekstverwijzingen die direct bij het onderwerp horen. De citaten zijn in tekstvakken geplaatst. Andere verwijzingen (voorafgegaan door ‘zie’) kan de lezer zelf in de Bijbel lezen. Ik raad aan dat ook te doen, want het is belangrijk vertrouwd te worden met de eigen Bijbel.

Ik ben dankbaar dat uitgeverij Jongbloed toestemming heeft gegeven gebruik te maken van de Herziene Statenvertaling (HSV), die in december 2010 is verschenen. De bijbeltekst van *Ruth* en *Esther* is in deze vertaling in de toelichting opgenomen.

Ger de Koning

Middelburg, maart 2013

Reageren op de inhoud kan:

Tel. 0118-638458

E-mail: ger.de.koning@gmail.com

Tekstgebruik

Afkortingen

Gn	Genesis	Js	Jesaja	Rm	Romeinen
Ex	Exodus	Jr	Jeremia	1Ko	1 Korinthiërs
Lv	Leviticus	Kl	Klaagliederen	2Ko	2 Korinthiërs
Nm	Numeri	Ez	Ezechiël	Gl	Galaten
Dt	Deuteronomium	Dn	Daniël	Ef	Efeziërs
Jz	Jozua	Hs	Hosea	Fp	Filippiërs
Ri	Richteren	Jl	Joël	Ko	Kolossers
Ru	Ruth	Am	Amos	1Th	1 Thessaloniërs
1Sm	1 Samuel	Ob	Obadja	2Th	2 Thessaloniërs
2Sm	2 Samuel	Jn	Jona	1Tm	1 Timotheüs
1Kn	1 Koningen	Mi	Micha	2Tm	2 Timotheüs
2Kn	2 Koningen	Na	Nahum	Tt	Titus
1Kr	1 Kronieken	Hk	Habakuk	Fm	Filemon
2Kr	2 Kronieken	Zf	Zefanja	Hb	Hebreeën
Ea	Ezra	Hg	Haggäi	Jk	Jakobus
Ne	Nehemia	Zc	Zacharia	1Pt	1 Petrus
Es	Esther	Ml	Maleachi	2Pt	2 Petrus
Jb	Job	Mt	Mattheüs	1Jh	1 Johannes
Ps	Psalmen	Mk	Markus	2Jh	2 Johannes
Sp	Spreuken	Lk	Lukas	3Jh	3 Johannes
Pr	Prediker	Jh	Johannes	Jd	Judas
Hl	Hooglied	Hd	Handelingen	Op	Openbaring

Vertalingen

Alle tekstaanhalingen uit het Oude Testament komen uit de Herziene Statenvertaling (HSV). Als er gebruik wordt gemaakt van de oorspronkelijke Statenvertaling, wordt dat aangegeven door de afkorting SV. Voor tekstaanhalingen uit het Nieuwe Testament gebruik ik de herziene Voorhoeve-uitgave ook wel Telosvertaling genoemd.

Verwijzingen

Nog een opmerking over de tekstverwijzingen. Tekstverwijzingen worden zoveel mogelijk voluit in tekstblokken geciteerd. In die gevallen is heen en weer bladeren in de Bijbel niet nodig. Dat geldt ook voor de verwijzing naar teksten in de boeken *Ruth* en *Esther*. De tekst van *Ruth* en *Esther* staat in dit commentaar. Als in een bepaald gedeelte van

het commentaar naar meerdere teksten wordt verwezen, is het vanwege de beperkte ruimte niet altijd mogelijk al die teksten te citeren. In die gevallen worden tekstverwijzingen voorafgegaan door 'zie'. De lezer kan de aangegeven teksten zelf in de Bijbel opzoeken.

Haakjes

In de bijbelgedeelten van het Oude Testament worden twee soorten haakjes gebruikt:

Ronde haakjes ()

Deze dienen uitsluitend om het lezen en begrijpen van de tekst te vergemakkelijken; zij geven aan dat een bepaald gedeelte een soort tussenzin vormt die de eigenlijke loop van het verhaal of het betoog enigszins onderbreekt.

Vierkante haakjes []

Deze haakjes staan om woorden die in de gedrukte uitgave van de Herziene Statenvertaling cursief staan. Omdat ik in dit boek de hele tekst cursief weergeef, maak ik gebruik van deze haakjes om de woorden te markeren die cursief in de gedrukte uitgave staan. Deze haakjes geven aan dat de ingesloten woorden niet in de grondtekst voorkomen, maar in het Nederlands zijn ingevoegd om de tekst begrijpelijk te maken.

In de bijbelgedeelten van het Nieuwe Testament worden drie soorten haakjes gebruikt. Ik citeer wat hierover in het 'Voorwoord' van de Telosvertaling wordt gezegd:

Ronde haakjes ()

Deze dienen uitsluitend om het lezen en begrijpen van de tekst te vergemakkelijken; zij geven aan dat een bepaald gedeelte een soort tussenzin vormt die de eigenlijke loop van het verhaal of het betoog enigszins onderbreekt.

Vierkante haakjes []

Deze geven aan dat de ingesloten woorden niet in de grondtekst voorkomen, maar in het Nederlands moeten worden ingevoegd om de tekst begrijpelijk te maken; deze woorden moeten dus altijd gelezen worden. Met name het (bepaalde) lidwoord ontbreekt nogal eens in het

Grieks, waar dat in het Nederlands wel noodzakelijk is; aangezien verschillende uitleggers van mening zijn dat het al of niet voorkomen van het lidwoord vaak van grote betekenis is, is ernaar gestreefd dit overal in de vertaling tussen haakjes te plaatsen waar het in de grondtekst ontbreekt.

Scherpe haakjes < >

Deze geven aan dat de ingesloten woorden in sommige handschriften wel en in andere niet voorkomen.

Ruth

Toegelicht & toegepast

Het boek Ruth

Het boek *Ruth* staat tussen het boek *Richteren* en de boeken *1 en 2 Samuel*. Wat in *1 en 2 Samuel* beschreven wordt, volgt op het boek *Ruth*. We kunnen dat zien aan het laatste woord van dit boek. Het laatste woord is de naam “*David*”. Om hem gaat het in de boeken *Samuel*. Het boek *Ruth* is dan ook de inleiding tot die boeken. Het is waarschijnlijk geschreven tijdens het leven van David of net erna. Het boek *Ruth* geeft ons de voorgeschiedenis en het voorgeslacht van de koning die een man naar Gods hart is. Daarom kan deze koning in *1 Samuel* zonder geslachtsregister, als het ware plotseling, verschijnen (zie *1Sm 16:11-13*). Dat is anders dan bij de eerste koning, Saul. Als Saul verschijnt, wordt van hem wel een geslachtsregister gegeven (zie *1Sm 9:1*).

Het boek *Ruth* maakt duidelijk uit welke familie David stamt. Het licht valt echter niet alleen op een gezegend voorgeslacht behorend tot de stam van Juda. Het valt ook op iemand die als Moabitische part noch deel aan Gods volk had en voor wie ook geen enkel uitzicht was daar ooit toe te kunnen behoren.

Het boek mag dan geschiedkundig gevolgd worden door de boeken *Samuel*, het volgt niet geschiedkundig op het boek *Richteren*. Volgens *Ruth 1:1* speelt het boek zich af in de tijd van het boek *Richteren*. Boaz, een van de hoofdpersonen van dit boek, is een zoon van Rachab (*Mt 1:5a*), die we kennen uit *Jozua 2*. Het verhaal van Ruth moet geschiedkundig dus aan het begin van de periode van het boek *Richteren* worden geplaatst. Er is wel gedacht aan de tijd van Gideon, omdat er in die tijd sprake is van een hongersnood (zie *Ri 6*) en daarvan is ook sprake in de eerste verzen van het boek *Ruth*.

De tijd dat de richters leiding geven, wordt gekenmerkt door strijd en verval. Daarvan vinden we in het boek *Ruth* niets terug. Het is de geschiedenis van een gewone, onopvallende familie, zoals er zoveel waren; een familie die in eenvoud in Bethlehem in Juda leefde. De loop van de gebeurtenissen wordt in het algemeen niet door dit soort mensen bepaald, in tegenstelling tot de richters en koningen (hoewel God natuurlijk boven alles staat en uiteindelijk de geschiedenis bepaalt). Er wordt van deze familie ook niets vermeld over afgoderij of

andere nationale zonden die in het boek *Richteren* zo vaak naar voren komen.

Hoewel het gezin van Elimelech er een van de vele is, richt God de schijnwerper speciaal op deze mensen omdat Hij met hen iets van plan is. Hij wil in dit gezin Zijn genade op een bijzondere manier naar voren brengen. Als we het boek *Ruth* lezen tegen de achtergrond van die tijd, doet het weldadig aan kennis te nemen van een familie waarin Gods genade op bijzondere wijze werkt. Ook is het een verkwikking om te horen dat er in die tijd een man als Boaz is.

Het boek *Ruth* heeft een prachtige profetische betekenis. Die hangt samen met het doel van het boek en dat is om David in te voeren. Dan moeten we natuurlijk aan de ware David, de Heer Jezus, denken. Ook Boaz, de hoofdpersoon van dit boek (samen met Ruth en Naomi), is een beeld van de Heer Jezus. Maar van wie is Ruth een beeld? Niet van de gemeente, want de weg waarop Ruth met Boaz wordt verbonden, is niet de weg waarop de gemeente met Christus wordt verbonden. In Ruth hebben we een beeld van het overblijfsel van Israël.

Als de gemeente is opgenomen, zal door God in Israël een overblijfsel worden gevormd. Dat zal gebeuren door zware beproevingen heen, door een grote verdrukking. Dit overblijfsel zal door de liefde van de Heer Jezus worden aangetrokken. Hetzelfde zien we in het boek *Hooglied*.

Het overblijfsel zoals dat in Ruth, de Moabitische, wordt voorgesteld, wordt echter niet verbonden aan de ware Boaz via verdrukking en beproeving. Ook de verzoening van schuld – een aspect waarover andere gedeelten in Gods Woord handelen – staat niet op de voorgrond. Het boek *Ruth* laat zien hoe God een zaad vormt dat Zijn land, waaruit het volk weggetrokken is, weer in bezit kan nemen. Het gaat in dit boek om herstel van verspeelde en verloren gegane zegeningen. Het laat zien dat dit herstel niet plaatsvindt door middel van verdrukking of op grond van verzoening, maar als gevolg van de liefde tussen twee harten die tot elkaar worden aangetrokken.

De vraag die opkomt, is: Hoe is het mogelijk dat een vrouw uit de volken, en nog wel speciaal uit Moab, een beeld van het overblijfsel van Israël is? Als we ons goed realiseren wat de toestand van het overblijfsel is, wordt duidelijk dat er geen voortreffelijker beeld van het overblijfsel

kan zijn dan Ruth, juist omdat zij een Moabitische is. In het feit dat zij een Moabitische is, komt op de duidelijkste wijze tot uiting dat voor het volk elk recht op herstel in het land en bezit van het erfdeel volkomen verloren is. Israël heeft alles verspeeld, want het heeft in alles gefaald. Er kan en zal nooit meer vrucht van de vijgenboom (ook een beeld van Israël naar het vlees) komen (*zie Mk 11:13-14a*).

Als er een herstel is, dan is dat vanwege de raadsbesluiten, de beloften en de genade van God. Gezien vanuit de verantwoordelijkheid kan er geen enkel recht zijn op herstel. Israël is als een vreemdeling geworden, een volk waarvan God heeft gezegd dat het "Lo-Ammi" (*Hs 1:9*) is, dat betekent 'niet Mijn volk'. Het volk wordt door Hem tot de volken gerekend vanwege hun zonden van afgoderij en de verwerping van de Heer Jezus. Als het volk (dat wil zeggen een overblijfsel) komt als vreemdeling, in het bewustzijn dat zij alles door eigen schuld hebben verloren, zullen ze worden aangenomen als voorwerp van Gods genade.

Ruth komt met Naomi terug uit Moab. Naomi mag als weduwe van een Joodse man in de rechten van haar overleden man treden. Zulke rechten heeft Ruth niet. Zij heeft een lossen nodig om haar rechten te krijgen. Het is opmerkelijk dat er ook van Ruth staat dat zij *terugkeert* (*Ru 1:22*), met Naomi, terwijl zij letterlijk toch nooit uit Juda is weggetrokken. We zien in de twee vrouwen dan ook twee aspecten van Israël. In Naomi zien we het vroegere Israël dat als vrouw met God in verbinding stond (*Jr 2:2a; zie ook Ez 16:8*). In Ruth zien we Israël als de vrouw van God in de toekomst.

Ga ten aanhoren van Jeruzalem prediken: Zo zegt de HEERE:

Ik denk aan u, aan de genegenheid van uw jeugd, aan de liefde van uw bruidsdagen, ... (Jr 2:2a)

Elimelech betekent 'mijn God is Koning', een naam die aangeeft Wie God voor het volk is. Naomi betekent 'mijn vreugde', een naam die aangeeft wat het volk voor God is. Elimelech en Naomi samen stellen de oorspronkelijke verhouding tussen God en Zijn volk voor. Elimelech sterft, omdat het volk God verwerpt. Dat beeldt de scheiding uit die er is gekomen tussen God en Zijn volk. God kan Zijn volk niet tot Zich nemen. De scheiding is voltrokken, de scheidbrief is gegeven (*Jr 3:8*). Met het oude Israël, de vijgenboom, komt

Maar Ik zag, toen Ik vanwege alles waarin het afoallige Israël overspel had gepleegd, haar weggestuurd had en haar een echtscheidingsbrief gegeven had, dat Juda, haar trouweloze zuster, niet bevreemd werd.

(Jr 3:8)

het nooit meer goed (zie Mt 21:19). Maar God neemt een nieuw Israël aan. De teruggekeerde Naomi stelt het nieuwe Israël voor. In de schoondochter Ruth zien we de bruid van de toekomst met wie de Heer Jezus Zich verbindt. Die nieuwe verbinding voert door genade voor het volk ook tot leven uit de dood (zie Rm 11:15)

Om de weg voor die verbinding vrij te maken moet de bruid worden gelost, dat wil zeggen losgemaakt worden van haar verleden. Dat doet Boaz. In *Jesaja 50* wordt ook over een scheidbrief gesproken (*Js*

*Zo zegt de HEERE:
Waar is de echtscheidingsbrief van uw moeder
waarmee Ik haar weggezonden heb? (Jl 50:1)*

50:1), maar daar als *niet* gegeven, omdat het gaat om een overblijfsel. God heeft Israël wel verworpen, maar altijd heeft Hij een overblijfsel naar de verkiezing van de genade bewaard (*Rm 11:5*). Dit overblijfsel behoorde wel tot de goddeloze natie, maar is daarvan gelost of verlost door de ware Boaz.

Zo is er dan ook in de tegenwoordige tijd een overblijfsel naar [de] verkiezing van [de] genade. (Rm 11:5)

Zo wordt de Heer Jezus in de hoofdstukken die volgen op *Jesaja 50* de "Man" en de "Verlosser" genoemd (zie *Jl 54:5*).

Wat profetisch op Israël van toepassing is, heeft voor ons een praktische toepassing. Die toepassing betreft niet zozeer ons als gemeente, maar meer als individuele gelovigen. Dit boek geeft een antwoord op de vraag of er een herstel mogelijk is als we alles hebben verspeeld en geen rechten meer hebben. Zoals gezegd gaat het niet om verzoening en vergeving, maar om herstel van het genot van wat verloren is gegaan voor hen die werkelijk boete doen en ernaar verlangen gemeenschap met de Heer te hebben. De mogelijkheid van herstel is er, en wel via de genade en de Verlosser, de Losser.

Het gaat hierbij overigens niet om een mens, een zondaar, die rust voor zijn geweten vindt (*Mt 11:28*). Het gaat om een gelovige die rust voor zijn ziel vindt in de gedachte dat God met hem is (*Mt 11:29*). Rust voor onze ziel vinden we alleen als we ons afwenden van alles wat ons van de Heer Jezus verwijderd en ons aan Hem toevertrouwen.

Komt tot Mij, allen die vermoeid en belast bent, en Ik zal u rust geven. (Mt 11:28)

Neemt mijn juk op u en leert van Mij, want Ik ben zachtmoedig en nederig van hart, en u zult rust vinden voor uw zielen; ... (Mt 11:29)

Ruth 1

Hongersnood in Bethlehem | verzen 1-2

1 In de dagen dat de richters leiding gaven [aan het volk], gebeurde het dat er hongersnood was in het land. Daarom ging een man uit Bethlehem [in] Juda op weg om als vreemdeling in de vlakten van Moab te verblijven, hij, zijn vrouw en zijn twee zonen. 2 De naam van de man was Elimelech, de naam van zijn vrouw Naomi en de namen van zijn twee zonen Machlon en Chiljon, Efrathieten uit Bethlehem [in] Juda. En zij kwamen in de vlakten van Moab en bleven daar.

Een hongersnood (vers 1) in het land waarvan God heeft gezegd dat Zijn volk daar aan niets gebrek zou hebben (Dt 8:9a), moet een bepaalde oorzaak hebben. Die oor-

...; een land waarin u zonder schaarsie brood zult eten, waarin het u aan niets ontbreken zal; ... (Dt 8:9a)

zaak is dat het volk ontrouw is geworden aan God. Vanwege deze ontrouw zendt God een hongersnood. Zijn doel is dat Zijn volk tot inkeer komt, zich bekeert en Hem weer trouw gaat dienen. Hij wil graag dat Zijn volk gelukkig is en dat kan alleen in verbinding met Hem. De getrouwen, zij die Hem te midden van algemene ontrouw wel trouw blijven, delen in de hongersnood. De hongersnood dient voor hen als beproeving om op Hem te blijven vertrouwen, ook al wordt de zegen die aan trouw verbonden is, ingehouden.

“De dagen dat de richters leiding gaven” aan Israël, waren dagen waarin de stabiliteit in de samenleving ver te zoeken was. Iedereen deed wat goed was in zijn eigen ogen (Ri 17:6; 18:1; 19:1; 21:25). In zo’n onzekere tijd van crisis is het niet eenvoudig om te weten wat je moet doen. Zonder aan de HEERE om toestemming te vragen, ontvlucht “een man uit Bethlehem [in] Juda” op eigen initiatief zijn woonplaats, met zijn vrouw en zijn beide zonen. Het doel van zijn reis zijn de vlakten van Moab.

We hoeven voor het nemen van deze eigenmachtige beslissing niet op hem neer te kijken. Ook Abraham en Izak hebben de bronnen van een ander land aangeboord toen er honger kwam in het land dat God hun had beloofd. Abraham trok naar Egypte (zie Gn 12:10) en Izak naar het land van de Filistijnen (zie Gn 26:12). Elimelech heeft zich die geschiedenissen mogelijk niet herinnerd en is weggetrokken, zoals zij dat hebben

gedaan. Hebben wij ons altijd laten waarschuwen door voorbeelden van gelovigen die afgeweken zijn?

Elimelech is niet van plan daar altijd te blijven, want hij wil er *“als vreemdeling”* verblijven. Hij gaat ook niet zo heel ver weg, slechts een kilometer of veertig, vijftig. Hij gaat per slot van rekening ook niet helemaal naar Egypte, maar blijft in de buurt van het land. ‘Ik kan zomaar terug’, moet hij gedacht hebben. Maar het loopt anders. De plaats waarvan hij meende dat het gras er groener was, wordt een kerkhof.

In *vers 2* noemt de schrijver de namen van de leden van het gezin dat wegtrekt. Dat bepaalt ons bij de betekenis van die namen. De Naam van de HEERE, die meer dan tien keer in dit kleine boek voorkomt, komt niet voor in de *verzen 1-5*. De HEERE is de grote Afwezige bij dit vertrek. De eerste naam is die van Elimelech. Hij is als gezinshoofd verantwoordelijk voor deze verhuizing. Elimelech doet zijn naam geen eer aan. In zijn naam komt de Naam van God wel voor, want zijn naam betekent ‘mijn God is Koning’. Hij belijdt in de betekenis van zijn naam God als Koning, maar erkent Hem in de praktijk van zijn leven niet als Koning.

Dan wordt de naam van zijn vrouw genoemd, Naomi. Die naam betekent ‘mijn liefelijke’. Ze zal een stralende vrouw zijn geweest. Door alles wat ze zal meemaken, zal dat dramatisch veranderen. Ze laat zich later ‘Mara’ noemen, vanwege de bitterheid die ze op haar levensweg heeft ervaren (*Ru 1:20*). Mara betekent ‘bitterheid’.

Ook de namen van zijn zonen worden vermeld en hebben ook een betekenis. Machlon betekent ‘ziek’ en Chiljon betekent ‘wegkwijnen’. Is hieruit misschien iets op te maken over de geestelijke toestand waarin Elimelech verkeerde toen de jongens werden geboren? Uit het geven van een naam blijkt iets van het geloof van de ouders. Het lijkt erop dat Elimelech God zag als Iemand Die alleen maar moeite en verdriet geeft. In dat licht gezien is het begrijpelijk dat hij snel de benen neemt als de honger begint te knagen.

Het lijkt er overigens niet op dat hij deel uitmaakt van een grote groep die evenals hij door honger gedreven Bethlehem verlaat, op zoek naar voedsel. Er is een aanwijzing dat hij nog geen honger leed toen hij vertrok. Naomi zegt namelijk later, als ze weer terug is gekomen, dat

ze “vol” wegging (vers 21). In elk geval is de vlucht naar Moab niet ingegeven door geloof, maar door berekening. Als allen zo hadden geredeneerd, was er in Bethlehem niemand overgebleven. Door de hele geschiedenis heen blijkt duidelijk hoezeer dit gezin door eigenmachtig handelen alles heeft verspeeld, zodat elke zegen die het nog krijgt, overduidelijk als een genadebewijs van God komt.

Zoals Elimelech de betekenis van zijn naam niet meer in de praktijk erkent, erkent hij ook niet langer de betekenis van de naam Bethlehem-Juda. Bethlehem betekent ‘broodhuis’. Juda betekent ‘lofprijzing’. In plaats van de HEERE te vragen waarom Hij geen brood geeft, trekt Elimelech met zijn gezin naar Moab. Alsof hij zich op deze manier aan de tucht van God zou kunnen onttrekken. Omdat hij de HEERE niet vraagt waarom er hongersnood is, vraagt hij de HEERE ook niet waar hij het beste heen kan gaan. Zijn vertrek betekent ook dat zijn lofprijzing verdwijnt.

Moab is het land van zijn eigen keus. In die keus heeft hij zich alleen laten leiden door de vraag, waar dan wel brood zou zijn. Hij trekt naar de vlakten van Moab omdat hij meent daar te vinden wat hij in Bethlehem mist. Hij ruilt de tucht van de HEERE in voor het brood van Moab. Moab staat bekend om zijn hoogmoed en luiheid (*Js 16:6; Jr 48:11*). Moab is een vijand van Gods volk die heeft getracht een vloek over Gods volk te brengen (*zie Nm 22-23*). Bij zo’n vijand zoekt Elimelech zijn toevlucht. Daarmee brengt hij schande over Gods Naam. Wie zijn belijdenis geen eer aandoet, maakt Gods Naam te schande.

*Wij hebben gehoord van de trots van Moab,
[dat] zeer hoogmoedig is,
van zijn hoogmoed, zijn trots en zijn overmoed;
zijn holle praat is niet gepast! (Js 16:6)*

*Moab is vanaf zijn jeugd zonder zorgen geweest,
en heeft [als wijn] op zijn droesem stilgelegen.
(Jr 48:11)*

Maar hoe reageren wij op beproeving, ziekte, moeiten en dergelijke? Willen we die ontvluchten of vragen we ons af welke les de Heer ons ermee wil leren? Nemen we bij ziekte eerder de toevlucht tot een geneesmiddel of een dokter dan tot God? Zeker mogen we een geneesmiddel of een dokter gebruiken, maar wat is onze eerste actie? En als we financieel krap zitten? Denken we dan eerst aan de Heer of zoeken we zelf eerst naar mogelijkheden om dit probleem op te lossen?

Als we in beproevingen komen, zou onze eerste actie een onderzoek van ons eigen hart moeten zijn. Dan zijn we in Gods licht en zien we ook welke oplossing Hij geeft. Als ons zegen wordt onthouden, willen we die dan door eigen inspanning zien te krijgen of gaan we naar de Heer om Hem te vragen of er dingen zijn die Zijn zegen tegenhouden? We zijn geneigd de moeilijkheden te ontlopen en zoeken de kortste route naar geluk.

In geestelijk opzicht kunnen we in Bethlehem een beeld zien van een plaatselijke gemeente waar de Heer Jezus als het brood van het leven centraal staat. Het kan gebeuren dat in een plaatselijke gemeente het geestelijk leven wegwijnt. Ieder lid van de gemeente is daarvoor verantwoordelijk, want de gemeente vorm je samen. De schuld moet niet te vlug bij een ander worden gezocht. Weggaan is de weg van de minste weerstand. En als je toch weggaat, waar kom je dan terecht? Niet in Egypte, een beeld van de wereld. Nee, je geeft je geloof niet prijs. Je komt in Moab terecht. Dat is niet de wereld, maar een gebied tussen de wereld en de gemeente.

Moab stelt in geestelijk opzicht een gebied voor waar je lekker relaxed (Moab is een beeld van gemakzucht!) christen kunt zijn, zonder je druk te maken over je verantwoordelijkheden in de gemeente. Soms gaat het wel over Jezus, maar Zijn gezag is ver te zoeken. Hij is een goed voorbeeld, maar Hij moet niet dichterbij komen en voorgesteld worden als Iemand Die alle gezag over je leven heeft. Steeds vaker hoor je alleen over 'God' spreken. 'God' klinkt heel algemeen. Het staat ieder vrij om in te vullen wie of wat je met God bedoelt.

Wie werkelijk God als Vader kent, heeft de Heer Jezus lief (Jh 8:42a) en eert Hem. Het is zelfs onmogelijk God te eren als de Zoon niet wordt geëerd: "Wie de Zoon niet eert, eert de Vader niet die Hem heeft gezonden" (Jh 5:23b). In 'Moab' staat in de geloofsbeleving niet de Zoon centraal, maar of je ergens een lekker gevoel van krijgt. Dat kreeg je in 'Bethlehem' niet en dat krijg je in 'Moab' wel.

Jezus zei tot hen: Als God uw Vader was, zou u Mij liefhebben, want Ik ben van God uitgegaan en gekomen. (Jh 8:42a)

Trouwen met Moabitische vrouwen | verzen 3-4

3 Elimelech, de man van Naomi, stierf, en zij bleef achter met haar twee zonen. 4 Die namen voor zich Moabitische vrouwen. De naam van de ene was Orpa en de naam van de andere Ruth. En zij bleven daar ongeveer tien jaar.

Waar Elimelech dacht te overleven, daar sterft hij. Hij had plannen om er als vreemdeling te blijven en na verloop van tijd weer naar het land van God terug te keren, maar Moab wordt zijn graf. Veel mensen maken plannen. Ze gaan met pensioen en willen dan gaan genieten. Maar vaak houden ze geen rekening met de dood die plotseling zijn tol kan eisen.

Bij Elimelech is er nog een ander aspect en dat heeft te maken met de betekenis van zijn naam. Bij iemand die Moab als leefgebied kiest, verdwijnt het gezag van God uit zijn leven. Elimelech betekent immers 'mijn God is Koning'? Naomi en de beide kinderen blijven achter op de plaats waar Elimelech ze mee naar toe had genomen. Het overlijden van haar man brengt Naomi er niet toe naar Bethlehem terug te keren. Ze blijft waar ze is. Daardoor gebeurt, wat Elimelech niet zal hebben gewild en wat Naomi niet kan tegenhouden: de twee zonen trouwen met Moabitische vrouwen. Machlon trouwt met Ruth (*Ru 4:10*) en Chiljon met Orpa.

Het is het natuurlijke gevolg van de weg die Elimelech is gegaan. Zijn weg voerde van God af en dat is een weg die je nooit alleen gaat. Altijd gaan er anderen met je mee die weg op. Elimelech zocht de dingen van de wereld, zijn zonen zoeken de wereld zelf. Het is niet duidelijk hoe oud Machlon en Chiljon waren toen hun ouders hen meenamen naar Moab. Wat wel duidelijk is, is dat zij hun bestaan in Moab hebben opgebouwd. Dacht Elimelech er nog over om terug te gaan, voor zijn zonen bestaat die gedachte niet. Het beetje geloof dat hun vader nog bezat, is bij de zonen niet te vinden.

Als ze nog enigszins godsdienstig waren, dan speelde dat geen rol in de keus van hun vrouw. Die konden ook gewoon de afgoden blijven dienen. In *vers 15* zegt Naomi tegen Ruth dat Orpa is teruggekeerd naar haar goden en dat zij dat ook maar moet doen. Ook voor het land van God tonen de beide jongens geen enkele interesse, wat ook blijkt uit hun keus voor een Moabitische vrouw. Daarmee geven ze aan dat Gods

gebod: “Een Ammoniet of Moabiet mag niet in de gemeente van de HEERE komen” (Dt 23:3a; zie ook Ne 13:1-2) voor hen geen betekenis heeft.

Er is met het oog op het huwelijk van de twee zonen als leden van Gods (aardse) volk met vrouwen die de afgoden dienen nog wel een praktische toepassing te maken. Als een lid van Gods (hemelse) volk, de gemeente, een gelovige dus, trouwt met iemand van de wereld, is er sprake van een ongelijk juk. Tegen een dergelijke verbintenis waarschuwt Gods Woord duidelijk en nadrukkelijk (2Ko 6:14). Als dit toch gebeurt, is het gevolg niet dat de ongelovige zich bekeert, maar dat de gelovige nog ontrouwer wordt aan de Heer. Bij berouw en belijdenis van de zonde die is begaan door het aangaan van dit huwelijk is er wel genade om weer trouw te worden.

Gaat niet met ongelovigen onder een ongelijk juk. Want welk deelgenootschap hebben gerechtigheid en weteloosheid? Of welke gemeenschap heeft licht met duisternis? (2Ko 6:14)

Uit deze geschiedenis kunnen we ook leren dat het voor ouders een grote verantwoordelijkheid is waar zij hun kinderen mee naartoe nemen. Als voor de ouders de Heer Jezus en de gemeente niet op de eerste plaats staan, is niet te verwachten dat dit voor de kinderen wel het geval zal zijn.

Naomi gaat terug naar Israël | verzen 5-6

5 En die twee, Machlon en Chiljon, stierven ook. Zo bleef de vrouw achter, zonder haar twee zonen en zonder haar man. 6 Toen maakte zij zich met haar schoondochters gereed en keerde terug uit de vlakten van Moab, want zij had in het land Moab gehoord dat de HEERE naar Zijn volk omgezien had door hun brood te geven.

Het lijkt erop dat het huwelijksgeluk van Machlon en Chiljon slechts kort heeft geduurd. Nog voordat er sprake is van kinderen, sterven ze. Nu is Naomi elke mannelijke steun kwijt. Om zich heen heeft ze niets meer over waar ze nog steun aan heeft. Als ze vooruit kijkt, is er ook geen enkel perspectief. Ze heeft zich met haar man en kinderen op een doodlopende weg begeven en heeft nu het eind van die weg bereikt.

Ze ziet geen uitweg, maar is toch niet helemaal zonder uitweg (zie 2Ko 4:8). Op dit dieptepunt van haar leven, als alles verloren is, ontstaat het verlangen in Naomi om weer naar het land Israël terug te keren. Het ontwaken van dit verlangen is nog niet eens het gevolg van de ellende

waarin ze zich bevindt. Omdat ze er nu helemaal alleen voor staat, is er ruimte gekomen voor de HEERE om dit verlangen in haar wakker te maken. Hij laat het gerucht tot haar doordringen dat Hij het land weer brood heeft gegeven.

De HEERE neemt het initiatief. Misschien dat zij na alle ellende – de dood van haar man en haar zonen – helemaal geen behoefte meer had om terug te gaan. Maar de HEERE werkt in haar het verlangen om naar Hem en tot het erfdeel terug te keren. Zo doet Hij dat altijd. Hij bewerkt een verlangen naar Hem en het doen van boete. Niet zozeer het inzicht dat alles verloren is, doet een mens terugkeren, maar de herinnering aan thuis, zoals ook bij de verloren zoon (Lk 15:17-19). Het is het verlangen naar wat God kan geven.

Toen kwam hij tot zichzelf en zei: Hoeveel dagloners van mijn vader hebben overvloed aan broden, en ik verga hier van honger. Ik zal opstaan en naar mijn vader gaan en tot hem zeggen: Vader, ik heb gezondigd tegen de hemel en voor u, ik ben niet meer waard uw zoon te heten; maak mij als één van uw dagloners. (Lk 15:17-19)

Als we als christenen zijn afgedwaald van God en de plaats waar Hij zegen geeft, zullen we eerst tot de erkenning moeten komen dat we niet hebben gevonden wat we zochten. Het zoeken van bevrediging van onze verlangens los van de Heer Jezus en de weg die God ons naar Hem toe toont, loopt na kortere of langere tijd altijd op ontgoocheling uit. Pas dan komt er weer ruimte voor Gods Geest om in ons het verlangen te werken naar alles wat God ons in Christus aan geestelijke zegeningen heeft gegeven. Het ontstaan van dit verlangen is de eerste stap op weg naar herstel van het genot van de zegen.

Naomi en haar schoondochters | verzen 7-13

7 Daarom trok zij weg uit de plaats waar zij geweest was, en haar twee schoondochters [gingen] met haar [mee]. Toen zij op weg gegaan waren om terug te keren naar het land Juda, 8 zei Naomi tegen haar twee schoondochters: Ga heen, keer terug, ieder naar het huis van haar moeder. Moge de HEERE jullie goedertierenheid bewijzen, zoals jullie die bewezen hebben aan hen die gestorven zijn, en aan mij. 9 Moge de HEERE jullie geven dat jullie rust vinden, ieder in het huis van haar man. Toen zij hen kuste, begonnen zij luid te huilen. 10 En zij zeiden tegen haar: Voorzeker, wij keren met u terug naar uw volk.

11 Maar Naomi zei: Keer terug, mijn dochters! Waarom zouden jullie met mij meegaan? Heb ik nog zonen in mijn lichaam, die jullie tot mannen zouden kunnen worden? 12 Keer terug, mijn dochters! Ga heen, want ik ben te oud om een man te hebben. Al zou ik zeggen: Ik heb hoop, [en] al zou ik zelfs in deze nacht een man hebben, ja zelfs zonen baren, 13 zouden jullie dan wachten tot zij groot geworden waren? Zou dat jullie er dan van weerhouden om een man te hebben? Nee, mijn dochters, want het is voor mij veel bitterder dan voor jullie: de hand van de HEERE is tegen mij uitgestrekt.

Na de voorgeschiedenis in de vorige verzen begint nu het eigenlijke verhaal. Dit verhaal wordt hoofdzakelijk in de vorm van gesprekken gegeven. Meer dan driekwart van het boek bestaat uit gesprekken. Het eerste gesprek begint in *vers* 8. De aanleiding is de terugkeer van Naomi naar het land Israël. Daarmee geeft ze toe aan het verlangen dat de HEERE in haar hart heeft gewerkt. Ook daarin lijkt ze op de verloren zoon die na zijn herinnering aan thuis opstaat en gaat (Lk 15:20a).

En hij stond op en ging naar zijn vader. (Lk 15:20a)

Als ze uit Moab vertrekt, gaan haar beide schoondochters met haar mee. Ze zijn zich op de een of andere manier aan Naomi gaan hechten. De jonge vrouwen zijn geen lichtzinnige vrouwen. Hoewel ze vrij zijn om met iemand anders te trouwen, willen ze toch bij Naomi blijven. Als ze eenmaal op weg zijn, denkt Naomi er ineens aan dat er voor haar schoondochters geen toekomst is weggelegd in het land waar zij heen gaat. Zij wil niet dat ze meegaan en zegt hun dat ze maar terug moeten gaan. Door hun Moabitische nationaliteit hebben zij geen toekomst in haar land. Ze moeten maar teruggaan “*ieder naar het huis van haar moeder*”. Daar hebben ze hun goddeloze opvoeding genoten en van daaruit moeten ze maar een nieuw leven beginnen.

Naomi had geen zicht meer op de God van Israël, de enige, ware God. Haar schoondochters zijn door hun huwelijk met Hem in verbinding gekomen. Al zal er van Hem niet veel te zien zijn geweest, toch zal er iets zichtbaar zijn geweest. Naomi is echter verbitterd geworden en voor de vrouwen is het leven met haar jongens op een grote teleurstelling uitgelopen. Kan ze nog warm lopen voor die God? Kan ze haar schoondochters met warmte vertellen over die God? Ze raadt hun aan

dat ze maar moeten hertrouwen en kinderen krijgen. Op die manier zullen ze *"rust vinden, ieder in het huis van haar man"*, zo meent Naomi.

Dat betekent wel dat Naomi hen terugstuurt naar de wereld waar voor de ware God geen plaats is. Het kan zijn dat ze dat doet omdat ze zeer teleurgesteld is in God. Zij gaat dan wel terug naar haar geboorteland, maar dat is omdat ze innerlijk weet dat ze daar thuishoort en niet zozeer uit een verlangen naar de HEERE. Ze moet de HEERE opnieuw leren kennen. Nu ze gehoord heeft dat er weer voedsel in Israël is, ziet ze geen reden meer om in Moab te blijven.

Hoewel ze teleurgesteld is in de HEERE, geeft ze haar schoondochters toch Zijn zegen mee. Hieruit blijkt dat ze, ondanks teleurstelling, toch aan Hem vasthoudt. Tegelijk blijkt dat haar gedachten over Hem warrig zijn. Haar uitspraak klinkt vroom en haar wens is oprecht, maar het is een onmogelijkheid, want hoe kan de HEERE een leven in afgoderij zegenen?

Deze vermenging is vaak aanwezig bij iemand die is afgedwaald en wel weer op de weg terug is, maar nog niet hersteld is in de gemeenschap met de Heer. Vanuit het verleden is er een zekere kennis van de Heer, maar er is geen duidelijkheid meer over de voorwaarden die verbonden zijn aan een leven in gemeenschap met Hem. Gelukkig heeft de Heer geduld met iemand die vanuit de duisternis terug is op de weg naar het licht. Hij zal het licht steeds helderder laten schijnen (Sp 4:18). Dat zal in het leven van Naomi blijken.

*De onverstandigen erven dwaasheid,
maar de schranderen omringen zich met kennis.
(Sp 4:18)*

In de weg die Naomi vanuit de duisternis naar het licht gaat, zien we ook de weg die Israël in de toekomst zal gaan. Vanuit de duisternis van de grote verdrukking zal voor het overblijfsel het licht opgaan als zij oog in oog komen te staan met hun eens door hen verworpen Messias. Voor hen zal de dag aanbreken waarop de Messias als *"de Zon der gerechtigheid"* helder zal stralen (Mi 4:2).

Het getuigenis dat Naomi van haar schoondochters geeft, is mooi en om jaloers op te worden. De beide vrouwen hebben hun mannen liefgehad en ze hebben ook van Naomi gehouden. Er zijn ook vandaag mensen die, hoewel ongelovig, zich met toewijding inzetten voor goede familiebetrekkingen. Dat is prijzenswaardig en zal zeker gezegend

worden door de Heer. Als mensen welke instelling van de Heer dan ook in acht nemen, heeft dat een weldadige uitwerking op de onderlinge verhoudingen. Met het loslaten van of zelfs bewust breken met de door God ingestelde familiebanden verkilt het klimaat van de omgang tussen de mensen onderling.

Naomi laat met haar voorstel zien dat haar geloofsleven nog op een heel laag pitje staat. Ze is wel op de weg terug naar de HEERE, maar ze is nog lang niet zover dat ze ook anderen kan helpen om die weg te vinden en te gaan. Er is niets waardoor ze hen kan aanmoedigen de HEERE te zoeken. Integendeel, ze ontmoedigt haar schoondochters met haar mee te gaan. Een paar keer noemt ze de Naam van de HEERE, maar dat kan niet verhelen dat ze uiteindelijk haar schoondochters wil terugsturen naar hun afgoden (*vers 15*). Zou ze zich schamen om met twee Moabitische schoondochters in Bethlehem aan te komen? Ze kan zich voorstellen wat de mensen zullen denken. Nee, ze kunnen niet mee.

Als een gelovige is afgedwaald, lijdt hij schade aan zijn eigen ziel. Wie buiten de gemeenschap met God leeft, kan ook voor anderen geen hulp zijn om Hem te vinden. Een afgedwaalde gelovige is eerder een struikelblok dan een hulp voor iemand om de Heer te vinden. Een dergelijk leven is geen getuigenis voor de Naam van de Heer. Het christelijk getuigenis is verkild en spreekt niet meer aan omdat de christenen opgaan in het najagen van eigen belangen. Christus staat niet centraal, maar het eigen ik.

Christenen die zo leven, kunnen alleen tegen anderen zeggen dat ze maar moeten blijven waar ze zijn. Hun eigen leven met Christus straalt niets uit. De teleurstellingen die ze hebben ervaren in hun weg van afwijking en de verbittering die dat tot gevolg heeft, zijn ze nog niet te boven. Pas als de ziel helemaal is hersteld in de gemeenschap met de Heer en al het verkeerde is beleden, kan er weer een duidelijk getuigenis gegeven worden.

Als Naomi is uitgesproken, kust ze haar schoondochters ten afscheid. Het maakt alleen maar heftige emoties bij haar schoondochters los, gehecht als ze zijn aan hun schoonmoeder. Onder tranen verzekeren zij haar dat zij met haar willen meegaan naar haar volk. Het is bijna niet te begrijpen, maar in plaats van toe te stemmen, doet Naomi opnieuw

verwoede pogingen hen van hun voornemen af te houden. De eerste keer heeft ze gewezen op hun afkomst en de toekomst in hun eigen land (*vers 8*). Bij de tweede poging wijst ze erop dat er niets meer is wat hen aan haar bindt en dat er ook voor de toekomst geen verandering in zit.

Ze maakt duidelijk dat de vrouwen van haar geen enkele bijdrage aan een voor hen zinvol leven hoeven te verwachten. Ze verklaart elke hoop daarop ongegrond. Het is trouwens voor haar allemaal nog veel erger dan voor hen, want zij heeft te maken met een God Die tegen haar is. Het is alsof ze daarmee tegen haar schoondochters zegt: 'Met zo'n God kun je maar beter niet te maken hebben.' Zo geeft ze een heel verkeerd beeld van de HEERE. Ze geeft Hem de schuld van al haar moeilijkheden. Alsof het Zijn hand is die haar naar Moab heeft gebracht en niet de eigenwillige keus van haar en haar man. Dat God een God vol goedheid en genade is, ook voor vreemdelingen, komt niet bij haar op.

De keus van Orpa en Ruth | *verzen 14-15*

14 Toen begonnen zij opnieuw luid te huilen. En Orpa kuste haar schoonmoeder, maar Ruth klampte zich aan haar vast. 15 Daarom zei zij: Zie, je schoonzuster is teruggekeerd naar haar volk en naar haar goden. Keer ook terug, je schoonzuster achterna.

Dan zien we hoe God in Zijn soevereiniteit de aanhoudend verkeerde voorstelling van zaken van Naomi gebruikt om het geloof van Orpa en Ruth te testen. Haar ontmoediging maken de toestand van het hart van elk van hen openbaar. De afwegingen worden gemaakt en de beslissing valt. Beide vrouwen huilen opnieuw, maar nu klinkt het niet meer uit de mond van allebei dat ze met Naomi mee zullen gaan naar haar volk (*vers 10*). Orpa kiest ervoor terug te gaan en volgt de slechte raad van Naomi op. Zij kijkt niet verder dan het leven op aarde. Haar ontbreekt het geloof waardoor een mens verder en dieper kijkt dan naar wat oppervlakkig waarneembaar is.

Orpa geeft Naomi uitingen van liefde door haar te kussen; Ruth geeft Naomi haar hart. Het geloof dat bij Orpa ontbreekt, is bij Ruth aanwezig. Het is merkwaardig hoezeer Ruth door Naomi is aangetrokken. Dat kan alleen omdat zij in het leven van Naomi toch de aanwezigheid van God heeft gezien. Ruth heeft dieper gekeken dan de ellendige

toestand waarin Naomi was terechtgekomen. Ze kijkt zelfs door de woorden heen die Naomi spreekt en die haar van God zouden moeten afhouden.

Het geloof van Ruth wordt er des te zuiverder door. Ze gelooft niet om of vanwege Naomi, maar ondanks Naomi. Het is toch immers diep tragisch dat Naomi Ruth nog eens zegt dat ze haar schoonzuster achterna moet gaan naar haar volk en haar goden?! Het geloof van Ruth ziet echter dwars door alles heen achter Naomi een God Die ze ook als haar God wil leren kennen omdat dit de enige en ware God is. Daarom keert ze zich niet van Naomi af, maar klemt ze zich juist aan haar vast.

Orpa kijkt naar dat, waaruit ze is weggegaan en daarom keert ze terug. Ruth ziet uit naar waar ze heen gaat en daarom gaat ze mee. Ze gaat in geloof. Zij hoort bij hen van wie geschreven staat: *“En als ze terugdenken aan dat waaruit zij weggetrokken zijn, zouden zij tijd hebben terug te keren; maar nu verlangen ze naar een beter, dat is een hemels [vaderland]”* (Hb 11:15-16a). Voor het ongelooft is dat onbegrijpelijk, want alle omstandigheden zijn tegen haar.

De ‘geloofsbelijdenis’ van Ruth | verzen 16-17

16 Maar Ruth zei: Dring er bij mij niet langer op aan u te verlaten en terug te gaan, bij u vandaan. Want waar u heen gaat, zal ik ook gaan, en waar u overnacht, zal ik overnachten. Uw volk is mijn volk en uw God mijn God. 17 Waar u sterft, zal ik sterven, en daar zal ik begraven worden. De HEERE mag zó en nog veel erger doen: voorzeker, [alleen] de dood zal scheiding maken tussen mij en u.

Ruth verklaart dat ze bij Naomi zal blijven. Ze heeft bij Naomi iets gezien wat haar hart heeft geraakt. Wat haar beslissing allemaal voor gevolgen voor haar heeft, weet ze niet, maar haar keus staat vast. Ze vraagt Naomi om er niet langer op aan te dringen van haar weg te gaan. Ze is vastbesloten om overal te zijn waar Naomi is en gemeenschap met haar volk en haar God te hebben. Daar brengt het geloof toe.

In een zevental uitspraken geeft ze aan dat ze niet slechts als vreemdeling in het land van Naomi wil zijn, maar dat ze zich er voor altijd aan wil verbinden. Het is een geloofsbelijdenis die grote indruk op ons moet maken. Er blijkt een gezindheid van het hart uit die ons tot jaloersheid

brengt. We kunnen dit toepassen op onze gehechtheid aan de Heer Jezus en onze medegelovigen en op ons verblijf in de wereld.

1. *“Waar u heen gaat, zal ik ook gaan, ...”*

Dit duidt op een onvoorwaardelijk volgen. Is het niet de wens van iedere gelovige die de Heer Jezus liefheeft om Hem onvoorwaardelijk te volgen (zie en vgl. *Op 14:4b*)?

2. *“... en waar u overnacht, zal ik overnachten.”*

Door de verwerping van de Heer Jezus is het nacht in de wereld. Daarin bevindt de gelovige zich (zie *Rm 13:11-14; 1Th 5:4-7; Jh 13:30*). Maar in het hart van de gelovige schijnt de morgenster (zie *2Pt 1:19*) als voorbode van de dag die zal aanbreken wanneer de Heer Jezus als de Zon der gerechtigheid zal schijnen (zie *Ml 4:2*).

3. *“Uw volk is mijn volk ...”*

Ze verklaart zich één met het volk van Naomi, al is dat volk nog zo ontrouw. Ze zoekt niet zelf de mensen uit met wie ze zich wil verbinden. Ook voor ons, die tot de gemeente behoren, is het belangrijk te beseffen dat wij niet zelf onze broeders en zusters hebben uitgezocht, maar dat de Heer ze heeft gegeven.

4. *“... en uw God mijn God.”*

Bovenal kiest ze voor de God van Naomi. Hiermee zegt ze de afgoden van Moab definitief vaarwel.

5. *“Waar u sterft, zal ik sterven,”*

Haar gehechtheid is zo groot, dat ze niet alleen in het leven van Naomi wil delen, maar dat ze ook de dood met haar wil delen. Dit is een bewijs van ware verbondenheid. Voor ons geldt dat we met Christus gestorven zijn. De plaats van onze dood is het kruis. Echte gehechtheid aan elkaar wordt werkelijkheid naar de mate dat we persoonlijk waarmaken dat ik met Christus gekruisigd ben (zie *Gl 2:20*). Dat betekent het einde van een egoïstisch leven.

6. *“... en daar zal ik begraven worden.”*

Dat betekent het radicale einde van de band tussen de wereld en de gelovige. Wie begraven is, is uit de wereld verdwenen. Dit wordt in de doop tot uitdrukking gebracht (zie *Rm 6:4*). Maar begraven heeft ook te maken met de toekomst. Begraven is zaaien. Er wordt begraven met

het oog op de opstanding. Begraven worden en opgewekt worden horen bij elkaar (zie 1Ko 15:4). Ruth wil, als ze sterft, niet in Moab begraven worden. Waar Naomi begraven wordt, daar wil zij worden begraven, want daar zullen ze samen ook opstaan om te leven in de beloofde zegen.

7. *“... voorzeker, [alleen] de dood zal scheiding maken tussen mij en u.”*

Zij trekt de volle consequentie uit al haar voorgaande uitspraken. Het enige wat op aarde scheiding tussen haar en Naomi zal kunnen brengen, is de dood. Ze spreekt niet over enige verwachting die zij van Naomi zou hebben. Ze stelt geen voorwaarden aan haar gehechtheid aan Naomi. Haar verbondenheid aan Naomi is een bewijs van geloof dat verder ziet dan wat in een lid van Gods volk zichtbaar wordt van God.

De zeven uitspraken die Ruth doet, kunnen we onderverdelen in een groep van vier en een groep van drie. De eerste vier uitspraken hebben te maken met de weg van geloof in een wereld waar het nacht is, maar waar ook Gods volk aanwezig is en waar God Zelf onze hulp is. De laatste drie uitspraken hebben alle te maken met de dood. Als er rekening wordt gehouden met de dood, krijgt het vlees, het eigen ik, niet de kans zich te laten gelden. Alleen door hen die gestorven en begraven zijn, kan het echte leven worden geleefd. Alleen de lichamelijke dood maakt een eind aan dit leven op aarde. Ruth wil niet als vreemdeling met Naomi meegaan naar het land van God, om er een poosje te blijven en dan weer terug te gaan naar Moab. Ze wil er eeuwig blijven.

Naomi berust erin dat Ruth meegaat | vers 18

18 Toen zij zag dat zij zich vast voorgenomen had met haar mee te gaan, hield zij op tot haar te spreken.

Naomi heeft drie pogingen gedaan om haar schoondochters ervan te weerhouden Moab te verlaten en met haar mee naar Israël te gaan. De eerste poging doet ze in de *verzen 8 en 11*, waar ze tot haar beide schoondochters zegt dat ze moeten terugkeren. Ze heeft haar dringende advies ondersteund met voor het verstand begrijpelijke argumenten. Na haar tweede poging, ook ondersteund met een voor het ver-

stand aannemelijke argumentatie (*verzen 12-14*), besluit Orpa terug te keren.

Om Ruth te overtuigen haar schoonzus te volgen doet ze een derde poging (*vers 15*). Die poging ontlokt aan Ruth de schitterende belijdenis van de vorige verzen. Dan geeft Naomi zich gewonnen. Ze doet geen nieuwe poging om Ruth te bewegen terug te keren. De vastbeslotenheid van Ruth heeft haar de mond gestopt.

Vastbeslotenheid of overtuiging van ons geloof doet mensen verstommen in hun tegenwerpingen. Er is geen sprake van een eigenzinnig vasthouden aan een eenmaal ingenomen standpunt. De vastberaden houding laat tegelijk een treffende nederige gezindheid zien. Een nederige opstelling doet geen afbreuk aan vastbeslotenheid, maar geeft er juist extra kracht aan. Bij de Heer Jezus is dat op volmaakte wijze te zien.

Naomi en Ruth komen in Bethlehem | *verzen 19-22*

*19 Zo gingen zij samen [verder], tot zij in Bethlehem kwamen. En het gebeurde, toen zij Bethlehem binnenkwamen, dat de hele stad over hen in rep en roer raakte, en [de vrouwen] zeiden: Is dit Naomi?
20 Maar zij zei tegen hen: Noem mij niet Naomi, noem mij Mara, want de Almachtige heeft mij grote bitterheid aangedaan. 21 Ik ging vol weg, maar de HEERE heeft mij leeg laten terugkeren. Waarom zou u mij Naomi noemen, nu de HEERE tegen mij getuigd heeft en de Almachtige mij kwaad gedaan heeft? 22 Zo keerde Naomi terug, en met haar Ruth, de Moabitische, haar schoondochter. Zij keerde uit de vlakten van Moab terug. En zij kwamen in Bethlehem, aan het begin van de gersteoogst.*

Naomi en Ruth gaan samen op weg naar Bethlehem. Het is aannemelijk dat Ruth onderweg aan haar schoonmoeder heeft gevraagd hoe het leven in Bethlehem vroeger was. Oude herinneringen zullen bij Naomi naar boven zijn gekomen. Misschien heeft ze gesproken over Gods zorg voor Zijn volk. Mogelijk heeft ze ook verteld over het vertrek van het gezin uit Bethlehem en waarom ze eruit zijn weggegaan. Ze zal dat in Moab misschien ook wel eens hebben verteld, maar nu spreekt het allemaal des te meer tot het hart van Ruth. Ze zijn immers op weg naar Bethlehem, met de mooie betekenis 'broodhuis'? Binnenkort zal ze er

zijn! Voor Ruth zal het een eerste kennismaking zijn, waarnaar ze vol verwachting uitzielt.

Bij Naomi zullen andere gevoelens de boventoon hebben gevoerd. Dat blijkt ook wel uit de eerste woorden die ze in Bethlehem spreekt. Het zijn woorden als reactie op wat de vrouwen zeggen die haar van vroeger kennen. Ze zal benieuwd zijn geweest hoe het eruit ziet, of er veel veranderd is tijdens haar afwezigheid. Nog benieuwder zal ze geweest zijn hoe de mensen van de stad op haar terugkeer reageren. Die reactie mag er zijn. Er gaat een golf van opwinding door de stad. Haar terugkeer in het volk van God brengt de hele stad in opschudding. Het gaat van mond tot mond. De vrouwen die haar van vroeger kennen, zien in deze Naomi wel iemand die aan de Naomi van vroeger doet denken, maar ze is toch niet meer dezelfde. Zo gerespecteerd als ze vroeger was, zo armzalig loopt ze er nu bij.

We kunnen nog een les trekken uit de reactie van de stad op de terugkeer van Naomi. Als we dit vergelijken met de terugkeer in de gemeente van iemand die is afgedwaald, hoe is dan onze reactie? Doet het ons iets? Het kan een schok teweegbrengen. De vraag is wel of dit van vreugde of van schrik is. Een afgedwaalde die met berouw terugkeert, behoort door ons te worden opgenomen met de verzekering van onze liefde (2Ko 2:6-8).

Voor zo iemand is deze straf genoeg, die door de velen [uitgeoefend] is, zodat u integendeel veeleer moet vergeven en vertroosten, opdat zo iemand niet door de overmatige droefheid wordt verslonden. Daarom spoor ik u aan, dat u hem van [uw] liefde verzekert. (2Ko 2:6-8)

Als de vrouwen haar naam uitspreken, een naam die 'lieflijke' of 'aangename' betekent, komt ze in verzet. Ze hoeven haar niet meer bij die naam te noemen. Voor haar is het leven niet lieflijk en aangenaam meer. Ze ervaart ook niet dat de HEERE haar lieflijk of aangenaam vindt. Ze moeten haar maar anders gaan noemen: "Mara", dat betekent 'bitterheid'. Door haar afwijking is ze het goede zicht op de HEERE en Wie Hij voor haar wil zijn, kwijtgeraakt. Daardoor schrijft ze de HEERE ongerijmde dingen toe. Ze beschuldigt Hem ervan dat Hij, de Almachtige, haar "grote bitterheid" heeft aangedaan.

God heeft Zich eens aan Abraham als "God, de Almachtige" (Gn 17:1) bekendgemaakt. Op grond van die Naam heeft God Zijn verbond van zegen met Abraham gesloten. Naomi noemt die Naam echter niet omdat ze Zijn zegen heeft ervaren, maar omdat Hij haar bitterheid heeft

aangedaan. De Almachtige is niet vóór haar, maar tégen haar. Hij heeft haar geen goed, maar kwaad gedaan. Zijn almacht is haar niet tot troost en versterking geweest, maar is naar haar gedachten de oorzaak van haar ellende.

Wel erkent ze dat zij zelf (“ik”, met nadruk) weggegaan is. Het was haar eigen initiatief. Ze ging vrijwillig, zonder dat ze ertoe gedwongen werd en ze ging ook “vol”. Ook erkent ze dat de HEERE haar heeft doen terugkeren. Ze keerde niet terug omdat ze dat wilde, maar omdat de HEERE haar daartoe innerlijk had gedrongen. Dat gebeurde toen ze “leeg” was. Eigenwil deed haar weggaan, genade bracht haar terug. Ze is op weg naar herstel, maar ze is nog niet volledig hersteld. Herstel is een proces. De tucht moet een volle uitwerking hebben.

Waar de weg van herstel is ingezet, zijn de eerste resultaten van de volle oogst zichtbaar. Het is dan ook veelzeggend dat ze “aan het begin van de gersteoogst” in Bethlehem komen. Dat wil zeggen dat het volk bezig is de eerstelingsgarve van het veld te halen na het Pascha. De eerstelingsgarve spreekt van de opstanding van Christus. Op dat moment keren ze terug. Het geloof mag dat zien. Herstel vindt plaats op deze grondslag. De opstanding van Christus is het bewijs dat Zijn werk van verzoening volmaakt door God is aanvaard. Daardoor is er voor iedereen die is afgedwaald mogelijkheid tot herstel. Het ‘begin van de oogst’ houdt de belofte van de hele oogst in. Het begin van herstel houdt de belofte van een volledig herstel in.

De opstanding van Christus houdt ook een belofte in. Hij is “als eersteling” (1Ko 15:23) opgestaan van allen die ontslapen zijn. Zijn opstanding belooft de opstanding van allen die van Christus zijn. De volle oogst van Zijn werk zal zichtbaar worden als Hij te midden van al de Zijnen op aarde zal verschijnen om Zijn vrede rijk op te richten. Ondanks al ons falen mogen we daar ons oog op richten.

Ruth 2

Boaz | vers 1

1 Nu had Naomi een bloedverwant van de kant van haar man, een zeer vermogend man, uit het geslacht van Elimelech, en zijn naam was Boaz.

Direct na het tafereel van het begin van de gersteoogst (Ru 1:22) wordt de aandacht op Boaz gevestigd. Hij is de tweede man om wie het in dit boek gaat. De eerste man, Elimelech, heeft gefaald. Hij verliet de plaats van zegen en bracht vloek over zijn nageslacht. De tweede man is niet zwak, maar machtig en hij herstelt alles waarin de eerste man heeft gefaald. Deze eerste en tweede man zijn een beeld van de eerste en tweede mens, de eerste en de laatste Adam (1Ko 15:45,47). In de eerste Adam zijn alle mensen gestorven; in Christus, de laatste Adam, worden zij die met Hem verbonden zijn, levend gemaakt. Naomi was eerst verbonden met de eerste man. Daarmee bleek de dood verbonden te zijn. Nu komt er een verbinding met de tweede man tot stand, niet door haar, maar door Ruth.

Zo staat er ook geschreven: 'De eerste mens, Adam, [werd] tot een levende ziel'; de laatste Adam tot een levendmakende geest. (1Ko 15:45)

De eerste mens is uit [de] aarde, stoffelijk, de tweede mens is uit [de] hemel. (1Ko 15:47)

Naomi lijkt te zijn vergeten dat hij bestond. Daarom was er bitterheid in haar hart. Bij ons is er ook vaak bitterheid omdat we vergeten dat er iemand is Die ons kan helpen. Maar de Heilige Geest wijst op Hem, zoals Hij hier wijst op Boaz.

De naam Boaz betekent 'in hem is kracht'. Hij is een prachtig beeld van de Heer Jezus en wel zoals Hij is in de heerlijkheid, het hemelse land. Voordat hij op het toneel verschijnt, worden er enkele dingen van hem gezegd. In de eerste plaats is hij een bloedverwant van Naomi. Dat past bij het beeld van de Heer Jezus, want de Heer Jezus heeft aan bloed en vlees deelgenomen en is daardoor een 'bloedverwant' van ons geworden (Hb 2:14-15). Alleen door aan de mensen gelijk te worden (maar wel zonder de zonde! zie Hb 4:15) kon Hij voor mensen een Verlosser of Losser

Daar nu de kinderen aan bloed en vlees deel hebben, heeft ook Hij op gelijke wijze daaraan deelgenomen, opdat Hij door de dood te niet zou doen hem die de macht over de dood had, dat is de duivel, en allen zou verlossen die uit vrees voor [de] dood hun hele leven door aan slavernij onderworpen waren. (Hb 2:14-15)

worden. Verder is hij een zeer vermogend man. Hij heeft ook de middelen om te verlossen.

De vermelding dat hij “uit het geslacht van Elimelech” is, legt nadruk op zijn verbinding met Elimelech. Elimelech heeft de betekenis van zijn naam, ‘mijn God is Koning’, niet waargemaakt. Elimelech is buiten het land gestorven. Hij is een beeld van Israël dat de heerschappij van God op geen enkele wijze heeft erkend. Als gevolg daarvan heeft God hen in Zijn tucht uit hun land laten wegvoeren en doen omkomen. Nu komt er iemand anders die het koningschap van God volledig gestalte geeft. Volmaakt is dat te zien in de Heer Jezus. Alles waarin Israël heeft gefaald, heeft Hij op volmaakte wijze waargemaakt. Hij ging vrijwillig in de dood en het oordeel om de verbroken relatie tussen God en Zijn volk weer te herstellen. Het volk had alles verspeeld, maar Christus heeft alles goed gemaakt.

Ruth wil aren gaan rapen | vers 2

2 Ruth, de Moabitische, zei tegen Naomi: Laat mij toch naar de akker gaan en aren rapen achter hem in wiens ogen ik genade zal vinden. En zij zei tegen haar: Ga, mijn dochter.

Ruth neemt het initiatief om aren te gaan rapen. Naomi lijkt nergens toe in staat. Ruth is wel in het land, maar daarmee is ze niet tevreden. Ze verlangt naar voedsel. Daarvoor moet ze aan het werk, ze moet zich gaan inspannen. Een geestelijk verlangen naar Gods Woord zal aanzetten tot een ijverig onderzoeken ervan.

In praktisch opzicht kunnen we ook van Ruth leren. Ze blijft niet thuis zitten wachten tot het werk naar haar toe komt. Ze gaat op zoek naar werk, ze doet er moeite voor het te vinden. Zulk handelen zegent God. Het geldt ook voor het volgen van een opleiding. Ook daar zal God inspanning zegenen. Het gaat erom trouw te zijn in wat van ons wordt verwacht. Wie de wil van de Heer wil doen, wordt door Hem geleid naar de plaats van zegen.

Ruth is zich bewust dat zij van genade afhankelijk is. Ze had immers nergens recht op. Maar waar geen rechten zijn en iemand zich dat bewust is, kan er een beroep worden gedaan op de genade. In die gezindheid wil ze gaan. Ruth zal niet veel hebben geweten van Gods

genadige voorzieningen in een geval als dat van haar (Lv 23:22; zie ook Lv 19:9; Dt 24:19). Omdat haar hart echter is uitgegaan naar de God en het land van Naomi, krijgt het geloof dat in haar is de ruimte om te handelen. Ze had ook thuis kunnen blijven, maar ze gaat in het besef dat ze op de genade een beroep mag doen.

Wanneer u de oogst van uw land binnenhaalt, mag u de rand van uw akker bij [het binnenhalen van] uw oogst niet helemaal afmaaien, en wat van uw oogst is blijven liggen, mag u niet oprapen. U moet het laten liggen voor de arme en de vreemdeling. Ik ben de HEERE, uw God.
(Lv 23:22)

God werkt, maar de mens moet in geloof gaan. Het gaat niet om rechten, maar om genade. Ze zal, als “de honden”, genoeg nemen met “de kruimels die van de tafel van hun meesters vallen” (Mt 15:27). Het gaat haar niet om een veld waar ze aren zal kunnen rapen, maar om een persoon die haar in zijn genade zal toelaten op zijn veld. Zo zegt ze dat. Ze zegt dat ze wil “aren rapen achter hem in wiens ogen ik genade zal vinden”.

Het initiatief gaat wel van Ruth uit, maar ze handelt niet impulsief en op eigen houtje. Zij bespreekt haar overwegingen met Naomi. Het is goed voor jonge gelovigen om bepaalde initiatieven met geestelijk gezinde oudere gelovigen te bespreken. Naomi bevestigt haar voorne- men en ze gaat.

Er is een grote verbondenheid tussen Naomi en Ruth. Naomi stelt het oude Israël voor, maar dan het deel dat tot inkeer komt en dat in Ruth gestalte krijgt. In Ruth openbaart zich het geloof van het overblijfsel. Dit beeld laat de verbinding zien die er is tussen het gelovig overblijfsel in de toekomst en het Israël uit het verleden. Samen stellen zij Gods volk voor, met aan de ene kant de hopeloze situatie als gevolg van de eigen ontrouw en aan de andere kant het ontluikende geloof met afhankelijkheid van Gods genade. God zal al Zijn beloften die Hij in het verleden aan Israël heeft gedaan, aan het overblijfsel in de toekomst in vervulling doen gaan. Het overblijfsel zal zich bewust zijn dat die vervulling hun uit pure genade ten deel zal vallen.

Ruth komt op het veld van Boaz | vers 3

3 Daarop ging zij [op weg], kwam op de akker en raapte [aren] achter de maaiers. En het overkwam haar dat zij op een deel van de akker van Boaz [terecht kwam], die uit het geslacht van Elimelech was.

Ruth heeft geen enkele voorkeur voor het veld waar ze aren kan gaan rapen. Ze zou niet weten op welk veld ze welkom is, of op welk veld de meeste aren liggen. Wat haar betreft, is elk veld goed. Daarom zal ze het eerste het beste veld op zijn gegaan. Dit is 'toevallig' het veld van Boaz. Dat is dan van haar kant bezien. Voor ons, die deze geschiedenis kennen, is het duidelijk dat God dit zo heeft bestuurd. Ook de 'toevallige' ontmoetingen die wij kunnen hebben, ontmoetingen die ons 'overkomen', zijn door God bestuurde gebeurtenissen, waardoor Hij bepaalde voornemens uitwerkt.

Dit zou haar niet overkomen zijn als zij nog onder de afgoden van Moab was. De afgoden van Moab zouden haar niet daarheen hebben gestuurd. Ze is niet op zoek naar de lossen, ze kent hem helemaal niet. Maar de God van Israël, aan Wie ze zich heeft toevertrouwd, is bezig haar in verbinding met Boaz te brengen, zonder dat zij het weet. God leidt blinden op

een weg die zij niet kennen (Js 42:16a). *En Ik zal blinden leiden langs een weg [die] zij niet gekend hebben, Ik zal hen doen gaan op paden [die] zij niet gekend hebben. (Js 42:16a)*

Zo maakt Hij Ruth

tot een van de gevallen waarin Hij een vrouw tot een man brengt. Hij bracht ook Eva tot Adam.

Ze komt "achter de maaiers" om daar aren te rapen. De maaiers doen een belangrijk werk. Als er geen maaiers waren, viel er niets op te rapen. Het veld zou vol koren kunnen zijn, maar de arme Ruth zou er niets van kunnen nemen. Maaiers stellen ons het opgegroeide koren ter beschikking. Maaiers zijn de mensen die het koren maaien en in schoven samenbinden. Wat zij laten vallen, is voedsel voor de armen. In geestelijk opzicht is het ook zo. Wat zouden wij van de zegeningen weten, als de Heer niet gaven had gegeven (zie Ef4:7,11) die de zegeningen kennen en daarvan uitdelen aan hen die pas tot geloof gekomen zijn?

Het getuigenis over Ruth tot Boaz | verzen 4-7

4 En zie, Boaz kwam uit Bethlehem, en zei tegen de maaiers: De HEERE zij met u! En zij zeiden tegen hem: De HEERE zegene u! 5 Daarop zei Boaz tegen zijn knecht die over de maaiers aangesteld was: Wie behoort deze jonge vrouw toe? 6 De knecht die over de maaiers aangesteld was, antwoordde en zei: Dat is de Moabitische

jonge vrouw die met Naomi teruggekeerd is uit het land Moab. 7 Zij zei: Laat mij toch [aren] rapen en verzamelen tussen de schoven, achter de maaiers. Zo is zij gekomen en zij is gebleven van vanmorgen af tot nu toe. Zij heeft bijna niet binnen gezeten.

Dan verschijnt Boaz. In de woorden die hij en zijn maaiers tegen elkaar zeggen bij de begroeting, blijkt de goede relatie tussen hen. Boaz komt uit Bethlehem naar zijn veld. Zijn zegenwens voor zijn maaiers is dat de HEERE met hen zal zijn. Het doet denken aan de woorden “vrede zij u” die de Heer Jezus tot Zijn discipelen zegt, als Hij na Zijn opstanding te midden van hen verschijnt (zie Jh 20:19-23). Zij doen alles onder Zijn toezicht en zegen. Op hun beurt wensen de maaiers Boaz de zegen van de HEERE toe. Zo wensen al de arbeiders van de Heer Jezus Hem zegen toe vanwege God.

In praktisch opzicht is deze begroeting tussen een werkgever en zijn werknemers zeldzaam in een maatschappij waar in het algemeen de baas door egoïsme en de ondergeschikten door achterdocht worden geregeerd. Allerlei regelingen kunnen het kwaad wel wat indammen, maar nooit uitsluiten, want de wortel van het kwaad blijft zitten. Pas als de Heer Jezus rechtvaardig zal regeren en de verhoudingen vanuit een vernieuwd denken zullen worden beleefd, zal de situatie zo zijn als hier op het veld van Boaz. Toch worden zowel werkgevers als werknemers die de Heer Jezus kennen, opgeroepen in de geest van deze begroeting met elkaar om te gaan (zie Ef 6:5-9).

Dan vraagt Boaz naar Ruth. *Zie, het oog van de HEERE is over wie Hem vrezen, Zijn oog is op haar (vgl. Ps 33:18). Zij valt hem op als een* *op hen die op Zijn goedertierenheid hopen, ... (Ps 33:18)*

nieuwe aanwezige op zijn veld. Hij schenkt aandacht aan haar, maar laat dat niet direct aan haarzelf merken. Hij vraagt niet wie zij is, maar: “Wie behoort deze jonge vrouw toe?”. Boaz is geen jongeman meer. In elk geval is hij een stuk ouder dan Ruth, want hij spreekt haar even later als ‘dochter’ aan. Hij is nog steeds niet getrouwd. Daarom vraagt hij wie zij toebehoort, van wie zij is. In bedekte termen vraagt hij daarmee of zij al getrouwd is. Dit past geheel in deze geschiedenis die in de eerste plaats een liefdesgeschiedenis is.

In geestelijk opzicht kan de vraag ook aan ons worden gesteld: 'Van wie ben je, wie behoor je toe?' Als de dingen van de wereld ons leven beheersen, zijn wij van de wereld en niet van de Heer.

De knecht vertelt Boaz wie Ruth is en doet verslag van haar bezigheden. Ze is iemand die de vlakten van Moab achter zich heeft gelaten en die van genade afhankelijk wil zijn. Als bewijs van dit laatste haalt de knecht haar uitspraak aan waarmee zij hem heeft gevraagd om aren te mogen rapen en die ook in te zamelen. Dat heeft ze op een nederige manier gedaan, ze heeft geen werk geëist. Zij verlangde ernaar het voedsel van Bethlehem op te rapen en bij elkaar te brengen. Daarvoor vroeg zij een plek vlak bij de schoven achter de maaiers.

In geestelijk opzicht spreekt dit van het verlangen van een jonge gelovige om in Gods Woord te lezen (aren op te rapen) en de samenhang van de verschillende verzen te zien (inzamelen). Hiervoor zal de jonge gelovige graag in de buurt zijn van gelovigen die deze samenhang al hebben ontdekt en hij zal graag van hen willen leren. Daarom zal hij graag samenkomsten bezoeken waar Gods Woord wordt uitgelegd en hij zal graag commentaren lezen die hem het verband van Gods Woord laten zien.

Boaz spreekt met zijn knecht over Ruth. De knecht over de maaiers is een beeld van de Heilige Geest. Hij spreekt met de Heer Jezus over ons (vgl. Rm 8:26). Als iemand in ootmoed komt om zegen te ontvangen, ziet de Heer dat, het valt Hem, om zo te zeggen, op. De knecht getuigt van haar dat ze zich helemaal op het werk heeft gericht. Daarom vermeldt hij erbij dat zij iemand is die "bijna niet binnen gezeten" heeft, wat waarschijnlijk ziet op het zitten in een hut op het veld om er rust en schaduw te vinden.

Boaz spreekt Ruth aan | verzen 8-10

8 Toen zei Boaz tegen Ruth: U hebt het gehoord, nietwaar, mijn dochter? Ga niet op een andere akker [aren] rapen. Ook moet u hier niet weggaan, maar u moet dicht bij de meisjes blijven [die] voor mij [werken]. 9 Uw ogen moeten op de akker [gericht] zijn die zij aan het maaïen zijn en u moet achter hen aan gaan. Heb ik de knechten niet geboden dat zij u niet aanraken? Als u dorst hebt, mag u naar de [water]vaten gaan en drinken van wat de knechten zullen schep-

pen. 10 Toen wierp zij zich met het gezicht [ter aarde], boog zich naar de grond en zei tegen hem: Waarom heb ik genade gevonden in uw ogen, dat u naar mij omziet, terwijl ik een buitenlandse ben?

Dan richt Boaz zich tot Ruth. Hij doet dat met gepast respect voor haar houding. Hij overlaadt haar niet met een menigte koren en spreekt er ook niet over dat hij de lossen is. Zijn eerste woorden zijn een bemoeiding voor haar om niet naar een ander veld te gaan en het veld waarop ze nu is ook niet te verlaten. Ze is op het goede veld terechtgekomen. Dat veld verlaten zou betekenen dat ze zichzelf tekort zou doen. Wat een zegen zou ze daarmee verspelen. Voor ons betekent het om niet weg te gaan van de plaats waar de Heer Jezus is met Zijn zegen.

Verder spoort hij haar aan zich bij zijn meisjes of arbeidsters aan te sluiten. Zij zijn al langer op het veld. Zij weten waar de aren liggen: bij de maaiers. Bij hen moet ze zich ophouden, dat is het goede gezelschap. In beeld spreekt dat ervan dat de Heer Jezus aangeeft dat gemeenschap met andere gelovigen op Zijn veld de wijze is waarop we ons de geestelijke zegeningen eigen kunnen maken. Op deze manier zullen we groeien in het geloof.

Hij wijst haar *“op de akker”*, dat is zijn hele land. Daarop moeten haar ogen gericht zijn. Voor ons betekent het dat de Heer Jezus erop wijst dat er een grote uitgestrektheid van zegen in het hemelse land klaarligt voor elke gelovige die ernaar verlangt om al die geestelijke zegeningen te leren kennen die hij *“in de hemelse [gewesten] in Christus”* (Ef 1:3) bezit. Die zegen ligt klaar om door ons te worden ingezameld, aar na aar. Willen we die zegen ontvangen, dan moeten we zijn, waar de Heer de zegen uitdeelt. Andere akkers waren ook goed, maar het waren niet de akkers van Boaz. Het gaat erom te zijn waar hij is. Hij moedigt haar aan te blijven zoeken. We moeten blijven zoeken in het Woord van God (Js 34:16).

*Zoek het na in het boek van de HEERE en lees:
niet één van hen zal er ontbreken,
zij zullen elkaar niet missen,
want Mijn mond heeft het zelf geboden
en Zijn Geest Zelf zal hen bijeenbrengen.
(Js 34:16)*

Boaz heeft ook iets tegen de knechten gezegd. Hij heeft hun verboden om Ruth aan te raken. Het veld van Boaz wordt gekenmerkt door reinheid. Voor ons betekent het: Houd je handen thuis. Raak niets aan wat niet van jou is (zie 1Th 4:3-8). Houd de verhoudingen zuiver. Houd jezelf rein.

In geestelijk opzicht is een toepassing dat zij die een dienst van de Heer Jezus te doen hebben gekregen, de gelovigen niet aan zichzelf mogen onderwerpen. Ze mogen de gelovigen niet lastigvallen door hen lasten op te leggen. In plaats daarvan heeft Hij Zijn knechten een andere opdracht gegeven: ze moeten hun handen gebruiken om dorstige zielen te verkwikken. *“Drinken van wat de knechten zullen scheppen”* wil zeggen, dat we begerig luisteren naar gezond onderwijs uit het Woord door de gaven die de Heer Jezus heeft gegeven. Deze gaven zijn zelf eerst door het Woord verkwikt en hebben dat verzameld en kunnen het daarna doorgeven.

Ruth valt voor Boaz neer. Ze is onder de indruk van zijn genade. Dit genadebetoon komt voor haar onverwachts. We bidden om genade en als we die krijgen, bewerkt dat verwondering. Het hart zegt tot de Heer Jezus: *“Waarom heb ik genade gevonden in uw ogen, dat u naar mij omziet, terwijl ik een buitenlandse ben?”* Dan vertelt de Heer hoe Hij het waardeert als een hart uitgaat naar Zijn zegen. Hij beloont elk vertrouwen op Zijn genade alsof het een verdienste is. Wie tot Hem de toevlucht neemt, wordt beloond. Dat de Heer dit als verdienste aanmerkt, betekent niet dat er iets is waarop wij ons kunnen beroemen. Het is allemaal het gevolg van Zijn werk en genade.

Daarom spreekt Ruth over een betoonde gunst. Ze weet nog niet wat er allemaal nog meer gaat komen, maar haar houding maakt haar ervoor klaar dat meerdere te ontvangen. Ze zal krijgen boven bidden en boven denken.

Boaz vertelt wat hij van Ruth weet | *verzen 11-12*

11 Boaz antwoordde en zei tegen haar: Het is mij allemaal verteld, alles wat u na de dood van uw man voor uw schoonmoeder gedaan hebt, en hoe u uw vader en uw moeder en uw geboorteland hebt verlaten en naar een volk bent gegaan dat u voorheen niet kende. 12 Moge de HEERE uw daad vergelden, en moge uw loon volkomen zijn van de HEERE, de God van Israël, onder Wiens vleugels u gekomen bent om toevlucht te nemen.

In zijn antwoord gaat Boaz niet op de genade in waarvan zij zo onder de indruk is gekomen. Hij spreekt alleen over wat zij heeft gedaan. Hij prijst haar toewijding. Uit het antwoord van Boaz blijkt dat zij geen

vreemdeling voor hem is. Eerst vermeldt hij wat zij voor haar schoonmoeder heeft gedaan na de dood van haar man. De dood van haar man was voor Ruth niet de aanleiding om in Moab een nieuwe echtgenoot te zoeken. In plaats daarvan heeft zij zich erop toegelegd er voor Naomi te zijn.

Ze is zich steeds meer aan Naomi gaan hechten. Dat zal ongetwijfeld zijn vanwege het geloof van Naomi dat ze, ondanks de zwakheid waarmee dat geloof in Naomi zichtbaar is geweest, toch bij haar heeft opgemerkt. Dat heeft in haar het verlangen naar de God van Naomi wakker gemaakt. Dit verlangen kon slechts op één manier gestild worden en dat was door haar lot aan dat van Naomi te verbinden.

Ruth was geen rusteloze plezierzoekster die van het ene feest naar het andere leefde. Ze zocht rust voor haar hart en ze voelde dat Naomi op de een of andere manier haar daarin kon helpen. Daarom verbond ze haar lot aan dat van Naomi en was ze met haar schoonmoeder meegegaan. Dat betekende dat zij haar ouderlijk huis, waarnaar ze na de dood van haar man terug had kunnen keren en waarheen ook Naomi haar had verwezen (*Ru 1:8*), de rug toekeerde. Ze sneed de natuurlijke banden door om die nooit weer aan te halen. In haar zien we de praktijk van de woorden van de Heer Jezus: *“Wie vader of moeder liefheeft boven Mij, is Mij niet waard”* (*Mt 10:37*).

Daarna spreekt Boaz erover wat ze heeft verlaten en waar ze naartoe is gegaan. Zo spreekt de Heer Jezus over elke gelovige die onder de indruk van de genade is gekomen. Ook Abraham heeft eens het land verlaten en is, in geloof in wat God heeft gezegd, gegaan naar het land dat God hem zou wijzen. Ruth is een tweede Abraham, zij heeft hetzelfde gedaan. Bij haar is dat niet gebeurd vanwege geloof in een uitspraak van God, maar vanwege wat ze van Naomi over Hem heeft gehoord en in haar van Hem heeft gezien.

Boaz spreekt over vergelding en een *“volkomen”* beloning door de HEERE voor wat Ruth heeft gedaan. Hij vertelt haar waar haar geloof haar heeft gebracht en wat zij allemaal nog zal krijgen. Ze is komen schuilen onder de *“vleugels”* van de HEERE, de God van Israël. Wie dat doet, vindt niet alleen bescherming, maar nog zo heel veel meer. God belooft dit vertrouwen in Hem met rijke zegeningen. Als Petrus aan de Heer Jezus vraagt wat hun deel zal zijn, omdat zij alles hebben

verlaten, spreekt de Heer zelfs over een honderdvoudige zegen en het beërven van het eeuwige leven (Mt 19:27-29). De genade van God is zo groot, dat Hij een rijke beloning geeft aan hen die alles ter wille van Hem prijsgeven.

Reactie van Ruth op de goedheid van Boaz | vers 13

13 En zij zei: Laat mij genade vinden in uw ogen, mijn heer, want u hebt mij getroost en u hebt naar het hart van uw dienaressen gesproken, hoewel ik niet ben als een van uw dienaressen.

Toen antwoordde Petrus en zei tot Hem: Zie, wij hebben alles verlaten en zijn u gevolgd; wat zal dan voor ons zijn? Jezus nu zei tot hen: Voorwaar, Ik zeg u, dat u die Mij gevolgd bent, in de wedergeboorte, wanneer de Zoon des mensen zal zitten op [de] troon van zijn heerlijkheid, u ook op twaalf tronen zult zitten om de twaalf stammen van Israël te oordelen. En ieder die heeft verlaten huizen, broers, zusters, vader, moeder, <vrouw,> kinderen of akkers ter wille van mijn naam, zal honderdvoudig ontvangen en eeuwig leven beërven. (Mt 19:27-29)

Al deze woorden van genade maken grote indruk op Ruth. Het gaat haar als Mefiboseth die ook overweldigd werd door de genade die David hem beeweest (2Sm 9:8). Ze twijfelt niet aan zijn genade, nog minder weigert ze die, maar ze belijdt haar onwaardigheid. Ze voelt zich overweldigd door zijn gunst die als een vertroosting voor haar is.

Toen boog hij zich en zei: Wat is uw dienaar dat u aandacht schenkt aan een dode hond als ik ben? (2Sm 9:8)

Na alles wat ze heeft meegemaakt en achtergelaten, had ze daaraan behoefte. Haar hart zocht naar wat werkelijk rust geeft. In wat Boaz tot haar zegt, voelt ze die rust naar binnen stromen. Dat maakt haar niet zelfbewust en zelfverzekerd, maar juist heel nederig en klein. Ze blijft zich bewust van haar afkomst. Als ze denkt aan de dienaressen van Boaz, wil ze zichzelf niet met hen vergelijken. Genade denkt altijd klein van zichzelf en acht de ander meer dan zichzelf.

Als wij ons onze afkomst vanuit de zonde bewust zijn, zullen we de gunst die God ons heeft bewezen bijzonder waarderen. Dat zal ons er ook voor bewaren dat we ons boven anderen plaatsen. We zullen juist anderen hoger achten dan onszelf (Fp 2:3).

[Doet] niets uit partijzucht of uit ijdele roem, maar laat elk in nederigheid de ander uitnemender achten dan zichzelf; ... (Fp 2:3)

Boaz en Ruth eten samen | vers 14

14 Toen het etenstijd was, zei Boaz tegen haar: Kom er hier bij en eet van het brood en doop uw stukje [brood] in de zure wijn. Zo zat

zij neer naast de maaiers, en hij reikte haar geroosterd koren aan. En zij at en werd verzadigd en hield nog over.

De zegen wordt steeds groter, naar het beginsel dat *“aan ieder die heeft, zal worden gegeven”* (Mt 25:29). Boaz nodigt haar uit bij hem en de maaiers te komen en mee te eten. Boaz was niet steeds druk bezig met al zijn knechten opdrachten te geven. Hij gunt hun ook hun rust. In die tijd nemen zij eten tot zich.

Komt uzelf [met Mij] afzonderlijk naar een woeste plaats en rust wat. (Mk 6:31a)

Bij al zijn bezigheden is het voor een dienaar van de Heer nodig om wat rust te nemen bij Hem (Mk 6:31a) en te eten wat Hij geeft. Voordat zij verder gaan met hun dienst, moeten ze eerst zelf genoten hebben. Daarna kunnen ze ook weer uitdelen aan anderen.

Ruth gaat zitten. Dat is nodig om het voedsel in rust tot zich te nemen. De Heer beveelt de menigten ook eerst *“te gaan zitten op het gras”* (Mt 14:18), om hun vervolgens het eten te geven. Dan krijgt Ruth van Boaz persoonlijk het eten aangereikt, terwijl ze naast de maaiers zit. Een dienst voor de Heer geeft ons niet het recht op een plaats dichterbij Hem dan iemand die pas tot geloof is gekomen.

Voor Ruth heeft de maaltijd een speciale betekenis. Het is om zo te zeggen een stadium in haar geestelijke ontwikkeling. Zij wordt door Boaz betrokken in de gemeenschap met hem en zijn dienaren. Bij elke ontwikkeling hoort een maaltijd. Zo zien we dat bij Esther, die eerst genade had gekregen en daarna een maaltijd had met de koning (zie Es 5:4-8; 7:1-2). We zien het ook bij de broers van Jozef (zie Gn 43:33-34).

Ruth neemt haar plaats in tussen de maaiers en neemt uit de handen van Boaz aan wat hij voor haar heeft. Dat is een persoonlijke zegen voor haar, anders nog dan wat zij van de maaiers krijgt. Hij geeft haar *“geroosterd koren”*. Dat is het voedsel dat in de plaats van het manna kwam, nadat het volk Israël in het beloofde land was aangekomen (zie Jz 5:11-12). Het geroosterde koren is koren dat in het vuur is geweest. Het spreekt van de Heer Jezus Die in het vuur van Gods oordeel is geweest. Hij is in de dood geweest, maar ook opgestaan en geeft eeuwig leven aan ieder die gelooft. Dat wordt in beeld aan Ruth gegeven.

Ze moet het wel zelf in de azijn dopen. Azijn herinnert aan de zure wijn die de Heer Jezus werd aangeboden toen Hij leed aan het kruis (zie Ps 69:22; Mt 27:48). Dat spreekt er in beeld van dat zij bij het tot zich nemen

van dit voedsel, eraan moet denken welk een lijden dit voor de Heer Jezus heeft betekend. Dan eet ze, wordt verzadigd en houdt over. We zien ook dat er over is als

En zij aten allen en werden verzadigd. En zij namen het overschot van de brokken op, twaalf korven vol. (Mt 14:20)

de Heer de menigte voedsel heeft gegeven (Mt 14:20). Zo handelt de genade. Er is altijd meer dan wat nodig is voor onze behoeften. Onze mogelijkheden om te ontvangen zijn altijd veel geringer dan Zijn mogelijkheden om te geven. Hij voorziet altijd naar Zijn rijkdom en die rijkdom is onuitputtelijk.

De knechten krijgen een nieuwe opdracht | verzen 15-16

15 Toen zij opstond om [weer aren] te gaan rapen, gebood Boaz zijn knechten: Laat haar ook tussen de schoven rapen en val haar niet lastig. 16 Ja, laat ook opzettelijk voor haar wat vallen uit de bundels aren en laat het liggen, zodat zij het op kan rapen, en bestraf haar niet.

Nadat ze heeft gegeten en verzadigd is, gaat ze niet naar huis. Ze is door de betoonde genade niet lui geworden. Ze staat op en gaat verder met aren rapen. Ze blijft nederig bezig. Dat geeft Boaz de gelegenheid tot een tweede teken van zijn persoonlijke genegenheid. Zij hoeft niet aan de rand van het veld te blijven, maar mag "tussen de schoven rapen".

Hij geeft zijn knechten opdracht extra voor haar te laten liggen. Zijn knechten maken niet zelf uit hoe ze met hongerige zielen moeten omgaan. Voor hen was het ook gemakkelijker geweest haar ineens een hele schoof te geven. Maar zij dienen Boaz graag en delen vanuit zijn genade aan anderen mee op de manier die hij aangeeft. Wat de Heer Jezus toebehoort, mogen wij in genade uitdelen aan anderen die midden in de zegeningen verblijven, zonder er recht op te laten gelden. De dienaren zijn er voor anderen.

Boaz geeft haar niet in de schoot wat hij haar wil geven. Het koren van Boaz is al aan haar toebedeeld, maar ze moet het zelf oprapen, ze moet er moeite voor doen om het tot zich te nemen. Het resultaat van de opgeraapte aren is dus niet alleen afhankelijk van haar ijver, maar ook en wel in de eerste plaats van de goedheid van Boaz. Zo mogen ook wij wel ijverig de Schrift onderzoeken, maar wat we er aan rijkdommen uit

opdiepen, is het resultaat van de goedheid van de Heer Jezus. Alleen Zijn zegen maakt rijk (*Sp 10:22a*). *De zegen van de HEERE, die maakt rijk, ... (Sp 10:22a)*

Ruth zal zich dit teken van zijn liefde niet bewust zijn geweest, behalve als zij haar ogen ervoor open heeft gehad dat er toch wel heel veel aren op te rapen zijn. Ze waren wel speciaal voor haar achtergelaten. De Heer heeft voor elk van de Zijnen speciale aren, een speciaal teken van Zijn liefde dat Hij hun laat toekomen door middel van gehoorzame, trouwe dienaren.

De opbrengst | *vers 17*

17 Zo raapte zij [aren] op de akker tot de avond. En wat zij geraapt had, klopte ze uit. Het was ongeveer een efa gerst.

Ruth heeft verzameld, maar ze moet het ook uitkloppen. Koren kan niet groeien zonder stro. Stro is echter geen voedsel voor de mens. In toespraken en beschouwingen moet dikwijls ook stro zijn, zoals voorbeelden of herhaling, opdat goed wordt onthouden wat het bijbelgedeelte betekent. Daarbij komt ook nog de zwakheid van de uitdrukkingen die worden gebruikt of het soms mooier willen zeggen om indruk te maken. Al die menselijke elementen moeten worden verwijderd. Vaak nemen we juist die dingen uit een samenkomst mee naar huis en praten met elkaar over het stro en zo weinig of helemaal niet over het koren. We onthouden de gebrekkige of mooie vorm waarin iets is gezegd, terwijl we voorbijgaan aan de inhoud.

Ruth heeft geen belang bij stro. Ze slaat de gerst uit om dat mee naar huis te nemen, want daarin is alleen voedsel. In geestelijk opzicht betekent het dat we voor de Heer overwegen wat we hebben gelezen in Gods Woord en in ons hart opnemen wat het kan bevatten. Niet alles wat we horen of lezen blijft bij ons achter. Het gaat om wat we uitkloppen. Er moet aan gewerkt worden en daarvoor moeten we ons inspannen. Dan kan, wat we hebben ingezameld, brood worden.

Ruth heeft aan het eind van de dag een efa gerst ingezameld. Een efa is tien gomer (*zie Ex 16:36*) en een gomer was in de woestijn de maaltijd manna voor één dag (*zie Ex 16:16,22*). Ruth heeft dus voor tien dagen eten verzameld. Dat neemt ze mee naar huis, waardoor ook anderen ermee gevoed kunnen worden.

Het uitkloppen wijst er ook op dat er nog meer werk moet worden gedaan om het volle profijt te hebben van wat ze heeft ingezameld. Het is te vergelijken met het 'herkauwen' (door reine dieren, zie Lv 11:3) van wat we vanuit het Woord tot ons hebben genomen, bijvoorbeeld in een samenkomst of op een conferentie. Uitkloppen betekent biddend nadenken over wat we gelezen of gehoord hebben uit en over Gods Woord. Veel indrukken verdwijnen als rook, eenvoudig omdat we ze niet nader hebben overdacht.

Ruth laat Naomi delen in de zegen | verzen 18-19

18 En zij pakte het op en kwam in de stad. Haar schoonmoeder zag wat zij geraapt had. Ook haalde zij tevoorschijn wat zij overgehouden had, toen ze genoeg gegeten had, en gaf het haar. 19 Vervolgens zei haar schoonmoeder tegen haar: Waar heb je vandaag [aren] geraapt en waar heb je gewerkt? Moge hij die naar je omgezien heeft, gezegend worden. En zij vertelde haar schoonmoeder bij wie zij gewerkt had en zei: De naam van de man bij wie ik vandaag gewerkt heb, is Boaz.

Ruth neemt mee wat ze heeft ingezameld en uitgeklopt. Toch geeft ze niet daarvan aan Naomi. Ze geeft aan Naomi wat ze heeft overgehouden, nadat zij verzadigd was, van wat ze van Boaz had gekregen (zie vers 14). De rijk geworden Ruth laat de nog arme Naomi delen in haar overvloed. Met wat wij persoonlijk van Christus in overvloed hebben ontvangen, kunnen we anderen voeden. Dat is niet alleen in de samenkomst, maar vooral ook in onze contacten als gelovigen onder elkaar.

Hoeveel hebben wij van de Heer Jezus genoten? Is dat zoveel dat we uit de overvloed ervan ook aan anderen kunnen geven? Vaak beperken onze contacten zich tot alledaagse gesprekken die we ook met onze ongelovige burens voeren. Dat hoeft niet verkeerd te zijn, maar vaak is het wel het gevolg van armoede in geestelijke dingen, waardoor het niveau van de gesprekken niet hoger komt dan de aardse dingen.

Naomi ziet aan de grote hoeveelheid dat Ruth wel bijzonder gezegend is door een landbezitter. Naar aanleiding van de vruchten die ze ziet, vraagt Naomi waar ze is geweest. Mensen vragen aan ons, als ze zien wat we hebben en uitdelen, waar we geweest zijn. Van de Thessaloniërs was in de hele omgeving bekend dat zij bij de Heer Jezus hoorden

en voor Hem leefden (1Th 1:8). Als we veel tijd besteden aan tv kijken en surfen op internet, als we op die 'velden' bezig zijn geweest, hebben we niets opgelezen van de 'akker' van Gods Woord en kunnen we ook niets uitdelen. Ik neem mee naar de samenkomst, waar ik ben geweest en waarmee ik ben bezig geweest.

Want van u uit heeft het woord van de Heer weerklonken, niet alleen in Macedonië en in Achaje, maar in elke plaats is uw geloof jegens God uitgegaan, ... (1Th 1:8)

Als antwoord op de vraag van Naomi noemt Ruth niet de plaats waar ze heeft gewerkt, maar de naam van de man bij wie ze heeft gewerkt: Boaz. Het betekent voor Ruth nog iets speciaals, behalve dat het een vriendelijke man is die haar rijk heeft gezegend. Ze kent nu zijn naam, die naam met de mooie betekenis 'in hem is sterkte'. Er is groei in haar geestelijke ontwikkeling. Zo is het ook met iemand die pas tot geloof is gekomen. Eerst is hij blij met de vergeving van zijn zonden, dan wordt hij blij met de Verlosser door Hem meer persoonlijk te leren kennen, door meer de betekenis van de Naam 'Jezus' (betekent 'in Hem is heil') te gaan ontdekken.

Naomi herkent in Boaz een van de lossers | vers 20

20 Toen zei Naomi tegen haar schoondochter: Moge hij, die zijn goedertierenheid niet onthouden heeft aan de levenden en aan de doden, gezegend worden door de HEERE. Verder zei Naomi tegen haar: Die man is nauw aan ons verwant, hij is een van onze lossers.

Voor Naomi is de naam van Boaz een nieuwe lichtstraal in haar donkere omstandigheden. In haar hopeloze situatie wordt ze ineens herinnerd aan Boaz, de bloedverwant, de lossers. Ze had moeten weten dat in hem verlossing is, maar ze was hem vergeten. God zorgt ervoor dat ze toch weer met hem in contact komt. Het noemen van de naam opent ineens voor haar de zegen van de HEERE.

Ruth heeft het geloof, Naomi heeft de kennis. Naomi ziet de goedheid van de HEERE voor de doden, dat er nageslacht kan komen en daardoor goedheid voor de levenden. Zijn goedheid voor de doden betekent dat alles wat Hij heeft beloofd, door Hem zal worden vervuld aan hun nageslacht. Dat zal Hij doen door de Lossers. Zodra het oog op Hem wordt gericht, verschijnt de hoop met alle zegen.

Het woord ‘losser’ komt uit het familierecht. In het woord zit de betekenis van teruggeisen, loskopen, vrijmaken, verlossen. De persoon van de losser komt in vier betrekkingen voor:

1. De losser mag een grondstuk teruggeisen, hij mag dat vrijkopen van iemand die het heeft gekocht van de oorspronkelijke eigenaar (zie *Lv 25:25*). Zo zal het grondbezit worden vrijgekocht (zie *Js 63:16-18*) in verbinding met het overblijfsel, dat weer in het bezit van het erfdeel wordt gesteld.
2. Er is ook sprake van het lossen van mensen die zichzelf hebben verkocht uit armoede (zie *Lv 25:48-49*). Zij konden ook worden losgekocht (zie *Js 43:1; 51:11*). God koopt Zijn volk terug uit alle volken van de aarde.
3. De losser lost ook schuld in. We zien dat bij de bloedwreker (zie *Nm 35:16-27*), dat is letterlijk bloedlosser. Wat lost hij? Hij lost de schuld in door de doden te doden (zie *Js 47:3-4*).
4. De losser is ook degene die de vrouw van zijn broer van de kinderloosheid lost (zie *Dt 25:5-6*, het zwagerhuwelijk). Boaz zal Ruth lossen (*Ru 3:13*). Hij zal niet iets voor of ten behoeve van Ruth lossen, het erfdeel, maar haarzelf. Daardoor wordt hij zowel haar losser als haar man. Dit zijn ook de verhoudingen waarin de HEERE tot Zijn volk staat (zie *Js 54:5*).

Voor Naomi is Boaz nog “*een van onze lossers*”, nog niet dé losser. Daarmee lijkt ze nog op de mensen die wel een hoge waardering van de Heer Jezus hebben, maar voor wie Hij nog niet de unieke Verlosser is (*Mt 16:13b-14*). Maar ze is op de goede weg.

Wie zeggen de mensen dat de Zoon des mensen is? Zij nu zeiden: Sommigen: Johannes de dooper; en anderen: Elia; en weer anderen: Jeremia of één van de profeten. (Mt 16:13b-14)

Ruth blijft op het veld van Boaz werken | verzen 21-23

21 En Ruth, de Moabitische, zei: Bovendien heeft hij tegen mij gezegd: U moet dicht bij mijn knechten blijven, totdat zij met heel mijn oogst klaar zijn. 22 Naomi zei tegen haar schoondochter Ruth: Het is goed, mijn dochter, dat je met de meisjes [die voor] hem [werken] meegaat, zodat ze je op een andere akker niet lastigvallen. 23 Zo bleef zij dicht bij de meisjes van Boaz om [aren] te rapen, tot

de gersteoogst en de tarweoogst voorbij waren. En zij bleef bij haar schoonmoeder.

Boaz heeft Ruth overweldigd met de geweldige toezegging dat zij tot het eind van de oogst op zijn land mag zijn bij zijn knechten. De knechten zijn zijn knechten en het land is zijn land. Alles is van Boaz.

De gedachten van Ruth gaan nog niet verder dan dat zij elke dag op zijn veld mag zijn. Maar Naomi ziet Ruth al als vrouw van Boaz. Haar geloof en hoop zijn wakker geworden. Naomi past zich bij Ruth aan, omdat Ruth nog niet van een lossen weet. De liefde kan niet worden gedwongen; ook het herstel kan niet worden afgedwongen. Liefde moet zijn eigen natuurlijke ontwikkeling hebben. Zo moet Ruth daar elke dag op het veld zijn om Boaz elke dag te ontmoeten.

De periode dat ze op het veld van Boaz werkt, zal vijftig dagen duren, van het begin van de gersteoogst (*Ru 1:22*) tot *“de gersteoogst en de tarweoogst voorbij waren”*. Als de tarweoogst voorbij is, is het Wekenfeest of Pinksterfeest (zie *Ex 34:22; Lv 23:15-21; Dt 16:9-12*). *Hoofdstuk 2* speelt zich dus af tussen het Pascha en het Wekenfeest, dat wil zeggen in de periode van zeven weken. We kunnen wel aannemen dat gedurende die tijd Boaz en Ruth elke dag samen hebben gegeten, in bijzijn van anderen. Zo hebben ze elkaar op een ongedwongen en praktische manier beter leren kennen.

Ruth heeft het goede gezelschap steeds gezocht, waardoor ze zich van de zegen verzekerde. Ruth is niet alleen goed begonnen, ze is ook goed doorgegaan, tot het eind van de oogst. Volharding is een belangrijke eigenschap voor een gelovige. Tevens blijft ze bij haar schoonmoeder wonen. Ze blijft trouw aan wat Naomi heeft gezegd, zolang ze geen andere aanwijzing van haar krijgt.

Ruth 3

Naomi zoekt rust voor Ruth | vers 1

1 En Naomi, haar schoonmoeder, zei tegen haar: Mijn dochter, zou ik geen plaats van rust voor je zoeken, waar het je goed zal gaan?

In de vijftig dagen die Ruth in de buurt van Boaz is geweest, heeft Boaz haar niets gezegd over zijn liefde voor haar. Daarvoor was het nog niet de tijd en ook niet de gelegenheid. Ruth moet eraan toe zijn. Hij wacht er als het ware op dat zij een beroep doet op zijn genade. De genade is aanwezig, maar ze krijgt er pas deel aan en wordt pas ervaren als ze die aanspreekt. Daarbij komt dat Boaz haar nog niet kan vragen zijn vrouw te worden, omdat er nog een losser is nader dan hij. Tevens staat in de wet dat het verboden is voor een lid van Gods volk te trouwen met een Moabitische (Dt 23:3).

Een Ammoniet of Moabiet mag niet in de gemeente van de HEERE komen; zelfs hun [nakomelingen van de] tiende generatie mogen tot in eeuwigheid niet in de gemeente van de HEERE komen, ... (Dt 23:3)

Een en ander betekent dat alles wordt teruggebracht naar de grondslag van de genade. Als daarop een beroep wordt gedaan, zal de genade zegevieren. We zien dat op een prachtige wijze tot uiting komen in het beroep dat een Kananese vrouw op de Heer Jezus doet ter wille van haar dochter (zie Mt 15:21-28). Wie zo tot God komt, wordt door Hem verhoord.

Naomi weet dat er voor Ruth slechts één manier is om rust te krijgen en dat is als ze met de juiste man trouwt. Daarvoor neemt zij nu het initiatief, terwijl in *hoofdstuk 2:2* Ruth het initiatief heeft genomen om voor eten te zorgen. De rust die Naomi zoekt, is dat Ruth met Boaz zal trouwen en rust zal vinden in een eigen huis, een eigen gezin met kinderen.

Eerder heeft ze Ruth die rust ook al toegewenst, maar daarvoor wilde ze haar terugsturen naar Moab met de ongepaste wens dat Ruth rust zou krijgen in het huis van een Moabitische man (Ru 1:9). Als Ruth toen naar haar had geluisterd, zou ze nooit Boaz hebben leren kennen en was ze de afgoden van Moab blijven dienen in plaats van in contact te worden gebracht met de ware God, de God van Israël.

Hieruit is wel een praktische les te leren met het oog op het verlangen naar en zoeken van een huwelijkspartner. Het is van groot belang hierin de wil van de Heer te leren kennen in het vertrouwen op Hem dat Hij weet wie bij wie past. Wie in deze dingen zijn eigen wil doet, vindt in het huwelijk geen rust, maar onrust. Het huwelijk is bedoeld als een oase van rust, ondanks de drukte die er kan zijn, zeker als er meerdere kinderen zijn om op te voeden en te voeden. Toch vindt de mens die hierin de wil van God volgt, de innerlijke rust die God aan het huwelijk heeft verbonden.

Het is belangrijk dat ouders deze rust voor hun kinderen zoeken, zoals Naomi hier voor Ruth doet. Egoïsme van ouders kan hen ertoe brengen wel een goede partner voor hun kind te zoeken, dat wil zeggen iemand met wie zij kunnen pronken, zonder te denken aan de bron van onrust die zij daardoor mogelijk voor hun kind scheppen.

Een andere opmerking in verband met de actualiteit is dat het rust vinden in een eigen huis niet past bij de tegenwoordige drang van vrouwen om buitenshuis te werken. Ook hier geldt dat wie hierin de wil van God volgt, de ware voldoening zal vinden.

De wens dat het iemand "goed gaat", komen we ook tegen in de wet en wel in het gebod voor de kinderen om hun ouders te eren (Dt 5:16). Paulus haalt in de brief aan de Efeziërs dit gebod aan, waarbij hij met nadruk erop wijst dat dit het enige gebod is dat niet gevolgd wordt door een straf bij overtreding, maar met een belofte bij het houden ervan (Ef 6:2-3). Deze belofte is dat het goed zal gaan met het kind dat zijn ouders eert.

Eer uw vader en uw moeder, zoals de HEERE, uw God, u geboden heeft, opdat uw dagen verlengd worden en opdat het u goed gaat in het land dat de HEERE, uw God, u geeft. (Dt 5:16)

'Eer uw vader en uw moeder', - dit is het eerste gebod met een belofte: 'opdat het u goed gaat en u lang leeft op de aarde'. (Ef 6:2-3)

Naomi weet wie Boaz is en waar hij is | vers 2

2 Welnu, is Boaz, bij wiens meisjes je geweest bent, geen bloedverwant van ons? Zie, hij gaat vannacht op de dorsvloer gerst wannen.

Naomi wijst Ruth erop dat Boaz een "bloedverwant van ons" is. Hiermee zegt Naomi dat zij en Ruth een gemeenschappelijk familielid hebben. Dat doet denken aan de Heer Jezus, Die aan ons, mensen, gelijk is

geworden (*Hb 2:14a; zie ook Rm 8:3*), uitgenomen de zonde (*Hb 4:15*). Met het noemen van de bloedverwantschap lijkt Naomi ook te denken aan het zwagerhuwelijk (zie *Dt 25:5-10*). Het beroep op het zwagerhuwelijk kan niet in directe zin worden gedaan, want Boaz is geen broer van Machlon, de overleden man van Ruth. Toch kan de gedachte aan het zwagerhuwelijk een rol hebben gespeeld.

Daar nu de kinderen aan bloed en vlees deel hebben, heeft ook Hij op gelijke wijze daaraan deelgenomen, ... (Hb 2:14a)

Want wij hebben niet een hogepriester die niet met onze zwakheden kan meelijden, maar [Eén] die in alle dingen verzocht is als wij, met uitzondering van [de] zonde. (Hb 4:15)

Als er een weg is voor een huwelijk tussen Boaz en Ruth, moet dat langs die weg zijn, waarbij de genade de verder verwijderde verwantschap overbrugt. Naomi moet ook weten van het verbod om met een Moabitische te trouwen (zie *Dt 23:3 bij vers 1*). Ze weet zich echter een voorwerp van de genade van God Die haar en Ruth heeft teruggebracht in Zijn land. Ze begrijpt dat waar in dit geval twee wetten met elkaar in strijd lijken te zijn, God groter is en de uitweg van de genade geeft. Dat is de weg waarlangs de zegen kan worden verkregen en die weg stelt ze Ruth voor.

Het besef van de bloedverwantschap tussen hen en Boaz is het uitgangspunt van haar plan dat ze aan Ruth gaat voorstellen. Boaz heeft al zozeer zijn genegenheid laten merken, dat ze zich daardoor uitgenodigd voelt om tot handelen over te gaan. Geloof en handelen in geloof horen bij elkaar. Geloof maakt niet passief, maar brengt tot handelen. Geloof in Gods goedheid is een grote stimulans tot activiteit. Een handeling in geloof is geen sprong in het duister met een onzekere afloop. Een handeling in geloof gebeurt in het vertrouwen dat God het geloof zal belonen.

Ze is bij de “meisjes”, de arbeidsters van Boaz geweest. Die tijd is voorbij. Ze keert niet naar hen terug. Nu is ze toe aan een ontmoeting en verhouding met Boaz persoonlijk. De meest geschikte gelegenheid daarvoor is als de oogst is ingezameld. Dan wordt de oogst naar de dorsvloer gebracht om door de eigenaar gewand te worden. Tevens wordt er gegeten en gedronken om de rijke oogst te vieren. Er is vreugde bij de eigenaar, bij Boaz.

De Heer Jezus zal ook Zijn oogst wannen (*Mt 3:12*). Hij zal Zijn volk in de toekomst

...; zijn wan is in zijn hand en Hij zal zijn dorsvloer door en door zuiveren en zijn tarwe in de schuur samenbrengen, maar het kaf met onuitblusbaar vuur verbranden. (Mt 3:12)

wannen om onderscheid te maken tussen het kaf en het koren. Het kaf is de goddeloze, afvallige massa van het volk dat in opstand is tegen Hem. Het koren is het Godvrezende deel dat in de grote verdrukking zware beproevingen ondergaat om hun geloof te louteren.

We kunnen dat ook toepassen op onszelf. De Heer Jezus zegt tegen Petrus dat de satan er dringend naar heeft verlangd de discipelen te ziften (dat is een ander woord voor wannen) als de tarwe. Het zal duidelijk zijn dat het de satan daarbij om het kaf te doen is (Lk 22:31).

..., zie, de satan heeft dringend verlangd u [allen] te mogen ziften als de tarwe; ... (Lk 22:31)

Een "dorsvloer" komt meerdere keren voor in de Schrift en is een veelzeggend beeld. Op een dorsvloer wordt het koren uit de aar geslagen en wordt het koren van het kaf gescheiden. Een dorsvloer spreekt dan ook van het oordeel waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen wie de Heer toebehoren en wie niet. In ons persoonlijke leven moet ook worden gewand. De Heer doet dit of laat dit gebeuren bijvoorbeeld door iets wat in ons leven plaatsvindt en waarin we Zijn hand herkennen. Hij is met ons bezig om alle kenmerken die niet Zijn kenmerken zijn, uit ons leven te verwijderen. Alle kenmerken die niet Zijn kenmerken zijn, verhinderen dat Zijn leven zichtbaar wordt in ons leven.

Instructies van Naomi voor Ruth | verzen 3-4

3 Was je dan en zalf je en doe je [beste] kleren aan en ga naar de dorsvloer, [maar zorg ervoor] dat je niet door de man wordt opgemerkt, voordat hij klaar is met eten en drinken. 4 En het zal gebeuren als hij gaat liggen, [zorg dan] dat je de plaats weet waar hij ligt. Ga er dan heen, sla de deken aan zijn voeteneind op en ga liggen. Dan zal hij je zelf vertellen wat je doen moet.

Voordat Ruth naar Boaz kan gaan, moet ze enkele dingen doen: ze moet zich wassen, zalven en haar beste kleren aantrekken. Iemand wast zich om schoon of rein te worden. Dat is in geestelijk opzicht ook zo. In geestelijk opzicht betekent wassen dat iemand zich door het lezen van Gods Woord laat reinigen in zijn hart en zijn denken (zie Jh 13:3; Ef 5:26; 1Pt 1:22). Alleen als iemand gereinigd is, kan hij deel hebben met de Heer Jezus (Jh 13:8b). Ruth moet zich wassen om rein te zijn en dan deel met Boaz te hebben.

Jezus antwoordde hem: Als Ik je niet was, heb je geen deel met Mij. (Jh 13:8b)

Vervolgens moet ze zich zalven. Zalven gebeurt met zalfolie. Zalven met olie is een beeld van de zalving met de Heilige Geest. Gods kinderen zijn gezalfd met de Heilige Geest (1Jh 2:20; zie ook 1Jh 2:27). Wie gezalfd is met de Heilige Geest (en dat is elk kind van God!), zal dat ook in zijn leven laten zien door het tonen van de vrucht van de Geest.

En u hebt [de] zalving vanwege de Heilige en u weet alles. (1Jh 2:20)

Het gaat erom dat we vervuld worden met de Geest (Ef 5:18b). Dat is een opdracht, het is onze verantwoordelijkheid dat we de Heilige Geest de ruimte geven in ons leven. Dat wil zeggen dat ons hele leven van Hem doortrokken is, dat we leven en wandelen door de Geest (Gl 5:16). Daardoor zal het leven een aangename geur verspreiden (zie en vgl. Jh 12:3). Bij Ruth betekent het dat niet meer de geur van Moab om haar heen hangt (zie Jr 48:11), maar de geur van de nieuwe relatie die ze wil aangaan. Wij mogen onszelf wel de vraag stellen: ‘Welke geur verspreiden wij?’

... wordt vervuld met [de] Geest, ... (Ef 5:18b)

Maar ik zeg: wandelt door [de] Geest, en u zult [de] begeerte van [het] vlees geenszins volbrengen. (Gl 5:16)

Ze trekt de beste kleren aan die ze heeft. Kleren wijzen op het gedrag. Wat de mensen van ons zien, is ons gedrag en zijn onze daden, net zoals ze onze kleren zien. Het is Gods bedoeling dat wij door onze daden “de leer van God, onze Heiland, in alles versieren” (Tt 2:10). Wat het Woord van God en de Heilige Geest bij ons doen, wordt zichtbaar in ons uiterlijk, onze manier van spreken en handelen.

Onze omgang met de Heer, ons verlangen om bij Hem te zijn en met en voor Hem te leven, zal een reinigende invloed op ons leven hebben (1Jh 3:3; zie ook Op 22:11-12). Zien de mensen om ons heen dat wij bekleed zijn met de Heer Jezus? We zijn voor God “aangenaam gemaakt in de Geliefde” (Ef 1:6). Het is de bedoeling dat ook te laten zien. We worden aangespoord om de kenmerken van de nieuwe mens te laten zien (Ko 3:12; zie ook Rm 13:14). In uiterlijk opzicht gebeurt dit als we ons laten dopen (Gl 3:27).

En ieder die deze hoop op Hem heeft, reinigt zich zoals Hij rein is. (1Jh 3:3)

Doet dan aan als uitverkorenen van God, heiligen en geliefden: innige ontferming, goedertierenheid, nederigheid, zachtmoedigheid, lankmoedigheid, ... (Ko 3:12)

Want u allen die tot Christus bent gedoopt, hebt Christus aangedaan. (Gl 3:27)

Na deze drie handelingen kan ze tot Boaz gaan. Maar ze mag zich pas aan Boaz bekendmaken als hij heeft gegeten en gedronken. Dat ziet erop dat wij pas met de Heer Jezus in verbinding konden komen, nadat Hij de wil van de Vader volkomen had volbracht. De wil van de Vader was Zijn voedsel (Jh 4:34), Zijn 'eten en drinken'. Tevens zit in dit advies ook opgesloten dat ze zich niet opvallend moet gedragen om door hem gezien te worden. Alles spreekt van nederigheid en ingetogenheid.

Jezus zei tot hen: Mijn voedsel is, dat Ik de wil doe van Hem die Mij heeft gezonden en zijn werk volbreng.
(Jh 4:34)

Naomi heeft Ruth advies gegeven voor haar 'persoonlijke verzorging'. Ook heeft ze Ruth erop gewezen dat ze zich bescheiden moet opstellen, dat ze zich niet moet opdringen. Dat hoeft niet bij Boaz. Ook als ze nu tegen Ruth zegt hoe ze Boaz moet benaderen, spreekt dat van bescheidenheid. Ruth moet eerst te weten komen waar Boaz de nacht zal doorbrengen. Dat betekent dat Ruth goed moet opletten waar Boaz is en waar hij heen gaat. Ze moet hem met haar ogen volgen, ze moet hem voortdurend in het oog houden. Dat geldt ook voor onze verbinding met de Heer Jezus. De omgang met Hem, elk woord dat we in Zijn Woord over Hem lezen, maakt ons met Zijn wegen bekend.

Als ze hem zo als het ware 'gelokaliseerd' heeft, moet ze naar hem toegaan. Wat ze dan moet doen – de deken aan zijn voeteneind opslaan en gaan liggen – betekent zoveel als hem vragen of hij met haar wil trouwen. Door onder dezelfde deken te gaan liggen biedt ze zich aan om zijn vrouw te worden. Ze gaat echter niet aan zijn zij liggen, daar had zij (nog) niet het recht toe, maar aan zijn voeten. Ze wil zijn slavinvrouw zijn. Daartoe brengt het besef van genade haar. Ze is afhankelijk van genade.

Naomi heeft al zoveel inzicht in Boaz gekregen dat ze weet hoe hij zal reageren. Ze zegt tegen Ruth dat Boaz haar alles zal zeggen wat ze moet doen. Daarvoor heeft Ruth de juiste gezindheid en Boaz heeft de wijsheid om dat op te merken.

In geestelijk opzicht betekent wat Ruth hier doet, dat zij zich één maakt met de dood van de Heer Jezus. Het is hier niet de zondaar die tot Christus komt om nieuw leven te krijgen, maar de gelovige die steeds meer van de waarheid gaat zien wat Christus heeft gedaan en dat in zijn eigen leven wil beleven. Zo is in geestelijk opzicht het resultaat van

alle voorgaande handelingen, waaruit de gezindheid van de gelovige blijkt, dat de Heer Jezus zal laten zien wat Zijn wil is (Jh 7:17).

Als iemand zijn wil doen wil, zal hij van deze leer erkennen of zij uit God is, of dat Ik vanuit Mijzelf spreek. (Jh 7:17)

De gehoorzaamheid van Ruth | verzen 5-6

5 Zij zei tegen haar: Alles wat u zegt, zal ik doen. 6 Daarop ging zij naar de dorsvloer en deed overeenkomstig alles wat haar schoonmoeder haar geboden had.

Ruth wil in alles gehoorzaam zijn. Ze beseft niet wat het allemaal inhoudt, ook weet ze niet wat de gevolgen zijn, maar ze luistert naar de wijze raad van haar schoonmoeder die ook geestelijk gegroeid is. Ze was op de hoogte van het doen en laten van Boaz. Daardoor kon ze Ruth de juiste aanwijzingen geven.

We kunnen hier praktische lessen leren over de gezegende uitwerking van een goede verhouding tussen kinderen en ouders. Als er geen goede verhouding is met de ouders, kan er geen goede verhouding met de Heer zijn. Er is geen Schriftplaats die kinderen oproept de ouders ongehoorzaam te zijn.

Ook in de verhouding tussen ouderen en jongeren in de gemeente is de opdracht dat de jongeren aan de ouderen onderdanig zijn (1Pt 5:5a). In een goede geestelijke atmosfeer waar ouderen werkelijke zorg voor jongeren hebben, zal dat voor jongeren geen probleem zijn. Maar ook als ouderen zich niet zo wijs en bedachtzaam gedragen als bij hun leeftijd en levenservaring past, blijft de opdracht aan jongeren hun onderdanig te zijn. Onderdanigheid is een houding, een gezindheid.

Evenzo u jongeren, weest aan [de] oudsten onderdanig. (1Pt 5:5a)

Wat Ruth hier tegen haar schoonmoeder zegt, herinnert aan wat Maria later tegen de dienaren zegt op de bruiloft te Kana (Jh 2:5). Daar staat het wel in verband met wat de Heer Jezus zegt, terwijl het hier om Naomi gaat. Maar de gezindheid die in beide uitspraken ligt, is gelijk. Alleen volledig vertrouwen in de opdrachtgever brengt tot volledige gehoorzaamheid.

Zijn moeder zei tot de dienstknechten: Wat Hij u ook zegt, doet dat. (Jh 2:5)

Ruth maakt geen enkel voorbehoud. Ze zegt niet: 'Dat kan ik niet.' Er komt ook geen: 'Ja, maar ...' uit haar mond. Zonder een zweem van zelfverzekerdheid spreekt ze vastberaden uit dat ze alles zal doen wat Naomi heeft gezegd. Dat komt omdat ze overtuigd is van de juistheid van wat Naomi heeft gezegd en omdat ze weet dat Naomi Boaz kent.

Ruth zegt niet alleen dat ze alles zal doen wat Naomi heeft gezegd, ze doet het ook. Haar antwoord geeft ze niet vanuit een opwelling, maar vanuit de beslistheid die ze ook heeft laten zien toen ze met Naomi meetrok.

Ruth gaat aan Boaz' voeteneind liggen | vers 7

7 Toen Boaz gegeten en gedronken had en zijn hart vrolijk was, kwam hij en ging liggen aan de rand van de [koren]hoop. Daarna kwam zij stilletjes, sloeg de deken aan zijn voeteneind op en ging liggen.

Zoals bij vers 3b is aangegeven, is het eten en drinken van Boaz een beeld van het doen van de wil van de Vader door de Heer Jezus. Bij Boaz zien we dat hij, nadat hij heeft gegeten en gedronken, een vrolijk hart heeft. Die vreugde zien we ook bij de Heer Jezus. Hij heeft naar deze vreugde vooruitgezien (Hb 12:2a).

Nadat Hij het werk op het kruis had volbracht, sprak Hij over het prijzen van God (Ps 22:23b,26a). In die vreugde laat Hij Zijn volk delen.

Dit is een vreugde die bij de oogst hoort: "Zij zullen blij zijn voor Uw aangezicht, zoals men zich verblijdt bij de oogst" (Jz 9:2b; zie ook Ps 125:6).

Vlak voordat Hij het werk volbracht, heeft Hij met Zijn discipelen de lofzang gezongen (Mt 26:30). Hij heeft dat kunnen doen, omdat Hij zojuist het avondmaal had ingesteld en de betekenis daarvan aan Zijn discipelen had bekendgemaakt. Paulus kan daarom spreken over "de drinkbeker der lofzegging waarvoor wij loven" (1Ko 10:16). Dat spreekt ook van de heerlijke resultaten van het werk van de Heer Jezus.

..., terwijl wij zien op Jezus, de overste leidsman en de voleinder van het geloof, die om de vreugde die vóór Hem lag, [het] kruis heeft verdragen, ... (Hb 12:2a)

*....
in het midden van de gemeente zal ik U loven.
(Ps 22:23b)*

*Van U zal mijn lof zijn in een grote gemeente,
... (Ps 22:26a)*

En nadat zij de lofzang hadden gezongen, gingen zij naar buiten naar de Olijfberg. (Mt 26:30)

Boaz legde zich neer “aan de rand van de [koren]hoop”. Dit is het resultaat van het wannen. Er is alleen koren over. Koren spreekt van de vrucht van het werk van de Heer Jezus, Die Zelf de tarwekorrel is. Hij is in de aarde gevallen en gestorven (Jh 12:24). Daardoor is er veel vrucht. Die vrucht bestaat uit talloze tarwekorrels. Al die tarwekorrels zijn voortgekomen uit die ene tarwekorrel die in de aarde gevallen en gestorven is. Al die tarwekorrels hebben hetzelfde wezen als die ene tarwekorrel. Hierin zien we in beeld dat de Heer Jezus het eeuwige leven is en dat allen die in Hem geloven, Hem als het eeuwige leven bezitten. Het eeuwige leven dat de gelovige bezit, is geen ander leven dan de Heer Jezus Zelf. Om dit leven te kunnen meedelen heeft Hij Zijn leven gegeven, is Hij in de dood gegaan.

Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: als de tarwekorrel niet in de aarde valt en sterft, blijft zij alleen; maar als zij sterft, draagt zij veel vrucht. (Jh 12:24)

Het is veelzeggend dat Ruth zich op die plaats bij Boaz neerlegt. Zij vereenzelvigd zich daar met hem. In beeld maakt zij zich één met Hem die in de aarde is gevallen en is gestorven, om met Hem op te staan in een nieuw leven.

Boaz ontdekt Ruth | verzen 8-9

8 En het gebeurde midden in de nacht dat de man schrok en om zich heen greep. En zie, er lag een vrouw aan zijn voeteneind. 9 En hij zei: Wie bent u? En zij zei: Ik ben Ruth, uw dienares. Spreid uw vleugel over uw dienares uit, want u bent de lossere.

Midden in de nacht wordt Boaz wakker. Hij schrikt en grijpt om zich heen. De oorzaak van zijn verschrikte reactie is dat hij in het holst van de nacht bemerkt dat er iemand bij hem is. In praktisch opzicht wijst dit erop dat Ruth aan zijn voeteneind is gaan liggen zonder dat Boaz daarvan iets heeft gemerkt. Het laat haar grote behoedzaamheid en geduld zien. Naomi heeft niets gezegd over het wakker maken van Boaz. Daarom wacht ze geduldig het verloop van de nacht af. Naomi heeft gezegd dat Boaz haar zal vertellen wat ze moet doen (vers 4). Hij zal wel een keer wakker worden. Ze wordt niet beschaamd in haar houding die in alles spreekt van afhankelijkheid van genade.

Boaz ontdekt dat er een vrouw aan zijn voeteneind ligt. Hij vraagt wie zij is. Het is midden in de nacht, waardoor een nauwkeurig onderschei-

den niet mogelijk is. Toch is het niet onmogelijk dat hij Ruth heeft herkend. Hij heeft haar vijftig dagen lang op zijn veld gehad en heeft haar lief gekregen. Zijn hart zal vol van haar zijn geweest. De vraag: "Wie bent u?", hoeft dan ook niet direct te betekenen dat hij haar niet herkende, maar kan ook inhouden dat hij uit haar mond de belijdenis aangaande haarzelf wil horen.

Op de vraag van Boaz wie zij is, geeft zij het antwoord dat haar nederigheid kenmerkt: "*Uw dienares.*" Vervolgens vraagt zij of hij zijn vleugel over haar uitspreidt. Dat is in bedekte termen de vraag of hij haar tot vrouw wil nemen. Eerder heeft Boaz zijn waardering voor haar uitgesproken, omdat zij onder de vleugels van de HEERE de toevlucht had genomen (*Ru 2:12*). Ruth spreekt Boaz na, maar brengt het dichterbij. Ze spreekt over de vleugel van Boaz en zegt daarmee als het ware dat ze in de bescherming van Boaz de bescherming van de HEERE zal ervaren (*zie ook Ps 36:8; 57:2; 61:5; 91:4; Ez 16:8*).

Deze bescherming krijgt voor haar betekenis in het feit dat hij de lossers is. Ze doet een beroep op hem als de lossers. Hiermee neemt ze over wat Naomi in *vers 2* over Boaz heeft gezegd, waar ze hem "onze" bloedverwant noemt. Boaz is ook de lossers van de Moabitische Ruth. Maar er is geen sprake van dat ze op die grond enig recht opeist. Ze erkent enerzijds dat hij de lossers is, terwijl ze anderzijds aangeeft dat ze alles van hem verwacht en dat er van haar kant geen enkele mogelijkheid is om gezegend te worden. Ze noemt zich vrijwillig slavine, ze belijdt haar hulpeloze toestand en erkent dat het alleen genade zal zijn als hij voldoet aan wat zij vraagt.

Opmerkelijk genoeg noemt ze zichzelf niet 'Ruth, de Moabitische'. Ze is zich bewust van de familieband met Boaz. Ze lijkt zich niet bewust te zijn van een lossers die nader is dan Boaz, hoewel Naomi er wel op heeft gezinspeeld in *hoofdstuk 2:20*, waar zij zegt dat Boaz "een van onze lossers" is. In geestelijk opzicht betekent het dat zij zichzelf niet meer ziet als een arme zondaar, maar dat ze weet dat ze bij de familie van God behoort.

Wie blijft steken in het 'ik, arme zondaar', zal geen blijmoedig en dankbaar christen worden en niet groeien in het geloof. In een dergelijke houding wordt God tekortgedaan en het werk van de Heer Jezus ondergewaardeerd.

Boaz bemoedigt en prijst Ruth | verzen 10-11

10 En hij zei: Gezegend bent u door de HEERE, mijn dochter! U hebt [met] deze laatste [blijk van] goedertierenheid van u de eerste nog overtroffen, doordat u geen jongemannen nagelopen bent, geen arme en geen rijke. 11 En nu, mijn dochter, wees niet bevreesd. Alles wat u gezegd hebt, zal ik voor u doen, want ieder in de poort van mijn volk weet dat u een deugdelijke vrouw bent.

In plaats van Ruth verwijten te maken over een ongepaste actie wenst Boaz haar de zegen van de HEERE toe. Mocht iemand van de lezers menen dat Ruth op een verkeerde manier of met verkeerde motieven bezig is, dan neemt Boaz die indruk of dat beeld met deze woorden weg. Zijn waardering voor Ruth gaat nog verder. Hij brengt haar in een persoonlijke verbinding met zichzelf door haar “*mijn dochter*” te noemen. Daarmee geeft hij haar toegang tot Israël. Dat moet een grote bemoediging voor haar zijn geweest.

Haar hele gedrag en het zich aanbieden aan hem op deze ingetogen wijze wordt door hem bijzonder geprezen. Hij spreekt over “*deze laatste goedertierenheid*”, want hij heeft Ruth al eerder geprezen om een eerdere liefdedaad, namelijk alles wat zij voor Naomi heeft gedaan (*Ru 2:11*). De liefdedaad die ze Boaz heeft bewezen, is meer iets wat ze *niet* heeft gedaan: ze is “*geen jongemannen nagelopen ..., geen arme en geen rijke*”. Zo waardeert de Heer Jezus niet alleen wat we doen, maar ook wat we niet doen uit liefde voor Hem.

Dat hij haar “*mijn dochter*” noemt en spreekt over “*jongemannen*”, geeft aan dat Boaz een stuk ouder is dan Ruth. Met “*deze laatste goedertierenheid*” bedoelt Boaz dat Ruth niet de verlangens van haar eigen hart en lusten is gevolgd, maar dat ze bij Boaz wilde zijn. Ze zocht niet de aantrekkelijkheid van de jeugd, maar de rustige bezonnenheid en bescherming van de man in wie sterkte is, naar de betekenis van de naam Boaz. Een arme jongeman zou ze hebben kunnen nalopen vanwege een natuurlijke aantrekkelijkheid en de rijke jongeman vanwege zijn bezit. Ze heeft beide niet gedaan, omdat ze Boaz heeft lief gekregen. Dat was niet vanwege zijn uiterlijk of zijn rijkdom, maar om alles wat hij voor haar was geworden. Ze wilde hem, niet wat hij bezat.

Boaz spreekt Ruth moed in. Ze hoeft niet te vrezen. Hij geeft haar ook een grote toezegging dat hij alles, wat zij heeft gezegd, voor haar zal

doen. Zijn naam is niet voor niets Boaz, met de indrukwekkende betekenis 'in hem is kracht'. Hij is "een zeer vermogend man" (Ru 2:1). Hij zal alles voor haar doen omdat zij "een deugdelijke vrouw" is, een waardevolle of waardige vrouw, een vrouw die goed en te vertrouwen is (zie Sp 31:11a). Dat weet de hele stad tot in het stadsbestuur toe. Daarom is zij het waard dat hij alles voor haar doet. Hij beloont haar deugdzzaamheid en prijst haar erom (zie ook Sp 31:10-32; 12:4). Dit is de taal van de liefde van Boaz voor haar. Terwijl Ruth zichzelf zijn dienaar noemt en daarmee zegt: 'Ik ben niets', zegt hij als het ware tegen haar: 'Je bent alles.'

Een andere lossers | verzen 12-13

12 Nu dan, het is waar dat ik een lossers ben, maar er is nog een lossers, nauwer verwant dan ik. 13 Overnacht vannacht hier. Als het [morgen]ochtend gebeurt dat hij u lost, goed, laat hem lossers. Als hij echter niet geneigd is u te lossers, dan zal ik u lossers, [zo waar] de HEERE leeft. Ga nu [maar] liggen tot de morgen.

Nadat Boaz Ruth zijn liefde heeft verklaard, gaat hij in op haar opmerking dat hij de lossers is. Dat is hij wel, maar hij is niet de enige lossers. De andere lossers is zelfs nog nauwer aan Naomi en haar verwant dan hij. Maar hij laat dat probleem niet door Ruth oplossen. Met de lossers die nader is dan hij, heeft Ruth niets te doen. Boaz maakt het tot zijn zaak door te spreken over "een lossers, nauwer verwant dan ik". Hij noemt hem, echter niet met betrekking tot Ruth maar met betrekking tot zichzelf.

In deze nadere lossers kunnen we een beeld zien van de wet. Eerst moet de weg van de wet worden gegaan. Als de wet kan lossers, dan is dat goed en moet die maar lossers. Doet de wet het niet, dan zal de tweede Lossers het doen. Als iemand tot geloof komt, is er in de ontwikkeling van het geloofsleven vaak een periode dat er verlangen is om de wet te houden. Maar al spoedig blijkt dat het niet mogelijk is om de wet te houden. De verlossing is alleen door Christus en het dienen van God kan alleen gebeuren door de Geest van Christus (Ep 3:3). Wanneer dat gezien wordt, breekt de dag aan in het leven van de gelovige. Zo

Want wij zijn de besnijdenis, wij die [God] dienen door [de] Geest van God, en in Christus Jezus roemen en niet op vlees vertrouwen; ... (Ep 3:3)

lezen we hier dat Boaz haar zal lossen in de “ochtend”, wanneer duidelijk zal worden dat de eerste lossen niet wil.

De volgorde van lossing is duidelijk: eerst de andere lossen en pas als die het niet wil, neemt Boaz de lossing op zich. Hij bevestigt zijn toezegging met een eed. Verder zegt hij haar bij hem te blijven tot de dageraad. Boaz is niet alleen in staat om te lossen, hij wil het ook en zal het ook. Uit wat hij tot Ruth zegt: “*Ga nu [maar] liggen tot de morgen*”, spreekt die zekerheid. Er straalt rust uit. Ze mag zich helemaal aan hem toevertrouwen. Tot het morgen wordt, hoeft ze niets te doen. Hij weet wat hij gaat doen.

Zo is de Heer Jezus bezig met de ziel van een mens die zich aan Hem heeft toevertrouwd, maar bij wie eerst nog de aanspraken van de wet moeten worden geregeld. Wie deze kwestie zelf wil regelen, komt in grote nood. In de ervaring van de gelovige is dat vaak aan de orde. We zien dat geïllustreerd in *Romeinen 7*. Daar treffen we iemand aan die de wet wil houden en daardoor in hopeloze ellende terechtkomt, zodat hij het ten slotte uitroept: “*Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit dit lichaam van de dood?*” (*Rm 7:24*). Als die wanhoopskreet is geslaakt, lezen we in het volgende vers hoe de morgen gloort. Hij richt zijn oog op God en dankt Hem door Jezus Christus, de tweede en definitieve Lossen.

Terug naar de stad | verzen 14-15

14 Zo lag zij tot de morgen aan zijn voeteneinde. En zij stond op, voordat men elkaar kon herkennen, want hij zei: Het mag niet bekend worden dat er een vrouw op de dorsvloer gekomen is. 15 Verder zei hij: Geef de omslagdoek die u draagt, en houd hem [op]. En zij hield hem [op]. En hij mat zes [maten] gerst af en legde die op haar. Vervolgens ging hij de stad in.

Ruth doet alles wat Boaz zegt. Ze blijft gedurende de hele nacht aan zijn voeteneinde. Eerder hebben we gelezen dat zij “*tot de avond*” aren heeft geraapt op het veld van Boaz (*Ru 2:17*). Dat wil zeggen dat ze de hele dag bezig is geweest met aren rapen. Hier zien we de twee zijden van het christendom. Aan de ene kant zijn we als zonen van de dag (*zie 1Th 5:4-8*) aan het werk zolang het dag is (*Jh 9:4*). Aan de andere kant leven we in de nacht van deze

Ik moet de werken werken van Hem die Mij heeft gezonden, zolang het dag is; [de] nacht komt wanneer niemand kan werken. (Jh 9:4)

wereld (Rm 13:12) in het bewustzijn dat we verbonden zijn aan een verworpen Heer. In de nacht is het zaak om dicht bij Hem te zijn, aan Zijn voeten, wat duidt op gemeenschap met Hem, om naar Hem te luisteren (Lk 10:39).

De nacht is ver gevorderd en de dag is nabij. Laten wij dan de werken van de duisternis afleggen <en> de wapens van het licht aandoen.
(Rm 13:12)

En deze had een zuster, Maria geheeten, die ook aan de voeten van de Heer zat en naar zijn woord luisterde. (Lk 10:39)

Voordat de zon opkomt, staat Ruth op.

Dat doet ze, omdat Boaz haar zegt heen te gaan. Hij doet dat uit zorg voor haar, ter wille van haar goede naam. De verbinding met Boaz is aan het groeien, maar is nog niet volledig tot stand gebracht. Daarom kan er van zijn kant nog geen openlijke verklaring van zijn liefde voor haar zijn.

De Heer Jezus moet eerst Zijn werk in een ziel afmaken, voordat Hij Zich openlijk in het leven van zo iemand kan laten zien. In het leven van iemand die geen vrede met God heeft door het geloof in het volbrachte werk van de Heer Jezus, kan Hij niet zichtbaar worden. Er kan toewijding en trouw zijn, maar deze kenmerken, hoe waardevol ook, laten meer van de eigen persoon zien dan van Hem. En om Hem moet het tenslotte allemaal alleen gaan.

Al kan Boaz haar nog niet openlijk erkennen als verbonden met hem, zijn goedheid en genade tegenover haar zijn niet verminderd. Hij geeft haar zes maten gerst mee. Zes is het getal van de mens en ziet op onvolkomenheid, terwijl het getal zeven volmaaktheid aangeeft. De zevende maat zal ze in het volgende hoofdstuk in Boaz zelf ontvangen. Dan heeft ze hem en heeft ze niet alleen iets van zijn bezit, maar hemzelf en daarmee ook zijn hele bezit.

De gerst die ze van Boaz meekrijgt, is een uitdrukkelijk geschenk voor Naomi (vers 17). Het is een teken van zijn gunst. Hij heeft die zelf uitgemeten. Wat Ruth ontvangt, ontvangt Naomi ook. We zien hier weer de verbinding tussen Naomi en Ruth en daarmee een beeld van de verbinding tussen het oude Israël en het overblijfsel, dat het nieuwe Israël is. Het oude Israël wordt in de toekomst toch gezegend.

Dit oude Israël is niet het Israël dat God in Zijn Zoon heeft verworpen, maar het Israël zoals God het altijd heeft gezien in hen die Hem trouw zijn gebleven. De oude beloften die voor hen golden, worden vervuld aan het overblijfsel, terwijl allen van het oude Israël die op Hem hebben

vertrouwd alles zullen krijgen wat Hij hun heeft toegezegd. We zien dat ook als het kind dat Ruth krijgt, aan Naomi wordt toegerekend (*Ru 4:14-15*). Wat Ruth krijgt, krijgt Naomi ook. Het oude Israël krijgt in het overblijfsel alles wat God aan Israël heeft beloofd.

Ruth komt terug bij Naomi | *verzen 16-18*

16 Toen kwam zij bij haar schoonmoeder, en die zei: Wie ben je, mijn dochter? En zij vertelde haar alles wat de man voor haar gedaan had. 17 Verder zei zij: Deze zes maten gerst heeft hij mij gegeven, want hij zei [tegen mij]: Kom niet [met] lege [handen] bij uw schoonmoeder. 18 Toen zei [Naomi]: Ga [rustig] zitten, mijn dochter, tot je weet hoe de zaak uit zal vallen, want die man zal niet rusten, voordat hij vandaag [nog] deze zaak tot een einde heeft gebracht.

Als Ruth is opgestaan, gaat ze direct naar haar schoonmoeder. Die vraagt haar: *“Wie ben je?”* Die vraag had Boaz haar ook gesteld toen ze 's nachts bij hem kwam en hij haar ontdekte (*zie vers 9*). We hebben al gezien dat dit niet hoeft te betekenen dat hij haar niet kende. Het was de vraag naar een persoonlijk getuigenis. Op zijn vraag heeft Ruth geantwoord wie ze is en wat ze voor hem wil zijn (zijn dienaar) en wat hij voor haar is (de lossen). Als Naomi vraagt wie ze is, is het met zekerheid zo dat die vraag niet betekent dat Naomi niet meer weet wie Ruth is. Met haar vraag bedoelt Naomi hoe Ruth komt, in welke hoedanigheid: *‘Ben je een verstotene of ben je de toekomstige vrouw van Boaz?’* Het houdt de vraag in of ze de rust gevonden heeft die Naomi voor haar zoekt (*zie vers 1*).

Die vraag kan in praktisch opzicht ook aan ons, gelovigen, worden gesteld. Hebben wij rust in de Heer gevonden als we ergens zijn geweest? Waarom ga ik ergens heen? Hoe ben ik ergens? Hoe sta ik tegenover God?

Het antwoord van Ruth is, net als haar antwoord aan Boaz, een getuigenis. Dit keer getuigt ze niet van zichzelf, wie zij is. Nu getuigt ze van Boaz. Ze vertelt Naomi alles wat hij *“voor haar gedaan had”* en dat, terwijl alles nog moet gebeuren. Het lijkt erop dat ze in geloof het hele resultaat van het werk ziet dat Boaz voor haar zal doen.

Als ze is uitverteld, laat ze zien wat Boaz haar heeft meegegeven en wat hij daarbij heeft gezegd. Dat heeft Naomi zeer bemoedigd, want ze

begrijpt de boodschap van hoop die in het teken en de woorden opgesloten zit. In geloof kent ze aan dit geschenk de juiste waarde toe en trekt de juiste conclusie. Ze zegt Ruth dat ze nu rustig kan afwachten, wachten op hem.

Het advies van Naomi sluit aan op wat Boaz heeft gezegd aan het eind van *vers 13*. We kunnen daarin het advies zien dat wordt gegeven aan iemand die op weg is naar de volle zekerheid van het geloof. Volle zekerheid van het geloof is niet door eigen inspanning te krijgen, maar door eenvoudig vertrouwen op de Heer en Zijn Woord. Het gaat erom stil te zijn en het heil van de HEERE te zien (*Ex 14:14*). Daarin wordt kracht gevonden.

De HEERE zal voor u strijden, en ú moet stil zijn. (Ex 14:14)

Dat Ruth rust mag hebben, is omdat Boaz, zoals Naomi zegt, geen rust neemt voordat hij de zaak tot een goed einde heeft gebracht. Zo rust ook de Heer niet, tot wij rust hebben in de tegenwoordigheid van God. Hij zal het voor ons voleindigen (*Ps 138:8*), Hij maakt Zijn werk af (*Fp 1:6*). Dat is van toepassing op onze bekering, maar ook op de praktijk van ons geloofsleven, waarin veel kan gebeuren wat ons onrustig kan maken. De Heer is zo met ons bezig, omdat Hij ons liefheeft.

De HEERE zal [Zijn werk] voor mij voltooien; Uw goedertierenheid, HEERE, is voor eeuwig; laat de werken van Uw handen niet los. (Ps 138:8)

...; in dit vertrouwen, dat Hij die een goed werk in u begonnen is, het ook zal voltooien tot op [de] dag van Christus Jezus. (Fp 1:6)

Het gaat ook om de rust in het resultaat van Zijn werk, voor wie Hij het deed: Zijn gemeente. Als Hij haar bij Zich heeft, zal Hij rusten in Zijn liefde. Nu is Hij nog steeds bezig de gemeente, ons, te heiligen en te reinigen. Daarom heeft Hij Zichzelf overgegeven aan het kruis en geeft Hij Zichzelf in de hemel nog steeds voor haar over, dat wil zeggen dat Hij Zich voortdurend voor haar inzet (*Ef 5:25-26*). Zolang wij nog hier zijn, geeft Hij Zichzelf geen rust. Maar Hij maakt Zijn werk af en wel binnenkort.

Mannen, hebt uw vrouwen lief, evenals ook Christus de gemeente heeft liefgehad en Zichzelf voor haar heeft overgegeven, opdat Hij haar zou heiligen, haar reinigend door de wassing met water door [het] woord, ... (Ef 5:25-26)

Ruth 4

Dit is het hoofdstuk van Boaz. Hij staat hierin centraal. Het gaat alleen over hem. Na Ruth die in *hoofdstuk 2* het initiatief neemt en Naomi die in *hoofdstuk 3* het initiatief neemt, neemt hij in dit hoofdstuk het initiatief. Hij gaat handelen om ten slotte Ruth tot zijn vrouw te kunnen nemen. We horen geen woord uit de mond van Naomi en Ruth. Zij zwijgen. Ze hebben de zaak uit handen gegeven en die in zijn handen gelegd.

De twee lossers en de getuigen | verzen 1-2

1 Intussen ging Boaz naar de poort en ging daar zitten. En zie, de lossers over wie Boaz gesproken had, kwam voorbij. Toen zei hij: Kom [eens] hier [en] ga hier zitten, u [daar], hoe u ook heet. En hij kwam daarheen en ging zitten. 2 En hij haalde tien mannen uit de oudsten van de stad, en zei: Gaat u hier zitten. En zij gingen zitten.

Zoals Naomi heeft gezegd aan het eind van het vorige hoofdstuk, zo gebeurt het ook. Boaz laat er geen gras over groeien. Terwijl Ruth aan Naomi verslag doet van haar nachtelijke ontmoeting met Boaz, gaat hij naar de poort. We zien in zijn hele optreden dat hij alles met overleg doet, beheerst en geduldig. Alles wat hij doet, doet hij zoals het behoort en dat in een tijd die erdoor wordt gekenmerkt dat ieder doet wat recht is in eigen ogen. Hij is niet als Simson die een vrouw wil hebben en die haar NU wil hebben. Ook gaat hij niet voorbij aan het recht van de eerste lossers. In alles loopt hij in de pas met de HEERE.

Boaz gaat naar de poort, want dat is de plaats waar openbaar recht wordt gesproken (*Dt 16:18; zie ook Gn 19:1; 34:20*). Het is een zaak die door het hele volk kan worden opgemerkt. Boaz handelt in alles volledig openbaar. Zaken van recht en huwelijk mogen op geen enkele manier de schijn van geheimzinnigheid op zich laden. Ze moeten door iedereen zijn waar te nemen.

U moet binnen al uw poorten, die de HEERE, uw God, u geeft, rechters en beambten over uw stammen aanstellen. Zij moeten met een rechtvaardig oordeel rechtspreken over het volk. (Dt 16:18)

Boaz zoekt eerst de lossers. Hij wacht geduldig tot de andere, nadere lossers voorbijkomt. Als deze verschijnt, roept hij hem, maar niet bij zijn naam. Zijn naam wordt helemaal niet genoemd. Boaz zal zijn naam

ongetwijfeld hebben gekend, omdat hij weet dat hij de lossers is die in een nog nauwere verwantschap tot Naomi staat dan hijzelf. Het lijkt erop dat Boaz hem zo aanspreekt, vanwege de ongeïnteresseerdheid die de man in de zaak van Naomi aan de dag heeft gelegd. Hoewel Naomi al zo lang terug is, heeft hij nog niets van zich laten horen. Ook nu komt hij niet om zijn plicht als lossers te vervullen. Hij is gewoon op weg ergens heen. Boaz moet hem roepen om hem aan zijn verplichting als lossers te herinneren.

De man luistert naar Boaz en komt bij hem zitten. Hij realiseert zich waarschijnlijk dat hij wel een verantwoordelijkheid heeft. Als Boaz hem niet had geroepen, zou hij doorgelopen zijn. Hij wil niets met Naomi en Ruth te doen hebben. Hij kon niets met het land van Naomi doen en wilde er ook niets mee doen. Die houding komt aan het licht door zijn gesprek met Boaz. Boaz roept hem erbij, opdat hij kan aantonen dat deze lossers niet kan en niet wil lossen.

Als de eerste lossers zijn plaats in de poort heeft ingenomen, haalt Boaz *“tien mannen uit de oudsten van de stad”* en ook zij gaan in de poort zitten. Het is steeds Boaz die handelt. Hij oefent het gezag uit, hij bepaalt wat er moet gebeuren. De andere aanwezigen stemmen daarmee in, want zijn aanwijzingen en bevelen zijn terecht.

Deze tien mannen zijn de getuigen van de onderhandelingen over het bezit van Naomi tussen Boaz en de eerste lossers. We kunnen in hen een beeld zien van de wet van de tien geboden. Ook in de eerste lossers zien we een beeld van de wet. De wet heeft de mens niet kunnen vrijkopen. De wet stelt de voorwaarden voor de mens om van zijn schuld af te komen. Alleen als aan die voorwaarden wordt voldaan, kan de mens de beloofde zegen ontvangen.

Kort gezegd komt de wet hierop neer: Doe dit en u zult leven. De mens is echter niet in staat de wet te houden. Er is nog nooit een mens geweest die de wet heeft gehouden en daardoor het leven heeft verdiend. Voor elk mens geldt dat hij onder het oordeel van de wet valt en dat is de vloek. Om de zegen van de belofte van het leven te ontvangen is een andere lossers nodig. Die andere lossers is de Heer Jezus, van Wie Boaz een beeld is. De Heer Jezus heeft gedaan wat de wet niet kon. Toch heeft Hij tegelijk volledig voldaan aan alle heilige eisen van de wet. De tien getuigen die Boaz heeft opgeroepen zijn daarvan een beeld.

De wet kan niet anders dan alleen maar instemmen met de zondaar die weet dat de Heer Jezus zijn Losser is. Aan alle eisen van de wet is voldaan door wat Christus deed aan het kruis: *“Christus heeft ons vrijgekocht van de vloek van de wet door voor ons een vloek te worden (want er staat geschreven: ‘Vervloekt is ieder die aan een hout hangt’), opdat de zegen van Abraham in Christus Jezus tot de volken zou komen, opdat wij de belofte van de Geest zouden ontvangen door het geloof”* (Gl 3:13-14).

De wet kon Ruth niet in de plaats van zegen brengen, maar dat moest eerst in het bijzijn van getuigen duidelijk worden. Deze tien getuigen (een beeld van de tien geboden) konden niet anders dan instemmen met het feit dat de eerste losser niet kon lossen.

Met het oog op de lossing moeten drie vragen worden beantwoord:

1. Heeft de losser het recht, dat wil zeggen is hij familie?
2. Kan hij het, dat wil zeggen heeft hij het vermogen, kan hij de prijs betalen?
3. Is hij bereid om het te doen, wil hij het?

Op elk van deze vragen is de Heer Jezus het antwoord.

1. De Heer Jezus kon de Losser zijn, omdat Hij Mens is geworden, dus aan ons gelijk, hoewel zonder de zondige natuur (zie *Fp 2:7*; *Hb 4:15*). Hij heeft deelgenomen aan bloed en vlees (*Hb 2:14a*).
Daar nu de kinderen aan bloed en vlees deel hebben, heeft ook Hij op gelijke wijze daaraan deelgenomen, ... (Hb 2:14a)
2. Geen mens kon voor een ander mens de losprijs betalen. Ieder moest zelf de wet houden om gered te worden en leven te ontvangen. Dat bleek onmogelijk, omdat het vlees zich niet aan de wet onderwerpt en dat ook niet kan (zie *Rm 8:7*). De Heer Jezus heeft volmaakt aan Gods wil beantwoord en kon daarom de prijs van Zijn bloed betalen voor anderen (*1Pt 1:18-19*).
..., daar u weet dat u niet door vergankelijke dingen zilver of goud, verlost bent van uw onvruchtbare, door de vaders overgeleverde wandel, maar door kostbaar bloed, als van een vlekkeloos en onbesmet lam [het bloed] van Christus. (1Pt 1:18-19)
3. Hij had ook de bereidheid om het te doen en Hij heeft het gedaan. Hij heeft het gezegd bij Zijn komen in de wereld: *“Zie Ik kom om Uw wil te doen, o God”* (*Hb 10:7,9*). Door wat Hij heeft gedaan, heeft Hij de

aanspraken van de wet vervuld. Wat Hij heeft gedaan, wordt ieder toegerekend die in Hem gelooft. Zo iemand mag weten door de wil van God die Hij heeft volbracht, geheiligd te zijn, dat wil zeggen hij mag weten apart gesteld te zijn voor God.

De beide lossers (de wet en Christus) worden door Paulus op een prachtige manier naast elkaar gesteld, als hij zegt: *“Want wat voor de wet onmogelijk was, doordat zij door het vlees krachteloos was – God heeft, doordat Hij zijn eigen Zoon in een [gedaante] gelijk aan [het] vlees van [de] zonde en voor [de] zonde heeft gezondend, de zonde in het vlees veroordeeld”* (Rm 8:3). Hij zegt dit nadat hij in Romeinen 7 heeft laten zien wat de wet doet bij iemand die ernaar verlangt Gods wil te doen, maar daarvoor de wet als norm van handelen neemt: het voert tot grote innerlijke ellende in plaats van tot bevrijding en verlossing.

De onderhandeling over de lossing | verzen 3-6

3 Toen zei hij tegen de lossers: Het stuk land dat van onze broeder Elimelech was, heeft Naomi, die uit het land Moab teruggekomen is, verkocht. 4 En ik heb gezegd: Ik zal het u ter ore doen komen door te zeggen: Koop het, in aanwezigheid van de inwoners en in aanwezigheid van de oudsten van mijn volk. Als u het wilt lossen, los het. En als u het niet wilt lossen, vertel het mij dan, zodat ik het weet. Want er is niemand om het te lossen, behalve u, en ik na u. Toen zei hij: Ik zal het lossen. 5 Maar Boaz zei: Op de dag dat u het land van de hand van Naomi koopt, koopt u het ook van Ruth, de Moabitische, de vrouw van de gestorvene, om de naam van de gestorvene over zijn erfelijk bezit in stand te houden. 6 Toen zei de lossers: Ik kan het voor mij niet lossen, anders zou ik mijn erfelijk bezit te gronde richten. Neemt ú voor uw rekening wat ik zou moeten lossen, want ik kan [het] niet lossen.

Boaz legt de nadere lossers, die tot nu toe geen enkele interesse in Naomi heeft getoond, uit wat er aan de hand is. Hij vertelt hem dat Naomi het land van “onze broeder Elimelech” heeft verkocht. Hij erkent hierdoor het recht van de andere lossers om te lossen. Het gaat erom dat het verkochte land weer in het bezit van Naomi komt. Naomi heeft het land waarschijnlijk verkocht om op die manier geld te krijgen om in haar levens-

onderhoud te kunnen voorzien. Een dergelijke verkoop was in de wet geregeld (Lv 25:25).

Wanneer uw broeder in armoede raakt en [een deel] van zijn bezit moet verkopen, dan moet zijn lossers komen die nauw aan hem verwant is, en vrijkopen wat zijn broeder heeft verkocht. (Lv 25:25)

In feite werd niet het land verkocht, maar het aantal oogsten. Maar omdat het feitelijk het land van God is, mocht het slechts verpand worden. Daarom heeft Hij ingesteld dat in het vijftigste jaar, het jubeljaar, het land weer in het bezit van de oorspronkelijke eigenaar terugkomt. Daardoor kan het lijken alsof het niet zo erg is. Voor de Israëliet die Gods zegen waardeerde, is het echter een groot gemis en een groot verdriet dat hij tot het jubeljaar van zijn bezit is verdreven en niet van de opbrengst ervan kan genieten. Hoe groot de waardering van de Godvrezende Israëliet is voor het erfdeel dat de HEERE hem heeft gegeven, zien we bij Naboth (zie 1Kn 21) en Jeremia (zie Jr 32:6-8).

Als Boaz de man de zaak heeft verklaard en hem op zijn verplichting en tegelijk ook zijn recht heeft gewezen, houdt hij hem de keus voor. De man voelt zich verplicht om te lossen. Hij kan er niet onderuit, want dat betekent gezichtsverlies. Daarom zegt hij toe dat hij het land zal lossen. Dat hoefde ook niet slecht te zijn. Als het meer opbracht dan hij ervoor zou betalen, zou hij er flink aan verdienen. Daarbij komt dat Naomi en Ruth geen kinderen hadden. Als die situatie zo zou blijven, zou hij ten slotte ook eigenaar van het land worden en niet alleen van de oogsten.

Dan komt Boaz met de beslissende voorwaarde. Het land kon niet zonder meer worden gekocht, maar de lossers moest ook Ruth erbij nemen. Het lijkt erop dat Naomi dat als voorwaarde heeft gesteld. Het erfdeel van Elimelech is na zijn dood wettelijk het eigendom geworden van zijn zonen. Zijn zonen zijn echter ook gestorven. Maar omdat beide zonen getrouwd waren, is het eigendomsrecht op hun vrouwen overgegaan.

Omdat Orpa in Moab wilde blijven, heeft zij te kennen gegeven geen belangstelling te hebben voor het land van God. Van een recht op het land kan hier geen sprake zijn. Dat betekent dat Ruth de enige rechtshabende is. Naomi wil dat het land in het bezit van haar nageslacht blijft. Daarom heeft ze bedongen dat degene die het land lost, ook Ruth tot vrouw neemt. Kinderen die uit dat huwelijk geboren worden,

worden aan de gestorven Machlon toegerekend en op die manier blijft het erfdeel binnen het geslacht van Elimelech bewaard.

Door de bijkomende voorwaarde, die Naomi als eigenaar mocht stellen, dat de lossers ook Ruth tot vrouw zal nemen, wordt duidelijk dat het niet alleen om de lossing van het erfdeel gaat, maar ook om het verwekken van een erfgenaam. De lossers begrijpt dat een eventuele zoon niet aan hem maar aan de gestorvene zou worden toegekend. Hij zou dan alles weer verliezen. Voor wie zich in deze gevallen door de liefde laat leiden, is dat geen probleem. Liefde ziet alleen het belang van de ander en is niet uit op eigen belang. Bij de eerste lossers is van liefde echter geen sprake. De gedachte dat hij met de Moabitische Ruth zou moeten trouwen is voor hem afschuwelijk. Daarvoor voelde hij zich te goed. Hij haakt af. Dit is de taal van de wet.

Zoals eerder gezegd, stelt de eerste lossers de wet voor. De wet heeft de eerste rechten op Israël. Israël heeft zich daar eerst vrijwillig onder geplaatst om via die weg Gods zegen te krijgen. Maar het is duidelijk geworden dat de wet geen kracht heeft om leven uit de dood tevoorschijn te brengen. De wet kan alleen veroordelen, maar geeft geen kracht om te voldoen aan wat erin staat. De wet kan niet verlossen wie erdoor worden veroordeeld. Als de wet zou kunnen verlossen, zou de wet de wet niet meer zijn. De wet wordt terecht *“de bediening van de dood”* en *“de bediening van de veroordeling”* genoemd (2Ko 3:7,9). Dat ligt niet aan de wet, maar aan de mens. Door de zwakheid van de mens is de wet, die met zwakheid geen rekening houdt, krachteloos. Alleen wie de wet houdt, die verdient en krijgt de zegen. Dat maakt de toestand van de mens hopeloos.

De enige oplossing is het oordeel van de wet erkennen. Wie dat doet, ziet zichzelf als door de wet voor de wet gestorven, met als gevolg dat de gestorvene vrij is van de wet (zie Rm 7:3-6). Daarom heeft ieder die verbonden is aan de Heer Jezus, de ware Boaz, niets met de eerste lossers te doen, zoals Ruth er nooit iets mee te doen heeft gehad. Nog eens: wat voor de wet onmogelijk was, heeft God gedaan door Zijn Zoon (Rm 8:3).

Want wat voor de wet onmogelijk was, doordat zij door het vlees krachteloos was – God heeft, doordat Hij zijn eigen Zoon in een [gedaante] gelijk aan [het] vlees van [de] zonde en voor [de] zonde heeft gezonden, de zonde in het vlees veroordeeld; ... (Rm 8:3)

De lossing bezegeld | verzen 7-8

7 Nu was het vroeger in Israël bij lossing en bij ruil [de gewoonte] om de hele zaak te bevestigen: iemand trok zijn schoen uit en gaf die aan zijn naaste; en dit diende als bewijs in Israël. 8 Dus zei de lossen tegen Boaz: Koopt u het voor uzelf. En hij trok zijn schoen uit.

Omdat de eerste lossen niet kan en niet wil lossen, geeft hij Boaz het recht van lossing. Er is geen vijandschap tussen Boaz en de eerste lossen, net zomin als er vijandschap is tussen de wet van God en de genade van God. Gods gerechtigheid en Gods liefde zijn nooit in strijd met elkaar. Ze hebben beide hun eigen terrein waarop zij werkzaam zijn, waarbij de genade wel op het terrein van de wet kan komen, maar de wet niet op het terrein van de genade.

Om de zaak te bevestigen wordt gehandeld naar een bestaande gewoonte. Naar het oude gebruik wordt de schoen uitgetrokken als bewijs dat afstand wordt gedaan van het recht op lossing. Dat is het tegenovergestelde van het beeld dat waarop de schoen wordt gezet het eigendom is (Jz 10:24; zie ook Jz 1:3; Ps 60:10; 108:10).

En het gebeurde, toen zij die koningen naar buiten gebracht hadden naar Jozua, dat Jozua al de mannen van Israël riep. Hij zei tegen de aanvoerders van de strijdbare mannen die met hem meegegaan waren: Kom naar voren, zet uw voet op de nek van deze koningen. En zij kwamen naar voren en zetten hun voet op hun nek. (Jz 10:24)

Wat Boaz heeft gelost | verzen 9-10

9 Toen zei Boaz tegen de oudsten en heel het volk: U bent vandaag getuigen dat ik van de hand van Naomi alles gekocht heb wat van Elimelech geweest is, en alles wat van Chilion en Machlon geweest is. 10 Daarbij neem ik voor mijzelf Ruth, de Moabitische, de vrouw van Machlon, tot vrouw om de naam van de gestorvene over zijn erfelijk bezit in stand te houden, opdat de naam van de gestorvene niet zal worden uitgewist onder zijn broeders en in de poort van zijn [woon]plaats. U bent vandaag getuigen.

Nu de eerste lossen van de koop afziet, kan Boaz openlijk getuigen van zijn wens Ruth tot vrouw te nemen. Hij doet dat om de naam van de gestorvene in stand te houden. Daarin kunnen we een geestelijke betekenis zien. Wat Boaz zegt, houdt in dat de naam van de gestorven eigenaar behouden blijft in nieuw leven dat uit de nieuwe verbinding zal voortkomen. We zien hierin de opstanding uit de doden van Gods

volk. Als God Zijn aardse volk weer zal aannemen tot Zijn volk, “*wat zal hun aanneming anders zijn dan leven uit [de] doden?*” (Rm 11:15). God zal Zijn volk tot leven brengen, opdat Hij aan dat volk al Zijn beloften kan waarmaken. Van dat handelen is het hele volk getuige. Boaz begint en eindigt met de vaststelling dat het volk getuige is.

Boaz krijgt Ruth, zoals bij de koopvoorwaarden ingesloten was. Hij neemt haar echter niet als slavin, maar hij neemt haar tot vrouw. Voor Ruth is dat een overweldigende goedheid. Zij, die eerst nergens recht op had, krijgt door de lossing door Boaz recht op het volle erfdeel van Elimelech en Machlon en Chiljon. Maar dat niet alleen. Doordat Boaz haar tot zijn vrouw neemt, krijgt ze ook de hele rijkdom van Boaz tot haar beschikking.

Dat zal de verbazing van het overblijfsel in de toekomst zijn. Ze zullen zich realiseren dat ze elk recht op bezit in het land hebben verspeeld. Tot hun verbazing zullen ze zien dat ze weer in het land zijn en daar alle zegen genieten die de HEERE hun had beloofd. Daarbovenuit echter zullen ze weten dat ze op de nauwste manier verbonden zijn aan de Gever van de zegen. Hun Messias is tevens hun Man (zie Hs 2:15).

Zegenwensen voor het huis van Boaz | verzen 11-12

11 En heel het volk dat in de poort was en de oudsten zeiden: Wij zijn getuigen. Moge de HEERE deze vrouw, die in uw huis komt, maken als Rachel en Lea, die beiden het huis van Israël gebouwd hebben. Doe krachtige daden in Efratha en maak uw naam beroemd in Bethlehem. 12 En moge uw huis worden als het huis van Perez, die Tamar aan Juda baarde, door het nageslacht dat de HEERE u uit deze jonge vrouw geven zal.

De inwoners van Bethlehem verklaren hun instemming met het toetreden van Ruth in haar positie van voorrecht als verbonden met Boaz, de man van Bethlehem. Zij zijn getuigen. Een huwelijk en de voorbereiding daarop is een zaak waarbij getuigen zijn (ouders, vrienden, buurt), die zich verheugen over wat zij zien en daarmee instemmen. Ze zien dat er een nieuw begin is. Daarover verheugen zij zich zozeer, dat ze een vergelijking maken met Rachel en Lea die het begin van het huis van Israël vormden. Rachel wordt als eerste genoemd, de geliefde vrouw

van Jakob, maar beiden hebben het huis van Jakob gebouwd. Zo belangrijk zijn nakomelingen.

Behalve de zegenwens met het oog op nakomelingen noemen het volk en de oudsten ook plaatsen in hun zegenwens. Met deze plaatsen verbinden zij krachtige daden en een roemrijke naam. Efratha betekent 'de vruchtbare' en Bethlehem betekent 'broodhuis'. Het volk wenst Boaz een krachtig optreden dat vrucht zal dragen, dat is een optreden in de kracht van de Heilige Geest. Het volk wenst hem ook dat hij zich een naam maakt in Bethlehem, dat is de naam van David en daarbovenuit de grote David, de Heer Jezus, waardoor er voedsel zal zijn voor het hele volk van God. Vrucht is vooral voor God en voedsel vooral voor Gods volk. De Heer Jezus voorziet zowel in de verlangens van God als in de behoeften van Zijn volk.

Na de vergelijking met Rachel en Lea trekt het volk nog de vergelijking met het huis van Perez. Perez is geboren uit een overspelige verbinding tussen Juda en Tamar (zie Gn 38:11-19,27-30). Het volk kent de geschiedenis en ziet de overeenkomst tussen Tamar en Ruth. De herinnering aan Tamar leeft op door de geschiedenis van Ruth. Ook bij Tamar ging het om het zogenoemde zwagerhuwelijk. Omdat Juda daarmee geen rekening hield, kwam Tamar tot een handelen dat niet is goed te keuren. Tamar had haar eer prijsgegeven vanwege de ontrouw van Juda die naliet zijn zoon Sela als lossen aan haar te geven. Ze heeft toen door list Juda verleid om bij haar een nakomeling te verwekken. Boaz gaat op heel andere wijze te werk. Hij gebruikt geen list en bedrog, maar handelt volledig openbaar.

De gelijkenis tussen Tamar en Ruth ligt op het terrein van de genade. Het nageslacht dat Boaz toegewenst wordt, wordt hem van de HEERE toegewenst en dat uit iemand die tot een vervloekt volk behoorde. Gods genade triomfeert over een zondige daad (Tamar) en een vervloekt volk (Ruth).

De zoon van Boaz en Ruth | vers 13

13 Zo nam Boaz Ruth en zij werd hem tot vrouw, en hij kwam bij haar. En de HEERE gaf haar dat zij zwanger werd en een zoon baarde.

Nadat Boaz haar openlijk en in overeenstemming met het recht tot zijn vrouw heeft verworven, trouwt hij met haar. De rijke man trouwt met de arme Moabitische. Ze is één met de man geweldig van vermogen. De HEERE zegent hun gemeenschap met zwangerschap en de geboorte van een zoon. De HEERE geeft zwangerschap, zo staat het hier. Dat wijst erop dat zwangerschap een geschenk is van Hem en geen eigen prestatie. Mensen maken het leven niet. God geeft het, ook al erkennen ongelovigen dat niet.

Ruth was tot nu toe onvruchtbaar geweest. Uit haar huwelijk met Machlon was nog geen kind geboren. Pas in verbinding met Boaz wordt ze vruchtbaar. Geestelijk is het zo dat wij alleen voor God vrucht kunnen dragen als wij een verbinding hebben met de Heer Jezus, als we in Hem verblijven (Jh 15:4-5).

Zoals de rank geen vrucht kan dragen uit zichzelf als zij niet in de wijnstok blijft, zo ook u niet, als u niet in Mij blijft. Ik ben de wijnstok, u de ranken; wie in Mij blijft en Ik in hem, die draagt veel vrucht, want zonder Mij kunt u helemaal niets doen. (Jh 15:4-5)

Door de geboorte van haar zoon legt zij mee de basis voor de geboorte van de Messias. Zo worden de raadsbesluiten van God vervuld. Het begint in Moab met het bewijzen van genade aan een enkele zondares die volledig buiten de zegen stond. Van haar uit begint de rivier van genade te stromen die uitmondt in een oceaan van overloze heerlijkheid die voortkomt uit de Zoon van God.

De zoon van Ruth is de zoon van Naomi | verzen 14-17

14 Toen zeiden de vrouwen tegen Naomi: Geloofd zij de HEERE, Die niet heeft nagelaten om u vandaag een lossere te geven. Moge zijn naam beroemd worden in Israël! 15 Hij zal er voor u zijn om u te verkwikken en [u in] uw ouderdom te onderhouden. Want uw schoondochter, die u liefheeft, heeft hem gebaard, zij die beter voor u is dan zeven zonen. 16 En Naomi nam het kind en zette het op haar schoot. En zij werd zijn verzorgster. 17 En de buurvrouwen gaven hem een naam. Zij zeiden: Bij Naomi is een zoon geboren. En zij gaven hem de naam Obed. Hij is de vader van Isai, de vader van David.

Als de zoon van Boaz en Ruth is geboren, horen we niet meer over Ruth, over haar wordt niet meer gesproken. Het gaat alleen nog over Naomi.

De vrouwen spreken weer over Naomi (*zie Ru 1:19*). Zij tonen inzicht in Gods gedachten en prijzen de HEERE voor wat Hij met Naomi heeft gedaan. Haar toestand was hopeloos. Maar door Ruth ontvangt zij nieuw leven.

De zoon van Ruth die zij in haar armen heeft, is voor haar de lossen, de verlosser uit haar ellende en hopeloosheid. In Boaz had ze hoop op lossing gekregen. De zoon van Ruth is de vervulling van die hoop. Ze spreken over de lossen als een verkwikker of hersteller van de ziel. Naomi, die het leven niet meer zag zitten, die als een berooide en verbitterde vrouw uit de vlakten van Moab was teruggekeerd, veert er door op. In haar ouderdom krijgt ze levenskracht en levensvreugde.

De *“vrouwen”* wijzen niet alleen op het herstel, maar ook op de liefde van Ruth voor Naomi. Ruth heeft Naomi niet verdrongen van haar plaats. Voor Ruth hangt de huidige zegen samen met haar gehechtheid aan Naomi. Dat vergeet ze door haar verbinding met Boaz niet. Het overblijfsel van Israël zal altijd de verbinding met het oude Israël kennen. Ze vormen wel een nieuw volk, maar dat toch uit het oude Israël is voortgekomen. Zij krijgen de zegeningen die aan het oude Israël zijn beloofd. In hen wordt het oude Israël hersteld in overeenstemming met Gods gedachten over Zijn Israël.

Naomi erkent het kind als haar eigen kind en verzorgt het. Zo zal eens het overblijfsel als een verlaten weduwe de Heer Jezus omhelzen en zeggen: *“Een Kind is ons geboren”* (Jš 9:5). In Hem is al hun heil en zullen al de beloofde zegeningen hun gegeven worden (2Ko 1:20).

Want hoeveel beloften van God er ook zijn, in Hem is het ja; daarom is ook door Hem het Amen, tot heerlijkheid van God door ons.
(2Ko 1:20)

De *“buurvrouwen”* (een kleinere, intiemere kring dan de vrouwen van de stad) geven de zoon de naam Obed, dat betekent ‘dienaar’ of ‘aanbidder’. In de vereniging van de beide betekenissen zien we dat de ware dienst van een gelovige het aanbidden van God is. Tegelijk is er ook een praktische kant aan dienen. De zoon van Ruth zal een dienaar van Naomi zijn. In geestelijk opzicht is het ook zo dat de Heer Jezus, de grote Zoon van Boaz, de ware Dienaar, Zijn volk zal dienen. Zowel Boaz als Obed is een beeld van de Heer Jezus.

De burenen zijn een beeld van de omringende volken, de buurvouken, die tot de erkenning zullen komen dat er een God is Die Zijn volk dient en

verkwikt. Het oude Israël (het Israël onder de wet of het oude verbond en niet het afvallige Israël) is dan eindelijk vrij van zorgen en geniet wat de ware Boaz voor haar heeft bewerkt. Tegelijk is het een nieuw, jong volk dat met deze Boaz is verbonden en niet met Machlon, hoewel de zoon naar het zwagerhuwelijk aan hem moet worden toegerekend. Dit is de situatie voor Israël in het vreedrijk onder de regering van de grote Zoon van David.

Geslachtsregister van David | verzen 18-22

18 Dit nu zijn de afstammelingen van Perez: Perez verwekte Hezron, 19 Hezron verwekte Ram, Ram verwekte Amminadab, 20 Amminadab verwekte Nahesson, Nahesson verwekte Salma, 21 Salma verwekte Boaz, Boaz verwekte Obed, 22 Obed verwekte Isai, en Isai verwekte David.

Dit geslachtsregister is een aanhangsel. Het eind van het boek is bereikt. Toch hoort het geslachtsregister erbij. Het maakt duidelijk dat het boek *Ruth* gebeurtenissen beschrijft die in Gods heilsplan passen. Dat heilsplan voert Hij door de geslachten heen uit. In dat heilsplan van God is ook onze verantwoordelijkheid verwerkt. Er worden hier tien namen genoemd, het getal van verantwoordelijkheid.

Van de laatste twee namen kunnen we nog het volgende zeggen. Isai betekent 'de HEERE bevestigt'. Dat heeft Hij in dit boek laten zien. Uit Isai wordt David geboren. Zijn naam betekent 'geliefde'. Daarmee eindigt het boek: liefde. Dat is door het hele boek heen te zien. Liefde is het thema van dit boek, waarin we in de liefde van Boaz voor Ruth de liefde van de HEERE voor Zijn volk zien. Die liefde is te zien in de grote Zoon van David, de Heer Jezus. Hij is de Geliefde van de Vader en Hij is de Geliefde van ieder die tot Zijn volk behoort.

Esther

Toegelicht & toegepast

Het boek Esther

Het boek *Esther* speelt zich af tijdens het tweede grote wereldrijk, dat van de Meden en Perzen. Onder Kores, de koning van de Meden en Perzen, is een overblijfsel naar het land teruggekeerd (zie *Ea 1*). De gebeurtenissen van het boek *Esther* kunnen we plaatsen tussen *Ezra 6* en *Ezra 7*, dat wil zeggen tussen het jaar 483 v. Chr. (het derde jaar van Xerxes, *Es 1:3*) en 473 v. Chr. (het eind van het twaalfde jaar van Xerxes, *Es 3:7*)

In *Daniël 11* is sprake van “drie koningen in Perzië” en een “vierde” koning (*Dn 11:2*). Met die vierde koning wordt Xerxes I bedoeld, dat is Ahasveros (*Es 1:1*). Hij volgde Darius I op en regeerde van 485-465 v. Chr. Hij wordt nog genoemd in *Daniël 9:1* en *Ezra 4:6*.

Het onderwerp van dit boek is Gods voorzienigheid, dat wil zeggen dat we God in dit boek aan het werk zien, maar op een verborgen manier. De naam van de Joden komt heel vaak voor, terwijl Gods Naam in dit boek niet wordt genoemd. Dit laatste heeft critici wel tot opmerkingen gebracht als zou dit boek niet in de Bijbel thuishoren. Wie dit boek echter met een gelovig hart leest, zal gaandeweg onder de indruk komen van wat dit boek te vertellen heeft en in zijn overtuiging gesterkt worden dat het tot het geïnspireerde Woord van God behoort.

Dat de Naam van God er niet in voorkomt, heeft een reden. Het boek gaat over de lotgevallen van het volk van God, dat hier het volk van ‘de Joden’ wordt genoemd. De hoofdrol is weggelegd voor twee leden ervan, Mordechai en Esther. Er is een moorddadige vijand die de Joden volledig wil uitroeien. Als de Joden horen van deze grote dreiging, lezen we niet dat er ook maar één gebed tot God wordt gedaan. Nergens blijkt dat de Joden zich er bewust van zijn Gods volk te zijn. Niets wijst erop dat ze rekening houden met bepaalde wetten of inzettingen die God aan Zijn volk heeft gegeven.

Nee, dit volk staat los van God, belijdt Hem niet, denkt niet aan Hem. En omdat dit volk God niet belijdt, kan God ook niet openlijk voor dit volk partij kiezen. Hij kan Zijn Naam er niet aan verbinden. Hij houdt Zich voor Zijn volk verborgen. Daarom komt de Naam van God er niet in voor.

Het ontbreken van Gods Naam betekent echter niet dat Hij ophoudt met voor Zijn volk te zorgen. Zijn Naam mag dan in dit boek niet voorkomen, we zien wel Zijn hand aan het werk. Achter de gebeurtenissen van dit boek is God als de grote Regisseur aan het werk. Hij bestuurt de omstandigheden en ook de daden van de personen van dit boek, zodat Zijn voornemen wordt uitgevoerd. We zullen zien dat de uitkomst volledig beantwoordt aan het doel dat Hij Zich heeft gesteld. God kan niet ophouden God te zijn. Hij is soeverein. Hij regeert. Voor ons is het belangrijk eraan te denken dat de troon niet op aarde, maar in de hemel staat (*zie Op 4:3; Ps 11:4*). God regeert, niet mensen op aarde.

In Zijn voorzienigheid beschermt God door Ahasveros Zijn volk, want God wil dat uit dit volk Zijn Messias voortkomt. Daarom lukt ook de aanslag van Haman niet. God bewaart Zijn volk voor uitroeiing, zoals destijds in Egypte. De beslissende tijdsperiode van dit boek is elf maanden. Dan hangt, menselijk gesproken, de geschiedenis van Gods volk aan een zijden draadje.

God zorgt ervoor dat de vijanden van Zijn volk beschaamd worden (*Ps 37:12-13*) en dat Zijn volk wordt be-

De goddeloze bedenkt [snode] plannen tegen de rechtvaardige, hij knarsetandt over hem.

De Heere lacht hem uit,

want Hij ziet dat zijn dag komt. (Ps 37:12-13)

waard, ja zelfs verhoogd. Hij zal Zijn aardse volk redden dwars door alle volkenmoorden heen die zijn geschiedenis heeft gekend. Dwars door alle lijden heen zal het volk van God zijn identiteit bewaren. God laat hier ook zien wat Hij met het wereldgebeuren doet. Hij kan niet ophouden deze God te zijn. God bestuurt het lot van de wereld met het oog op Zijn volk.

Voor Gods volk vandaag, de gemeente van de levende God, heeft dit boek grote praktische betekenis. Dit boek bevat een enorme vertroosting voor allen van de gemeente die menen dat God Zich voor hen verborgen houdt. Zeker, christenen leven wél in een gekende verhouding tot God als kinderen tot hun Vader. Ze weten van een God die hen liefheeft en voor hen zorgt. Maar komen er niet eens tijden voor dat ze zich afvragen: 'Waar is God?'

Dit kunnen we toepassen zowel op het persoonlijke leven als op het leven van een plaatselijke gemeente. Goed, het volk der Joden is door

eigen schuld in die positie terechtgekomen. We zullen dat nog zien. Zo kunnen ook christenen door eigen falen zich van God vervreemden. Dat neemt de boodschap van dit boek niet weg. Die boodschap is dat God op de achtergrond bezig is Zijn plan te vervullen. Dit plan is om elk, die Hem door bekering en geloof in waarheid toebehoort, uiteindelijk te zegenen. Elk van Zijn kinderen zal Hij zegenen, niet vanwege eigen verdiensten, maar door wat Zijn Zoon Jezus Christus heeft gedaan op het kruis van Golgotha.

Er is nog een aspect dat dit boek zo waardevol maakt. Dat is de profetische betekenis ervan. Gods volk komt in grote nood, wordt daaruit gered en wordt in Mordechai tot grote hoogte verheven. Zo zal het in de eindtijd ook gaan. Gods volk zal door de grote verdrukking gaan, daaruit gered worden door de Heer Jezus en tot hoofd van de volken worden gemaakt. Dit is tegelijk een voorbeeld van nog een aspect van dit boek. We kunnen in de verschillende personen die erin voorkomen, namelijk beelden zien van geestelijke werkelijkheden. Dit wordt wel een *typologische* benadering genoemd.

In die benadering zien we in Mordechai een beeld van de Heer Jezus, in Ahasveros een beeld van God, in Haman een beeld van de duivel en in Esther, die oorspronkelijk Hadassa heet (*Es 2:7*), een beeld van het overblijfsel van Israël. Met deze benadering zullen we voorzichtig moeten omgaan, maar in zijn algemeenheid zullen we in deze geschiedenis bepaalde overeenkomsten zeker herkennen.

Aan alle genoemde aspecten zullen we aandacht besteden. Het is duidelijk dat de boodschap van dit boek veelzijdig is. Al met al genoeg reden om er aandachtig naar te luisteren met het verlangen ons erdoor te laten onderwijzen.

We kunnen dit boek dus op vier manieren bezien: historisch, praktisch, profetisch en typologisch.

- Historisch wil zeggen dat we naar de geschiedenis kijken zoals die zich heeft ontwikkeld. We ontdekken dan hoe God achter de schermen de geschiedenis bestuurt.
- Dat brengt als vanzelf tot de praktische toepassing. Zoals God de geschiedenis van Zijn volk toen bestuurde, zo bestuurt Hij ook de geschiedenis van Zijn volk nu en ook die van ieder van de Zijnen afzonderlijk. Hier zijn veel bemoedigende lessen voor het geloofsleven te leren.

- Ook de profetische zienswijze van dit bijbelboek ligt voor de hand. Zoals God in dit bijbelboek voor Zijn volk zorgt en het bevrijdt van zijn vijanden, zo zal Hij in de eindtijd voor Zijn volk zorgen en het van zijn vijanden bevrijden.
- Hoewel de typologische zienswijze niet zo voor de hand ligt, is deze toch in dit bijbelboek aanwezig. Een typologische zienswijze houdt in dat we proberen te ontdekken wat de geestelijke betekenis van deze geschiedenis is, maar wel zonder onze fantasie de vrije loop te laten. Bij die zienswijze herkennen we, zoals al is opgemerkt, bijvoorbeeld in Ahasveros een beeld van God en in Mordechai een beeld van de Heer Jezus.

Een bijzonderheid van dit boek is, dat het is genoemd naar een vrouw, evenals het boek *Ruth*. Deze beide vrouwen trouwen met een man die niet tot het eigen volk behoort. Esther verbindt zich met een heiden die een afgodendienaar blijft. Dat is het gevolg van het feit dat zij haar ware identiteit verbergt. Daarom

blijft ook God verborgen. Hij maakt Zijn verhouding tot het volk niet bekend omdat zij dat ook niet doet (*Dt 32:20*).

*Hij zei: Ik zal Mijn aangezicht voor hen verbergen;
Ik zal zien wat hun einde is,
want zij zijn een totaal verdorven generatie,
kinderen in wie geen [enkele] trouw is. (Dt 32:20)*

De boeken *Ruth* en *Hooglied* plaatsen evenals het boek *Esther* een vrouw in het middelpunt. Esther is, net als de vrouwen in de beide andere boeken, een beeld van het gelovig overblijfsel dat door diepe beproevingen gaat. In alle drie boeken is ook een beeld van de Heer Jezus aanwezig: Boaz (in *Ruth*), de bruidegom (in *Hooglied*) en Mordechai (in *Esther*).

Het boek is in twee delen te verdelen:

- het eerste deel van het boek (*Es 1-4*) beschrijft de bedreiging van de Joden;
- het tweede deel beschrijft de triomf van de Joden (*Es 5-10*).

In het eerste deel wordt alles opgeschreven wat nodig is om tot de bevrijding in het tweede deel te komen. In de nood legt God het zaad van de redding. Tijdens de nood treft God al voorbereidingen voor de bevrijding. Nooit is God in verlegenheid, want Hij bepaalt de uitkomst lang voordat deze door de mens wordt gezien.

Esther 1

De *verzen 1-8* zijn de inleiding op het boek. In historisch en praktisch opzicht laten deze verzen de wereld zien in zijn vrijgevigheid en aantrekkelijkheid, waardoor Gods volk zijn ware Koning vergeet. Bij al die heerlijkheid valt hun land Israël in het niet. Zo kan het ons als christenen ook vergaan.

In profetisch en typologisch opzicht zien we in Ahasveros een beeld van God als de soevereine Heerser Die over de hele wereld regeert. Als Heerser over de wereld zegent God alle mensen nog steeds met aardse zegeningen, zonder ze te dwingen er gebruik van te maken.

Het gaat om de wezenlijke vraag van gezag. Gezag komt van God. Hij verleent gezag aan de mens op verschillende terreinen. Onderwerping daaraan betekent de erkenning van Gods gezag. Achter het gezag van de regeerder van een land, het staatshoofd, de man, vader, moeder, werkgever, leraar op school staat het gezag van God, want Hij heeft deze gezagsverhoudingen ingesteld.

De rest van *hoofdstuk 1* is gewijd aan het handelen van Ahasveros met Vasthi. In historisch en praktisch opzicht zien we dat God de raadgevers van de koning gebruikt om door wetgeving een dam tegen het kwaad op te werpen, zodat het kwaad beteugeld wordt. Daartoe dient vandaag de overheid (*zie Rm 13:1-8*).

Profetisch en typologisch stelt het verstoten van Vasthi het terzijde stellen door God van Israël als Zijn vrouw voor. Israël heeft gefaald in het afleggen van het getuigenis van Wie God is, zoals Vasthi weigerde haar schoonheid te tonen die zij dankzij haar verbinding met Ahasveros had. Om diezelfde reden zal de christenheid worden verstoten (*zie Rm 11:21-22*), evenals elke christen die in tegenspraak met zijn belijdenis leeft. De verstoting van Vasthi maakt de weg vrij voor het invoeren van Esther. Zij is een beeld van het overblijfsel van Israël met wie God de geschiedenis van Zijn volk in de toekomst hervat.

Een maaltijd voor vorsten en dienaren | *verzen 1-4*

1 Het gebeurde in de dagen van Ahasveros – hij is de Ahasveros die regeerde van India af tot Cusj toe over honderdzevenentwintig

gewesten. 2 In die dagen, toen koning Ahasveros op zijn koninklijke troon zat die in de burcht Susan was, 3 in het derde jaar van zijn regering, richtte hij een maaltijd aan voor al zijn vorsten en dienaaren. De leger[bevelhebbers] van Perzië en Medië, de edelen en de vorsten van de gewesten waren bij hem, 4 terwijl hij vele dagen [lang] de rijkdom en luister van zijn koninkrijk liet zien, en de glansrijke luister van zijn grootheid, honderdtachtig dagen.

De geschiedenis van dit boek speelt zich af “in de dagen van Ahasveros” (vers 1), de koning van het wereldrijk van “Medië en Perzië” (zie vers 3). Ahasveros regeert over honderdzevenentwintig gebieden. Eén daarvan is het land Israël. Israël bevindt zich dus onder vreemde heerschappij. Dat zien we ook aan de datering. We lezen in vers 3 over “het derde jaar van zijn regering” (dat is het jaar 483 v. Chr.). Dat wil zeggen dat God de geschiedenis niet meer dateert naar de koningen van Juda en Israël, maar naar de koningen van de volken.

Nadat in vers 1 is gewezen op Ahasveros in verbinding met de omvang van het gebied waarover hij regeert, wordt in vers 2 op hem gewezen in verbinding met zijn positie. Hij wordt hier nadrukkelijk “koning Ahasveros” genoemd en met nadruk wordt gezegd dat hij zit op “zijn koninklijke troon”. Hij is de regeerder en gebieder over een immens rijk.

Deze troon, die in werkelijkheid de troon van God is, staat hier dan ook “in de burcht Susan” en niet in Jeruzalem. Deze situatie was niet zoals God het wilde. God had oorspronkelijk Zijn troon in Jeruzalem gevestigd. Hij wilde hun Koning zijn, waarbij Hij Zijn koningschap over Zijn volk liet waarnemen door mensen die Hij daartoe had aangesteld. We zien dat in David en de koningen die uit zijn geslacht zijn voortgekomen. Maar dit koningschap, toevertrouwd aan mensen, heeft gefaald.

Na veel geduld heeft God het koningschap van Zijn volk moeten wegnemen en het gelegd in handen van de volken. De eerste koning aan wie God dit gezag gaf, was Nebukadnezar, de koning van Babel. Daar ook hij ontrouw was aan zijn opdracht, werd hem zijn macht ontnomen. Hiervoor gebruikte God het volk van de Meden en Perzen.

De eerste koning van de Meden en de Perzen, Kores, gaf aan alle Joden in zijn hele rijk toestemming om naar Jeruzalem terug te keren om daar Gods huis, de tempel, te gaan herbouwen (Ea 1:1-2). Helaas is van die gelegenheid door slechts een handjevol Joden gebruikgemaakt. Velen

zijn gebleven waar ze na hun deportatie waren terechtgekomen. In de loop van de tijd hadden ze in het vreemde land hun bestaan opgebouwd en waren ze zich er thuis gaan voelen. Ze waren hun vaderland steeds minder gaan missen en het verlangen ernaar was op den duur verdwenen. Deze situatie geldt voor de Joden die in Susan woonden.

De burcht Susan komen we ook in tegen in *Daniël 8*. Daniël bevindt zich daar als hij een visioen krijgt (zie *Dn 8:2*). In dat visioen wordt hem het oordeel over het Medisch-Perzische wereldrijk getoond. Hij krijgt dat visioen als het rijk nog lang niet in die omvang bestaat. God toonde hem de ondergang van dat rijk, uitgerekend in de burcht Susan, de residentie van de koningen van Perzië. Daniël krijgt de opgang van het rijk te zien en ook hoe het geoordeeld wordt. De Jood die dat zou lezen, zou niet in Susan gebleven zijn.

Zo laat God ons zien wat er gebeurt met een wereld die zoveel indruk op ons maakt. De wereld gaat voorbij en haar begeerte. Daar dachten de Joden in Susan niet aan en daar denken ook veel christenen niet aan. De pracht van Susan en de schittering van de wereld stond en staat in groot contrast met de puinhopen van Jeruzalem. Maar we laten ons bedriegen als we met ons hart aan de wereld gaan hangen.

Ahasveros is in zijn derde regeringsjaar (*vers 3*) als de geschiedenis hier begint. Zoals gezegd, geschiedt de jaartelling naar de regering van heidense vorsten en niet naar die van de koningen van Israël en Juda (zie ook *Es 2:16; 3:7*). Jeruzalem staat niet meer centraal, maar een heidens koninkrijk. De heilsgeschiedenis is veranderd. Jeruzalem zou hoofd zijn, maar is ontrouw geworden en terzijde gezet en de staart geworden (zie *Dt 28:44*). De tijd dat Israël het middelpunt van Gods handelingen was, is voorbij. *“De tijden van de volken”* (*Lk 21:24*) zijn begonnen toen God in Nebukadnezar de volken tot hoofd maakte en regeringsmacht gaf (zie *Dn 2:38*).

In het derde jaar van zijn regering richt Ahasveros *“een maaltijd aan voor al zijn vorsten en dienaren”*, dat zijn de leiders van zijn legers en van zijn gewesten. Ze zijn honderdtachtig dagen lang bij hem (*vers 4*). Tijdens die dagen laat hij hun *“de rijkdom en luister van zijn koninkrijk liet zien, en de glansrijke luister van zijn grootheid”*. De aanleiding van dit feest is om zijn regeringsfunctionarissen op zijn hand te krijgen voor de uitvoering van zijn plan om een oorlog tegen Griekenland te beginnen.

Over dat voornemen lezen we in het boek Daniël het volgende: *“Zie, nog drie koningen [na Kores] zullen in Perzië opstaan en de vierde zal grotere rijkdom bezitten dan alle anderen en als hij sterk geworden is door zijn rijkdom, zal hij alles in beweging brengen tegen het koninkrijk van Griekenland”* (Dn 11:2). Dit wordt hier in het eerste hoofdstuk van het boek *Esther* nader uiteengezet. Het derde jaar van zijn regering is het jaar waarin tot de onsuccesvolle veldtocht tegen Griekenland besloten werd. Om hen voor zijn krijgsplannen te winnen nodigde Ahasveros al de vooraanstaanden van de honderdzeventwintig gewesten uit hem te bezoeken en stelde hij zijn buitengewone rijkdom en glans ten toon. Daarom duurde dat feest zo lang (een half jaar). Van de strijd lezen we hier niets. Het gaat God om Zijn volk te midden van de volken en hoe het hun gaat.

Een maaltijd voor het volk | *verzen 5-8*

5 Toen die dagen voorbij waren, richtte de koning een maaltijd aan voor heel het volk dat zich in de burcht Susan bevond, van de hoogste tot de laagste, zeven dagen [lang] in de voorhof van de tuin van het koninklijk paleis. 6 Wit linnen en blauwpurperen [kleden] waren met koorden van fijn linnen en roodpurperen [stof] bevestigd aan zilveren ringen en marmeren pilaren. [Rust]bedden van goud en zilver [stonden] op een [mozaïek]vloer van porfiersteen, marmer, parelmoer en kostbaar gesteente. 7 Men gaf te drinken uit gouden bekers, en alle bekers verschilden van elkaar. Er was veel koninklijke wijn, naar het vermogen van de koning. 8 Het drinken nu gebeurde volgens de regel [dat er] geen dwang mocht zijn, want dit had de koning bevolen aan alle opperdienaren in zijn huis, dat zij moesten handelen naar de wens van iedereen.

Als het feest voor de bevelhebbers van zijn leger en de bestuurders van zijn gewesten voorbij is, richt de koning een nieuwe maaltijd aan (*vers 5*). Dit keer zijn de gasten *“heel het volk dat zich in de burcht Susan bevond, van de hoogste tot de laagste”*. De duur van dat feest is zeven dagen en het wordt gehouden *“in de voorhof van de tuin van het koninklijk paleis”*. Er is verondersteld dat Ahasveros dit feest voor het gehele volk van Susan geeft als uiting van zijn blijdschap over de verkregen toestemming tot oorlogvoering.

De feestgelegenheid is versierd met de kostbaarste kleden en stoffen “bevestigd aan zilveren ringen en marmeren pilaren” (vers 6). Verder zijn er “[rust]bedden” wat eraan doet denken dat men in tegenwoordigheid van de grote vorst tot rust komt. De vloer waarop de rustbedden staan, bestaat uit het kostbaarste gesteente. Het wijst erop dat de rust die wordt genoten aantrekkelijk en standvastig of stabiel is.

Er is ook “veel koninklijke wijn, naar het vermogen van de koning”. Dat het “koninklijke wijn” is, betekent wellicht, behalve dat de koning die wijn geeft, dat het wijn is die de koning zelf dronk en die hij nu ook zijn onderdanen te drinken geeft. Dat het wijn is “naar het vermogen van de koning” wijst op de rijke voorraad wijn. Er hoeft geen angst voor gebrek te zijn. De wijn wordt te drinken gegeven “uit gouden bekers” die allemaal van elkaar verschillen (vers 7). Dit doet denken aan een volgend aspect van een feestmaal dat door

de koning is georganiseerd. Wijn is een beeld van de vreugde (Ps 104:15; zie ook Ri 9:13) die door elk mens op een

...:
wijn, die het hart van de sterveling verblijdt,
... (Ps 104:15)

andere, unieke manier wordt beleefd, wat wordt weergegeven door ‘alle van elkaar verschillende bekers’.

We kunnen Ahasveros in dit tafereel zien als een beeld van God op Zijn troon, omgeven door alle heerlijkheid van de eerste schepping. Hij schenkt Zijn zegeningen gul aan allen, zoals zon en regen en vruchtbare tijden, voedsel en vreugde (Mt 5:45b; Hd 14:17). Wie Hem als de bron van die zegen erkent, zal volkomen rust en ware blijdschap vinden.

...; want Hij laat zijn zon opgaan over bozen en goeden en laat het regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen. (Mt 5:45b)

..., hoewel Hij Zich toch niet onbetuigd heeft gelaten in goeddoen, door u uit de hemel regen en vruchtbare tijden te geven en uw harten te vervullen met voedsel en vreugde. (Hd 14:17)

God heeft de mensen ook nooit gedwongen van die zegeningen gebruik te maken, want het is alles naar de regel die hier geldt: “geen dwang” (vers 8). God, Die uit de schepping kan worden gekend, is door de mens echter “niet verheerlijkt of gedankt” (Rm 1:20-21). Alle goedheid die God de mens schenkt, stelt de mens op de proef. Dan blijkt dat de mens van alles wat God heeft gegeven, misbruik maakt.

Koningin Vasthi | verzen 9-12

9 Ook koningin Vasthi richtte een maaltijd aan, voor de vrouwen in het koninklijk huis dat van koning Ahasveros was. 10 Op de zevende dag, toen het hart van de koning vrolijk was door de wijn, zei hij tegen Mehuman, Biztha, Charbona, Bigtha en Abagtha, Zethar en Charchas, de zeven hovelingen die dienden in de tegenwoordigheid van koning Ahasveros, 11 dat zij koningin Vasthi bij de koning moesten brengen, met de koninklijke diadeem [getooid], om aan de volken en de vorsten haar schoonheid te tonen. Zij was namelijk knap om te zien.

12 Maar koningin Vasthi weigerde te komen op het woord van de koning, dat [was overgebracht] door middel van de hovelingen. Toen werd de koning verschrikkelijk kwaad en hij ontstak in woede.

Terwijl Ahasveros zijn maaltijd houdt, richt ook koningin Vasthi een maaltijd aan (vers 9). Ze richt die aan “voor de vrouwen in het koninklijk huis dat van koning Ahasveros was”. Het is een eigen maaltijd en dat op het gebied dat aan de koning toebehoort. Hier zien we een voorbeeld dat de mens voor zichzelf gebruikt wat hem door God ter beschikking is gesteld. Vasthi richt een maaltijd aan zonder de koning.

Het doet denken aan de oudste zoon in de gelijkenis van de verloren zoon. Die zoon wilde ook een maaltijd genieten, maar alleen met zijn vrienden, zonder zijn vader (Lk 15:29). Het doet ook denken aan de fari-zeëën en schriftgeleerden van wie de Heer

Hij antwoordde echter en zei tot zijn vader: Zie, zoveel jaren dien ik u en nooit heb ik uw gebod overtreden, en mij hebt u nooit een bokje gegeven om met mijn vrienden vrolijk te zijn. (Lk 15:29)

Jezus zegt: “Zij houden van de eerste plaats bij de maaltijden” (Mt 23:6; zie en vgl. ook Mk 6:21; Lk 16:19). Zo is de zonde in de wereld gekomen, want Eva wilde iets genieten zonder God. Later zien we dat Esther wel een maaltijd voor de koning maakt (Es 5:4,8).

Dat koningin Vasthi geen rekening houdt met haar man koning Ahasveros, blijkt uit wat volgt. “Op de zevende dag” (vers 10), de laatste dag van het feest, als het hart van Ahasveros vrolijk is door de wijn, geeft hij zeven hovelingen opdracht zijn vrouw naar het feest te halen. Deze hovelingen “dienden in de tegenwoordigheid van koning Ahasveros”. Zij staan in zijn onmiddellijke nabijheid om direct te gehoorzamen aan zijn

opdracht. Dat het er zeven zijn, wijst op hun volledige bekwaamheid voor het uitvoeren van de opdracht.

Hun opdracht is om koningin Vasthi bij de koning te brengen en dat te doen op een wijze die bij de waardigheid van de koning past. Daarom moet Vasthi komen *“met de koninklijke kroon”* op haar hoofd. De kroon zal haar uiterlijke schoonheid nog meer glans geven. Ahasveros stuurt dit volkomen (zeven dienaren) bekwame gezelschap met deze opdracht naar Vasthi omdat hij *“aan de volken en de vorsten haar schoonheid”* wil tonen.

Koningin Vasthi weigert echter om te komen. Ze weerstaat *“het woord van de koning, dat [was overgebracht] door middel van de hovelingen”*. Deze weigering is in de eerste plaats ongehoorzaamheid aan het woord van de koning. Het woord van de koning betekent zijn gezag. Als gemalin van de koning is haar weigering ook een regelrechte belediging van hem. Hij wordt hier terecht *“verschrikkelijk kwaad”* over en ontsteekt in woede. Wat een hoogtepunt had moeten zijn, wordt een anticlimax.

In verschillende commentaren wordt begripvol gesproken over de weigering van Vasthi om aan het verzoek van de koning gehoor te geven. Vasthi zou het slachtoffer zijn van een grillige, dronken koning die haar aan misbruik door een dronken gezelschap zou blootstellen. Voor een dergelijke gedachte zou dan genoeg grond geleverd worden door wat men weet van de toenmalige verhoudingen en praktijken. Soms is achtergrondinformatie nuttig, maar het valt te betwijfelen of dit soort informatie in dit geval helpt om te begrijpen wat er gebeurt. In elk geval staat er niet dat Ahasveros dronken is en omgeven wordt door dronken mensen en in die toestand een buitensporige opdracht geeft.

In de profetische en praktische toepassing kunnen we een parallel trekken tussen Vasthi enerzijds en Israël en de christenheid anderzijds. Zowel Israël (zie Ez 16:11-15) als de christenheid heeft gefaald in de opdracht Gods heerlijkheid te openbaren. Israël heeft geweigerd Gods gezag te erkennen en heeft ten opzichte van de volken niet Zijn Naam groot gemaakt. Dat is de reden dat God Zijn volk ten slotte heeft moeten verstoten.

Hetzelfde, en misschien wel in nog sterkere mate, geldt voor de christenheid. De gemeente heeft gefaald haar heerlijkheid, dat is die van

God, in de wereld te tonen. Ze is niet gebleven bij de eenvoudigheid van Christus (zie 2Ko 11:3), maar heeft zich verbonden met de wereld. De gemeente of christenheid heeft zichzelf heerlijkheid aangematigd. Dit zien we ten volle tot uiting komen in Babylon, waarin we de rooms-katholieke kerk herkennen. Babylon verbeeldt zich dat ze “zit als koningin” (Op 18:7), waarmee ze zich op een eigenmachtige gezagspositie beroemt, zonder de erkenning van Gods gezag over haar. Ze heeft zichzelf verrijkt en geroemd en zal door God geoordeeld worden.

God weet deze gebeurtenissen te gebruiken voor Zijn doel. Door het oordeel over het afvallige Israël maakt Hij de weg vrij voor het ware Israël, van wie Esther een beeld is. Door het oordeel over de valse bruid, de afvallige kerk, maakt Hij de weg vrij voor de ware bruid van het Lam, dat is de gemeente.

De raad van Memuchan | verzen 13-22

13 Toen zei de koning tegen de wijzen, die de tijden kenden (zo immers was de handelwijze van de koning tegenover allen die de wet en het recht kenden, 14 [met name] zij die het dichtst bij hem stonden: Carsena, Sethar, Admatha, Tarsis, Meres, Marsena en Memuchan, de zeven vorsten van Perzië en Medië, die het aangezicht van de koning [mochten] zien en een vooraanstaande positie innamen in het koninkrijk). [De koning zei:] 15 Wat moet men volgens de wet met koningin Vasthi doen, omdat zij het bevel van koning Ahasveros niet heeft gehoorzaamd, dat [was overgebracht] door de dienst van de hovelingen?

16 Toen zei Memuchan ten overstaan van de koning en de vorsten: Niet alleen tegen de koning heeft koningin Vasthi zich misdragen, maar ook tegen alle vorsten en tegen alle volken in alle gewesten van koning Ahasveros. 17 Het antwoord van de koningin zal namelijk alle vrouwen bereiken, zodat ze minachtend zullen neerkijken op hun man en zeggen: Koning Ahasveros zei dat men koningin Vasthi bij hem moest brengen, maar ze kwam niet. 18 Op deze dag zullen de vrouwen van de vorsten van Perzië en Medië die het antwoord van de koningin hebben gehoord, [ook zo] spreken tegen alle oversten van de koning, en er zal genoeg [reden tot] verachting en ergernis zijn. 19 Als het de koning goeddunkt, laat er dan een koninklijk besluit van hem uitgaan dat schriftelijk wordt vastgelegd in de wetten van

Perzië en Medië, zodat het niet herroepbaar is, dat Vasthi niet meer bij koning Ahasveros mag komen. En laat de koning haar Koninklijke [waardigheid] geven aan een andere [vrouw], die beter is dan zij. 20 Wanneer dit bevel van de koning gehoord zal worden, dat hij uitvaardigt in heel zijn koninkrijk – want het is groot – dan zullen alle vrouwen eerbied hebben voor hun man, van de hoogste tot de laagste. 21 Dit voorstel nu was goed in de ogen van de koning en de vorsten, en de koning handelde naar het woord van Memuchan. 22 En hij zond brieven aan alle gewesten van de koning, aan elk gewest in zijn [eigen] schrift en naar elk volk in zijn [eigen] taal, dat elke man heer en meester moest zijn in zijn huis en overeenkomstig de taal van zijn volk moest spreken.

Dat de koning geen speelbal van zijn emoties is, maar weet wat hij doet, blijkt ook uit zijn reactie op de weigering van Vasthi. Hij is hier in elk geval niet de grillige heerser die, ook nog eens beneveld door de drank, zonder enig overleg direct het oordeel over Vasthi velte. Als later Haman wordt ontmaskerd, zien we dat hij dat – terecht – wel doet (*Es* 7:9-10). De koning legt de zaak aan “de wijzen” (*vers* 13) voor. Zij kenden “de tijden” en “de wet” en “het recht”. Het vragen om raad is ook wel uitgelegd als aanwijzing dat Ahasveros een zwakke en manipuleerbare koning zou zijn geweest. Het kan historisch misschien zo zijn, maar ook hiervoor geldt dat dit niet uit de bijbeltekst hier blijkt.

Het kennen van “de tijden” ziet op het hebben van inzicht in de tijdgeest, het geestelijke klimaat van de tijd waarin de gebeurtenissen zich afspeelden. “De wet” ziet op de regels die gelden voor het leven in het koninkrijk en “het recht” wil zeggen dat ze ook wijsheid hebben om de wet op de juiste wijze toe te passen. Zij zorgen ervoor dat het recht zijn loop krijgt.

Als we Ahasveros in deze gebeurtenissen nog steeds als een beeld van God kunnen zien, dan zien we in zijn beraadslaging een Goddelijk kenmerk. God overlegt ook. Dat doet Hij niet met mensen, maar in Zichzelf.

Van de zeven wijzen wordt gezegd dat zij “het dichtst bij hem stonden ... die het aangezicht van de koning [mochten] zien en een vooraanstaande positie innamen in het koninkrijk” (*vers* 14). Ze hebben de positie van vertrouwelingen van de koning. We kunnen hen in dit verband wel zien als een beeld van “de zeven Geesten van God” (*Op* 4:5), wat wijst op de volheid van

de Heilige Geest. God beraadslaagt als het ware met de zeven Geesten voor Zijn troon om de falende gemeente terzijde te stellen. Die Geest zien we in volmaaktheid tot uiting komen in de Heer Jezus, Gods Koning (Jes 11:2-3).

*Op Hem zal de Geest van de HEERE rusten:
de Geest van wijsheid en inzicht,
de Geest van raad en sterkte,
de Geest van de kennis en de vreze des HEERE.
(Jes 11:2-3)*

De vraag van de koning is wat er volgens de wet met koningin Vasthi moet gebeuren (vers 15). Hij vermeldt erbij wat hij haar ten laste legt: "Omdat zij het bevel van koning Ahasveros niet heeft gehoorzaamd, dat [was overgebracht] door de dienst van de hovelingen." In vers 12 staat dat zij "weigerde te komen op het woord van de koning". Hier staat dat ze het bevel van koning Ahasveros niet heeft gehoorzaamd. Het woord van de koning is een bevel. Zowel in vers 12 als hier wordt ook vermeld dat "de hovelingen" dit woord of bevel overbrachten. Op deze wijze werkt God nu ook. Hij laat Zijn Woord door Zijn dienaren aan mensen brengen. Dat Hij mensen gebruikt, verandert niets aan het gezag van Zijn Woord. Ieder tot wie Zijn Woord komt, moet gehoorzamen. Wie dat niet doet, zal geoordeeld worden.

Als de koning zijn vraag heeft gesteld, neemt Memuchan het woord (vers 16) en schildert de stand van zaken. Vasthi heeft zich niet alleen tegen de koning misdragen, maar ook tegen alle vorsten en volken in het rijk. De motivering is dat alle vrouwen van het geval van de koningin zullen horen, waardoor zij gestimuleerd zullen worden hun eigen mannen te minachten (vers 17). Hun minachting zullen ze rechtvaardigen door te verwijzen naar de ongehoorzaamheid van koningin Vasthi tegenover koning Ahasveros.

Wat Vasthi heeft gedaan, is "[alsof] iemand water de vrije loop geeft" (Sp 17:14). Het hek is van de dam als hier niet wordt opgetreden. Als er niet duidelijk stelling wordt genomen, zal er een revolutie in alle huizen ontketend worden. Het antwoord van de koning moet een eind maken aan de verachting en ergernis die er al zijn. Die zijn genoeg geweest (vers 18).

Nadat Memuchan duidelijk heeft gemaakt hoe de situatie is, komt hij met twee voorstellen (vers 19). Het eerste voorstel is dat de koning aan iedereen duidelijk maakt dat zijn relatie met Vasthi definitief verbroken is. Vasthi heeft zich op dusdanige wijze misdragen dat er van herstel

in haar hoge positie geen sprake kan zijn. Dit besluit moet schriftelijk en als wet van Meden en Perzen worden vastgelegd waardoor het besluit onherroepbaar is.

Het tweede voorstel is dat er wordt voorzien in de vacant gekomen plaats van koningin. De “Koninklijke [waardigheid]” die Vasthi bezat maar door haar eigenzinnigheid is kwijtgeraakt, moet worden gegeven aan “een andere [vrouw]” die door Memuchan wordt omschreven als iemand “die beter is dan zij”.

In de verwerping van Vasthi zien we de definitieve terzijdestelling van het ongelovige Israël als de ‘vrouw van God’. Wat met Vasthi gebeurt, is te vergelijken met de vloek die de Heer Jezus uitspreekt over de onvruchtbare vijgenboom die een beeld is van het ongelovige Israël: “Laat in eeuwigheid geen vrucht meer van u komen” (Mt 21:19). God heeft deze afvallige vrouw een echtscheidingsbrief meegegeven, waardoor zij niet meer tot Hem kan terugkeren (zie Dt 24:1-4; Jr 3:8).

De opgevallende plaats geeft God de gelegenheid een nieuwe verbinding aan te gaan (zie en vgl. Mt 21:43). Daarin wordt voorzien door iemand van wie de naam nog niet wordt genoemd, maar die beschreven wordt in haar kwaliteit als “beter ... dan zij”. Het is opmerkelijk en mooi dat deze uitdrukking nog een keer voorkomt en wel in verbinding met David voor wie Saul, de koning naar het vlees, het veld moet ruimen. Na Sauls ongehoorzaamheid (net als bij Vasthi!) aan het bevel van God om de Amalekieten uit te roeien, zegt Samuel tegen hem dat het koningschap van Israël van hem wordt afgescheurd (vergelijkbaar met Vasthi!) en dat het zal worden gegeven aan iemand “die beter is dan u” (1Sm 25:28). Ook hier wordt geen naam genoemd. Het gaat in beide gevallen om een positie die iemand zich onwaardig maakt en waarvoor God iemand heeft uitgekozen, iemand naar Zijn hart, om die positie in te nemen.

We kunnen deze geschiedenis dan ook zien vanuit de voorzienigheid van God. Het doel van God is de verhoging van Mordechai om door hem Zijn volk te zegenen. Daarin is Mordechai een beeld van de Heer Jezus. God begint al in dit eerste hoofdstuk met de voorbereiding daarvoor. De afzetting van Vasthi gebeurt ook met het oog daarop. God handelt met het oog op een doel dat wij uit de Schrift kennen. De wijze waarop Hij handelt, is ons niet altijd bekend. Wij weten dat alleen als

Hij dat doel heeft bereikt en wij terugkijken op de weg die Hij daarvoor is gegaan.

Memuchan besluit zijn pleidooi met het voorstellen van de zegenrijke gevolgen als de koning dit bevel zal uitvaardigen. Het is een bevel dat het hele koninkrijk, dat groot is, betreft. Als alle vrouwen in alle rangen en standen eerbied voor hun mannen hebben (*zie en vgl. Ef 5:33*), zal dat de vrede in de gezinnen ten goede komen. En als er vrede in de gezinnen is, is er ook vrede in het hele rijk.

De koning en de vorsten vinden het voorstel van Memuchan goed en Ahasveros handelt ernaar. Hij zendt brieven naar alle gewesten van zijn koninkrijk. Daarbij zorgt hij ervoor dat elk gewest de brief in zijn eigen schrift en elk volk in zijn eigen taal krijgt. Iedereen moet van het besluit op de hoogte worden gesteld. In de brief wordt *“elke man”* aangesproken als verantwoordelijk gezinshoofd. Zijn verantwoordelijkheid heeft twee aspecten. Hij moet *“heer en meester ... zijn in zijn huis”*. Dat ziet op zijn positie van gezag. Hij moet ook *“overeenkomstig de taal van zijn volk ... spreken”*. Dat ziet op zijn gedrag, zijn voorbeeld.

De oproep om het door God gegeven gezag ook werkelijk uit te oefenen is ook vandaag hard nodig. De man is het hoofd van de vrouw (*zie 1Ko 11:3*). Dat houdt in dat hij haar, naar het voorbeeld van Christus' zorg voor Zijn gemeente, als hoofd alles geeft wat zij nodig heeft (*zie Ef 5:29*). Hij zal ook de leden van zijn gezin aanspreken in de taal van Gods volk, dat is de taal van Gods Woord (*zie en vgl. Ne 13:23*). Deze 'taal' moet worden gesproken in het hele koninkrijk van God, dat wil zeggen in de gezinnen, in de maatschappij en in de gemeente.

Als het gezag van Gods Woord in de gezinnen wordt erkend, zal dat ook gebeuren in de maatschappij en in de gemeente. In de gezinnen zal dat blijken uit de onderdanige houding van de vrouw ten opzichte van haar man en uit de onderdanige houding van de kinderen ten opzichte van hun ouders. De mannen hebben de hoofdverantwoordelijkheid om voor de juiste verhoudingen in hun gezin te zorgen.

Esther 2

Voorstel voor een nieuwe koningin | *verzen 1-4*

1 Na deze gebeurtenissen, toen de woede van koning Ahasveros bedoord was, dacht hij aan Vasthi, en aan wat zij had gedaan en wat over haar besloten was. 2 Toen zeiden de hovelingen van de koning, die hem dienden: Laat men voor de koning meisjes zoeken die maagd zijn [en] knap om te zien. 3 En laat de koning opzichters aanstellen in alle gewesten van zijn koninkrijk, opdat zij elk meisje dat maagd is [en] knap om te zien, verzamelen in de burcht Susan, in het vrouwenverblijf, onder de hoede van Hegai, de hoveling van de koning, de bewaarder van de vrouwen, en laat men hun een schoonheidsbehandeling geven. 4 En het meisje dat welgevallig zal zijn in de ogen van de koning, moet koningin worden in plaats van Vasthi. Dit woord nu was goed in de ogen van de koning en zo deed hij.

Vers 1 sluit aan bij het vorige gedeelte, zonder rekening te houden met de verstreken tijd. Er wordt terugverwezen naar de woede van koning Ahasveros (*Es 1:12*) waarvan nu wordt gezegd dat die bedoord is. Dan wordt ons verteld wat er in zijn gedachten omgaat. In zijn gedachten spelen drie dingen die, evenals zijn woede, in het vorige hoofdstuk hebben plaatsgevonden en daar zijn beschreven. Hij denkt

- aan Vasthi,
- aan wat zij heeft gedaan en
- aan wat over haar besloten is.

Dit bepaalt ons er weer bij dat er een vacuüm, een vacature voor koningin, is ontstaan. Het verhaal dat volgt, sluit daarop aan. Zonder dat er sprake is van een vraag van de koning, komen de hovelingen met een advies (*verzen 2-4*). Dat advies bestaat uit drie delen:

- Meisjes laten zoeken die maagd zijn en knap om te zien.
- Die meisjes verzamelen en een schoonheidsbehandeling laten geven.
- Het ene meisje uit al die meisjes dat welgevallig is in zijn ogen, moet koningin worden in plaats van Vasthi.

In dit advies zien we een opklimming. Er wordt eerst een selectie gemaakt uit alle meisjes in zijn koninkrijk en uit die selectie komt dat ene meisje dat door Ahasveros als koningin uitgekozen wordt.

Het woord voor “hovelingen” betekent letterlijk ‘jongelingen’. Dat woord bepaalt ons bij een nieuwe generatie en het begin van een nieuwe situatie met een nieuwe koningin. De hovelingen geven de koning de raad om in de plaats van wat hij is kwijtgeraakt, iets nieuws en iets mooiers te nemen, om daardoor het verleden te vergeten.

In profetisch en typologisch opzicht zien we in het verlangen van de koning het verlangen van God naar een volk op aarde dat Hem toebehoort en dat geheel aan Hem is toegewijd. Als de gemeente is weggenomen, zal Hij een nieuw volk naar Zijn hart op aarde vinden, door Hemzelf verwekt. Hij zal dit volk vinden in het toekomstig overblijfsel van Israël. Daarvan is Esther een type of voorbeeld.

In het voorstel om een nieuwe koningin te zoeken worden enkele aanbevelingen gedaan. Zo wordt Ahasveros door de hovelingen aanbevolen

- om opzichters aan te stellen die de meisjes gaan uitkiezen,
- dat die meisjes worden toevertrouwd aan een verzorger en bewaarder en
- dat de verzamelde meisjes een schoonheidsbehandeling krijgen (*vers 3*).

Er worden niet maar overal meisjes vandaan gehaald. De meisjes die eventueel in aanmerking komen om koningin te worden, worden met zorg uitgekozen en behandeld.

We zien hierin Gods zorg in het laten verkondigen van het evangelie om uit de wereld mensen tot Zich te trekken. Mensen die het evangelie hebben aangenomen, worden verder verzorgd door gaven die de Heer Jezus heeft gegeven, opdat ze zullen beantwoorden aan het doel dat Hij met hen heeft: Hem behagen. We zien dat in de dienst van Paulus en zijn mededienaren: *“Hem verkondigen wij, terwijl wij iedere mens terechtwijzen en iedere mens leren in alle wijsheid, om iedere mens volmaakt te stellen in Christus. Hiervoor arbeid ik ook onder strijd naar zijn werking, die in mij werkt met kracht”* (Ko 1:28-29).

De inspanningen om deze koning welgevallig te zijn zijn een voorbeeld voor ons. Wij worden ook voorbereid en gebruikt om onze Heer

welgevallig te zijn. Zijn wij dan ook zo ijverig als in deze geschiedenis en als Paulus? Brengen wij het evangelie en hebben we zorg voor hen die het hebben aangenomen?

Mordechai en Esther | verzen 5-7

5 Er was een Joods man in de burcht Susan en zijn naam was Mordechai, de zoon van Jaïr, de zoon van Simeï, de zoon van Kis, een man [uit] Benjamin, 6 die weggevoerd was uit Jeruzalem met de ballingen die weggevoerd waren met Jechonia, de koning van Juda, die Nebukadnezar, de koning van Babel, in ballingschap had gevoerd. 7 En hij was het die Hadassa, dat is Esther, de dochter van zijn oom, opvoedde, want zij had geen vader of moeder. Het meisje nu was mooi van gestalte en knap om te zien. En toen haar vader en moeder gestorven waren, had Mordechai haar als dochter aangenomen.

Op dit punt in het verhaal worden in een tussengedeelte (verzen 5-7) twee nieuwe personen ten tonele gevoerd. Deze inlas laat ons zien wie God dadelijk naar voren gaat schuiven voor de invulling van het advies van de hovelingen in de voorgaande verzen. Het zijn Mordechai en Esther. Zij zullen samen met Ahasveros een hoofdrol in de geschiedenis van Gods volk vervullen.

In vers 5 wordt eerst Mordechai aan ons voorgesteld. Voordat echter zijn naam wordt genoemd, wordt eerst gezegd dat hij “een Joods man” is. Daardoor wordt de nadruk gelegd op het Jood zijn van Mordechai. Dat hij dat inderdaad is, blijkt nader uit zijn geslachtsregister. Hij is een Jood uit de stam van Benjamin, die met de ballingen uit Jeruzalem met Jechonia, de koning van Juda, door Nebukadnezar naar Babel is gevoerd (vers 6).

Dat hij met Jechonia is weggevoerd, maakt het eenvoudig om te stellen dat hij niet persoonlijk met de ballingen uit Jeruzalem kan zijn weggevoerd. In dat geval zou hij in het zevende jaar van Ahasveros ongeveer honderdtwintig jaar oud zijn geweest. Dat is zeer onwaarschijnlijk, ook gezien de leeftijd van zijn jonge en aantrekkelijke nicht Esther. Hij is echter zozeer als Jood met zijn voorvaderen verbonden, dat wat hun is overkomen, hier wordt gesteld als hemzelf overkomen. Hun geschiedenis is zijn geschiedenis, hun pijn van de wegvoering is zijn pijn.

In *vers 7* komt de andere nieuwe persoon, Esther, naar voren die ook een hoofdrol zal vervullen in dit boek en wel in nauwe relatie met de zojuist voorgesteld hoofdpersoon Mordechai. Die nauwe relatie blijkt uit het begin van *vers 7*, waar we lezen: *“Hij was het die Hadassa, dat is Esther, de dochter van zijn oom, opvoedde”*. Ook bij haar wordt de nadruk gelegd op haar Jood zijn door eerst haar Joodse naam, Hadassa, te vermelden en pas daarna haar Perzische naam Esther. Haar Jood zijn blijkt ook uit de vermelding van haar familierelatie met Mordechai. Ze is zijn nicht.

Halverwege *vers 7* wordt de blik helemaal op Esther gericht, op haar mooie gestalte en haar knappe voorkomen. Toch wordt direct daarna weer op haar nauwe relatie met Mordechai gewezen die haar *“als dochter aangenomen”* heeft, omdat Esther *“geen vader of moeder”* meer heeft. Haar verleden is dood, afgesneden. In die situatie is zij helemaal afhankelijk van de genade en de zorg van Mordechai. Op die manier is zij, zij het in verborgenheid, door de HEERE aangenomen (vgl. *Ps 27:10*).

*Want mijn vader en mijn moeder hebben mij verlaten,
maar de HEERE zal mij aannemen. (Ps 27:10)*

God betoont Zich in deze zorg door Mordechai achter de schermen een *“Vader van de wezen”* (*Ps 68:6*). In de zorg van Mordechai voor de opvoeding van Esther zien we de zorg van de Heer Jezus (van Wie Mordechai een beeld is) voor het gelovig overblijfsel (van wie Esther een beeld is). Esther heeft haar leven aan hem te danken en daardoor ook haar verheffing tot koningin.

Dingen waarvan wij zeggen dat ze ons als ongeluk overkomen, zijn dingen die God bestuurt en gebruikt tot ons nut. Omstandigheden die met onze geboorte te maken hebben, worden niet door ons bepaald of uitgekozen. Wij kunnen onze ouders niet uitkiezen net zomin als het land of de datum van onze geboorte. We kunnen onze geboorte ook niet zelf tot stand brengen. Wat we kunnen zeggen, is dat God met de omstandigheden van onze geboorte onze redding op het oog heeft gehad. Daarvoor moeten we Hem danken.

Esther heette eerst Hadassa, dat betekent ‘mirt’. De mirtenboom komt voor in verbinding met het Loofhuttenfeest (zie *Ne 8:15-16*), een feest dat verwijst naar het vreedrijk onder de heerschappij van de Messias (zie *Js*

41:19; 55:12-13). Dat haar ouders haar die naam hebben gegeven, zegt dan ook iets van hun geloof in het herstel van Gods volk.

Esther onder de hoede van Hegai | *verzen 8-9*

8 En het gebeurde, toen het woord van de koning en zijn wet bekend waren geworden en toen veel meisjes verzameld werden in de burcht Susan onder de hoede van Hegai, dat ook Esther meegenomen werd naar het huis van de koning, onder de hoede van Hegai, de bewaarder van de vrouwen. 9 En het meisje was welgevallig in zijn ogen en zij verwierf gunst bij hem en hij haastte zich om haar haar schoonheidsmiddelen en haar deel [van het voedsel] te geven en om haar zeven aanzienlijke meisjes uit het huis van de koning te geven. En hij plaatste haar en haar meisjes over naar het beste [gedeelte] van het vrouwenverblijf.

Na de introductie van Mordechai en Esther gaat de geschiedenis verder met de uitvoering van *“het woord van de koning en zijn wet”* (vers 8). Veel meisjes worden verzameld in de burcht Susan. Zij komen allemaal onder de hoede van Hegai. Onder die meisjes bevindt zich ook Esther. Op haar wordt onze aandacht in dit gedeelte verder in het bijzonder gericht. Ze is net als alle andere meisjes in de burcht Susan, maar van haar wordt erbij gezegd dat zij wordt meegenomen *“naar het huis van de koning”*.

Esther trekt de bijzondere aandacht van Hegai (vers 9). Zij is *“welgevallig”* in zijn ogen en verwerft *“gunst bij hem”*. Waardoor dat komt, wordt niet meegedeeld. Hij spant zich in, en doet dat met haast, om haar alles te geven wat haar tot de ‘favoriet’ van de koning zou kunnen maken. Hij geeft haar schoonheidsmiddelen voor haar uitwendige verzorging en voedsel voor haar inwendige verzorging.

Hij geeft haar ook *“zeven aanzienlijke meisjes uit het huis van de koning”* om haar als het ware te laten wennen aan de sfeer van het huis van de koning. Samen met haar meisjes plaatst hij haar over naar *“het [beste] deel van het vrouwenverblijf”*, misschien een soort voorportaal van het koninklijk paleis, met zicht op het paleis. Alles dient om haar in de sfeer van het paleis te brengen en haar zo voor te bereiden op een verblijf in het paleis bij de koning.

Hegai kunnen we zien als een beeld van de Heilige Geest, Die het overblijfsel (waarvan Esther een beeld is) verder toebereidt, opdat het kan beantwoorden aan de wensen van het hart van God. De Heilige Geest doet er ook alles aan om ons, die bij de Heer Jezus horen en in een Godvijandige wereld leven, in overeenstemming te brengen met Hem Wiens belangstelling voortdurend naar ons uitgaat.

Het verwerven van gunst of genade in de ogen van boven hen staande vijandige heersers zien we bij Jozef (*zie Gn 39:2,21*) en Daniël en zijn vrienden (*zie Dn 1:9*). Bij Jozef en Daniël en zijn vrienden wordt er wel bij gezegd dat het God is Die de gunst gaf. Dat is bij Esther om de bekende reden (het ontbreken van de Naam van God in dit boek) niet het geval. We zien bij haar echter wel heel duidelijk dat God dit bewerkt. Nog een overeenkomst tussen Esther en Jozef en Daniël en zijn vrienden is dat van hen allen wordt gezegd dat ze knap van gestalte zijn (*zie Es 2:7; Gn 39:6; Dn 1:4,15*).

Als wij trouw zijn in de omstandigheden waarin wij ons bevinden, zal dat aan ons te zien zijn. Trouwe mensen laten iets van Christus zien, wat het respect van de mensen om hen heen krijgt. Trouwe mensen zijn ‘knap van gestalte’. Hun manier van leven vertoont kenmerken die bewondering oproepen, ook bij hen die hen vijandig gezind zijn. Onze omgeving kan van alles proberen om ons het zwijgen op te leggen, maar ze kunnen niet om onze manier van leven heen. Het is de bedoeling van de Geest dat “*Christus gestalte*” (*Gl 4:19*) in ons krijgt. Als dat plaatsvindt, wordt in ons leven echte schoonheid gezien die iedereen zal opvallen.

Esther en Mordechai | *verzen 10-11*

10 Esther had haar volk en haar afkomst niet verteld, want Mordechai had haar geboden dat zij [die] niet zou vertellen. 11 En elke dag wandelde Mordechai voor de voorhof van het vrouwenverblijf om de welstand van Esther te vernemen, en wat er met haar zou gebeuren.

In de *verzen 10-11* wordt nog iets meer gezegd over de relatie tussen Esther en Mordechai. Esther heeft haar volk en haar afkomst verzwegen omdat Mordechai haar dat had bevolen (*vers 10*). De nadruk ligt op de gehoorzaamheid van Esther aan Mordechai. We zien hier haar gezindheid ten opzichte van Mordechai. Vervolgens zien we in *vers 11*

het omgekeerde, de gezindheid van Mordechai ten opzichte Esther. Zijn zorg gaat naar haar uit. Zijn gedachten zijn met haar bezig. Hij wil weten hoe het met haar gaat. Ook wil hij weten wat er met haar gaat gebeuren. Dat hij Jood is, is bekend (zie Es 3:4); dat zij Jodin is, is echter niet bekend.

Haar afkomst moet ook verborgen blijven. Dit geheim past helemaal in de geschiedenis van dit boek. Het mag niet bekend worden dat de vrouw die op de nominatie staat de nieuwe koningin te worden een Jodin is. Pas als de geschiedenis haar climax bereikt, mag en moet ook dit geheim onthuld worden. Het is ermee als met de bekendmaking van Jozef aan zijn broers die ook pas gebeurt als het hoogtepunt in de geloofsoefeningen van de broers is bereikt (zie Gn 45:1-4).

De zorg op de achtergrond van Mordechai voor Esther is een mooi beeld van wat Christus voor de Zijnen doet die in de school van de Heilige Geest worden opgevoed. Christus denkt voortdurend aan de Zijnen en zet Zich voortdurend voor hen in, zonder dat Hij openlijk voor hen optreedt (Hb 7:25b). Hij wil dat wij groeien en geestelijke schoonheid laten zien, dat wil zeggen dat wij Zijn kenmerken vertonen. Zo zal het ook zijn met het overblijfsel in de laatste dagen. Hoewel Hij Zich nog verborgen houdt, laat Hij hen niet in de steek, maar zet Hij Zich voor hen in terwijl zij in nood zijn. We zien dat mooi geïllustreerd in de storm op het meer: terwijl de discipelen in nood zijn, is Hij op de berg om te bidden (Mt 14:23-24).

..., daar Hij altijd leeft om voor hen tussenbeide te treden. (Hb 7:25b)

En nadat Hij de menigten had weggestuurd, klom Hij afzonderlijk op de berg om te bidden. Toen het nu avond was geworden, was Hij daar alleen. Het schip echter was al vele stadiën van het land verwijderd, geteisterd door de golven, want de wind was tegen. (Mt 14:23-24)

Vorbereiding om bij de koning te komen | verzen 12-14

12 En wanneer een meisje aan de beurt was om bij koning Ahasveros te komen, nadat zij twaalf maanden lang behandeld was volgens de bepaling voor de vrouwen – want zoveel dagen duurde hun schoonheidsbehandeling: zes maanden [werden zij behandeld] met mirreolie en zes maanden met specerijen en schoonheidsmiddelen voor de vrouwen – 13 dan kwam het meisje op deze [manier] naar de koning: al wat zij vroeg, werd haar gegeven om met zich mee te nemen uit het vrouwenverblijf naar het huis van de koning. 14 Zij kwam 's

avonds en 's morgens keerde zij terug naar het tweede vrouwenverblijf, onder de hoede van Saäsgaz, de hoveling van de koning, de bewaker van de bijrouwen. Zij kwam niet meer bij de koning, behalve wanneer de koning naar haar verlangde en zij bij [haar] naam werd geroepen.

De verzen 12-13 lichten ons in over de algemene voorbereidingen van een meisje voordat zij, als het haar beurt is, bij de koning kan komen. De duur van de schoonheidsbehandeling is "twaalf maanden", opgedeeld in twee perioden van "zes maanden" (vers 12). De eerste zes maanden wordt het meisje behandeld, ingewreven, met mirreolie. De tweede zes maanden wordt ze behandeld met tal van niet nader omschreven specerijen en schoonheidsmiddelen.

De eerste zes maanden wordt de kandidaat-koningin alleen met mirreolie behandeld. Mirre is een aangenaam geurende hars en kan een bittere, maar ook een zoete smaak hebben. Mirre wordt gewonnen uit verschillende soorten bomen en verkregen door insnijdingen in die bomen. De boom wordt dus verwond. Bij zeer hoge woestijntemperaturen sijpelt de zacht geworden hars vanzelf naar buiten. In de tijd van de Bijbel stond mirre symbool voor lijden en dood*.

Met dit in gedachten kan met betrekking tot de geestelijke betekenis van de mirreolie het volgende worden gezegd. Mirre stamt van een woord dat 'bitter' betekent. In de Schrift spreekt mirre altijd van het lijden van Christus en de aangename geur die uit Zijn lijden tot God omhoog steeg (vgl. Ef 5:2). In de behandeling met mirreolie ter voorbereiding op de ontmoeting met de koning zit een belangrijke geestelijke toepassing. Het spreekt ervan dat niets zo belangrijk voor onze geestelijke groei is als ons onder de leiding van Gods Geest (van Wie de olie spreekt) bezig te houden met het lijden van Christus.

..., zoals ook Christus ons heeft liefgehad en Zichzelf voor ons heeft overgegeven als een offerande en een slachtoffer voor God tot een welriekende reuk. (Ef 5:2)

Het getal zes van de "zes maanden" waarin de mirreolie werd toegepast, is het getal van de mens, die op de zesde dag is geschapen (zie Gn 1; zie en

* Bron: <http://nl.wikipedia.org/wiki/Mirre>

vgl. ook Op 13:18). Omdat wij mensen zijn, is de Heilige Geest, van Wie de olie spreekt, nodig om ons met het lijden van Christus te kunnen bezighouden.

Dat zal het verlangen wakker maken om met Hem en voor Hem te lijden en zo op Hem te gaan lijken, ja, zo met Hem vereenzelvigd te worden in Zijn lijden (*vgl. Ep 3:10-11*). Dat slaat natuurlijk niet op Zijn

...; om Hem te kennen en de kracht van zijn opstanding en <de> gemeenschap aan zijn lijden, terwijl ik aan zijn dood gelijkvormig word, om hoe dan ook te komen tot de opstanding uit [de] doden. (Ep 3:10-11)

lijden met betrekking tot de verzoening van onze zonden. Dat lijden is uniek en daar kunnen we niet in delen. Er is echter ook een andere vorm van lijden en dat is het lijden vanwege de trouw aan Hem en Zijn Woord (*zie bijv. 1Pt 4:13-14*). In beeld wordt Esther met dit lijden vertrouwd gemaakt.

Dan is er nog die tweede periode van zes maanden. Die is nodig om allerlei specerijen en schoonheidsmiddelen uit te proberen om te ontdekken welke middelen het beste bij haar passen en die haar schoonheid het meest accentueren. Ze kan dan een bewuste keus maken om uit het vrouwenverblijf de juiste middelen mee te nemen naar het huis van de koning (*vers 13*). Hier ligt haar verantwoordelijkheid. Zij beslist wat ze meeneemt om de koning daarvan onder de indruk te brengen, zodat zijn keus op haar zal vallen om haar als koningin te nemen.

Over de geestelijke betekenis van deze tweede periode als vervolg op de eerste periode kan het volgende worden gezegd. In de eerste periode is de basis gelegd. Die periode is helemaal alleen gewijd aan het bezig zijn met het lijden van Christus dat ons alleen door de Heilige Geest kan worden voorgesteld. Dan volgt een tweede periode. Die periode dient om te komen tot het maken van de juiste keuzes die de schoonheid accentueren van de gelovige die hij dankzij en in Christus heeft.

Elke gelovige heeft eigen kenmerken, laat een andere heerlijkheid van Christus zien, heeft een eigen gave waarin Christus zichtbaar wordt. Om erachter te komen wat die kenmerken zijn, moet de gelovige zich bezighouden met de diverse heerlijkheden van Christus. Als hij de Schrift bestudeert met het doel Christus beter te leren kennen, zal het resultaat daarvan in zijn leven zichtbaar worden.

Alles gebeurt met het oog op onze ontmoeting met de Heer Jezus. Als we eraan denken dat wij Hem zullen zien (1Jh 3:2b-3), zal dat ons leven bepalen in de keuzes die we maken. De verkeerde dingen, dingen die verhinderen dat Zijn eigenschappen in ons zichtbaar worden, zullen eruit verdwijnen. Zo zijn we bezig met ons te versieren met het 'kleed van de rechtvaardige daden'. Dat kleed maken wij op aarde klaar, maar in de hemel zal blijken dat Hij het ons heeft gegeven (Op 19:7-8).

...; want wij zullen Hem zien zoals Hij is. En ieder die deze hoop op Hem heeft, reinigt zich zoals Hij rein is. (1Jh 3:2b-3)

Laten wij blij zijn en ons verheugen en Hem de heerlijkheid geven, want de bruiloft van het Lam is gekomen en zijn vrouw heeft zich gereedgemaakt; en haar is gegeven bekleed te zijn met blinkend, rein, fijn linnen, want het fijne linnen zijn de gerechtigheden [= rechtvaardige daden] van de heiligen. (Op 19:7-8)

Vers 14 geeft ons een verdere blik in de regels voor de koningsvrouwen. Een meisje dat door de koning werd geroepen, was gedurende de nacht bij hem. Ze ging 's avonds naar de koning en keerde 's morgens terug. Dan ging zij naar "het tweede vrouwenverblijf" en kwam "onder de hoede van Saäsgaz, de hoveling van de koning, de bewaarder van de bijvrouwen". Dat betekent dat ze werd gedegradeerd tot een bijvrouw van de tweede rang en nooit weer naar de koning zou gaan, tenzij hij haar met name zou roepen.

Esther wordt koningin | verzen 15-18

15 En toen de beurt van Esther kwam – de dochter van Abichail, de oom van Mordechai die haar als dochter had aangenomen – om bij de koning te komen, verzocht zij om niets [anders] mee te nemen dan wat Hegai, de hoveling van de koning, de bewaarder van de vrouwen, zei. En Esther verwierf genade in de ogen van ieder die haar zag. 16 En Esther werd [mee]genomen naar koning Ahasveros, naar zijn koninklijk huis, in de tiende maand, dat is de maand Tebeth, in zijn zevende regeringsjaar.

17 En de koning had Esther meer lief dan alle [andere] vrouwen en zij verwierf bij hem meer genade en gunst dan alle [andere] meisjes en hij zette de koninklijke diadeem op haar hoofd en maakte haar koningin in de plaats van Vasthi. 18 De koning richtte een grote maaltijd aan voor al zijn vorsten en dienaren, de maaltijd [ter ere van] Esther. Hij zorgde voor rust in de gewesten en gaf geschenken naar het vermogen van de koning.

Als Esther aan de beurt is om bij de koning te komen, maakt ze geen gebruik van haar vrijheid om alles mee te nemen wat ze maar wenst (*zie vers 13*). Ze zal van slechts één gedachte vervuld zijn geweest: ‘Hoe maak ik de beste indruk op de koning?’ Hierbij dringt de gedachte zich aan ons op of wij ook slechts met één vraag bezig zijn: ‘Hoe ben en leef ik het meest tot eer van mijn Heer en Heiland?’

Hoewel Esther volledig vrij is in de keus van haar kleding en versieringen, besluit ze toch alleen mee te nemen wat haar door Hegai wordt gezegd (*vers 15*). We zien hier weer, zoals eerder ten opzichte van Mordechai (*zie vers 10*), haar overgave aan iemand van wie zij afhankelijk is. Het is een vrijwillige overgave. Voor ons geldt dat wij ons helemaal overgeven aan wat de Heilige Geest ons

uit Gods Woord duidelijk maakt hoe wij God kunnen behagen. Esther vertrouwt zich toe aan iemand van wie ze weet dat hij het beste met haar voor heeft en beter weet dan zij wat goed is voor haar verblijf bij de koning. Die houding van ingetogenheid en onderdanigheid is een sieraad (*vgl. 1Pt 3:3-5*), waardoor ze “*genade verwierf in de ogen van ieder die haar zag*”.

Laat uw versiering niet de uiterlijke zijn: [het] vlechten van [het] haar en [het] omhangen van gouden [dingen] of [het] aantrekken van kleren, maar de verborgen mens van het hart, in de onvergankelijke [versiering] van de zachtmoedige en stille geest, die kostbaar is voor God. Want zo versierden zich vroeger ook de heilige vrouwen die hun hoop op God stelden, terwijl zij aan hun eigen mannen onderdanig waren; ... (1Pt 3:3-5)

Dat ze niets anders wil meenemen dan wat Hegai haar zegt, is haar eigen keus. Tot nu toe is door anderen over haar beslist. Er is een macht die het gebeuren leidt, maar er is ook een eigen handelen. In *vers 16* wordt weer met haar gehandeld. Ze wordt meegenomen naar de koning. Dat is geen keus, dat gebeurt met haar.

Het onderscheid met de andere meisjes blijkt ook nog uit het feit dat alleen haar ontmoeting met de koning gedateerd is. Dat toont mede haar bijzondere verheffing boven de massa aan. De ontmoeting met de koning vindt plaats in het “*zevende regeringsjaar*” van koning Ahasveros, wat wil zeggen vier jaar na de afzetting van Vasthi.

Dat zij Hegai volledig vertrouwt, heeft tot resultaat dat de koning haar verkiest boven alle andere meisjes (*vers 17*). God had Esther mooi gemaakt, haar schoonheid komt van Hem en Hij bestuurt dat de koning haar uitkiest. Zonder enig verlangen van de kant van Esther wordt zij

de lievelingsvrouw van de koning. We zien hier dat Gods uitverkiezing losstaat van enige vraag van de kant van de mens.

De keus van de koning wordt op veelzijdige wijze toegelicht:

- zijn liefde voor haar is groter dan voor alle andere vrouwen,
- zij verwerft bij hem meer genade en gunst dan alle andere meisjes,
- hij zet haar de koninklijke diadeem op en
- maakt haar ten slotte koningin in de plaats van Vasthi.

Hier wordt Vasthi voor de laatste keer genoemd. Zij verdwijnt uit de geschiedenis. Haar plaats wordt ingenomen door Esther.

De koning organiseert weer een grote maaltijd voor al zijn vorsten en dienaren. Dit keer gaat het niet om het vertonen van zijn heerlijkheid (zie Es 1:3), maar het tonen van de nieuwe koningin. Deze maaltijd wordt zelfs letterlijk “de maaltijd van Esther” genoemd.

Nogmaals Mordechai en Esther | verzen 19-20

19 En toen men nogmaals meisjes verzamelde, zat Mordechai in de poort van de koning. 20 Esther had haar afkomst en haar volk niet verteld, zoals Mordechai haar had geboden, want Esther deed overeenkomstig het bevel van Mordechai, evenals toen zij bij hem opgevoed werd.

De vertaling van vers 19 kan ook luiden: ‘In verband met het brengen van de meisjes geldt ten tweede dat Mordechai in de poort zat.’ Het ‘ten tweede’ heeft te maken met de verzen 10-11. Daar wordt de eerste inlichting over de relatie tussen Mordechai en Esther gegeven, nadat in de voorgaande verzen 8-9 ook over het verzamelen van meisjes is gesproken. Nu wordt, na een tweede gedeelte over meisjes (verzen 12-18), voor de tweede keer een mededeling gedaan over de relatie tussen Mordechai en Esther.

De eerste mededeling toont een rusteloze Mordechai die graag wil weten wat er met Esther gebeurt (zie vers 11). Nu Mordechai weet wat er met Esther is gebeurd, kan hij weer rustig plaatsnemen in de poort. Hierop sluit de nieuwe mededeling over Esther aan (vers 20). In de eerste mededeling staat dat Esther haar volk en haar afkomst niet bekendmaakte, omdat Mordechai haar dat had bevolen (zie vers 10). In deze tweede mededeling staat hetzelfde, maar dan omgekeerd, dat ze haar

afkomst en haar volk niet had verteld, ook met de vermelding dat Mordechai het haar had geboden.

De mededeling over Esther besluit met de vermelding dat ze Mordechai gehoorzaam blijft als ze koningin is, zoals ze hem gehoorzaam was toen hij haar opvoedde. Haar positie is veranderd, haar gezindheid niet. Hoe belangrijk dit is, laat het vervolg van de geschiedenis zien. In praktisch opzicht is hier wel een les aan te verbinden voor allen die in eenvoudige omstandigheden zijn opgegroeid en tot hoge maatschappelijke posities zijn opgeklommen. Laten zij nooit hun afkomst verloochenen en hun ouders blijven eren!

Mordechai ontdekt een samenzwering | *verzen 21-23*

21 In die dagen, toen Mordechai in de poort van de koning zat, waren Bigthan en Teres, twee hovelingen van de koning, [uit de kring] van de deurwachters, erg kwaad en zij wilden de hand aan koning Ahasveros slaan. 22 En deze zaak werd bekend bij Mordechai en hij vertelde dit aan Esther, de koningin, en Esther zei het tegen de koning namens Mordechai. 23 Toen de zaak onderzocht werd, en juist bevonden, werden zij beiden aan een galg gehangen. En in de tegenwoordigheid van de koning werd dit in de kronieken opgetekend.

Mordechai heeft zijn gebruikelijke plaats, “in de poort van de koning”, weer ingenomen (*vers 21*). Daardoor is hij in staat de samenzwering van twee hovelingen van de koning te ontdekken. De hovelingen worden met name genoemd en ook hun functie wordt meegedeeld. Het lijkt erop dat zij een soort lijfwacht van de koning zijn die gemakkelijk toegang tot hem hebben. Waarom ze “erg kwaad” op de koning zijn, zo kwaad dat ze hem willen doden, wordt niet verteld. Ook de manier waarop Mordechai van hun plannen op de hoogte komt, wordt niet vermeld. Dat is voor het verloop van de geschiedenis niet belangrijk. Het gaat erom dat Mordechai met hun plan bekend wordt, wat hij daarmee doet en wat de koning doet als hij er via Esther van hoort.

Als trouwe onderdaan meldt Mordechai het complot via Esther aan de koning. Esther spreekt met de koning over Mordechai, wiens naam wordt opgeschreven in een boek. Wij mogen met God spreken over de Heer Jezus, over wat Hij heeft gedaan. Dat wordt vastgelegd en blijft eeuwig voor Gods aangezicht.

Door het ontdekte complot te melden laat Mordechai zien dat hij de vrede van de stad zoekt waarheen hij verbannen is (Jr 29:7) en dat hij trouw blijft aan het gevestigde gezag. Hij waakt voor de eer en het welzijn van de koning. Zo handelde de Heer Jezus op aarde met het oog op de eer van Zijn Vader. In Zijn leven handhaafde Hij altijd de rechten van God. Daar stond Hij voor in en liet ze Zich niet ontnemen.

Zoek de vrede voor de stad waarheen Ik u in ballingschap heb gevoerd. Bid ervoor tot de HEERE, want in haar vrede zult u vrede hebben. (Jr 29:7)

Het is voor Mordechai geen gelegenheid van een onderdrukker af te komen. We zien hier opnieuw een overeenkomst met de geschiedenissen van Jozef en Daniël. Mordechai toont eenzelfde houding van hulpvaardigheid als we ook zien bij Jozef tegenover de farao en bij Daniël tegenover Nebukadnezar. De zaak wordt onderzocht en blijkt te kloppen. De twee samenzweerders worden opgehangen. Dan wordt de zaak opgeschreven, zonder dat Mordechai er verder iets van hoort. Zijn daad wordt (nog) niet beloond. Zo werd ook Jozef vergeten door de schenker, evenals de wijze man werd vergeten die een stad door zijn wijsheid bevrijdde (zie Gn 40:23; Pr 9:14-15).

Het opschrijven van daden in een boek hebben we van God geleerd. Hij noteert alles en zal alles op Zijn tijd oordelen naar wat in de boeken geschreven staat. God vergeet niets, Hij heeft een Goddelijk archief. De Heer Jezus komt en heeft Zijn loon bij Zich om alles te belonen wat voor Hem is gedaan, want Hij vergeet niets (Mt 3:16; zie ook Mt 10:42; Op 22:12; Hb 11:26). Gods tijd komt om Mordechai te belonen; zo komt ook Gods tijd om de Heer Jezus in openbare heerlijkheid te laten verschijnen, zodat Hij openlijk geëerd zal worden.

*Dan spreken zij die de HEERE vrezen,
ieder tot zijn naaste:*

De HEERE slaat er acht op en luistert.

*Er is een gedenkboek geschreven voor Zijn aangezicht,
voor wie de HEERE vrezen en wie Zijn Naam hoogachten.
(Mt 3:16)*

Esther 3

Dit hoofdstuk is aan Haman gewijd. Haman krijgt zijn hoge positie van Ahasveros. We zien hierin het beeld dat elke macht die iemand heeft, uiteindelijk van God komt. Iets anders is, hoe iemand die macht gebruikt. Haman gebruikt die tot eigen eer en om Gods volk om te brengen, omdat zij niet voor hem bogen.

Haman, de Agagiet | vers 1

1 Na deze gebeurtenissen maakte koning Ahasveros Haman, de zoon van Hammedatha, de Agagiet, groot en hij verhoogde hem. En hij plaatste zijn zetel boven al de vorsten die bij hem waren.

Aan de uitdrukking “na deze gebeurtenissen” (vers 1) zien we dat er een nieuw gedeelte begint, waarin nieuwe gebeurtenissen zullen plaatsvinden. We zijn hier in het begin van het twaalfde jaar van de regering van Ahasveros (zie vers 7), terwijl de gebeurtenissen in het vorige hoofdstuk zich rond het zevende jaar van diens regering afspelen (Es 2:16).

Als inleiding op de nieuwe gebeurtenissen wordt onze aandacht gericht op wat Ahasveros doet met Haman, de vierde hoofdpersoon van dit boek. In een drieledige vermelding wordt opmerkelijk nadrukkelijk verteld dat Ahasveros Haman tot grote hoogte verheft. Ahasveros

- “maakte ... Haman ... groot”,
- “hij verhoogde hem”, en
- “hij plaatste zijn zetel boven alle vorsten die bij hem waren”.

Evenals bij twee andere hoofdpersonen, Mordechai en Esther, wordt ook van Haman zijn afkomst vermeld (zie Es 2:5,15).

Haman is de grote tegenspeler van Mordechai en het volk van Mordechai. Hier wordt Haman groot gemaakt door Ahasveros als voorspel voor het uitroeien van Gods volk. Hoe is het dan mogelijk dat de koning een beeld van God is? Dat begrijpen we alleen als we zien dat God soeverein is en macht geeft aan wie Hij wil. Hij heeft alles in handen. God is schijnbaar één met Zijn vijanden en haters. Als we daar moeite mee hebben, is dat omdat we ons onze beperktheid niet realiseren. Het moet goed tot ons doordringen dat onze beperktheid en Gods vermo-

gen om alles te overzien in geen enkele verhouding tot elkaar staan (vgl. *Rm 11:34-36*).

God heeft de engel geschapen die de satan zou worden (zie *Ez 28*). Hij heeft toegelaten dat de satan de heerschappij over de schepping kreeg omdat hij erin slaagde de

Want wie heeft [het] denken van [de] Heer gekend? Of wie is zijn raadsman geweest? Of wie heeft Hem eerst gegeven, en het zal hem vergolden worden? Want uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen! Hem zij de heerlijkheid tot in eeuwigheid! Amen. (Rm 11:34-36)

mens te misleiden. Sinds die tijd is de satan de "god van deze eeuw" (*2Ko 4:4*) en "de overste van de wereld" (*Jh 16:11*) die de wereld regeert. Maar daarbij geeft God nooit de regie uit handen. Hij zal bijvoorbeeld Zelf de antichrist verwekken (zie *Zc 11:16*), maar Hij spreekt in het volgende vers ook het 'wee' over hem uit (zie *Zc 11:17*). Zo zegt de Heer Jezus tegen Pilatus wanneer Hij als gevangene voor hem staat: "U zou geen enkele macht tegen Mij hebben, als het u niet van boven was gegeven" (*Jh 19:11*).

Het is veelzeggend dat Haman een Agagiet is. Agag is de titel van de Amalekitische koningen (zie *Nm 24:7*; *1Sm 15:20,32*). Saul, die evenals Mordechai een Benjaminit was, had Agag moeten doden. Saul spaarde echter zijn leven. Wat Saul uit ongehoorzaamheid naliet, deed toen Samuel (zie *1Sm 15*).

Nu zien we in Mordechai een andere Benjaminit (*Es 2:5*) tegenover een andere Agagiet. Omdat Saul zijn opdracht ongehoorzaam was, kreeg Mordechai met Haman te maken. We krijgen hier de waarheid van het woord dat we oogsten wat we zaaien, ook in de lijn van de geslachten (zie *Gl 6:7*). Zal Mordechai het beter doen dan Saul?

In Haman en Mordechai staan twee volken tegenover elkaar. Het ene is het volk van Mordechai, dat is het volk van de Joden, Gods volk; het andere is een volk dat Gods volk haat met een grote haat, dat is het volk van de Amalekieten. Die haat is uit de geschiedenis gebleken. Amalek is de eerste vijand die Israël aanvalt, terwijl het volk nog maar net uit Egypte is bevrijd (zie *Ex 17:8,16*). Met het oog daarop beveelt God Zijn volk dat Amalek moet worden uitgeroeid (zie *Dt 25:17-19*).

Amalek is echter nog niet uitgeroeid. Bileam spreekt over de verhoging van Amalek (zie *Nm 24:20*), hoewel de Messias uiteindelijk hoger zal zijn (*Nm 24:7*). Hier zien we de verhoging van Amalek. In plaats van een verhoging van Mordechai als beloning voor het redden van het leven van de koning wordt een grote vijand van Gods volk verhoogd. Maar

wat op het eerste gezicht tegen Gods beloften in lijkt te gaan, werkt mee aan de vervulling van Zijn plannen.

We zien dat bijvoorbeeld in het leven van Paulus. Als hij onderweg is als gezondene van de Heer, komt hij in de gevangenis terecht. Nu kan hij niet meer aan zijn opdracht voldoen en rondgaan om te prediken, want hij is gebonden. God heeft er echter een bedoeling mee. Dat is Paulus zich bewust en daarom kan hij zeggen dat deze tegenstand tot bevordering van het evangelie heeft gediend (zie *Ep 1:12*).

We zien dit ook bij Israël. God had beloofd het volk talrijk te maken (zie *Gn 15:5*), maar het lijkt alsof de vijand de kans krijgt het uit te roeien (zie *Ex 1:7,8,22*). Het volk raakt in grote nood en roept tot God. Dat is voor God de aanleiding Zijn beloften te gaan waarmaken (zie *Ex 2:23-25*).

Haman – Mordechai | *verzen 2-7*

2 En alle dienaren van de koning die in de poort van de koning waren, knielden en bogen zich voor Haman neer, want zo had de koning dat bevolen ten aanzien van hem. Mordechai echter knielde niet en boog zich niet neer. 3 De dienaren van de koning die in de poort van de koning waren, zeiden tegen Mordechai: Waarom overtreedt u het gebod van de koning?

4 Het gebeurde nu, toen zij [dit] van dag tot dag tegen hem zeiden en hij niet naar hen luisterde, dat zij het aan Haman vertelden om te zien of de woorden van Mordechai stand zouden houden, want hij had hen verteld dat hij een Jood was. 5 Toen Haman zag dat Mordechai niet knielde en zich niet voor hem neerboog, werd Haman met woede vervuld. 6 Maar het was in zijn ogen verachtelijk om alleen aan Mordechai de hand te slaan, want zij hadden hem verteld [tot welk] volk Mordechai [behoorde]. En Haman zocht [een manier] om alle Joden, die in heel het koninkrijk van Ahasveros waren, het volk van Mordechai, weg te vagen. 7 In de eerste maand, dat is de maand Nisan, in het twaalfde jaar van koning Ahasveros, wierp men het 'pur', dat is het lot, in de tegenwoordigheid van Haman, van dag tot dag en van maand tot maand, [tot] de twaalfde maand, dat is de maand Adar.

Op bevel van de koning buigen alle dienaren zich voor Haman neer (*vers 2*). Haman heeft een positie gekregen die erkend moet worden door allen. Alleen zij die tot Gods volk behoren, doen dat niet en mogen dat ook niet. Voor hen is dit bevel van de koning een test. Zo is het ook met de macht die de satan van God heeft gekregen. Ieder die in de macht van satan is, buigt zich voor hem. Voor de kinderen van God is het een test. Voor wie buigen zij zich?

De macht van Haman stelt het volk van God op de proef. Zo gebruikt God de satan, van wie Haman een beeld is, om Zijn volk op de proef te stellen. Ook de Heer Jezus heeft te maken gehad met de satan die met zijn verzoeking op Hem af kwam. Zo hebben Gods kinderen te maken met een vijand die hen met alle middelen die hem maar ter beschikking staan, ertoe wil brengen het vertrouwen in God op te zeggen.

De haat van de wereld is het deel van ieder die duidelijk zijn plaats als christen inneemt. Zo'n christen verspreidt licht en dat haat de wereld die in de duisternis is. Als we dat misschien niet zo sterk ervaren, kan dat zijn omdat we ons al in zekere mate aan de wereld hebben aangepast.

Mordechai is iemand die niet met de massa meegaat. Hij buigt zich niet voor deze heerser (*vers 3*). Dat heeft ook de Heer Jezus, van Wie Mordechai een beeld is, nooit gedaan (*zie Mt 4:8-10*).

Mordechai lijkt op de vrienden van Daniël die ook ingaan tegen het gebod van de koning en weigeren om te knielen voor het beeld dat hij had gemaakt (*Dn 3:18*).

En zo niet, het zij u bekend, o koning, dat wij uw goden niet zullen vereren en het gouden beeld dat u hebt opgericht, niet zullen aanbidden. (Dn 3:18)

Als zich een plotselinge situatie voordoet dat we ons geloof moeten belijden, zullen we Gods kracht ervaren. De drie vrienden van Daniël waren niet onvoorbereid op de confrontatie met Nebukadnezar vanwege het beeld dat hij had gemaakt. Ze hadden geleerd te bidden en in de praktijk zich rein te bewaren van de onreinheid van de wereld. Daarom was er innerlijke kracht om staande te blijven onder de druk van Nebukadnezar. De tijd van de nood maakt openbaar of er iets van God aanwezig is.

Van hen die zich niet buigen, zal rekenschap worden gevraagd door hen die wel buigen. Dat gebeurt om druk uit te oefenen zich ook te

buigen voor de grote heerser. De trouwe christen zal deze gelegenheid gebruiken om verantwoording af te leggen van de hoop die in hem is (1Pt 3:15-16).

..., maar heiligt Christus als Heer in uw harten, altijd bereid tot verantwoording aan ieder die u rekenschap vraagt van de hoop die in u is, maar met zachtaardigheid en vrees, en met een goed geweten, opdat in wat van u kwaad gesproken wordt <als van boosdoeners>, zij die uw goede wandel in Christus smaden, beschaamd worden. (1Pt 3:15-16)

Dat er druk op Mordechai wordt uitgeoefend, blijkt uit *vers 4*. Ze spreken hem namelijk *"van dag tot dag"* aan op zijn 'onbuigzaamheid', maar hij luistert niet. Hij houdt zich doof. Daarin lijkt Hij op de ware Dienaar van de HEERE, de Heer Jezus, Die Zich ook doof hield voor alles wat tegen Hem werd gezegd om Hem tot ontrouw aan Zijn God te bewegen (zie *Js 42:19*). Ook zien we weer een duidelijke parallel met Jozef. Jozef werd ook *"dag in dag uit"* door de vrouw van Potifar aangesproken, waarbij het haar bedoeling was om hem te verleiden met haar gemeenschap te hebben. En ook daar lezen we dat hij *"niet naar haar luisterde"* (*Gn 39:10*). Het is belangrijk niet te luisteren naar verkeerde adviezen of aansporingen om te zondigen.

Als Mordechai standvastig blijft in zijn weigering om voor Haman te buigen, zeggen de dienaren het aan Haman. Het lijkt erop dat het Haman is ontgaan dat Mordechai niet voor hem buigt. De reden dat zij het Haman vertellen, is dat Mordechai een Jood is. Mordechai buigt niet omdat hij een Jood is. Ook voor ons is het belangrijk dat wij zeggen dat wij aan bepaalde dingen niet meedoen omdat wij bij de Heer Jezus horen.

Mordechai heeft zijn afkomst niet verzwegen, maar die beleden. Ze willen juist daarom wel eens zien of zijn woorden stand zullen houden. Zo wordt ook onze belijdenis getest. We kunnen erop rekenen dat wij het speciale doelwit van de aanvallen van de satan zullen zijn als we belijdenis afleggen van ons geloof in de Heer Jezus en dat wij tot de gemeente van de levende God behoren.

We zien dat in het vervolg van deze geschiedenis. Opmerkelijk gemaakt door de dienaren op de onbuigzaamheid van Mordechai ten opzichte van hem let Haman nu speciaal op Mordechai. Als hij ziet dat die inderdaad niet voor hem buigt, wordt hij *"met woede verouwd"* (*vers 5*). Vanaf dit moment is er voor niets anders meer plaats bij hem dan woede, een woede die een uitweg zoekt. De enige zaak die zijn woede

kan bedaren, is de dood van Mordechai. En dat niet alleen. Ook het hele volk van Mordechai moet uitgeroeid worden (*vers 6*). Bezield van deze gedachte zoekt Haman naar een manier om “*het volk van Mordechai weg te vagen*”. En dat niet plaatselijk, alleen in de burcht Susan, maar “*in heel het koninkrijk van Ahasveros*”.

Hier zien we duidelijk dat Haman een beeld van de satan is. Zou het volk worden omgebracht, dan zou de Messias niet geboren kunnen worden. We zien dat ook bij Herodes, die een gewillig instrument in de hand van de satan is, als hij de Heer Jezus, als Deze pas is geboren, wil doden (*zie Mt 2*).

Haman wil het hele volk van de Joden ombrengen (*Ps 83:4-5*). Het volk van Morde-

Zij beraamen listig een heimelijke aanslag tegen Uw volk en beraadslagen tegen Uw beschermelingen.

Kom, zeiden zij, laten wij hen uitroeien, zodat zij geen volk meer zijn en aan de naam van Israël niet meer gedacht wordt. (Ps 83:4-5)

chai deelt in de haat van Haman tegen Mordechai. Hier zien we de verbinding tussen de Heer Jezus en Zijn volk. Christus en de Zijnen zijn één. Zo krijgt Saulus van de verheerlijkte Heer te horen: “*Saul, Saul, waarom vervolg je Mij?*” (*Hd 9:4*), terwijl hij bezig was de gemeente te vervolgen. Dat de toorn van de duivel zowel de Heer Jezus als Zijn volk betreft, zien we ook in de eindtijd, wanneer de draak (dat is de duivel) niet alleen het Kind, dat is Christus, wil verslinden, maar ook allen die bij Hem horen, dat is het gelovig overblijfsel van Israël (*Op 12:4b,17*).

En de draak stond vóór de vrouw die zou baren, om zodra zij haar kind zou baren, [het] te verslinden. (Op 12:4b)

En de draak werd toornig op de vrouw en hij ging weg om oorlog te voeren tegen de overigen van haar nageslacht, hen die de geboden van God bewaren en het getuigenis van Jezus hebben; ... (Op 12:17)

Hoe komt Haman tot deze opstelling? Hij heeft gezien dat er één persoon is die het waagt hem te trotseren. In zijn trots en toorn is het hem echter te gering dat slechts één persoon zou boeten. Zijn gekwetste trots roept om wraak. Hij neemt geen genoegen met slechts één persoon. Hij wil zijn als God, zoals eens de satan, en alles aan zich onderwerpen. Wie het waagt zich tegen hem te verzetten, moet het veld ruimen. Satan biedt nooit een alternatief en kan dat ook niet. Hij heeft een verdorven aard en verderft wie in zijn macht is (*vgl. Jh 10:10a*). Wie zich niet

De dief komt niet dan om te stelen en te slachten en te verderven; ... (Jh 10:10)

buigt, zoekt hij te verderven. Wie zich voor hem buigt, wie hij in zijn greep heeft, sleept hij mee in het verderf.

Om tot de uitvoering van zijn gruwelijke moordplan te komen laat Haman in zijn tegenwoordigheid het lot werpen (*vers 8*). Dat laat hij doen, geleid door zijn bijgelovige, heidense, duistere denken, om de meest geschikte dag voor de realisatie van zijn verdelgingsplan te bepalen. Deze occulte gang van zaken bewijst eens te meer dat Haman een dienaar van de satan is. God staat echter boven hem en de satan.

Het mag toch wel heel opmerkelijk genoemd worden dat het lot uiteindelijk op de dertiende dag van de twaalfde maand valt. Er wordt begonnen met het werpen van het lot in de eerste maand, de maand Nisan, dat is de maand van het Pascha, wat doet denken aan de verlossing van Gods volk uit Egypte. Voor elke dag van die maand wordt het lot geworpen, maar geen enkele dag blijkt geschikt te zijn. Zo gaat het ook met elke dag van de tweede maand en alle dagen van de daarop volgende maanden. Tot het lot ten slotte de dertiende dag van de twaalfde maand, de maand Adar, als gunstige dag aanwijst.

De tijd waarin het lot wordt geworpen, is *“het twaalfde jaar van koning Ahasveros”*, dus een datering die aangeeft dat het gezag in handen van de volken is en niet in die van Gods volk. De maanden worden echter genoemd met de Hebreeuwse naam, een datering die voor Gods volk geldt. Hier zien we dat achter deze demonische handeling God alles bestuurt. Haman zal de uitkomst als een gunstig voorteken hebben gezien, want daardoor krijgt hij de nodige tijd om zijn boos voornemen uit te voeren. Hij heeft er echter geen besef van dat dit uitstel enerzijds zijn ondergang wordt en anderzijds de bevrijding van de Joden tot gevolg zal hebben. Hij werpt wel het lot, maar de HEERE bestuurt het (*Sp 16:33*).

*Het lot wordt in de schoot geworpen,
maar elke beslissing daardoor komt van de HEERE.
(Sp 16:33)*

Het lot maakte in Israël de wil van God aan het volk bekend. We zien dat bijvoorbeeld in de geschiedenis van Achan (*zie Jz 7:16-18*) en bij de verdeling van het land (*zie Jz 15-19*). In de Bijbel wordt voor het laatst het lot geworpen als er een opvolger voor Judas moet worden gekozen (*zie Hd 1:26*). Wij hebben het lot niet nodig, want we hebben het complete Woord van God. Nu wordt Gods

wil ons in Zijn Woord gegeven, die ons duidelijk wordt door de Heilige Geest.

Het plan van Haman | verzen 8-9

8 Toen zei Haman tegen koning Ahasveros: Eén volk is er dat verstrooid en verspreid is onder de volken in alle gewesten van uw koninkrijk. Hun wetten zijn anders dan [die van] alle volken en er is niemand die de wetten van de koning uitvoert. Het past de koning niet hen met rust te laten. 9 Als het de koning goeddunkt, laat er dan geschreven worden dat men hen ombrengt. Dan zal ik tienduizend talent zilver afwegen op de handen van hen die het werk doen, om die naar de schatkist van de koning te brengen.

Nadat Haman het lot heeft geworpen en de dag van de verdelging van de Joden heeft vastgesteld, gaat hij naar koning Ahasveros (vers 8). Zijn bedoeling is om toestemming voor zijn plan te krijgen. Listig als hij is, noemt Haman niet de naam van het volk. Hij wil het volk als een staatsgevaarlijk volk neerzetten. Het is een anoniem volk dat als kankercellen door het hele rijk van de koning is uitgezaaid.

Hij wijst er eerst op dat er een volk is dat “*verstrooid en verspreid*” onder alle andere volken leeft. Ze zitten overal.

Ook door hun wetten is dat volk anders dan andere volken (vgl. Dt 4:8; zie ook Ps 147:19-20). Ten slotte is het zo kwalijk met dit volk

En welk groot volk is er dat [zulke] rechtvaardige verordeningen en bepalingen heeft als heel deze wet, die ik u heden voorhoud? (Dt 4:8)

gesteld dat niemand van dat volk “*de wetten van de koning uitvoert*”. Het past de koning dan ook niet, zo luidt zijn conclusie, hen met rust te laten. Als de koning dat wel zou doen, zou dit volk voor grote moeilijkheden in zijn rijk gaan zorgen en zou het met de rust in zijn rijk voorbij zijn.

Hij heeft een goede oplossing en die is dat het volk wordt omgebracht (vers 9). Als de koning daarvoor nu even schriftelijk bevel geeft, zal het helemaal goed komen. Over de kosten hoeft de koning ook niet in te zitten. Haman verklaart zich bereid tot een forse investering in de schatkist van de koning. Dan kunnen met dat geld de handen worden gevuld van hen die het vuile werk moeten doen. Het hoeft dus niet ten laste van de koning te komen.

Wat Haman in *vers 8* tot Ahasveros zegt, bedoelt hij om het volk in diskrediet te brengen, maar in feite is het een groot compliment. Het is een volk, waarvan God heeft gezegd dat het alleen woont (*Nm 23:9b*). Dit zou de wereld vandaag ook van de christenen moeten kunnen zeggen.

...;
zie, dat volk woont afgezonderd,
onder de heidenvolken rekent het zich niet.
(*Nm 23:9b*)

Door de verlossing heeft God Zijn volk, de gemeente, van alle andere volken afgezonderd. Bij redding hoort afzondering of heiliging. Afzondering is het gevolg van de verlossing (*1Ko 6:11*). Wie gered is, is geheiligd, voor God van de wereld en zijn wegen. God heeft Abraham uit Ur gevoerd en Zijn volk uit Egypte en ons uit de wereld (*zie en vgl. Gl 1:4*).

En dit waren sommigen [van u];
maar u bent afgewassen, maar u
bent geheiligd, maar u bent gerecht-
vaardigd door de naam van de Heer
Jezus <Christus> en door de Geest
van onze God. (*1Ko 6:11*)

Het plan van Haman laat ons de diep bedorven gedachten van de satan zien. Er wordt het volk van God geen misdaad ten laste gelegd, iets waardoor zij strafbaar zouden zijn. Er wordt ook geen voorwaarde gesteld, waaraan ze zouden moeten voldoen om hun leven te redden. Nee, zij moeten sterven, sterven zonder genade, uitsluitend omdat zij Joden zijn. Zo hebben de vijanden van de gemeente altijd geroepen om "het bloed van de getuigen van Jezus" (*Op 17:6*). Die vijanden zijn als de bloedzuiger, die roept: "Geef, Geef" (*Sp 23:15*).

Ahasveros beveelt alle Joden weg te vagen | *verzen 10-15*

10 Toen nam de koning zijn zegelring van zijn hand en gaf die aan Haman, de zoon van Hammedatha, de Agagiet, de tegenstander van de Joden. 11 En de koning zei tegen Haman: Laat het zilver u geschonken zijn, en het volk, om daarmee te doen wat goed is in uw ogen. 12 Toen werden de schrijvers van de koning geroepen, in de eerste maand, op de dertiende dag ervan. Er werd geschreven, overeenkomstig alles wat Haman beval, aan de stadhouders van de koning, aan de landvoogden die in elk gewest waren, en aan de vorsten van elk volk, elk gewest in zijn [eigen] schrift en elk volk in zijn [eigen] taal. Er werd geschreven in de naam van koning Ahasveros, en het werd verzegeld met de zegelring van de koning. 13 De brieven werden door ijlboden verzonden naar alle gewesten van de koning, [met het bevel] alle Joden weg te vagen, te doden en om te

brenge, van jong tot oud, [met] de kleine kinderen en de vrouwen, op één dag, de dertiende van de twaalfde maand, dat is de maand Adar, en hun bezit te plunderen. 14 De inhoud van het geschrevene moest als wet uitgevaardigd worden in alle gewesten en openbaar gemaakt aan alle volken, zodat ze die dag klaar zouden staan. 15 De ijlboden vertrokken, gedreven door het bevel van de koning, en de wet was in de burcht Susan uitgevaardigd. En de koning en Haman zaten te drinken, maar de stad Susan was in verwarring.

De koning geeft Haman de vrije hand om zijn plan uit te voeren en geeft hem zijn zegelring als bewijs van de volmacht om het te doen (*vers 10*). Van Haman wordt weer gezegd van wie hij afstamt en wat hij is. Hij is in zijn natuur “de Agagiet”, de eeuwige vijand, en in zijn werk “de tegenstander van de Joden”.

Wat Ahasveros doet, is ook wat God heeft gedaan in de geschiedenis van Job. Hij heeft de satan de vrije hand gegeven om Job te treffen in alles waarin Hij het de satan toestond (*zie Jb 1-2*). God doet dit hier ook met Zijn volk. In het overgeven van het volk van de Joden in de hand van Haman zien we een beeld van God Die Zijn volk prijsgeeft aan hun vijanden (*Ps 44:12-13*).

*U geeft ons over als schapen om op te eten,
U verstrooit ons onder de heidenvolken.
U verkoopt Uw volk voor weinig geld,
U verhoogt hun prijs niet. (Ps 44:12-13)*

Ahasveros laat zich niet omkopen door Haman (*vers 11*). Zo is ook de inzet van Gods volk niet een zaak die op een overeenkomst tussen God en de satan berust. Wat Hij over Zijn volk zal brengen, moet over hen komen, want hij kan Zijn volk niet op een andere manier in de juiste verhouding tot Zichzelf brengen. Daarvoor gebruikt Hij de satan. We moeten er ook aan denken dat het bevel werd uitgevaardigd wegens Mordechai. Dat laat ons zien dat het overblijfsel zal lijden wegens hun verbinding met de Heer Jezus.

We weten uit het verloop van de geschiedenis de uiteindelijke beslissing van Ahasveros over zowel het lot van Gods volk als het lot van Haman. Wat we tot nu toe hebben gezien, is de voorbereiding op wat Ahasveros uiteindelijk zal doen. Dat laat ons zien dat Ahasveros toch een beeld van God is, Die als de Hoogste boven alle hogen staat.

We zien dat op treffende wijze bij de dood van de Heer Jezus. Petrus zegt daarvan dat Hij “door de hand van wettelozen aan het kruis gehecht en

gedood" is (Hd 2:23b). Hij zegt er echter bij, en laat dat er zelfs aan voorafgaan, dat de Heer Jezus "door de bepaalde raad en voorkennis van God overgegeven" is (Hd 2:23a). Hier zien we enerzijds de raad van God en anderzijds de verantwoordelijkheid van de mens. Alleen God kan deze twee zijden met elkaar combineren op een wijze dat aan beide volkomen recht wordt gedaan.

De schrijvers van de koning worden geroepen (vers 12). Dat gebeurt op de dertiende dag van de eerste maand, de dag van de voorbereiding van het Pascha dat de volgende dag wordt gehouden (zie Lv 23:5). Op de dag dat Gods volk bezig is met de voorbereiding tot herdenking van de bevrijding, worden hier de voorbereidingen getroffen voor het uitroeien van Gods volk. We zien dit ook bij de beraadslagingen om de Heer Jezus te doden (Lk 22:1-2a).

Het feest van de ongezuurde broden nu, pascha geheten, was nabij. En de overpriesters en de schriftgeleerden zochten hoe zij Hem zouden ombrengen; ... (Lk 22:1-2a)

Alles wat Haman beveelt, wordt opgeschreven. Het schrijven wordt gericht aan alle hoogwaardigheidsbekleders in het hele rijk van Ahasveros. Het bevel wordt in elke taal afzonderlijk bekendgemaakt. Ieder ontvangt de eer, om niemand te kwetsen en zo tegen zich in het harnas te jagen. Elk stuk krijgt de naam van Ahasveros.

Dan worden de brieven door ijlboden verspreid over de honderdzeventwintig gewesten (vers 13). Nog eens wordt de nadruk gelegd op de inhoud van het schrijven. Het gaat om niets minder dan "alle Joden weg te vagen, te doden en om te brengen, van jong tot oud, [met] de kleine kinderen en de vrouwen, op één dag". Een extra aansporing om de Jodenwet uit te voeren is de toestemming "hun bezit te plunderen". Deze lopers hebben een heel duistere en daarmee heel andere boodschap dan de Heer Jezus, Die door Zijn 'lopers' het evangelie laat prediken om mensen uit te nodigen voor de bruiloft van de Koning.

Hoe hopeloos de situatie voor de Joden is, wordt door vers 14 nog eens duidelijk. De hele wereld wordt bij wet bevolen zich tegen hen te keren. Iedereen kan voorbereidingen treffen om op de door Haman bepaalde dag klaar te staan om toe te slaan. Het loopt God echter niet uit de hand. Het tegenovergestelde zien we als later met dezelfde woorden wordt gezegd dat er een schrijven als wet uitgevaardigd wordt, waarin staat dat de Joden "die dag klaar zouden staan om zich op hun vijanden te wreken"

(Es 8:13). God heeft de eindregie in handen. Hij laat iemand als Haman opkomen om al de nood over de Joden te brengen, met als uiteindelijke doel hun de zegen te geven die Hij hun heeft beloofd. Die zegen is verbonden met de Messias, de Heer Jezus, Die uit dit volk geboren zal worden. Hij is de bron van alle zegen.

De ijlboden gaan op weg, extra aangespoord door het bevel van de koning (vers 15). Terwijl de koning en Haman zitten te drinken, geraakt de stad Susan in verwarring. Niet alleen de Joden komen in opschudding, maar de hele stad Susan. Dit is een indirect bewijs van het goede getuigenis dat de Joden daar hadden.

We zien in dit vers een tegenstelling tussen de rust op de plaats waar de besluiten vandaan komen (het paleis) en de verwarring op de plaats waar het besluit geldt (de stad). God is niet in verwarring over wat Hij Zich heeft voorgenomen, zelfs niet als de satan daar een bepaalde rol in speelt en zelfs meent dat hij zijn plan om Gods volk uit te roeien toch maar goed voor elkaar heeft.

Het Hebreeuwse woord voor ‘verwarring’ komt (behalve in *Joël 1:18*), opmerkelijk genoeg alleen nog voor in de geschiedenis van de bevrijding van Israël uit Egypte. God legt de farao dit woord in de mond. De farao gebruikt dit woord om daarmee de situatie te beschrijven waarin Gods verlost volk zich bevindt als het in de woestijn is, op weg naar de Rode Zee: “De farao zal dan van de Israëlieten zeggen: Zij zijn in het land verdwaald [lett. ‘verward’]. De woestijn heeft hen ingesloten” (*Ex 14:3*). We zien ook hier hoe God tegen de zaak aankijkt en hoe die door mensen wordt ervaren. God is nooit in verlegenheid over situaties waarover wij in verwarring zijn of in paniek raken.

Esther 4

Het hoofdstuk begint en eindigt met een optreden van Mordechai. Daartussen is er door middel van tussenpersonen over en weer contact tussen Mordechai en Esther. De inhoud van het contact is overleg om te komen tot een afwending van de aangekondigde uitroeiing van de Joden.

Mordechai en de Joden in rouw | verzen 1-4

1 Toen Mordechai alles te weten was gekomen wat er gebeurd was, scheurde Mordechai zijn kleren en hulde zich in zak en as. Hij ging door het midden van de stad en weeklaagde luid en bitter. 2 En hij kwam tot vóór de poort van de koning, want niemand mocht de poort van de koning binnengaan, gehuld in een rouwgewaad. 3 En overal, in elk gewest [en in elke] plaats waar het bevel van de koning en zijn wet was aangekomen, was er grote rouw bij de Joden, met vasten, geweent en rouwklacht; velen lagen in zak en as. 4 Toen kwamen de dienaressen van Esther en haar hovelingen en zij vertelden het haar; en de koningin was zeer ontdaan en zij stuurde kleren om [die] Mordechai aan te trekken en zijn rouwgewaad af te leggen; maar hij nam [ze] niet aan.

Mordechai is diep getroffen als hij “*alles te weten*” is gekomen wat er is gebeurd (*vers 1*). Wat hij weet, betreft niet alleen de inhoud van de rondgestuurde brief, maar ook de gebeurtenissen die daartoe aanleiding hebben gegeven en wat erop volgde. Hoe hij alles te weten is gekomen, blijft onvermeld. Dat is ook niet nodig voor het verhaal. Dat hij alles weet, is nodig om Esther volledig te kunnen inlichten (*zie vers 7*).

Hij geeft uiting aan zijn diepe leed door zijn kleren te scheuren en zich in zak en as te hullen. Hij rouwt niet in het verborgene, maar gaat luid en bitter weeklagend “*door het midden van de stad*”. Hij geeft openlijk uiting aan zijn smart, mogelijk mede door het besef dat hij de oorzaak van dit boze voornemen is.

In de uiting van zijn smart gaat hij zover mogelijk in de richting van de koning (*vers 2*). Hij nadert tot de poort. Verder mag hij niet, omdat hij in rouwgewaad gehuld is. Mordechai is niet alleen in de uitingen van rouw. Er is grote rouw bij de Joden overal in het hele rijk waar het bevel

van de koning en zijn wet zijn aangekomen (*vers 3*). Hierin zien we de nauwe verbinding tussen alle Joden in het hele rijk en Mordechai in Susan. De rouw wordt op veelzijdige wijze beschreven om de omvang en diepte ervan zo aangrijpend mogelijk op de lezer over te brengen. Er is sprake van vijf elementen: grote rouw, vasten, geweent, rouwklacht en zak en as.

Het misbaar van Mordechai bij de poort is nodig om de aandacht van de dienaressen van Esther op zich te vestigen (*vers 4*). Mordechai bereikt zijn doel. De dienaressen en hovelingen van Esther vertellen het haar. Als Esther hoort wat er aan de hand is, schrikt zij enorm, ze is *“zeer ontgaan”*. Dan wil ze de rouwkleiding van Mordechai wegnemen en hem gewone kleding laten aantrekken. Ze wil om zo te zeggen *“de breuk ... op het lichtst”* genezen (*Jr 8:11*). Ze wil de oorzaak van de smart niet onder ogen zien, maar die bedekken met een mooi aanzien. Dat wil Mordechai echter niet. De smart vanwege de dreigende uitroeiing is onverminderd aanwezig en niet te camoufleren door de schijn van mooie kleren.

Om bij God te komen is rouwkleiding gepast, terwijl de wereld de schijn van vrolijkheid wil hooghouden en dus rouwkleiding ongepast vindt. Ook wil Mordechai de verbinding met zijn rouwend volk niet opgeven. Er hangt een enorme dreiging boven hun hoofd. Verandering van kleding neemt de dreiging niet weg. Mordechai doet niet aan struisvogelpolitiek. De satan biedt ons allerlei kleding aan, als we maar niet het ware probleem onder ogen zien, dat belijden en daarna de klederen van het heil aantrekken.

Profetisch gezien is de klacht van Mordechai die van de Heer Jezus, *“die tijdens zijn dagen in het vlees met sterk geroep en tranen zowel gebeden als smekingen geofferd heeft aan Hem die Hem uit [de] dood kon verlossen”* (*Hb 5:7*). De Heer Jezus klaagde niet vanwege de vijand, maar om wat God Hem ging aandoen toen Hij tot zonde werd gemaakt. Het bevel van ‘de koning’ was tegen Hem. Met Hem rouwde niemand mee. Toen Hij met het oog op dat lijden in Gethsémané in gebed ging om daar tot Zijn Vader te smeken, vroeg Hij Zijn discipelen met Hem te waken. Ze waren er echter niet toe in staat en vielen in slaap. Er was bij hen geen begrip voor wat Hem te wachten stond (*zie Mk 14:32-42*).

Mordechai zegt wat Esther moet doen | verzen 5-14

5 Toen riep Esther Hatach, [een] van de hovelingen van de koning, die hij voor haar had aangesteld, en zij gaf hem opdracht aangaande Mordechai om te weten te komen wat dit [toch] was en waarom hij dit deed.

6 Toen Hatach naar Mordechai ging, naar het stadsplein dat voor de poort van de koning ligt, 7 vertelde Mordechai hem alles wat hem was overkomen, en de bijzonderheden van het zilver dat Haman had gezegd te zullen afwegen voor de schatkist van de koning, voor het ombrengen van de Joden. 8 En hij gaf hem een afschrift van de tekst van de wet die was uitgevaardigd in Susan om hen weg te vagen. Hij moest [die] aan Esther laten zien, het haar vertellen en haar opdracht geven naar de koning te gaan om hem om genade te smeken en bij hem te pleiten voor haar volk. 9 Hatach kwam [terug] en vertelde Esther de woorden van Mordechai.

10 Toen sprak Esther tot Hatach en gaf hem opdracht tegen Mordechai [te zeggen]: 11 Alle dienaren van de koning en de bevolking van de gewesten van de koning weten dat voor ieder, man of vrouw, die naar de koning gaat, in het binnenste voorhof, en die niet geroepen is, zijn enige vonnis is dat men [hem] doodt, tenzij de koning hem de gouden scepter toereikt; dan zal hij in leven blijven. En wat mij betreft, ik ben nu al dertig dagen niet geroepen om naar de koning te komen. 12 En ze vertelden Mordechai de woorden van Esther.

13 Mordechai zei dat ze Esther moesten antwoorden: Beeld je niet in dat jij [als enige] van alle Joden zult ontkomen, [omdat je] in het huis van de koning [bent]. 14 Want als je je in deze tijd in diep stilzwijgen hult, dan zal er vanuit een andere plaats verlichting en verlossing voor de Joden komen, maar jij en het huis van je vader zullen omkomen. En wie weet of jij niet juist voor een tijd als deze tot deze Koninklijke [waardigheid] gekomen bent.

Esther wil weten wat er aan de hand is en waarom Mordechai zo doet (vers 5). Daarom stuurt ze Hatach op hem af om het hem te vragen. Hatach gaat openlijk naar Mordechai. Mordechai vertelt Hatach in detail alles wat er is gebeurd (verzen 6-7). Hij geeft Hatach een afschrift van de geschreven wet en brengt Esther zo op de hoogte van wat er

staat te gebeuren (*vers 8*). Niets maakt zoveel indruk als de tekst zelf. Ze hoeft zich geen enkele illusie meer te maken. Het besluit ligt vast.

Mordechai geeft tot besluit van zijn mededeling een opdracht (dus niet slechts een verzoek) voor Esther aan Hatach mee. Esther is eraan gewend dat hij haar opdrachten geeft en ook om daarnaar te luisteren (*Es 2:10,20*). Dit keer moet ze

1. naar de koning gaan
2. hem om genade smeken en
3. bij hem pleiten voor haar volk.

We zien hier een opklimming in de opdrachten. De eerste is algemeen, gericht tot de persoon van de koning; de tweede is bedoeld voor het hart van de koning; de derde is de concrete vraag voor haar volk. Hiermee herroept Mordechai zijn eerdere opdracht aan Esther om over haar afkomst te zwijgen. Nu moet ze spreken, ze moet ervoor uitkomen tot welk volk ze behoort. Dit is de wijsheid die weet wanneer er gezwegen en wanneer er gesproken moet worden (*Pr 3:1,7b*).

*Voor alles is er een vastgestelde tijd,
en er is een tijd voor elk voornemen onder de hemel.
(Pr 3:1)
...
een tijd om te zwijgen
en een tijd om te spreken; ... (Pr 3:7b)*

Hatach is een trouwe dienaar en vertelt Esther “*de woorden van Mordechai*” (*vers 9*). Hij brengt woordelijk over wat Mordechai heeft gezegd, zonder er iets aan toe te voegen of iets van af te doen. Zo’n dienaar is heel waardevol. Het zijn ook niet zomaar woorden, gesproken door een of andere onbekende. Het zijn “*de woorden van Mordechai*”. Dat maakt de woorden zo betekenisvol.

Esther begrijpt het gewicht van de woorden die Mordechai haar heeft meegedeeld. Ze begrijpt wat hij van haar verwacht en met het oog daarop stuurt ze Hatach met een boodschap naar Mordechai terug (*vers 10*) en vertelt hem wat zijn vraag voor haar betekent (*vers 11*). Het houdt in dat ze gedood kan worden als zij tot de koning gaat terwijl hij haar niet heeft ontboden. Dat is een contrast met Vasthi die wel door de koning werd ontboden, maar niet kwam.

Esther lijkt Mordechai enigszins te verwijten dat hij iets vraagt wat haar leven in groot gevaar brengt. Iedereen weet dat er een wet is die bepaalt dat niemand ongevraagd naar de koning mag gaan. Als iedereen dat

weet, dan moet Mordechai dat toch zeker weten. Dan weet hij ook dat wie dat toch doet, zijn eigen vonnis velt en gedood wordt. De enige mogelijk om aan dit vonnis te ontkomen is als de koning zo iemand de gouden scepter toereikt.

Veel hoop dat zij die gouden scepter toegereikt krijgt, lijkt er niet te zijn, want ze is al in geen dertig dagen geroepen om bij de koning te komen. Om dan toch ongevraagd naar hem toe te gaan wordt wel een heel hachelijke onderneming. Het ziet er slecht uit. Daarbij komt nog dat ze dan ook haar afkomst moet belijden. Wat Esther moet leren, is dat *ontkomen* alleen door *omkomen* kan, dat de weg naar het leven loopt via de dood.

Esther moet leren om genade te vragen, want op grond van de wet is er geen redding mogelijk, maar is er slechts de dood te verwachten. Om zover te komen gaat een ziel door diepe oefeningen. De wet houdt iemand buiten de tegenwoordigheid van God (Gl 3:11-12). Alleen als er op genade wordt gerekend, kan iemand in de tegenwoordigheid van God komen (Rm 5:1-2a; zie ook Ef 2:18; Hb 10:19-22).

En dat door [de] wet niemand voor God gerechtvaardigd wordt, is duidelijk, want 'de rechtvaardige zal op grond van geloof leven'. Maar de wet is niet op grond van geloof, maar 'hij die deze dingen gedaan zal hebben, zal door die dingen leven'.
(Gl 3:11-12)

Wij dan, gerechtvaardigd op grond van geloof, hebben vrede met God door onze Heer Jezus Christus, door Wie wij ook de toegang verkregen hebben <door het geloof> tot deze genade waarin wij staan, ...
(Rm 5:1-2)

Hetzelfde zien we in de eindtijd, als het gelovig overblijfsel van Israël door de Geest van Christus tot het beroep op de genade wordt gebracht. Zwijgen brengt geen redding, een openlijk beroep op de genade wel. Als Esther in strijd met het gebod tot Ahasveros gaat, is dat geen aanmatiging, maar de ware werking van de genade.

Die werking zal het gelovig overblijfsel in de eindtijd ondergaan als de benauwdheid hen tot God zal uitdrijven. De wet is niet de oplossing voor hun nood. Ze zullen moeten leren tot God te roepen om genade. Daartoe worden ze door Christus gebracht door de werkzaamheid van Zijn Geest, want Hij zal over hen *"de Geest van de genade en van de gebeden uitstorten"* (Zc 12:10). De Geest van Christus zal hen onderwijzen en leren dat zij alleen van genade kunnen leven. Dat zien we hier in het beeld, dat Mordechai via Hatach er bij Esther op aandringt om de genade van de koning af te smeken (zie vers 8).

“De woorden van Esther” worden aan Mordechai overgebracht (*vers 12*). Ook hier zien we het gewicht dat de schrijver eraan hecht dat precies wordt overgebracht wat Esther heeft gezegd. Het antwoord van Mordechai bevat een vermaning (*verzen 13-14*). In dit antwoord horen we trouwens de enige keer in dit boek Mordechai direct spreken. Hij zegt haar dat ze zich niet moet inbeelden dat zij alleen van alle Joden zal ontkomen, omdat ze meent dat haar verblijf in het huis van de koning haar voor een zekere dood zal bewaren (*vers 13*). Mordechai stelt haar de zaak voor zoals hij is.

Vroeger lag haar veiligheid in het verzwijgen van haar afkomst. Voortgezet zwijgen zal echter leiden tot het bekend worden van haar identiteit en tot verlies van haar leven (*vers 14*). Het is nu de tijd om te spreken en haar afkomst bekend te maken, want daarin ligt de enige kans op behoud voor haar en haar volk. Hoe die bekendmaking moet gebeuren, wordt nog niet vermeld. Mordechai wijst Esther alleen op de gevolgen voor haar als ze blijft zwijgen.

Voor Mordechai zelf hangt niet alles af van het zwijgen of spreken van Esther. Hij is ervan overtuigd dat het niet van haar afhangt, maar van een hogere macht. Hier zien we in bedekte termen het geloof van Mordechai, een geloof dat de wereld overwint (*1Jh 5:4b*). Hij is zeker van de bewaring van zichzelf en zijn volk.

...; en dit is de overwinning die de wereld overwonnen heeft: ons geloof. (*1Jh 5:4b*)

Hij herinnert Esther aan de verantwoordelijkheid die zij in haar positie heeft om voor haar volk te pleiten. Zij heeft die positie niet voor niets gekregen. Hij veronderstelt zelfs dat zij met het oog op de situatie die nu is ontstaan, deze hoge plaats heeft gekregen. Esther wordt gewezen op haar verantwoordelijkheid, maar ook op het feit dat God niet van haar afhankelijk is.

Ieder van ons moet bedenken en nagaan met welk doel God ons heeft gesteld op de plaats die wij innemen. We moeten ons er vervolgens op toelekken om aan dat doel te beantwoorden. Als er zich een bijzondere gelegenheid aan ons voordoet om God en ons geslacht te dienen, moeten wij ervoor zorgen om die niet te laten voorbijgaan. Die gelegenheid wordt ons namelijk gegeven om te gebruiken tot zegen van Gods volk en tot eer van de Heer.

Antwoord van Esther | verzen 15-17

15 Toen zei Esther dat men Mordechai moest antwoorden: 16 Ga, verzamel alle Joden die zich in Susan bevinden, en vast voor mij: eet niet en drink niet, drie dagen [lang], nacht en dag. Ook ikzelf zal zo vasten, samen met mijn dienaressen, en dan zal ik naar de koning gaan, wat niet overeenkomstig de wet is. Als ik dan omkom, [dan] kom ik om.

17 Toen ging Mordechai weg en hij deed overeenkomstig alles wat Esther hem had opgedragen.

Esther is overtuigd van het belang van de opdracht van Mordechai. Ze ziet de noodzaak ervan in en geeft Mordechai antwoord (vers 15). Nu neemt zij het initiatief en geeft Mordechai opdracht om iets te doen (vers 16). Hij moet alle Joden in Susan verzamelen en tot een vasten voor haar oproepen. Ze roept niet op tot het organiseren van spelen en amusement om het gevaar te vergeten. Dat is wat de mensen in de wereld doen.

Er moet drie dagen, nacht en dag, gevast worden. Dat betekent dat ze vasten gedurende de tijd dat het Pascha gegeten wordt, want het is de dertiende dag van de eerste maand (zie Es 3:12). Het Pascha wordt 's nachts gegeten (zie Ex 12:8-10), wat kan verklaren waarom Esther spreekt over nacht en dag vasten. Het feest van de uittocht wordt daardoor in dit twaalfde jaar van Ahasveros gevierd op een manier die tegengesteld is aan de manier waarop het voorgeschreven is. In plaats van eten en drinken wordt er *niet* gegeten en *niet* gedronken.

Ze zal ook zelf vasten, met haar dienaressen, om zich op de cruciale ontmoeting met de koning voor te bereiden. Nog eens zegt ze dat haar gang naar de koning "*niet overeenkomstig de wet is*". Vasthi was ongehoorzaam door niet te komen; Esther is ongehoorzaam door ongevraagd te komen. De ongehoorzaamheid van Esther staat echter in verband met het beroep op de genade. Genade gaat altijd boven de wet.

Al eerder is in dit hoofdstuk sprake van vasten (zie vers 4). Daar is het een spontaan vasten als directe reactie op de bekendmaking van het uitroepen van alle Joden. Het vasten dat Esther hier afkondigt, is een opdracht. Wat we missen, is de vermelding van het gebed. In meerdere Schriftplaatsen waar over vasten wordt gesproken, zien we dat vasten samengaat met bidden (zie bijv. 1Sm 7:6; Jr 14:12; Jl 1:14; Ea 8:21,23). Vasten is

geen doel op zichzelf, maar is bedoeld om zich in het gebed helemaal op een bepaalde zaak te kunnen toeleggen, zonder te denken aan lichamelijke behoeften. Het ontbreken van de vermelding van het gebed is in overeenstemming met de verborgen plaats die God in dit boek inneemt.

Mordechai heeft haar voorgehouden dat ze zal omkomen als ze zich in diep stilzwijgen blijft hullen. Dat brengt haar tot de overweging dat als ze zich in de tegenwoordigheid van de koning begeeft, ze misschien in leven zal blijven en dan het leven van haar volk zal redden. Ze neemt het risico van het verlies van haar leven en spreekt de spreekwoordelijk geworden woorden: "Als ik dan omkom, [dan] kom ik om." Dit zegt ze niet in wanhoop of hartstocht, maar in een heilig, vast voornemen om haar plicht te doen.

De overweging is dat niets doen met zekerheid de dood geeft. Dan is het maar beter het te wagen, want er is niets te verliezen. Dat betekent dat ze zich overlevert aan genade. De dood verdient ze, genade kan ze krijgen. Ze durft te gaan, niet op de grondslag van de wet, maar op de grondslag van genade alleen.

Dat was ook de redenering van de vier melaatse mannen in de tijd van Elisa toen de stad Samaria was belegerd en werd uitgehongerd. Die vier mannen hadden vanwege hun melaatsheid de dood in hun lichaam en vanwege de omsingeling door de vijand ook de hongerdood voor ogen. De enige mogelijkheid die zij zagen om te overleven, was om naar de vijand te gaan. Als die hen zou doden, was het afgelopen met hun leven, maar als die genadig was, konden ze blijven leven (vgl. 2Kn 7:3-4).

Er waren vier melaatse mannen [bij] de ingang van de poort. Zij zeiden tegen elkaar: Waarom blijven wij hier totdat wij sterven? Als wij zeggen: Wij zullen de stad binnengaan – er is honger in de stad, dan zullen wij daar sterven; en als wij hier blijven, zullen wij [ook] sterven. Nu dan, kom, laten wij naar het legerkamp van de Syriërs overlopen. Als zij ons laten leven, [dan] zullen wij leven, en als zij ons doden, laten we [dan maar] sterven. (2Kn 7:3-4)

Zo hebben ook wij niets te verliezen. Als we ons leven willen behouden, zullen we het verliezen. Maar als we ons leven verliezen ter wille van de Heer Jezus, dat wil zeggen dat we ons uitleveren aan Hem en elk recht erop prijsgeven, zullen we het behouden (zie Lk 9:24). Ons leven zullen we sowieso verliezen. Dan is het maar beter het vrijwillig nu al te verliezen zodat we in leven blijven.

Zoals Esther Mordechai had gehoorzaamd (*zie Es 2:10,20*), zo gehoorzaamt Mordechai Esther en doet wat zij hem heeft bevolen (*vers 17*). Mordechai doet wat Esther zegt, omdat Esther doet wat hij heeft gezegd. De Heer Jezus zal ook doen wat wij vragen, als wij doen wat Hij van ons vraagt.

Esther 5

De gouden scepter | verzen 1-2

1 Het gebeurde op de derde dag dat Esther een koninklijk gewaad aantrok en ging staan in de binnenste voorhof van het huis van de koning, tegenover het huis van de koning. En de koning zat op zijn koninklijke troon in het koninklijke huis tegenover de ingang van het huis. 2 En het gebeurde, toen de koning koningin Esther in de voorhof zag staan, dat zij genade vond in zijn ogen, zodat de koning Esther de gouden scepter, die in zijn hand was, toereikte. En Esther kwam naar voren en raakte het uiteinde van de scepter aan.

Op de derde dag, dat wil zeggen na drie dagen vasten, gaat Esther naar de koning. Hoe zal ze door hem ontvangen worden? *“De hoogte van de hemel, de diepte van de aarde en het hart van de koningen zijn niet te doorgronden”* (Sp 25:3). Maar God neigt het hart van een koning *“tot alles wat Hem behaagt”* (Sp 21:1). Het leven is geen fatalisme. God wil dat de Zijnen meewerken aan de uitvoering van Zijn voornemen. Dat kunnen zij doen door hun leven in Zijn hand te geven, zodat Hij het kan besturen.

“De derde dag” verwijst in de Schrift naar de dag van de opstanding. Christus is op de derde dag opgestaan en wij kunnen alleen op de grondslag van Zijn opstanding tot God naderen (zie Rm 4:24-5:2). We zien dat in beeld bij Esther. Ze gaat niet in haar eigen kleding, maar in *“een koninklijk gewaad”*, dus een kleed dat de koning haar heeft gegeven. Ze gaat, in beeld, niet op grond van eigen verdienste, maar in de verdienste van Gods werk in Christus.

Nauwkeurig wordt de plaats beschreven waar ze gaat staan. De hele beschrijving maakt indruk. Het tekent een sfeer van koninklijke waardigheid en regering, waar iemand alleen maar kan binnenkomen op een manier die daarvoor passend is. Esther heeft de gepaste kleding. Ze is, in beeld, *“bekleed met de klederen van het heil”*, met *“de mantel van gerechtigheid”* (Js 61:10). Ze heeft *“het beste kleed”* (zie Lk 15:22) aan, waardoor ze geschikt is gemaakt om in de tegenwoordigheid van de koning te verschijnen. De vraag is nu nog hoe de koning zal reageren. Dat lijkt nauwelijks meer een vraag te zijn, want alles, ook Esther, beantwoordt aan zijn majesteit.

De koning ziet Esther in de voorhof staan (*vers 2*). Opmerkelijk is dat we lezen dat hij "koningin Esther" daar ziet staan. Dat maakt nog eens duidelijk dat ze niet alleen de gepaste kleding heeft, maar ook de gepaste positie. Voor de koning (en voor ons) is het daardoor geen vraag meer of hij Esther zal aanvaarden. Voor Esther is die vraag er op dat moment nog wel. De spanning wordt voor ons al gebroken als we lezen "*dat zij genade vond in zijn ogen*". Dat toont de gezindheid van de koning. Vanuit die gezindheid reikt de koning vervolgens Esther de gouden scepter toe, waardoor ook voor Esther de spanning doorbroken wordt.

Wat nu nog moet gebeuren, is dat Esther de haar aangeboden genade aanvaardt. Dat doet ze door naar voren te komen en het uiteinde van de scepter aan te raken. We zien hier in beeld dat iemand die tot God komt, niet op grond van de wet, maar op grond van het volbrachte werk van Christus, door God niet anders dan in genade kan worden aangenomen. Esther wist wel dat ze afhankelijk van genade was, maar nu ondervond ze die genade omdat ze daadwerkelijk naar de koning is toegegaan en de scepter aanraakte.

Eerste verzoek van Esther | *verzen 3-5a*

3 Toen zei de koning tegen haar: Wat is er met u, koningin Esther, en wat is uw verzoek? Het zal u gegeven worden, al was het ook de helft van het koninkrijk. 4 Esther zei: Als het de koning goeddunkt, laat de koning [dan] vandaag met Haman naar de maaltijd komen die ik voor hem heb aangericht. 5 Toen zei de koning: Laat Haman haast maken om aan Esthers verzoek te voldoen.

Er ontstaat nu een reeks dialogen tussen Esther en de koning, waarbij de spanning ten top stijgt. De wijze waarop Esther met deze spanning omgaat, getuigt van grote wijsheid. Ze weet de genade op de juiste wijze te waarderen en te gebruiken. Vanaf het moment dat ze zich in genade door de koning aanvaard weet, weet ze hoe ze zich moet gedragen.

De eerste woorden van de koning tot haar zijn heel bemoedigend. De koning spreekt haar aan met titel en naam. De koning heeft Esther in genade aangenomen. Hij stelt haar nog meer op haar gemak door haar twee vragen te stellen die te maken hebben met haar verlangens (*vers 3*).

Hij beseft dat ze iets wil vragen. Zo nodigt God ook Zijn kinderen uit om met vrijmoedigheid met hun vragen en verlangens te komen. God is de gevende God Die graag geeft als antwoord op onze gebeden. Hij wil ons met Christus zelfs alle dingen schenken (*Rm 8:32*).

Hoe zal Hij die zelfs zijn eigen Zoon niet gespaard, maar Hem voor ons allen overgegeven heeft, ons met Hem ook niet alle dingen schenken? (Rm 8:32)

Dit is dé kans voor Esther haar verzoek ten gunste van de Joden te doen. Dat doet ze echter niet. Ze houdt dat verzoek nog voor zich. Ze wijst in haar antwoord, na de betoonde en aanvaarde genade, heel tactvol eerst op het goeddunken van de koning (*vers 4*). Daarmee doet ze een beroep op zijn goede gezindheid tegenover haar. Ze wil zijn welwillendheid verder stimuleren door de maaltijd die zij voor hem heeft aangericht. Ook wil ze dat Haman erbij is, want het gaat om zijn ontmaskering. De koning willigt dat verzoek in en zet zelfs spoed achter de zaak (*vers 5*). Hij wil dat Haman zo snel mogelijk komt.

We zien dat ze tijdens het vasten niet heeft stilgezeten, maar bezig is geweest met deze ontmoeting en zich daarop heeft voorbereid. Ze handelt volgens een plan dat ze tijdens de vastentijd heeft uitgedacht. Er blijkt ook uit dat ze rekening heeft gehouden met een welwillende ontvangst door de koning en een gunstig antwoord op haar verzoek om naar de maaltijd te komen die ze heeft klaargemaakt.

Tweede verzoek van Esther | *verzen 5b-8*

Toen de koning met Haman naar de maaltijd gekomen was die Esther had aangericht, 6 zei de koning tegen Esther bij het drinken van de wijn: Wat is uw vraag? Het zal u gegeven worden. En wat is uw verzoek? Het zal ingewilligd worden, al was het ook de helft van het koninkrijk. 7 Toen antwoordde Esther: Mijn vraag en mijn verzoek is: 8 Als ik genade heb gevonden in de ogen van de koning, en als het de koning goeddunkt op mijn vraag in te gaan en aan mijn verzoek te voldoen, laat dan de koning met Haman naar de maaltijd komen die ik voor hen zal aanrichten, en dan zal ik morgen doen overeenkomstig het woord van de koning.

Zonder verdere mededelingen over boodschappers die Haman gaan halen of waar de maaltijd plaatsvindt, worden we direct meegenomen naar de maaltijd die Esther heeft aangericht (*vers 5b*). Waaruit de maaltijd

bestaat, is niet van belang. Belangrijk is wat de koning bezighoudt met betrekking tot Esther en wat Esther bezighoudt met betrekking tot haar volk.

De koning komt, met Haman, naar de maaltijd. Bij het drinken van de wijn vraagt de koning weer wat Esther wenst (*vers 6*; zie *vers 3*). Hij stelt zijn vraag zelfs twee keer, waarbij hij eerst het woord “vraag” gebruikt en de tweede keer het woord “verzoek”. Hij verplicht zich op onherroepelijke wijze haar te zullen geven wat ze vraagt c.q. haar verzoek te zullen inwilligen. Daarbij geeft de uitdrukking “*al was het ook de helft van het koninkrijk*” zijn onbeperkte vrijgevigheid aan.

Ahasveros is hier weer een beeld van God. God spoort ons aan om van Hem te vragen door te zeggen dat we Hem om alles mogen vragen. Dat mogen we dan ook doen en wel in het vertrouwen dat Hij het ook kan. Hij heeft de einden van de aarde in Zijn bezit en tot Zijn beschikking. Hij geeft ze aan wie Hij wil. Het is Zijn welbehagen Zijn ‘kleine kudde’ het koninkrijk te geven, niet slechts de helft (*Lk 12:32*). Het aanbod van de koning (voor ons: van God) is een blanco cheque. De Almachtige zegt: ‘Wat is uw verzoek?’ en tot het geloof zegt Hij: “*Laat het gebeuren volgens uw geloof*” (*Mt 9:29*).

Wees niet bang, kleine kudde, want het is het welbehagen van uw Vader u het koninkrijk te geven. (Lk 12:32)

Op Esther rust een enorme last. Het lot van het hele volk hangt van haar af. Wat zal ze zeggen? Ze gaat verstandig te werk, met een wijsheid die ze van God gekregen moet hebben. Esther neemt in haar antwoord de woorden van de koning over en zegt: “*Mijn vraag en mijn verzoek is: ...*” (*vers 7*). We zouden verwachten dat ze vervolgens vraagt om het behoud van haar leven en het leven van haar volk, maar dat doet ze niet. Haar reactie op het eerste aanbod van de koning was al verbazingwekkend (*zie vers 4*), het antwoord dat ze nu geeft, is nog verbazingwekkender: ze nodigt de koning en Haman voor een nieuwe maaltijd uit die ze voor dat doel nog zal bereiden (*vers 8*). Daar wil ze het kwaad van Haman openbaar maken.

Door deze handelwijze lijkt er vertraging op te treden voor de redding van het volk. De situatie wordt heel nijpend voor Mordechai en zijn volk. Nog vóór de volgende maaltijd zou Haman Mordechai laten ophangen. God staat echter boven en achter dit alles. De boosheid van

Haman moet tot het hoogtepunt komen. Maar dan komt die bijzondere nacht waarover we in het volgende hoofdstuk zullen lezen.

De eigenroem van Haman | verzen 9-12

9 Haman vertrok die dag, blij en welgemoed. Maar toen Haman Mordechai bij de poort van de koning zag dat hij niet opstond en niet voor hem beefde, werd Haman vervuld van woede over Mordechai. 10 Maar Haman bedwong zich, en toen hij in zijn huis aankwam, stuurde hij er [een bode] op uit om zijn vrienden en Zeres, zijn vrouw, te laten komen. 11 Haman vertelde hun [over] de luister van zijn rijkdom, zijn vele zonen en [over] alles waarmee de koning hem had grootgemaakt en waarmee hij hem had verheven boven de vorsten en dienaren van de koning. 12 Verder zei Haman: Ook heeft koningin Esther niemand met de koning naar de maaltijd laten komen die zij heeft aangericht, dan mij. En ook morgen ben ik bij haar uitgenodigd samen met de koning.

Direct na de maaltijd vertrekt Haman (vers 9). Hij is in opperbeste stemming, helemaal in de wolken, zowel door zijn deelname aan de zojuist gehouden maaltijd als de uitnodiging voor de volgende maaltijd. Hij wordt opgeblazen. Zijn karakter wordt openbaar. God laat in sommige mensen het kwaad tot volkomenheid komen, opdat Zijn oordeel volkomen terecht zal blijken te zijn.

Het goede humeur van Haman slaat echter om in woede zodra hij Mordechai bij de poort ziet. Hij hoeft dit keer niet op Mordechai gewezen te worden (zie Es 3:4), maar merkt direct zelf op dat deze hem niet het verplichte eerbetoon geeft. Deze Jood is voor hem een steen des aanstoets geworden. Hij zal er door zijn hoogmoed ook over ten val komen. Zo is de Heer Jezus (van wie Mordechai een beeld is) voor het afvallige Israëel en zijn aanvoerder de antichrist (van wie Haman een beeld is) "een steen [des] aanstoets en een rots [der] ergernis" (1Pt 2:7; Rm 9:31-33).

Maar Israëel, dat naar een wet van [de] gerechtigheid jaagde, is tot [de] wet niet gekomen. Waardoor? Omdat het niet op grond van geloof, maar als op grond van werken [gebeurde]. Zij hebben zich gestoten aan de steen des aanstoets, zoals geschreven staat: 'Zie, Ik leg in Sion een steen [des] aanstoets en een rots [der] ergernis'; en 'wie in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden'. (Rm 9:31-33)

Haman bespeurt bij Mordechai geen enkele eerbied en ontzag voor hem, de grote Haman. Mordechai blijft

onbewogen zitten, zonder enige uiting van vrees voor hem. Hij stoort zich niet aan hem, negeert hem gewoon. Het voert de woede van Haman tot het kookpunt. Wat Mordechai betreft, zien we in zijn onverschrokken houding een bevestiging van zijn overtuiging (geloof) die hij tegen Esther heeft uitgesproken dat er verlossing zal komen (*Es* 4:14).

Hoewel Haman woedend is, doet hij nog niets (*vers* 10). Hij beheerst zich uit trots en hoogmoed en kropt zijn woede op, waarmee hij de basis legt voor zijn komende ondergang en val (*Sp* 16:18). Zijn hoogmoedige plan is immers niet alleen Mordechai, maar alle Joden te verdelgen. Als hij is thuisgekomen, roept hij zijn vrienden en zijn vrouw bij zich om tegenover hen met zijn neus in de hoogte erover te snoeven hoe groot hij wel is (*vers* 11). Als een overmoedige dwaas meet hij zijn grootheid breed uit door te spreken over zijn rijkdom, zijn vele kinderen en de hoge positie die de koning hem heeft gegeven. Dit zal hij heel binnenkort allemaal verliezen (*Es* 8:7; 9:7-10; 8:2).

*Trots komt vóór de ondergang,
en hoogmoed komt vóór de val.
(Sp 16:18)*

Na deze pralerij wijst hij er vol trots op dat hij de enige is die samen met de koning aan de maaltijd van Esther mocht deelnemen (*vers* 12). Vervolgens geeft hij hoog op van de uitnodiging voor de volgende dag. Hij is de dwaas wiens eigen lippen hem prijzen (*Sp* 27:2). Hij is de dwaas die meent over "morgen" te kunnen beschikken, terwijl hij blind is voor het onheil dat hem de volgende dag zal treffen (*Sp* 27:1; vgl. *Lk* 12:20-21). Dat is altijd zo bij mensen die roemen in hun hoogmoedigheden. Zulk roemen is boos (*zie en vgl. Jk* 4:13-16).

*Laat een vreemde u prijzen en niet uw [eigen] mond,
een onbekende en niet uw [eigen] lippen. (Sp 27:2)*

*Beroem u niet op de dag van morgen,
want u weet niet wat een dag kan baren. (Sp 27:1)*

God echter zei tot hem: Dwaas, in deze nacht zal men uw ziel van u afeisen, en wat u hebt bereid, voor wie zal het zijn? Zo is hij die voor zichzelf schatten verzamelt en niet rijk is in God. (Lk 12:20-21)

Omdat wij het verhaal kennen, weten we dat het heel spoedig dramatisch met Haman zal aflopen. Maar zo ziet het er in het verhaal nu nog niet uit. Het lijkt Haman bijzonder voor de wind te gaan en dat terwijl hij een goddeloos en meedogenloos mens is. Het roept de vraag op, waarom het de goddelozen vaak goed gaat, terwijl de Godvrezende

vaak moet lijden. Waarom laat God het kwaad zijn werk doen en grijpt Hij niet in? Een afdoend antwoord is moeilijk te geven. Er zijn wel enkele gedachten die we in dit gedeelte vinden en die helpen om na te denken over deze vraag.

1. De bozen moeten groot worden om uiteindelijk het welzijn van Gods volk te bevorderen. David werd door de vervolging door Saul gevormd om later gerechtigheid te kunnen uitoefenen. Haman moet een vorst worden om als vorst de eer aan Mordechai te geven, wat de grootheid van Mordechai des te groter maakt.
2. De bozen moeten groot worden om in hun volle boosheid openbaar te worden (*zie Rm 3:4*). God oordeelt niet omdat Hij de grootste macht heeft, maar omdat de boze het verdient.

Asaf heeft ook met dat probleem van de voorspoed van de goddelozen en de tegenslag van de rechtvaardigen geworsteld. Hij geeft zijn worsteling weer in *Psalm 73*. Hij heeft erover nagedacht en komt tot de conclusie dat de oplossing te vinden is in het heiligdom van God:

*Toch heb ik nagedacht om dit te kunnen begrijpen,
[maar] het was moeite in mijn ogen,
totdat ik Gods heiligdom binnenging
[en] op hun einde lette. (Ps 73:16-17)*

De haat tegen Mordechai | *verzen 13-14*

13 Maar dit alles geeft mij geen voldoening zolang ik de Jood Mordechai zie zitten in de poort van de koning. 14 Toen zei Zeres, zijn vrouw, tegen hem, samen met al zijn vrienden: Laat men een galg maken, vijftig el hoog, en zeg morgen tegen de koning dat men Mordechai daaraan moet hangen. Ga dus blij met de koning naar de maaltijd. Deze raad was goed in de ogen van Haman en hij liet de galg maken.

Alle grootheid en aanzien worden voor Haman echter overschaduwd door de gedachte aan Mordechai in de poort. Mordechai is zijn obsessie. In zijn blinde haat tegen die man vindt hij geen voldoening in zijn grootheid. Hij is maar van één ding bezield en dat is Mordechai uit de weg ruimen. Op hem is meer dan op iemand anders het woord uit *Spreuken 21* van toepassing:

*Hoogmoedig, trots: spotter is zijn naam,
hij gaat met mateloze overmoed te werk. (Sp 21:24)*

Zeres is de eerste die reageert op zijn verbolgenheid over Mordechai. Ze ondersteunt haar man in het kwaad en moedigt hem daarin aan. Zo ondersteunde Saffira haar man Ananias in een kwade zaak (Hd 5:1-2a,9). We kunnen hieruit leren dat ons huwelijk een zegen, maar ook een vloek kan zijn. Hamans vrouw heeft ook een voorstel en dat is dat er een galg voor zijn vijand wordt opgericht. Zijn vrienden stemmen volmondig met het voorstel in.

Een man nu genaamd Ananias, met zijn vrouw Saffira, verkocht een eigendom en hield iets van de opbrengst achter met medeweten van zijn vrouw, ... (Hd 5:1-2a)

Petrus nu zei tot haar: Waarom bent u onderling overeengekomen de Geest van [de] Heer te verzoeken? Zie, de voeten van hen die uw man hebben begraven, zijn voor de deur en zij zullen u naar buiten dragen. (Hd 5:9)

Het duistere gezelschap moedigt Haman aan om er geen gras over te laten groeien. Hij moet morgen, bij de eerste de beste gelegenheid dat hij de koning spreekt, tegen hem zeggen dat Mordechai aan de galg die hij heeft laten maken, moet worden gehangen. Zijn raadgevers spreken niet over het doen van een verzoek aan de koning, maar gebruiken meer de bevelende vorm.

De vrouw van Haman is misschien wel “een mooie vrouw” geweest, maar ze is een vrouw “zonder inzicht” en daarom is ze als “een gouden ring in een varkenssnuif” (Sp 11:22). De vrienden van Haman bewijzen dwaze raadgevers te zijn door zich bij het dwaze voorstel van Zeres aan te sluiten. Ze verwachten een gunstig effect van hun advies. Dat blijkt wel uit hun aanmoediging dat Haman “blij met de koning naar de maaltijd” kan gaan. Dit gaat volgens hen morgen helemaal goed komen.

Boosheid is zelden geduldig. Haman kan de dag niet afwachten dat zijn vijanden worden omgebracht. Dat zou nog maanden duren. Hij omarmt het voorstel van zijn vrouw en vrienden om Mordechai de volgende dag al op te hangen en wel op een hoogte dat iedereen hem kan zien hangen. Haman ziet zijn triomf. Hij zal heerlijk zijn gaan slapen. Maar terwijl hij slaapt, slaapt een ander niet: de koning. Daarmee begint het volgende hoofdstuk.

Esther 6

De koning wil Mordechai eer bewijzen | verzen 1-5

1 In die nacht was de slaap van de koning geweken. Hij zei dat men het gedenckboek, de kronieken, moest brengen, en die werden in de tegenwoordigheid van de koning gelezen. 2 Men vond [daarin] beschreven dat Mordechai over Bigthana en Teres, twee hovelingen van de koning, [uit de kring] van de deurwachters, verteld had dat ze de hand aan koning Ahasveros wilden slaan. 3 Toen zei de koning: Welk eer[bewijs] en welke onderscheiding is hiervoor aan Mordechai verleend? En de hovelingen van de koning die hem dienden, zeiden: Er is niets aan hem verleend. 4 Toen zei de koning: Wie is er in de voorhof? – Nu was Haman de buitenste voorhof van het huis van de koning binnengekomen om de koning te zeggen dat men Mordechai zou hangen aan de galg die hij voor hem had laten oprichten. – 5 En de hovelingen van de koning zeiden tegen hem: Zie, Haman staat in de voorhof. Toen zei de koning: Laat hem binnenkomen.

“In die nacht” (vers 1), met de klemtoon op ‘die’, dus juist in deze nacht, wijkt de slaap van Ahasveros. Hij, die over honderdzevenentwintig gewesten gebiedt, kan over geen enkel uur slaap gebieden. Dat komt omdat een Ander niet slaapt: de Bewaarder van Israël (Ps 121:3-4). Hij brengt een wonder in voorzienigheid tot stand. God gaat iets doen wat alleen Hij kan doen. Hoe Hij alles bestuurt, moet ons tot bewondering brengen.

*Hij zal uw voet niet laten wankelen,
uw Bewaarder zal niet sluimeren.
Zie, de Bewaarder van Israël
zal niet sluimeren of slapen.
(Ps 121:3-4)*

Het is een bijzondere nacht. In deze nacht draait alles om Mordechai. Haman denkt aan hem. Esther zal ook met hem zijn bezig geweest. Ook de koning wordt in die nacht aan hem herinnerd. Dat gebeurt op een merkwaardige manier die duidelijk maakt dat Gods hand de dingen leidt.

Omdat de koning niet kan slapen, vraagt hij om het gedenckboek, een boek waarin de gedenkwaardigheden staan opgeschreven, ook wel ‘de kronieken’ genoemd. Ahasveros heeft zich er vast niet uit laten voorlezen om er door in slaap te komen. Om in slaap te vallen zouden muziek of zang meer geschikt zijn geweest. God gaf het hem in het hart

erom te vragen. Uit de vele kronieken wordt juist de rol genomen waarin opgeschreven is wat Mordechai heeft gedaan en daaruit wordt “in de tegenwoordigheid van de koning gelezen”. Dat opschrijven gebeurde ook “in de tegenwoordigheid van de koning” (zie Es 2:23).

Door het voorlezen van deze gebeurtenis wordt de koning eraan herinnerd aan welk gevaar hij, nu ongeveer vier jaar geleden, heeft blootgestaan en hoe Mordechai dit kwaad heeft bezworen door het bekend te maken (vers 2). We zien hier weer een parallel met de geschiedenis van Jozef. Ook Jozef wordt pas enkele jaren na zijn gesprek in de gevangenis met de schenker bij de farao in gedachtenis gebracht (zie Gn 40:23; 41:1,9).

Dat het pas nu aan de koning bekend wordt, is omdat niet alleen Mordechai moet worden geëerd, maar ook Haman moet worden openbaard en geoordeeld. In zijn onwetendheid en nalatigheid is Ahasveros natuurlijk geen beeld van God. Wat wel op God van toepassing is, is dat God op Zijn tijd zowel de Heer Jezus openlijk zal verheerlijken als de satan volkomen zal vernederen. De verheerlijking van de Heer Jezus hangt samen met de vernedering van de satan.

Op de vraag van de koning welk eerbewijs en welke onderscheiding Mordechai voor zijn daad is verleend, is het antwoord: “*Er is niets aan hem verleend*” (vers 3). Het herinnert aan de Heer Jezus Die ook nog niet openlijk voor het oog van de wereld wordt geëerd en vergeten lijkt te zijn (vgl. Pr 9:14-15). Hij is als Messias voor Zijn volk gekomen, maar door hen verworpen. In dit opzicht heeft Hij nog niets gekregen (vgl. Dn 9:26a). Voor de wereld schijnt Christus de Verliezer en lijkt de satan de overwinnaar te zijn.

Er was een kleine stad met weinig mensen erin. Een groot koning trok ertegen op en omsingelde die. Hij bouwde er grote bolwerken tegen aan. Daar trof men een arme, wijze man aan. Hij redde de stad door zijn wijsheid, maar geen mens dacht aan die arme man. (Pr 9:14-15)

Na de tweeënzestig weken zal de Messias uitgerooid worden, maar het zal niet voor Hemzelf zijn [of: zal niets hebben]. (Dn 9:26a)

De duivel heeft de Heer Jezus in de grootste vernedering gebracht en Hem de grootste smaad aangedaan. Juist daardoor zijn in Christus de grootste en heerlijkste voortreffelijkheden openbaar geworden waarvoor God en ook wij Hem eren en bewonderen. De tijd komt dat God gaat handelen om Hem openlijk de eer te geven die Hem toekomt. Voor het geloof heeft God Hem al verheerlijkt: “*Wij zien Jezus, met heerlijkheid en eer gekroond*” (Hb 2:9) in de hemel. God wacht niet met de verheerlijking

van Zijn Zoon, maar heeft Hem na Zijn werk op het kruis direct verheerlijkt bij Zichzelf (Jh 13:31-32).

Toen hij dan naar buiten was gegaan, zei Jezus: Nu is de Zoon des mensen verheerlijkt en God is in Hem verheerlijkt. <Als God in Hem verheerlijkt is,> zal God Hem ook in Zichzelf verheerlijken en Hij zal Hem terstond verheerlijken.
(Jh 13:31-32)

De koning is klaarwakker. Hij moet een verzuim goedmaken en wel direct. Er mag geen minuut extra meer verloren gaan. In de manier waarop hij zijn verzuim wil goedmaken, is onmiskenbaar de hand van God aanwezig. Hij laat niet Mordechai halen om zich te excuseren en hem een grote beloning in geld te geven. Hij had ook zijn wijzen kunnen roepen om met hen te overleggen, zoals hij dat heeft gedaan toen Vasthi weigerde te komen. Nee, hij krijgt de ingeving om te vragen wie er in de voorhof is (*vers 4*).

Dat is een heel merkwaardige ingeving, want het is nog nacht. We weten niet hoelang er uit de kronieken is voorgelezen voordat gelezen werd wat Mordechai heeft gedaan. Het is niet aannemelijk dat dit uren heeft geduurd. Het is in elk geval een ongebruikelijk tijdstip om daarop te vragen naar de aanwezigheid van iemand in de voorhof.

Voordat de koning antwoord krijgt op zijn vraag, vertelt de schrijver van het boek ons dat Haman de voorhof is binnengekomen en ook waarom hij daar is. Het geval wil dat (door Gods besturing) Haman net de buitenste voorhof van het huis van de koning is binnengekomen om de koning te zeggen Mordechai te laten ophangen aan de galg die hij voor hem heeft laten oprichten.

Haman is zó ongeduldig om Mordechai gehangen te krijgen dat hij heel vroeg naar het paleis is gegaan. Hij wil, zodra de koning is opgestaan en voordat die zich met iets anders zou moeten bezighouden, dit voor zijn aandacht brengen. Daartegenover is de koning zó ongeduldig om Mordechai geëerd te zien, dat hij laat vragen wie er in de voorhof is, die misschien geschikt is om daarvoor gebruikt te worden.

Wat een wonderbaarlijke samenloop van omstandigheden. Denken we ons de situatie eens goed in. Op het moment dat de koning bezig is met het zoeken naar een gepaste wijze om Mordechai te verhogen, komt Haman de voorhof binnen. Haman is ook bezig met de verhoging van Mordechai, maar dan aan de galg. Dit is geen toeval, maar een besturing van God Die achter de schermen bezig is voor Mordechai en het volk van Mordechai.

Als de hovelingen de koning hebben verteld dat Haman in de voorhof staat, luidt het bevel van de koning: *“Laat hem binnenkomen”* (vers 5). De korthed van de mededeling geeft accent aan het dringende karakter van het eerbetoen dat de koning Mordechai wil bewijzen. Het verhoogt ook het dramatische effect dat dit bevel voor Haman zal hebben. De geschiedenis ontwikkelt zich nu in versneld tempo.

Haman adviseert de koning | verzen 6-9

6 Toen Haman binnengekomen was, zei de koning tegen hem: Wat moet worden gedaan voor de man aan wie het de koning behaagt eer [te bewijzen]? Toen dacht Haman bij zichzelf: aan wie behaagt het de koning meer eer te bewijzen dan aan mij? 7 Daarom zei Haman tegen de koning: Voor de man aan wie het de koning behaagt eer [te bewijzen], 8 moet men het koninklijke gewaad brengen dat de koning gewoon is zelf te dragen, en het paard waarop de koning gewoon is zelf te rijden, en [laat] een koninklijke diadeem op zijn hoofd gezet worden. 9 En [dan] moet men dat gewaad en dat paard in handen geven van iemand uit de vorsten van de koning, de edelen. En [dan] moet men hem aan wie het de koning behaagt eer [te bewijzen], hiermee kleden en hem op dat paard doen rijden over het plein van de stad, en voor hem uitroepen: Zo wordt gedaan met de man aan wie het de koning behaagt eer [te bewijzen]!

Als Haman is binnengekomen, vraagt de koning hem wat er moet gebeuren met de man wie de koning eer wil bewijzen (vers 6). Daarbij valt op dat de koning de naam van de persoon om wie het gaat, niet noemt. Hetzelfde deed Haman die, toen hij voorstelde een volk uit te roeien, ook de naam van dat volk niet noemde (Es 3:8). Dit verhullende spreken geeft het verhaal een spanning die blijft tot het moment van de ontknoping. Het heeft ook tot gevolg dat Haman de door hem gehate Mordechai eer moet bewijzen en dat hij tegelijk zijn eigen vernedering bewerkt.

Voordat we het antwoord uit de mond van Haman horen, geeft de Geest van God, de eigenlijke Auteur van dit boek, ons een blik in het innerlijk van Haman. Voor God zijn alle dingen naakt en geopend (Hb 4:13). Haman denkt alleen aan zijn eigen grootheid. Het komt niet in

En geen schepsel is voor Hem onzichtbaar, maar alle dingen zijn naakt en geopend voor de ogen van Hem met Wie wij te doen hebben. (Hb 4:13)

hem op aan de koning te vragen wie die man is. Hij is zo vol van zichzelf dat hij aan geen andere mogelijkheid kan denken dan dat de koning hem bedoelt. Hij gebruikt in zijn verborgen overweging precies dezelfde woorden als de koning. Zo wordt Haman het werktuig zowel van de verhoging van Mordechai als van zijn eigen ondergang. God bewerkt in Zijn rechtvaardige regering dat ieder ontvangt wat men zelf heeft gedaan of heeft

willen doen (Ps 7:16).

*Hij heeft een kuil gedolven en die uitgegraven,
maar hij is gevallen in het graf [dat] hij [zelf] gemaakt heeft.
(Ps 7:16)*

Zij die zichzelf bewon-

deren en vlijen, bedriegen zichzelf. Het is voor ieder van ons uiterst dwaas om te denken dat wij de enige verdienstelijke personen zijn of dat wij verdienstelijker zijn dan ieder ander. De bedrieglijkheid van ons hart komt nergens zo in uit als in de hoge dunk die wij van onszelf hebben. Het is heel belangrijk dat wij ons dat bewust zijn en daartegen voortdurend waken en bidden.

Volkomen onbekend met het plan dat de koning heeft, zoekt Haman de middelen uit waarmee zijn grootste vijand zal worden geëerd. In zijn verbeelding is hij *“de man aan wie het de koning behaagt eer [te bewijzen]”*. Zo begint hij zijn antwoord (vers 7) en vult dan in wat er met die man (met hemzelf, zo meent hij) moet gebeuren. In wat hij opsomt, is geen enkele bescheidenheid te bespeuren. Hij is niet tevreden met koninklijke *eer*, maar zijn begeerte gaat uit naar de *plaats* van de koning. Dit is de oerzonde van de duivel die op zeker moment in zijn hart zei: *“Ik zal opstijgen boven de wolkenhoogten, ik zal mij gelijkstellen met de Allerhoogste”* (Jl 14:13-14).

In de eerste plaats moet die man *“het koninklijk gewaad”* worden gebracht, dat is het gewaad *“dat de koning gewoon is zelf te dragen”* (vers 8). Het gaat niet om een kleed uit de koninklijke garderobe, een kleed dat hem koninklijke waardigheid geeft, maar om het kleed van de koning zelf. Het paard waarop die man moet rijden, is niet een paard uit de koninklijke stallen, maar het paard waarop de koning zelf rijdt. Om elk misverstand uit te sluiten dat het werkelijk het paard van de koning zelf is, moet op het hoofd van het paard *“een koninklijke diadeem”* worden gezet.

Vervolgens moeten dat gewaad en dat paard in handen worden gegeven van een hooggeplaatste persoon, een vorst of een edele – dus niet

een of andere onbetekenende lakei van de koning (*vers 9*). Die voorname persoon moet die man *“aan wie het de koning behaagt eer [te bewijzen]”* met het gewaad van de koning kleden. Daarna moet die voorname persoon die man op het paard van de koning *“doen rijden over het plein van de stad”*. Het moet een openbaar eerbetoon worden. Om het niemand te laten ontgaan moet er ook voor hem uitgeroepen worden: *“Zo wordt gedaan met de man aan wie het de koning behaagt eer [te bewijzen]!”*

Haman bewijst Mordechai eer | *verzen 10-11*

10 Toen zei de koning tegen Haman: Haast u, neem het gewaad en het paard zoals u gesproken hebt, en doe zo met de Jood Mordechai, die in de poort van de koning zit. Laat geen woord vallen van alles wat u hebt gezegd. 11 Toen nam Haman het gewaad en het paard, kleepte Mordechai [met het gewaad], deed hem rijden over het plein van de stad en riep voor hem uit: Zo wordt gedaan met de man aan wie het de koning behaagt eer [te bewijzen]!

De koning gaat onmiddellijk op het voorstel van Haman in. Zodra Haman klaar is met het beschrijven welk eerbetoon de man moet krijgen aan wie de koning eer wil bewijzen, geeft de koning hem de opdracht dat te doen *“met de Jood Mordechai, die in de poort van de koning zit”* (*vers 10*). Hij gebiedt Haman daarbij nog eens nadrukkelijk geen woord te laten vallen van alles wat hij heeft voorgesteld dat met die man moest gebeuren. Hij, die gekomen was om te vragen om de dood van Mordechai, wordt verplicht voor hem uit te roepen dat iedereen hem moet eren (*vers 11*). Dat is de ironie van God.

De eer die Mordechai krijgt, heeft nog niets veranderd aan de netelige positie van het volk. Esther moet haar verzoek nog doen. Maar de eer die Mordechai heeft gekregen, is de garantie voor de eer die ook zijn volk zal krijgen. Wat met Mordechai is gebeurd, zal tot voordeel van alle Joden zijn.

Hetzelfde zien we bij de Heer Jezus. Hij is al geëerd door God, terwijl de gemeente nog door strijd en lijden gaat. Maar de overwinning en verheerlijking van Christus is de garantie dat ook de gemeente in die overwinning en verheerlijking zal delen. We zullen delen in alles wat Hij door Zijn werk op het kruis als Zijn loon heeft ontvangen. Zowel het lot van Gods hemelse volk in deze tijd als het lot van Gods aardse

volk, het gelovig overblijfsel in de eindtijd, is met de innigste en onbreekbare banden aan Hem verbonden.

Haman begint te vallen | *verzen 12-14*

12 Daarna keerde Mordechai terug naar de poort van de koning, maar Haman haastte zich naar zijn huis, treurend en met het hoofd bedekt. 13 En Haman vertelde aan zijn vrouw Zeres en aan al zijn vrienden alles wat hem overkomen was. Toen zeiden zijn wijzen en Zeres, zijn vrouw, tegen hem: Als Mordechai, voor wie u begonnen bent te vallen, uit het geslacht van de Joden is, zult u tegen hem niets kunnen [uitrichten], integendeel, u zult zeker voor hem ten val komen. 14 Terwijl zij nog met hem spraken, kwamen de hovelingen van de koning er aan en zij haastten zich om Haman naar de maaltijd te brengen die Esther had aangericht.

De wegen van Mordechai en Haman gaan nu voorgoed uit elkaar (*vers 12*). De rustige Mordechai keert terug naar de plaats die hij steeds heeft ingenomen. Hij neemt zijn gewone plaats weer in omdat Esther hem aan het hart gaat en het welzijn van zijn volk. Daarnaast gaat zijn hart uit en dat is belangrijker voor hem dan zijn eigen eer en roem.

Er komt geen woord uit zijn mond. De dingen gebeuren met hem. Hij is net zo trouw na zijn huldiging als ervoor. Hij is niet trots op wat er met hem is gebeurd, maar neemt zijn gewone plaats in de poort weer in. Hij is nederig van geest en houdt daardoor de hem verleende eer vast. Hij vormt hiermee een groot contrast met Haman die na zijn promotie met grootheidswaanzin werd vervuld. De hem verleende eer maakte hem machtsdronken, waardoor hij nu bezig is van zijn hoogte af te vallen en nog grotere en diepere vernederingen te ondergaan (*Sp 29:23*).

*De hoogmoed van een mens zal hem vernederen,
maar de nederige van geest zal de eer vasthouden.
(Sp 29:23)*

Haman die zichzelf zo graag geëerd had gezien, is door deze gang van zaken vernederd. Alleen God kan een mens, een machtige, vernederen, zoals Hij dat ook eens met Nebukadnezar heeft gedaan (*zie Dn 4*). Nebukadnezar erkende dat, Haman niet. Hij spoedt zich naar huis. Zijn blijdschap is omgeslagen in treurnis. Als teken daarvan bedekt hij zijn hoofd.

Thuisgekomen vertelt hij zijn vrouw en al zijn vrienden wat hem is overkomen (*vers 13*). De reactie van zijn vrienden, hier “*zijn wijzen*” genoemd, en zijn vrouw is niet bepaald bemoedigend voor Haman. Zijn vrienden zijn nu de eersten die reageren. Bij het voorstel van de galg staat zijn vrouw voorop (*Es 5:14*). In de mening dat er toen eer te behalen viel, wilde ze zich die wel toe-eigenen via haar man. Maar in het vooruitzicht van oneer trekt ze zich terug.

Hun ‘raad’ klinkt anders dan toen ze hem de dwaze raad gaven een galg te laten maken en Mordechai daaraan te laten ophangen (*Es 5:14*). Ze erkennen de overwinning van Mordechai en trekken daaruit de juiste consequenties voor de toekomst. Daardoor wordt hun eerdere raad als dwaasheid ontmaskerd, want juist dat advies heeft bijgedragen aan de nederlaag en vernedering van Haman.

Ze voegen eraan toe dat Haman is begonnen te vallen en dat die val niet te stuiten zal zijn, omdat de man met wie hij te maken heeft “*uit het geslacht van de Joden is*”. Hun opmerking betekent dat ze ervan overtuigd zijn dat de Joden niet ten onder zullen gaan. Hoe ze dat weten, staat er niet bij, maar gelijk hebben ze. Niet de Joden, maar Haman zal zeker ten val komen en wel “*voor hem*”, dat is voor Mordechai. Ze accentueren op deze manier de grootheid en verhevenheid van Mordechai. Dat is het tegenovergestelde van de val waarover ze tegen Haman hebben gesproken.

In hun woorden tot hem klinkt door hoe deze man van een grootheidswaanzinnige is veranderd in een ontgoochelde met geen ander perspectief dan totale ontluistering. Eerst leek het lot van Mordechai uitzichtloos, nu is dat het deel van Haman.

De satan weet dat hij de verliezer is, maar zal zijn verlies nooit toegeven. Hij blijft handelen naar zijn eigen boosaardige natuur. Hij wist dat Christus uit het volk van de Joden zou voortkomen. Hoezeer hij ook heeft geprobeerd dat te voorkomen, Christus is geboren. Bij de dood van Christus leek de satan de overwinning te hebben behaald, maar Christus is opgestaan uit de dood. De satan lijkt nu de heerser van de wereld te zijn en te slagen in zijn vervolging van hen die bij Christus horen, maar hij gaat zijn ondergang tegemoet, net als Haman hier. De rollen zullen zichtbaar worden omgedraaid bij de komst van Christus. De satan zal zijn verlies uiteindelijk moeten erkennen als hij in de hel

is. De triomf is aan Christus en daarin mogen allen delen die van Christus zijn.

Haman krijgt niet de kans nog iets te zeggen, want terwijl zijn vrienden en zijn vrouw met hem praten, komen de hovelingen van de koning hem halen voor de maaltijd die Esther heeft aangericht (*vers 14*). Ze kunnen hem niet meer van enige goed raad voorzien en hem zelfs niet meer bemoedigen. Zijn vrienden vallen stil in dit uur van de waarheid voor Haman. Wanneer het goed

gaat, zijn er genoeg vrienden, maar als de zaken slecht gaan, verdwijnen ze (*Sp 14:20*).

*Een arme wordt zelfs door zijn vriend gehaat,
maar de vrienden van een rijke zijn talrijk.
(Sp 14:20)*

Esther 7

Het uur van de waarheid is aangebroken. De rol van Haman is uitgespeeld. Het boze plan dat hij voor het ombrengen van Mordechai had bedacht, is verijdeld. Nu moet het boze plan van Haman voor het verdelgen van het volk van Mordechai nog teniet worden gedaan. Dat zal gaan gebeuren en wel door een smeekbede van Esther. Voor ons ligt hier de les dat God graag wil uitredde op grond van het gebed van Zijn volk. Dat geldt voor ons en dat geldt ook voor het gelovig overblijfsel in de eindtijd. Het is een enorme aansporing voor ons om meer te bidden voor Gods volk!

Het verzoek van Esther | *verzen 1-4*

1 Toen de koning met Haman gekomen was om met koningin Esther te drinken, 2 zei de koning ook op de tweede dag bij het drinken van de wijn tegen Esther: Wat is uw vraag, koningin Esther? Het zal u gegeven worden. En wat is uw verzoek? Het zal ingewilligd worden, al was het ook de helft van het koninkrijk. 3 Toen antwoordde koningin Esther en zei: Als ik genade in uw ogen heb gevonden, koning, en als het de koning goeddunkt, dat men mij dan op mijn vraag mijn leven zal geven, en op mijn verzoek [het leven] van mijn volk. 4 Want wij zijn verkocht, ik en mijn volk, om te worden weggevaagd, gedood en omgebracht. Zouden wij als slaven en als slavinnen verkocht zijn, [dan] zou ik hebben gezwegen, hoewel [ook dan] de tegenstander de schade voor de koning zeker niet zou kunnen vergoeden.

Ahasveros komt met Haman naar koningin Esther om met haar te drinken (*vers 1*). Het staat er alsof Haman door de koning bij de hand wordt genomen. Haman heeft niets te melden, maar slechts te doen wat de koning wil. Zo is het ook in de verhouding tussen de satan en God. De satan is geen gelijkwaardige partij van God, maar slechts een schepsel dat volledig aan God onderworpen is.

Terwijl ze de wijn drinken, stelt de koning ook de tweede dag, dat wil zeggen de dag van de tweede maaltijd, de vraag aan Esther wat haar vraag is en wat haar verzoek is (*vers 2*). Zijn aanbod blijft dus van kracht.

Hij is niet van gedachten veranderd en is niet vergeten dat Esther een vraag heeft en wat hij in verbinding daarmee heeft toegezegd.

In haar antwoord doet Esther eerst een beroep op haar persoonlijke verhouding tot de koning die is gebaseerd op genade (*vers 3*). Vervolgens spreekt ze de koning aan op zijn goedgunstigheid. Dan vraagt ze eerst om haar eigen leven; daarna verzoekt ze om het leven van haar volk. Ze zegt nog niet om welk volk het gaat. Wel spreekt ze over "*mijn volk*". Daardoor stelt ze het volk als haar eigen, bedreigd bezit voor. De manier waarop ze zich uitdrukt, laat zien dat ze veronderstelt dat het vriendelijke aanbod van de koning getuigt van zijn zorg voor haar en haar volk, een zorg die groter is dan voor wie en welk volk ook.

Ze motiveert haar vraag en haar verzoek heel voorzichtig. Ze spreekt erover dat zij en haar volk verkocht zijn (*vers 4*), zonder te spreken over een verkoper. De 'verkoper' is namelijk de koning zelf! Maar ze vermijdt elke suggestie in die richting. Wel zegt ze dat de verkoop betekent dat zij en haar volk zullen "*worden weggevaagd, gedood en omgebracht*". Dat gaat veel verder dan dat zij als slaven en slavinnen zouden worden verkocht. Hoe triest dat ook zou zijn, in dat geval zou ze gezwegen hebben, want dat zou geen uitzonderlijk lot geweest zijn. Dat heeft de geschiedenis wel laten zien in wat het volk is overkomen in Egypte, Assyrië en Babel. Nu echter zijn ze verkocht om uitgeroeid te worden.

De betekenis van het laatste deel van *vers 4* is waarschijnlijk dat in geval van verkoop als slaven en slavinnen de nood van de slavernij niet zou opwegen tegen de last die de koning ervan zou hebben. Esther zegt dus dat slavernij alleen niet genoeg is om de koning lastig te vallen. Dat ze de koning nu toch lastig valt, betekent dat de situatie veel ernstiger is dan dat het 'slechts' om slavernij zou gaan. Het gaat om leven en dood.

God wil werken door het gebed van de Zijnen. God brengt ons in moeilijkheden, opdat wij leren voorbede te doen voor Zijn hele volk met een beroep op Zijn genade. Esther had geen zwaard om zich te verdedigen, maar een veel effectiever wapen: een smeekbede. Als we dat allemaal meer en indringender zouden gebruiken, hoezeer zou dat het volk van God ten goede komen. God zou meer zegen kunnen geven.

Haman ontmaskerd en geoordeeld | verzen 5-10

5 Toen sprak koning Ahasveros en zei tegen koningin Esther: *Wie is hij en waar is hij die zijn hart vervuld heeft om zo te handelen?* 6 Esther zei: *De man, de tegenstander en vijand, is deze slechte Haman. Toen werd Haman door angst overvallen in de tegenwoordigheid van de koning en de koningin.* 7 *Woedend stond de koning op van het drinken van de wijn en [ging] naar de tuin van het paleis. Haman bleef staan om bij koningin Esther voor zijn leven te smeken, want hij zag dat bij de koning het onheil over hem ten volle besloten was.* 8 *Toen de koning uit de tuin van het paleis terugkwam in de zaal waar men de wijn gedronken had, was Haman neergevallen op het rustbed waarop Esther [lag]. En de koning zei: [Zou hij] ook [nog] de koningin in huis aanranden in mijn bijzijn? [Toen] dit woord uit de mond van de koning was gekomen, bedekte men het gezicht van Haman.*

9 *En Charbona, een van de hovelingen die in dienst [stond] van de koning, zei: Zie, ook de galg die Haman heeft gemaakt voor Mordechai, die goed voor de koning gesproken heeft, staat bij het huis van Haman, vijftig el hoog. Toen zei de koning: Hang hem daaraan.* 10 *Toen hingen zij Haman aan de galg die hij voor Mordechai had laten oprichten. Toen bedaarde de woede van de koning.*

Door haar verhullende manier van spreken wordt de koning gedwongen een volgende vraag te stellen. Omdat Esther de koning in wat zij heeft gezegd, heeft ingevoerd in haar grote nood, is het alsof de koning met verstikte adem zijn vraag stelt: *“Wie is hij en waar is hij die zijn hart vervuld heeft om zo te handelen?”* (vers 5). Het eerste deel van de vraag betreft de persoon, wie en waar hij is. Het tweede deel is een veroordeling van de innerlijke motieven van die persoon. Om tot een daadwerkelijke veroordeling te komen moet bekend worden wie die persoon is en waar hij zich bevindt, zodat hij gearresteerd en gestraft kan worden.

Het antwoord van Esther is nu zonder omwegen en met absolute nauwgezetheid. Ze zegt, als het ware met een uitgestoken vinger naar Haman: *“De man, de tegenstander en vijand, is deze slechte Haman”* (vers 6). Bij deze namen moeten we bedenken dat die worden genoemd in het paleis van de koning. Esther ontmaskert op de plaats van de grootste majesteit iemand die tot in het binnenste van het paleis is binnenge-

drongen, niet als vriend, maar als tegenstander en vijand. De woorden die Esther gebruikt, roepen de gedachte aan een paleisrevolutie op. Over zo iemand kan alleen het doodvonnis worden uitgesproken.

Haman beseft dat ook onmiddellijk. Hij wordt doodsbang. Hij is ontmaskerd als iemand die een bedreiging vormt voor de koning door zijn vrouw ter dood te willen brengen. Hij vormt ook een bedreiging voor de koningin door haar volk ter dood te willen brengen. De ster van Haman die al aan het dalen is, daalt steeds verder.

Een deel van ons zwakke gebedsleven is dat we de vijand niet onderscheiden. Esther weet hem met naam en toenaam aan te wijzen. Zij kan het gevaar direct onder de aandacht van de koning brengen. Als wij dat meer konden en deden, zouden we meer gebedsverhoringen beleven. Haman is een beeld van wat de vijand het volk in de toekomst als verdrukker zal aandoen.

De koning beseft ook onmiddellijk wat voor verschrikkelijke man Haman is en wordt woedend (*vers 7*). Dat is een bode van de dood, maar hier is niemand om te ver-

zoenen (*Sp 16:14*). Alsof hij zich op de situatie moet be-

De woede van een koning is als de boden van de dood, maar een wijze man verzoent die. (Sp 16:14)

raden, verwijderd de koning zich uit de eetzaal en gaat de tuin in. Direct gebruikt Haman de gelegenheid om nog een wanhopige poging te doen om het onheil af te wenden. Hij wil de koningin voor zijn leven smeken. Hier zien we dat de rollen omgekeerd zijn. Hij die het leven van het Joodse volk zoekt, smeekt nu bij een Jodin het behoud van zijn eigen leven af. Zoals Haman zich eerder voor Mordechai moest vernerden, zo doet hij dat nu voor Esther.

Hij zinkt op zijn knieën voor een Jodin, een vrouw. Om zijn huid te redden schaamt hij zich daarvoor nu niet. Demonen kunnen ook heel meelijwekkend doen (*zie Mt 8:31*).

Wat Haman doet, zullen eens zij, die de Joden hebben benauwd, bij diezelfde Joden doen (*Js 60:14*). Iets dergelijks lezen we in de belofte aan de gemeente te Filadelfia:

Ook zullen, zich buigend, naar u toe komen de kinderen van hen die u onderdrukt hebben, en allen die u verworpen hebben, zullen zich neerbuigen aan uw voetzolen, en zij zullen u noemen: Stad van de HEERE, het Sion van de Heilige van Israël. (Js 60:14)

"Zie, Ik geef [enigen] uit de synagoge van de satan, die zeggen dat zij Joden zijn en het niet zijn, maar liegen; zie, Ik zal maken dat zij komen en zich

neerbuigen voor uw voeten en erkennen dat Ik u heb liefgehad” (Op 3:9). De dag komt dat zij die nu Gods uitverkorenen haten en vervolgen, dan heel graag bij hen in de gunst zouden willen staan, maar dan tot de ontdekking moeten komen dat het te laat is, voor eeuwig te laat.

Als de koning uit de tuin terugkomt in de eetzaal, ziet hij dat Haman op het rustbed van Esther is neergevallen (*vers 9*). Het bed waarop Esther rust zocht en nu ook gevonden heeft, kan voor Haman geen rustbed zijn. Dat hij daar neervalt, stelt symbolisch de nog diepere val voor die hij zal maken. Hij staat niet meer op, maar zakt nog dieper weg.

Het rustbed van Esther is sowieso al een uiterst ongepaste plaats voor een onderdaan, hoe voornaam die ook mag zijn. Het is in deze omstandigheden daarenboven een daad die de koning tot in het diepst van zijn gemoed grieft. Hij velst een direct oordeel over Haman en laat dat ook zonder uitstel uitvoeren. Zijn poging om zijn leven te redden heeft een averechts effect, want daardoor wordt zijn oordeel versneld voltrokken.

Voor Haman is het oordeel onherroepelijk. Er is voor hem geen gouden scepter aan te raken, die wordt hem niet aangereikt. Vanaf dat ogenblik wordt het donker voor hem. Zijn gezicht wordt omwonden, omdat hij het niet waard is de koning te aanschouwen en de koning hem niet meer wil zien. Hij heeft niets meer van de koning en van Esther gezien. De verduistering van zijn gezicht is de voorbode van de eeuwige duisternis. Zo wordt de lamp van de goddeloze uitgedoofd (Sp 13:9; 24:20).

*Het licht van rechtvaardigen verblijdt,
maar de lamp van goddelozen wordt uitgedoofd.
(Sp 13:9)*

*...
want het kwaad heeft geen toekomst,
de lamp van goddelozen wordt uitgedoofd.
(Sp 24:20)*

Dan komt Charbona naar voren

(*vers 9*). Hij is een van de zeven hovelingen die koningin Vasthi moesten halen om op het feest van Ahasveros te verschijnen (*zie Es 1:10*). Hij heeft belangrijke informatie, waarmee hij nu naar voren komt. Hij wijst de koning op de galg die Haman voor Mordechai heeft laten oprichten. Hij weet ook hoe hoog die is en vertelt dat ook aan de koning. Dan geeft hij een mooi getuigenis van Mordechai. Charbona is er ook mee bekend dat Mordechai *“goed voor de koning gesproken heeft”*, dat wil zeggen dat Mordechai in het belang van de koning heeft gesproken. Hij blijkt ook

op de hoogte te zijn van het ontdekken van de samenzwering en de koningsgezindheid van Mordechai die daarbij is gebleken (*Es 2:21-23*).

Charbona spreekt tot de koning over wat Mordechai heeft gedaan uit liefde voor hem. Zo mogen wij tot God spreken over wat de Heer Jezus heeft gedaan uit liefde voor Hem. Alles wat de Heer Jezus heeft gedaan, is in het belang van God geweest. Laten wij ook de belangen van de Heer Jezus zoeken en niet die van onszelf.

In wat Charbona zegt, ligt voor de koning de oplossing voor de vraag wat hij met Haman moet doen. Er klinkt een kort en krachtig bevel uit zijn mond ten aanzien van Haman: *“Hang hem daaraan.”* Ahasveros geeft Haman de plaats die Haman voor Mordechai had gedacht. In het volgende hoofdstuk krijgt Mordechai de plaats van Haman.

De wisseling in lot tussen Mordechai en Haman zien we ook bij de mannen die Daniël in de leeuwenkuil wilden hebben. Zij kwamen daar zelf in terecht, nadat Daniël eruit was gehaald (*zie Dn 6:24-25*). Het kwaad

keert terug op het hoofd van hem die het heeft bedacht (*Ps 7:17; 9:17*). De mens wordt gevangen door zijn eigen werken.

*Zijn moeite zal op zijn [eigen] hoofd terugkeren,
zijn geweld op zijn [eigen] schedel neerdalen. (Ps 7:17)*

*De HEERE is bekend geworden, Hij heeft recht gedaan.
De goddeloze raakt verstrikt in het werk van zijn [eigen] handen.
(Ps 9:17)*

De opanging van Haman op grote hoogte is een openlijke tentoonstelling van de terechtstelling van de vijand van Gods volk. Deze openlijke terechtstelling van de vijand zien we in het werk van Christus aan het kruis: *“En Hij heeft de overheden en de machten ontwapend en openlijk tentoongesteld en door het [kruis] over hen getriomfeerd”* (*Ko 2:15*). Als Haman is opgehangen *“aan de galg die hij voor Mordechai had laten oprichten”*, bedaart de woede van de koning (*vers 10*). Gods woede over de zonde is gestild door wat Christus aan het kruis deed en waar Hij de satan de kop vermorzelde. Hoe groot is Zijn werk en hoe heerlijk zijn de resultaten daarvan voor ieder die gelooft! Hoe groot is Hij!

Esther 8

De verhoging van Mordechai | verzen 1-2

1 Op diezelfde dag gaf koning Ahasveros aan koningin Esther het huis van Haman, de tegenstander van de Joden; en Mordechai kwam bij de koning, want Esther had verteld wat hij voor haar [was]. 2 Vervolgens deed de koning zijn zegelring af, die hij van Haman afgenomen had, en gaf die aan Mordechai. Esther stelde Mordechai aan over het huis van Haman.

Koning Ahasveros geeft het bezit van Haman aan koningin Esther (vers 1). Alles wat de goddelozen hebben opgebouwd, zal door de heiligen

in bezit worden genomen

(Jb 27:16-17; Sp 13:22b). Haman wilde de bezittingen van de

*Als hij zilver ophoopt als stof,
en kleding vervaardigt als leem,*

*zal hij die vervaardigen, maar de rechtvaardige zal die aantrekken,
en de onschuldige zal het zilver verdelen. (Jb 27:16-17)*

*...
maar het vermogen van de zondaar is weggelegd voor de rechtvaardige. (Sp 13:22b)*

Joden buitmaken, maar het omgekeerde gebeurt. Haman, de tegenstander van de Joden, verliest zijn bezit aan een Joodse vrouw. Dat zullen we in dit hoofdstuk vaak voor ons krijgen. We hebben dat ook gezien bij Haman die de plaats heeft gekregen die hij Mordechai had toegedacht (Sp 11:8), terwijl Mordechai nu de plaats van Haman krijgt.

*De rechtvaardige wordt uit benauwdheid gered,
maar de goddeloze komt in zijn plaats. (Sp 11:8)*

Zo zal er straks een einde komen aan de macht van de satan als de overste van de wereld. Christus zal, als de ware Mordechai, de regering over de wereld in handen krijgen. Nu bezit de satan nog de macht over alle koninkrijken van de aarde (zie Lk 4:6). Als Christus terugkomt, zal de satan gebonden in de afgrond worden geworpen en zal Christus duizend jaar in vrede regeren en de heiligen met Hem (zie Op 20:1-6). Dan vindt de uiteindelijke omkering van zaken plaats. De nu vervolgdde heiligen zullen dan in de heerlijkheid van Christus delen. Zij die nu de vervolgers zijn, zullen dan het oordeel ondergaan (2Th 1:6-7).

*..., daar het rechtvaardig is bij God,
aan hen die u verdrukken, verdrukking te vergelden, en aan u die verdrukt wordt, rust met ons bij de openbaring van de Heer Jezus van [de] hemel met [de] engelen van zijn kracht, ... (2Th 1:6-7)*

Dan komt Mordechai bij de koning op bezoek. Esther heeft de koning verteld *“wat hij voor haar was”*, dat wil zeggen in welke relatie hij tot haar staat. Nu is er volledige openheid. Dat brengt de koning ertoe zijn zegelring, die hij eerst aan Haman had gegeven, maar weer terug had genomen, nu aan Mordechai te geven (*vers 2*). Hier vindt de officiële wisseling van de macht plaats.

In beeld geeft God, als de tegenstander is onttroond, het gezag over de wereld over aan Christus. Hetzelfde gebeurde met Jozef toen hij onderkoning werd. De farao stelde hem aan over heel Egypte en *“nam zijn ring van zijn hand en deed hem aan Jozefs hand”* (Gn 41:41-42).

Vervolgens is het niet de koning, maar Esther die Mordechai over het huis van Haman aanstelt. Dat is de aanleiding voor de koning om Mordechai groot te maken. Dit laat ons in beeld zien dat God voor de verheerlijking van de Heer Jezus het overblijfsel van Zijn volk gebruikt. Het overblijfsel zal in de toekomst, na de uitredding uit de grote verdrukking, een en al gewilligheid zijn om hun Redder te eren (*Ps 110:3a*).

*Uw volk is zeer gewillig
op de dag van Uw kracht,
[getooïd] met heilig sieraad;
... (Ps 110:3)*

Christus zal verheerlijkt worden door een gewillig volk. Het is alsof Hij door hun gewilligheid overvallen wordt: *“Eer Ik het wist, zette Ik Mij op de wagens van Mijn gewillig volk”* (Hl 6:12). Zo wenst Hij het te ondergaan. Hij wil niet met geweld Zijn plaats in de harten en levens van de Zijnen innemen. Zeker is het waar dat Hij door God wordt groot gemaakt. Tegelijk is het zo dat Hij ook graag wordt groot gemaakt door Zijn eigen volk (*vgl. 1Kr 11:10; zie ook vgl. Ep 1:20*). Dat geldt ook voor de gemeente op alle plaatsen waar zij samenkomt. Christus verlangt ernaar het middelpunt van de samengekomen gemeente te zijn, een plaats die Hij niet afdwingt, maar die wij Hem mogen geven.

Dit waren de hoofden van de helden die David had, die hun positie mét hem versterkt hadden voor zijn koningschap over heel Israël, om hem overeenkomstig het woord van de HEERE over Israël koning te maken. (1Kr 11:10)

Het pleidooi van Esther | *verzen 3-6*

3 Esther sprak opnieuw in de tegenwoordigheid van de koning. Zij viel aan zijn voeten neer, huilde en smeekte hem het onheil van Haman, de Agagiet, en zijn plan dat hij tegen de Joden had bedacht, weg te nemen. 4 Daarop reikte de koning Esther de gouden scepter

toe. Toen stond Esther op en ging voor de koning staan. 5 Zij zei: *Als het de koning goeddunkt en als ik genade bij hem heb gevonden, en deze zaak juist is in de ogen van de koning en ik aangenaam ben in zijn ogen, laat er dan een schrijven uitgaan om de brieven te herroepen met het plan van Haman, de zoon van Hammedatha, de Agagiet, die hij heeft geschreven om de Joden om te brengen in alle gewesten van de koning.* 6 *Want hoe zal ik in staat zijn het onheil aan te zien dat mijn volk zal treffen? En hoe zal ik in staat zijn het verderf van mijn familie aan te zien?*

Esther verschijnt opnieuw in de tegenwoordigheid van de koning om met hem te spreken (vers 3). Als ze bij hem is, valt ze aan zijn voeten neer en huilt en smeekt. Ze komt bij hem en op deze manier, vanwege het plan dat Haman tegen de Joden had bedacht. Haman is dan wel gedood, maar niet wat hij heeft uitgedacht. De bedenker van de uitroeiing is wel geoordeeld, maar de dreiging van uitroeiing is niet weggenomen. Het kwaad kan een mens overleven en de slechtheid die hij heeft uitgedacht kan na zijn dood worden uitgevoerd. Wat mensen beramen en schrijven, kan na hun dood of heel nuttig of heel schadelijk zijn.

Esther kan nog niet echt blij zijn met de dreiging van de uitroeiing nog boven het hoofd. Zij leeft voor haar volk en wil er ook voor sterven, waartoe ze zich nog een keer in de tegenwoordigheid van de koning begeeft. Door naar de koning te gaan om voor haar volk te pleiten toont ze ware broederliefde (1Jh 3:16). De koning reikt haar weer de gouden scepter toe als teken dat zij bij hem in de gunst staat (vers 4). Dit keer raakt ze de scepter niet aan, maar neemt de vrijmoedigheid voor de koning te gaan staan, zonder de plaats van volkomen afhankelijkheid op te geven.

Hieraan hebben wij de liefde gekend, dat Hij zijn leven voor ons heeft afgelegd; ook wij behoren het leven voor de broeders af te leggen.
(1Jh 3:16)

Uit haar benadering van de koning blijkt zowel vertrouwen als afhankelijkheid. Ze spreekt hem aan in het besef dat alles volledig van zijn goedheid afhangt. Dat blijkt uit een viervoudig beroep op de gezindheid van de koning waarmee ze haar vraag inleidt:

- Als het de koning goeddunkt
- en als ik genade bij hem heb gevonden,

- en deze zaak juist is in de ogen van de koning
- en ik aangenaam ben in zijn ogen,

Er is geen enkele aanmatiging te bespeuren. Ze stelt zich bescheiden op. Ook is er geen enkel verwijt waarom de koning nog steeds geen antwoord heeft gegeven op dat deel van haar vraag waarin zij heeft gevraagd om het leven van haar volk (*Es 7:3*).

Dan doet Esther haar voorstel. Ze stelt voor dat de koning een brief zal schrijven om de brieven van Haman met zijn plan voor de uitroeiing van de Joden te herroepen (*vers 5*). Ze vermijdt elke gedachte van verwijt aan de koning dat die brieven in zijn naam zijn geschreven en zijn verzegeld met zijn zegelring (*Es 3:12*). Ze legt de hele verantwoordelijkheid voor het boze plan bij de bedenker ervan, “*Haman, de zoon van Hammedatha, de Agagiet*”.

In de motivering van haar verzoek identificeert Esther zich op indringende, emotionele wijze volledig met haar volk (*vers 5*). Ze stelt het vragenderwijs en dat op een manier dat het antwoord klaar en duidelijk in de vraag opgesloten ligt. Door het zo te doen neemt ze de koning mee in haar gevoelens. Ze wil het diep tot hem laten doordringen: “*Hoe zal ik in staat zijn het onheil aan te zien dat mijn volk zal treffen? En hoe zal ik in staat zijn het verderf van mijn familie aan te zien?*” Daarmee zegt ze dat ze daartoe absoluut niet in staat zal zijn.

Ze is hier de voorspraak van haar volk bij de koning bij uitstek. Een dergelijke wijze van spreken horen we ook uit de mond van Juda als hij er bij Jozef voor pleit Benjamin mee terug te mogen nemen naar huis. Juda doet dat met het oog op het verdriet van zijn vader als ze zonder Benjamin naar hem zouden terugkeren (*zie Gn 44:34*).

Het tweede bevel van de koning | *verzen 7-9*

7 Toen zei koning Ahasveros tegen koningin Esther en tegen de Jood Mordechai: Zie, het huis van Haman heb ik aan Esther gegeven, en hem heeft men aan de galg gehangen, omdat hij zijn hand aan de Joden geslagen had. 8 Schrijft u dan zelf over de Joden zoals goed is in uw ogen, in naam van de koning, en verzegelt u het met de zegelring van de koning. Want de tekst die in naam van de koning geschreven en met de zegelring van de koning verzegeld is, kan niet herroepen worden. 9 De schrijvers van de koning werden in diezelfde

tijd geroepen, in de derde maand, de maand Sivan, op de drieëntwintigste van die [maand]. Er werd geschreven overeenkomstig alles wat Mordechai gebod, aan de Joden, aan de stadhouders, de landvoogden en vorsten van de gewesten, van India tot Cusj, honderdzeventwintig gewesten; elk gewest in zijn [eigen] schrift en elk volk in zijn [eigen] taal, ook aan de Joden in hun [eigen] schrift en hun [eigen] taal.

Ahasveros antwoordt en handelt zoals God het wil en wel ten gunste van Zijn volk. Hij richt zijn antwoord tot Esther én Mordechai, die dus het pleidooi van Esther heeft gehoord (*vers 7*). Eerst verwijst hij naar twee gunstbewijzen die hij al heeft verleend. Het eerste gunstbewijs is dat hij het huis van Haman aan Esther heeft gegeven. Zo krijgt Gods volk in de toekomst alles wat de satan in bezit heeft gehad. Het tweede gunstbewijs is dat Haman (“*hem*”, met nadruk vooraan) is opgehangen. Belangwekkend is de motivering die de koning voor Hamans terechtstelling aanvoert. Haman is namelijk opgehangen “*omdat hij zijn hand aan de Joden geslagen had*”.

De directe aanleiding voor de terechtstelling was de smeekbede van Haman aan Esther waarbij hij op het rustbed van Esther was gevallen, wat door de koning als aanranding was opgevat (*Es 7:8*). Dat gebeurde in de beslotenheid van het paleis van de koning. De waarneming en de conclusie van de koning waren juist. Haman had niets bij Esther te zoeken. Hij probeerde haar weliswaar niet lichamelijk te benaderen, maar hij wilde haar wel overhalen tot een houding die haar ontrouw zou maken aan haar roeping. Dit getuigde van onbeschaamde overmoed en kon niet anders dan zo worden bestraft. Hier zien we het werk en het lot van de duivel naar het oordeel van God in de verborgenheid van de hemelse gewesten.

Nu gaat het om wat Haman in het openbaar is geweest. Hij heeft zijn boze plannen overal bekendgemaakt en die zullen worden uitgevoerd omdat ze zijn vastgelegd in een onherroepelijke wet. Dit geldt zowel voor het overblijfsel in de toekomst als voor ons. De macht van de vijand blijft aanwezig en keert zich tegen het volk van God. Daaraan kan niets worden veranderd. Zelfs het grootste geloof kan die verdrukking niet tegenhouden. Maar de redding is ook niet tegen te houden!

Om de plannen van Haman ongedaan te maken moet een nieuw bevel worden uitgevaardigd, een tegenbevel. De koning geeft de zaak over

aan Mordechai en Esther met de opdracht een nieuwe brief te schrijven (*vers 8*). Ze mogen dat doen zoals het goed is in hun ogen en in zijn naam. Dat schrijven moeten ze dan verzegelen met de zegelring van de koning. Zo ontstaat er een nieuwe wet die niet kan worden herroepen. Deze nieuwe wet vervangt de eerdere wet niet, maar biedt een uitweg. Zo is de dood als het loon van de zonde een niet te veranderen wetmatigheid. God kon en kan dat woord niet terugnemen. Daarom stierf Christus. Daarmee is voldaan aan de wet van de zonde en kan vervolgens de liefde van God naar zondaren uitgaan. We kunnen wel zeggen dat Christus voor ons het tweede bevel is, dat ons in staat stelt om aan het eerste bevel te ontkomen.

De uitkomst is dus niet dat God de verdrukking wegneemt, maar dat Hij Zijn volk de kracht geeft de vijanden te bestrijden en te overwinnen. Dit is ook op ons van toepassing. De satan is wel gevonnist (waarvan de ophanging van Haman een beeld is), maar zijn macht is hem nog niet ontnomen. We leven te midden van vijandige elementen, zo gezegd 'de zonen van Haman', die nog niet ter dood zijn gebracht (dat gebeurt in het volgende hoofdstuk). De gevolgen van de zonde zijn nog niet weg. We moeten nog door een vijandige wereld. Maar we hebben de kracht om te overwinnen. Door de strijd van nu worden we gevormd voor het heersen van straks. Ons leven is een voorbereiding op onze eindbestemming.

De schrijvers van de koning worden geroepen (*vers 9*). Zij schrijven alles op "*wat Mordechai gebood*". Niet Esther, ook niet Esther en Mordechai, maar Mordechai schrijft in naam van de koning wat er moet gebeuren. Eerder werden de bevelen van Haman neergeschreven, nu die van Mordechai. Mordechai neemt in alle dingen de plaats van Haman in. En dat niet alleen. Het gezag en de luister van Mordechai gaan die van Haman te boven.

We zien dat al aan de inhoud van het schrijven. Haman schreef aan alle volken in hun eigen schrift en taal (*Es 3:12*). Mordechai schrijft ook aan allen op dezelfde wijze, maar daarbij "*aan de Joden*", waarbij nog specifiek wordt gezegd dat het schrijven "*ook aan de Joden in hun [eigen] schrift en hun [eigen] taal*" is gericht. De brief van Mordechai gaat dus niet alleen *over* de Joden, maar is ook gericht *aan* de Joden.

Het bevel van de koning bekendgemaakt | verzen 10-14

10 Men schreef in naam van koning Ahasveros en verzegelde het met de zegelring van de koning. Men verzond de brieven door middel van ijlboden te paard, die op de snelle koninklijke paarden reden, gefokt met merries. 11 [In de brieven stond] dat de koning de Joden in elke stad toestond zich te verzamelen, op te komen voor hun leven, en iedere macht die hen in het nauw zou willen brengen, uit [welk] volk of geweest [ook], weg te vagen, te doden en om te brengen, met kleine kinderen en vrouwen, en hun bezit te plunderen. 12 [Dit gold] voor één dag in alle gewesten van koning Ahasveros, voor de dertiende [dag] van de twaalfde maand, dat is de maand Adar. 13 De inhoud van het geschrevene moest als wet uitgevaardigd worden in elk gewest en openbaar gemaakt aan alle volken, zodat de Joden die dag klaar zouden staan om zich te wreken op hun vijanden. 14 De ijlboden die op de snelle koninklijke paarden reden, vertrokken haastig, aangedreven door het bevel van de koning. Ook in de burcht Susan was de wet uitgevaardigd.

De brief die Mordechai dicteert, is een brief “in naam van koning Ahasveros” (vers 10). Wat Mordechai spreekt en laat opschrijven, zijn de woorden van de koning. Dat de brief inderdaad van de koning afkomstig is, is te zien aan het zegel dat met de zegelring van de koning op de brief is aangebracht. Alles wat Mordechai beveelt, draagt het gezag en het stempel van de goedkeuring van de koning. Nadat de brief is vertaald, worden de brieven verzonden. Haman verzond zijn brieven door ijlboden (Es 3:13), Mordechai verzendt ze “door middel van ijlboden te paard”. De boden van Mordechai zijn dus veel sneller en kunnen het nieuwe decreet zo snel als maar mogelijk is in het rijk verspreiden.

In dit tweede decreet staat aangegeven op welke manier de Joden de dreiging van het eerste decreet kunnen afwenden (vers 11). Hun wordt door de koning gezegd dat ze zich mogen verzamelen. Samen zijn geeft kracht en bemoediging. Dat ervaren we ook wanneer we als gelovigen samenkomen terwijl de wereld ons bedreigt (zie vgl. Hd 4:23-31). Het is niet goed als gelovigen de onderlinge bijeenkomst verzuimen (Hb 10:25), omdat ze dan een gemakkelijke prooi voor de tegenstander worden. In de onderlinge bijeenkomst

...; en laten wij onze eigen bijeenkomst niet verzuimen, zoals sommigen gewoon zijn, maar [elkaar] vermanen en dat zoveel te meer naarmate u de dag ziet naderen. (Hb 10:25)

bouwen de gelovigen elkaar op en vermanen ze elkaar om trouw te blijven aan de Heer.

Haman vaardigde zijn decreet uit om *“alle Joden weg te vagen, te doden en om te brengen”* (Es 3:13). Het decreet van Mordechai draait het om en staat de Joden toe om allen die hen bedreigen, waar ze ook wonen, *“weg te vagen, te doden en om te brengen”*. De vijanden moeten volgens het eerste decreet de vrouwen en kinderen van de Joden doden en hun bezit plunderen. In het decreet van Mordechai staat dat de Joden de vrouwen en kinderen van de vijanden mogen doden en hun bezit plunderen. Mordechai stelt zijn volk in staat zich te verdedigen tegen ieder die hen bedreigt, zonder dat hij hen oproept tot een willekeurige slachting.

De wet van Mordechai heeft hetzelfde werkingsgebied en dezelfde geldigheidsduur als die van Haman (vers 12). Het gaat om het hele gezagsgebied van koning Ahasveros en het betreft die ene dag, *“de dertiende [dag] van de twaalfde maand, dat is de maand Adar”*. Op die dag mogen de Joden in overeenstemming met het geschrevene dat als wet is uitgevaardigd, *“klaar ... staan om zich te wreken op hun vijanden”* (vers 13). Dit staat tegenover het eerste bevel, dat uitgevaardigd was en openbaar gemaakt was *“aan alle volken, zodat ze op die dag klaar zouden staan”* (Es 3:14) om de Joden uit te roeien.

Mordechai krijgt de vrije hand om alles te doen wat nodig is. Zo zal de Heer Jezus straks Zijn volk langs de weg van strijd naar de overwinning leiden. Hij zal Zijn nu verdeelde volk weer één maken en hun de kracht geven om als één volk de vijanden te verslaan (Js 11:14).

Zij zullen op de schouder van de Felistijnen neerstrijken in het westen, samen zullen zij de mensen van het oosten uitplunderen. Zij zullen hun hand uitstrekken tegen Edom en Moab, en de Ammonieten zullen hun gehoorzaam zijn.
(Js 11:14)

De uitgebreide overeenkomsten tussen de twee decreten verhogen het effect van de verschillen. Het voornaamste onderscheid is dat de rollen zijn omgekeerd en dat de Joden aan hun vijanden mogen doen wat dezen aan hen opgedragen is te doen. Dit past in de oudtestamentische opdracht om kwaad met kwaad te vergelden, naar het beginsel van vergelding zoals de wet zegt: *“Oog voor oog, tand voor tand, hand voor hand, voet voor voet”* (Ex 21:24). Voor de nieuwtestamentische gelovige geldt dat hij geen kwaad met kwaad moet vergelden, maar dat hij leert verdragen en te zoeken wat goed is voor alle mensen (zie Rm 12:17).

Vers 14 loopt precies parallel met *hoofdstuk 3:15a*, behalve dan dat de ijlboden nu bereden zijn. Er is meer haast geboden bij de uitredding van het volk dan bij de dreigende uitroeiing van het volk. Als we dit toepassen op het evangelie, dan zien we dat het evangelie een kracht is die de diepst gevallen mens die onder het oordeel ligt, van het oordeel kan redden. Maar er is haast geboden om het evangelie te brengen. De boodschap van genade moet als het ware de boodschap van oordeel inhalen.

De toestemming om weerstand te bieden komt van het hoogste gezag, voor ons van God. Het houdt in dat Hij vóór ons is. We hebben alle reden deze strijd moedig aan te vangen. De vijand is op het kruis geoordeeld (*zie vers 7*, waar de koning verwijst naar de ophanging van Haman) en de Overwinnaar is met ons. God zegt als het ware: ‘Zie wat Ik voor jullie op het kruis heb gedaan.’ Dan mogen wij zeggen: “*Als God voor ons is, wie zou tegen ons zijn?*” (*Rm 8:31b*). We zijn als gelovigen niet op aarde gelaten om de gelukkigste mensen te worden, maar om bevrijd te worden van onze eigenwil, opdat we ons voor Zijn zaak zullen inzetten. We hebben de grootste zegeningen gekregen (*zie 2Pt 1:3-4*), maar zet het ons ook aan tot een trouw dienen van Hem?

De heerlijkheid van Mordechai | *verzen 15-17*

15 Mordechai ging bij de koning weg in een blauwpurperen en wit koninklijk gewaad, met een grote gouden kroon en een mantel van fijn linnen en roodpurper. En de stad Susan juichte en was blij. 16 Bij de Joden was er licht en blijdschap, vreugde en eer. 17 En in elk gewest en in elke stad waar het woord van de koning en zijn wet was aangekomen, was er bij de Joden blijdschap en vreugde, [en waren er] maaltijden en vrolijke dagen. Velen uit de volken van het land werden Jood, omdat angst voor de Joden op hen was gevallen.

In deze verzen worden het contrast tussen Haman en Mordechai en de gevolgen van de wisseling van de macht voor de Joden verder uitgewerkt. De heerlijkheid van Mordechai blijkt uit zijn kleding. De man die kort tevoren in een zak gekleed was (*Es 4:1*), loopt nu in koninklijke kleren. De as op zijn hoofd is vervangen door “*een grote gouden kroon*”. Zo gaat hij bij de koning weg om in de openbaarheid te verschijnen. Dat was nog niet gebeurd. Zoals Mordechai uit de tegenwoordigheid van de koning komt, zo zal de Heer Jezus verschijnen als Hij terugkeert

uit de hemel, vanuit de tegenwoordigheid van God waar Hij al met heerlijkheid bekleed is door God.

Het blauwpurper herinnert aan de heerlijkheid van de hemel waaruit de Heer Jezus neerdaalt. Het wit spreekt van Zijn smetteloze reinheid. Het fijn linnen toont Zijn volmaakte gerechtigheid die in al Zijn daden zichtbaar was op aarde en zichtbaar zal zijn als Hij terugkomt op aarde om te regeren. Het roodpurper herinnert aan het bloed, aan Zijn lijden, en wijst op de grondslag van Zijn regering. Die grondslag is de verzoening die Hij tot stand heeft gebracht en die voor God de basis is om de regering over de schepping in handen van Zijn Zoon te geven. Hij heeft het verdiend, Hij is die plaats en die eer waard!

De stof waarvan de kleren zijn vervaardigd, herinnert aan de uitbundige en oogstrelende versiering van de feestgelegenheid van de koning in het begin van dit boek (*Es 1:6*). Opmerkelijk is dat we eerst een beschrijving hebben van de kleding van Mordechai, dan van zijn kroon en dan nog een aanvullende beschrijving van zijn kleding. De vermelding van zijn kroon staat dus tussen twee beschrijvingen van zijn kleding. Daardoor zien we dat zijn kroon als het ware is omgeven door de adembenemende heerlijkheid van de feestgelegenheid. Mordechai bevindt zich als gekroonde onderkoning in het centrum van heerlijkheid.

De combinatie van deze verschillende kleuren van de kledingstukken zien we ook in de stoffen van de tabernakel en de kleding van de hogepriester (*zie Ex 26:1-6; 28:6*). Hierdoor kunnen we Mordechai ook zien als iemand die ten behoeve van het volk bij de koning als middelaar optreedt. Hij behartigt de zaken van zijn volk bij de hoogste macht. Dit doet wel heel sterk denken aan de Heer Jezus als Hogepriester Die voor ons bij God tussenbeide treedt (*Hb 4:14-16*).

Daar wij nu een grote hogepriester hebben, die de hemelen is doorgaan, Jezus, de Zoon van God, laten wij de belijdenis vasthouden. Want wij hebben niet een hogepriester die niet met onze zwakheden kan mee lijden, maar [Eén] die in alle dingen verzocht is als wij, met uitzondering van [de] zonde. Laten wij dus met vrijmoedigheid naderen tot de troon van de genade, opdat wij barmhartigheid ontvangen en genade vinden tot hulp op de juiste tijd. (Hb 4:14-16)

Raakte de stad Susan door het decreet van Haman in verwarring (*Es 3:15*), het decreet en de verhoging van Mordechai veroorzaken in de stad gejuich en blijdschap. Mordechai is verhoogd en “*een stad springt op van*

vreugde over de welstand van de rechtvaardigen" (Sp 11:10a). Haman is gehangen en "als de goddelozen vergaan, is er gejuich" (Sp 11:10b).

In de omkering van de omstandigheden delen ook de Joden in het hele rijk van Ahasveros. Dit is allemaal het gevolg van de verhoging van Mordechai. Zijn verhoging is de verhoging van zijn volk. Hij, de hoogste van zijn volk, vereenzelvigd het volk met zich. Destijds hebben de Joden gerouwd, gevestigd, geweest en geklaagd (Es 4:3). Voor die vier uitingen van ellende komen vier uitingen van geluk in de plaats: "Licht en blijdschap, vreugde en eer" (vers 16). Het licht staat voorop. De duisternis is geweken voor het licht van de dag dat door de opgaande zon in haar kracht wordt gebracht. Hier kunnen we Mordechai zien als een beeld van de Heer Jezus Die "de Zon der gerechtigheid" is (Mt 4:2). Dat "het zal geschieden ten tijde van de avond dat het licht blijft" (Zc 14:7) is door Hem.

Blijdschap en vreugde zijn er bij de Joden overal waar het woord van de koning en zijn wet zijn aangekomen (vers 17). Dat veroorzaakt dat het vasten plaatsmaakt voor

...;
 "maaltijden en vrolijke dagen"
 (vgl. Js 61:3a). Voor de verlost
 is er eeuwige vreugde. De
 daadwerkelijke verlossing
 moet nog komen, maar Mor-

...;
 om aangaande de treurende van Sion te beschikken
 dat hun gegeven zal worden
 sieraad in plaats van as,
 vreugdeolie in plaats van rouw,
 een lofgewaad in plaats van een benauwde geest,
 ... (Js 61:3a)

dechai in zijn heerlijkheid is de garantie dat de verlossing komt. Ook wat de koning heeft geschreven, geeft die garantie. Voor ons betekent het dat we geloven in het geschreven Woord waarin we lezen dat Christus "een eeuwige verlossing verworven" heeft (Hb 9:12). Als we rusten in wat God heeft gezegd, hebben we "vrede met God" (Rm 5:1) en zal "de vrede van God" onze harten en gedachten "bewaren in Christus Jezus" (Ep 4:7).

Als de Joden niet bedreigd en benauwd waren geworden, zouden ze geen reden hebben gehad voor die buitengewone vreugde. Gods kinderen moeten soms met tranen zaaien, opdat zij met des te meer gejuich zullen maaien (zie Ps 126:5). Het plotselinge en verrassende in die voor hen zo gunstige verandering van zaken heeft veel bijgedragen tot hun vreugde. Het leek alsof ze droomden, maar als tot hen doordringt wat er is gebeurd, zeggen ze: "Toen werd onze mond vervuld met lachen en onze tong met gejuich" (Ps 126:1a-2).

Veel mensen die dit zien, worden Joden. Haman wilde het volk uitroeien, het omgekeerde gebeurt. In plaats van verdelging is er toename. Velen uit de volken worden Jood (vgl. Zc 8:23). Dat gebeurt uit angst die voor de Joden op hen is gevallen (vgl. Dt 28:10; zie ook Jz 2:9; Ps 105:38). Deze angst komt van de in dit boek verborgen God Die achter de schermen ten gunste van Zijn volk aan het werk is.

Wij gaan met u mee, want wij hebben gehoord [dat] God met u is. (Zc 8:23)

En alle volken van de aarde zullen zien dat de Naam van de HEERE over u uitgeroepen is, en zij zullen voor u bevreesd zijn. (Dt 28:10)

Esther 9

De Joden doden hun tegenstanders | verzen 1-10

1 In de twaalfde maand, [dat is] de maand Adar, op de dertiende dag ervan, toen [het moment] gekomen was om het woord van de koning en zijn wet uit te voeren, op de dag waarop de vijanden van de Joden hoopten hen in hun macht te krijgen, gebeurde het omgekeerde, want de Joden zelf kregen hun haters in hun macht. 2 De Joden verzamelden zich in hun steden, in alle gewesten van koning Ahasveros, om de hand te slaan aan hen die hun onheil zochten. Niemand was tegen hen bestand, want angst voor hen was op alle volken gevallen. 3 En al de vorsten van de gewesten, de stadhouders, de landvoogden en zij die het werk van de koning deden, ondersteunden de Joden, want angst voor Mordechai was op hen gevallen. 4 Want Mordechai stond in hoog aanzien in het huis van de koning, en zijn roem verbreidde zich door alle gewesten, want deze man, Mordechai, kreeg gaandeweg meer aanzien. 5 De Joden sloegen met het zwaard op al hun vijanden in en [zaaiden] dood en verderf, en zij deden met hun haters naar hun goeddunken. 6 In de burcht Susan hebben de Joden vijfhonderd man gedood en omgebracht.

7 En [ook] Parsandatha, Dalfon, Asfata, 8 Poratha, Adalia, Aridatha, 9 Parmastha, Arisai, Aridai en Vaizatha, 10 de tien zonen van Haman, de zoon van Hammedatha, de tegenstander van de Joden, doodden zij, maar ze staken hun hand niet uit naar de buit.

Dit hoofdstuk begint met een uitgebreide beschrijving van de datum (vers 1). Tussen deze datum en de gebeurtenissen in de vorige twee hoofdstukken liggen ongeveer acht maanden. Hier begint dus een nieuw gedeelte. De datum is ook genoemd in het decreet van Haman van elf maanden geleden (Es 3:13) en het decreet van Mordechai van acht maanden geleden (Es 8:12). Nu is die heel belangrijke dag aangebroken.

Het is “de dag waarop de vijanden van de Joden hoopten hen in hun macht te krijgen”. Op deze dag “gebeurde het omgekeerde, want de Joden zelf kregen hun haters in hun macht”. De dag van onderdrukking van de Joden door hun vijanden keerde om in een dag van triomf van de Joden over hun vijanden. Zowel het een als het ander gebeurt “om het woord van de koning en zijn wet uit te voeren”. Wat de vijanden wilden doen, is naar

“het woord van de koning en zijn wet” (zie Es 3:12-14) en wat de Joden doen, is naar “het woord van de koning en zijn wet” (zie Es 8:8-11).

In zijn toepassing op de gelovige zien we het wonderde gevolg van Gods handelen door Christus. Door Hem en Zijn werk op het kruis is de gelovige bevrijd van de ene wetmatigheid, die van de zonde en de dood, en is die wetmatigheid vervangen door een andere wetmatigheid, die van de Geest en van leven (Rm 8:2).

...; want de wet van de Geest van het leven in Christus Jezus heeft mij vrijgemaakt van de wet van de zonde en de dood. (Rm 8:2)

Op deze bepaalde dag komen de Joden bij elkaar om allen te doden die hen kwaad willen doen (vers 2). Ze verzamelen zich in hun steden, wat de koning hun had toegestaan (Es 8:11). Samen zijn ze sterk. Niemand is tegen hen opgewassen. Toch vormen ze ook als groep geen meerderheid. Hun kracht is de verborgen kracht van God Die angst op alle volken heeft laten vallen (zie ook Ex 15:15; Jz 2:9,11; 1Sm 14:15; 2Kr 14:14; 17:10; 20:29; Ps 105:37-38). Angst werkt verlamdend. God maakt zo de volken krachteloos, waardoor ze niet bestand zijn tegen de Joden (zie en vgl. Jz 10:8; 21:44; 23:9). De Naam van God wordt niet genoemd, maar voor het geloof is het onmiskenbaar Zijn werk dat we hier zien.

De Joden verzamelen zich “in hun steden”. Ze zoeken elkaar op in de steden die hun door de koning als woonplaats zijn gegeven. Alleen daar doden ze hun vijanden met het zwaard (zie vers 5). Ze zoeken de vijand niet op en dagen hem niet uit. Als wij naar plaatsen gaan zonder dat de Heer ons heeft gezegd daarheen te gaan, stellen we ons bloot aan de aanvallen van de satan en zullen we weerloos zijn. Het is belangrijk dat we naar plaatsen gaan waar we met medegelovigen kunnen samenkomen om samen de Heer te eren en elkaar te sterken in de geestelijke strijd. Als de vijand ons daar wil aanvallen, zal hij de nederlaag lijden. Om hem te weerstaan is ons “het zwaard van de Geest, dat is [het] woord van God” (Ef 6:17) gegeven.

Behalve van angst voor de Joden is er ook sprake van “angst voor Mordechai” (vers 3). Het volk is in zichzelf zwak, maar de Mordechai van dit volk boezemt schrik in. Dat brengt alle hoogwaardigheidsbekleders en allen die voor de koning werken ertoe de Joden te ondersteunen en hen te helpen in hun strijd. Alles draait om Mordechai. Zijn positie is

het fundament van het zegevieren van de Joden. Het volk dankt alles aan hem die zich volledig voor hen inzet.

Mordechai staat in hoog aanzien *"in het huis van de koning"* (vers 4), het centrum van de macht. Daardoor verbreidt zijn roem zich door alle gewesten en krijgt hij steeds meer aanzien (vgl. 1Kr 11:9). Zijn persoon en zijn naam krijgen de nadruk: *"Deze man, Mordechai."* Hij is het en niemand anders. Hij is hierin een beeld van de Heer Jezus Die binnenkort openbaar groot in aanzien zal zijn en gaandeweg groter in aanzien zal worden (Lk 1:32-33; zie ook Mi 5:3b; Jh 3:30).

David nam gaandeweg toe in aanzien, want de HEERE van de legermachten was met hem. (1Kr 11:9)

Deze zal groot zijn en Zoon van [de] Allerhoogste worden genoemd, en [de] Heer, God, zal Hem de troon van zijn vader David geven, en Hij zal over het huis van Jakob koning zijn tot in eeuwigheid en aan zijn koningschap zal geen einde zijn. (Lk 1:32-33)

Naar de rechtvaardige wet van de vergelding handelen de Joden zonder medelijden met *"al hun vijanden"* en *"hun haters"* (vers 5). Door hun verbinding met Mordechai zijn zij in staat hun vijanden te verslaan. Zo zal *"het overblijfsel van Jakob ... onder de heidenvolken zijn, ... als een leeuw onder de dieren van het woud"* en al hun vijanden uitroeien (Mi 5:7-8). Hun vijanden zijn niet alleen mensen die hun kwaad willen doen ter wille van het voordeel dat het hun zou brengen, maar ze worden ook gedreven door intense haat tegen de Joden. Hun handelingen zijn boos en hun motieven zijn boos.

Een telling in de burcht Susan wijst uit dat de Joden alleen daar *"vijfhonderd man gedood en omgebracht"* hebben en ook *"de tien zonen van Haman"* (verzen 6-10, zie ook vers 12). Haman was al gedood, maar nu wordt ook zijn nageslacht gedood. Haman wordt hier voor de laatste keer in dit boek genoemd. Met nog een keer de vermelding dat hij *"de tegenstander van de Joden"* was, verdwijnt hij, zonder nageslacht, uit de geschiedenis.

Zo worden ook eerst de leiders van de grote opstand tegen Christus en Zijn volk, het beest en de valse profeet, *"geworpen in de poel van vuur die van zwavel brandt"* (Op 19:20). Daarna worden *"de overigen"* (Op 20:21) gedood, dat zijn allen die deze twee zijn gevolgd en in wie hun kenmerken zichtbaar zijn geworden.

Hoewel de Joden toestemming hadden om de buit van hun tegenstanders te roven (Es 8:11), doen ze dat niet (vers 10; zie ook verzen 15,16). Het lijkt

erop dat het volk de oude traditie in ere houdt dat de buit van de vijand aan God vervalt, hoewel daarover hier niets wordt gezegd (zie en vgl. Jz 6:17-21).

Aanvullend verzoek van Esther | verzen 11-14

11 Op diezelfde dag kwam bij de koning [het bericht] binnen van het aantal gedoden in de burcht Susan. 12 En de koning zei tegen koningin Esther: In de burcht Susan hebben de Joden vijfhonderd man en de tien zonen van Haman gedood en omgebracht. Wat zullen ze [dan wel niet] in de overige gewesten van de koning gedaan hebben? Wat is nu uw vraag? Het zal u gegeven worden. En wat is uw verzoek nog? Het zal ingewilligd worden. 13 Toen zei Esther: Als het de koning goeddunkt, laat het dan aan de Joden die in Susan zijn, toegestaan zijn om ook morgen te doen volgens de wet [die] voor vandaag [geldt]; en laat men de tien zonen van Haman aan de galg hangen. 14 Toen zei de koning dat men het zo zou doen. En er werd een wet uitgevaardigd in Susan en men hing de tien zonen van Haman op.

De koning krijgt bericht van het aantal gedoden in de burcht Susan (vers 11). Hij vertelt Esther daarover in het laatste gesprek dat we tussen hen in dit boek horen. Hij zegt erbij dat de tien zonen van Haman hetzelfde lot als hun vader hebben ondergaan. Het is alsof hij haar zekerheid wil geven dat alle gevaar uit die hoek bezworen is. De dood van de zonen van Haman is er een beeld van dat allen die de satan volgen, in zijn lot zullen delen. Zij zullen uit de mond van de Heer Jezus te horen krijgen: *"Gaat weg van Mij, vervloekten, in het eeuwige vuur dat voor de duivel en zijn engelen is bereid; ..." (Mt 25:41).*

We kunnen in de zonen van Haman ook een beeld zien van de werken van het vlees. Als het vlees zich in ons wil laten gelden, zullen we ons daarvoor dood moeten houden (Rm 6:11). Dat kan, als we de Geest in ons laten werken (Rm 8:13b). Dan zullen we in staat zijn om onze leden die op de aarde zijn, te doden (Ko 3:5).

Zo ook u, rekt u ervoor ten opzichte van de zonde dood te zijn, maar voor God levend in Christus Jezus. (Rm 6:11)

...; maar als u door [de] Geest de werkingen van het lichaam doodt, zult u leven. (Rm 8:13b)

Doodt dan uw leden die op de aarde zijn: hoererij, onreinheid, hartsucht, boze begeerte en de hebzucht, die afgodendienst is, ... (Ko 3:5)

Na zijn mededeling over de gedoden in de burcht Susan vraagt de koning zich hardop af wat er wel niet in de rest van zijn koninkrijk is gebeurd (*vers 12*). Direct daarna stelt hij Esther de vraag die hij haar al enkele keren eerder heeft gesteld (*Es 5:3,6; 7:2*). De vorige keren gebeurde dat naar aanleiding van een vraag van Esther zelf, maar nu komt de koning zelf ongevroegd met de vraag: *“Wat is nu uw vraag ... en wat is uw verzoek nog?”* Hij zegt haar toe haar te geven wat ze vraagt en haar verzoek in te willigen. Het is weer de uitnodiging onbeperkt te vragen met de verzekering dat hij zal geven. Het verschil met de vorige keren is dat hij er dit keer niet aan toevoegt dat ze mag vragen tot de helft van zijn koninkrijk.

Er is hier ook geen sprake van de gouden scepter. Het lijkt erop te wijzen dat Esther sinds de vorige keer voortdurend in de gunst van de koning staat en bij hem is. Het antwoord van Esther laat dat ook zien. Met verschuldigd respect (*“als het de koning goeddunkt”*), maar toch ook met vrijmoedigheid (ze gaat nu direct op haar doel af), vraagt ze twee gunsten. Ze vraagt ten eerste dat de toestemming aan de Joden om hun vijanden uit te roeien ook voor de volgende dag mag blijven gelden. Ze vraagt dus of de wet die alleen voor dertien Adar geldt, met een dag mag worden verlengd. Ze vraagt dat blijkbaar alleen voor Susan (*zie verzen 15,18*). Esther wil geen extra dag van slachting, maar een extra dag waarop de Joden zich mogen verdedigen tegen allen die hen aanvallen. Ten tweede wil ze dat de tien zonen van Haman aan de galg worden gehangen.

De koning reageert, zoals hij heeft beloofd, op beide vragen toestemmend (*vers 14*). Hij geeft bevel om beide verzoeken van Esther uit te voeren. Voor het verlengen van de geldigheid van de wet wordt een nieuwe, aanvullende wet uitgevaardigd, en de tien zonen van Haman worden opgehangen. Anders dan in de gevallen van de decreten van Haman en Mordechai worden de schrijvers niet opgeroepen. Ook worden de woorden van de wet niet precies weergegeven. Het gaat dit keer om de verlenging en niet om de inhoud. Aan de inhoud verandert niets. Ook lijkt de verlenging alleen voor de stad Susan te gelden (*zie vers 15*).

Rust, blijdschap en maaltijden | verzen 15-19

15 En de Joden die in Susan waren, verzamelden zich ook op de veertiende dag van de maand Adar, en doodden in Susan driehonderd man. Zij staken echter hun hand niet uit naar de buit. 16 En de rest van de Joden, die in de gewesten van de koning waren, verzamelden zich om pal te staan voor hun leven en kregen rust van hun vijanden. Zij doodden onder hun haters vijftienzeventigduizend [man], maar zij staken hun hand niet uit naar de buit. 17 [Dit gebeurde] op de dertiende dag van de maand Adar. Op de veertiende daarvan rustten zij, en zij maakten die tot een dag van maaltijden en blijdschap.

18 En de Joden die in Susan waren, verzamelden zich op de dertiende en op de veertiende van die [maand] en zij rustten op de vijftiende ervan en zij maakten die tot een dag van maaltijden en van blijdschap. 19 Daarom maken de Joden van het platteland, die in niet ommuurde steden wonen, de veertiende dag van de maand Adar tot [een dag van] blijdschap en maaltijden, een vrolijke dag en een dag om elkaar geschenken te sturen.

De Joden in Susan verzamelen zich, met toestemming van Ahasveros (zie verzen 13-14), ook op veertien Adar en doden in Susan nog eens driehonderd man (vers 15). Weer wordt vermeld dat de Joden hun hand niet naar de buit uitsteken (zie ook vers 10).

In de rest van de gewesten, dat is het hele grote gebied buiten Susan, verzamelen de Joden zich ook "om pal te staan voor hun leven" (vers 16). Dat doen ze met succes, want ze krijgen "rust van hun vijanden". Rust is, na een tijd van harde strijd, een weldaad. Met de rust is hier ook vrede en veiligheid verbonden. De vijanden zijn uitgeschakeld, de haters leven niet meer. Dit spreekt van de rust van het vreedrijk, als de Heer Jezus als de ware Vredevorst regeert en Zijn heerschappij zich uitstrekt tot het einde van de aarde.

Het aantal gedoden wordt genoemd. Deze gedode vijanden worden weer "hun haters" genoemd, wat weer aangeeft dat deze vijanden, vijanden met zulke gevoelens, zich nooit met de Joden zullen verzoenen. Voor de derde keer wordt gezegd dat de Joden hun hand niet naar de buit uitsteken. De eerste keer wordt het gezegd van de Joden in het

algemeen (*vers 10*), daarna speciaal van de stedelijke Joden (*vers 15*) en nu (*vers 16*) van de Joden van het platteland.

Wat de rest van de Joden heeft gedaan, heeft plaatsgevonden op dertien Adar (*vers 17*). De dag daarna, veertien Adar, genieten ze van een welverdiende rust. Ze maken deze rustdag tot een feestdag met maaltijden en blijdschap. Rust is een geschenk van God. Hij heeft die rust bewerkt, Hij alleen kan die rust aan Zijn volk geven (*zie Dt 3:20; 12:10*), hoewel dit werk hier niet openlijk aan Hem wordt toegeschreven.

De *verzen 18-19* zijn een samenvatting van de gebeurtenissen. Eerst wordt gezegd wat de stedelijke Joden hebben gedaan (*vers 18*), daarna wat de Joden van het platteland hebben gedaan (*vers 19*). Omdat de Joden in Susan een extra dag strijd hebben geleverd, rusten zij op de vijftiende van die maand en maken die dag *“tot een dag van maaltijden en van blijdschap”*. De Joden van het platteland maken veertien Adar *“tot [een dag van] blijdschap en maaltijden, een vrolijke dag en een dag om elkaar geschenken te sturen”*.

Het is opmerkelijk van hoe groot belang het feestelijke karakter van de twee rustdagen is. In de *verzen 17-19* wordt tot drie keer vermeld dat het dagen zijn van *“maaltijden en blijdschap”*. Dat moet wel te maken hebben met het wegvallen van een grote dreiging. Dat kunnen we ook begrijpen, als wij ons tenminste realiseren wat het betekent dat de Heer Jezus ons verlost heeft uit de macht van hem die de macht had ons te doden, de duivel. Aan hem waren wij ons hele leven door uit vrees voor de dood in slavernij onderworpen (*Hb 2:14-15*).

Daar nu de kinderen aan bloed en vlees deel hebben, heeft ook Hij op gelijke wijze daaraan deelgenomen, opdat Hij door de dood te niet zou doen hem die de macht over de dood had, dat is de duivel, en allen zou verlossen die uit vrees voor [de] dood hun hele leven door aan slavernij onderworpen waren. (Hb 2:14-15)

Door de verlossing die de Heer Jezus heeft bewerkt, zijn wij uit de macht van de satan en van het eeuwig oordeel, de hel, bevrijd. Als dat goed tot ons doordringt, kan het niet anders of wij zullen ook vol blijdschap zijn. Die blijdschap zullen we met elkaar delen door maaltijden te houden. Voor ons, christenen, is de maaltijd van de Heer een speciale gelegenheid om die grote verlossing te gedenken (*zie 1Ko 11:23-25*). We mogen ook liefdemaaltijden (*zie Ju :12a*) houden om tijdens die maaltijden met elkaar te delen wat we allemaal aan Hem te danken hebben.

Instelling van het Purimfeest | verzen 20-32

20 Mordechai beschreef deze gebeurtenissen, en hij zond brieven aan al de Joden, dichtbij en ver weg, die in alle gewesten van koning Ahasveros waren, 21 om voor hen vast te leggen dat zij ieder jaar de veertiende dag van de maand Adar en de vijftiende dag daarvan moesten vieren 22 als de dagen waarop de Joden rust gekregen hadden van hun vijanden, in de maand die voor hen veranderd was van verdriet in blijdschap en van rouw in een feestdag, en om deze dagen te maken tot dagen van maaltijden en blijdschap, om elkaar geschenken te sturen en gaven te geven aan de armen.

23 De Joden namen op zich te doen wat ze [al] begonnen waren, en wat Mordechai hun geschreven had. 24 Haman, de zoon van Hammedatha, de Agagiet, de tegenstander van alle Joden, had immers tegen de Joden [het plan] bedacht hen om te brengen, en hij had het 'pur', dat is het lot, geworpen om hen in verwarring te brengen en hen om te brengen. 25 Maar toen zij, [Esther], voor de koning was gekomen, beval hij door middel van die brieven dat het boze plan van [Haman] dat hij tegen de Joden bedacht had, op zijn [eigen] hoofd zou neerkomen, en men heeft hem en zijn zonen aan de galg gehangen.

26 Daarom noemt men die dagen Purim, vanwege de naam van het 'pur'. Daarom, vanwege al de woorden van deze brief, en om wat zij daarvan [zelf] gezien hadden, en wat hun overkomen was, 27 stelden de Joden vast en namen zij [de verplichting] op zich, voor zichzelf, voor hun nageslacht en voor allen die zich bij hen zouden aansluiten, dat ze nooit het vieren van deze twee dagen zouden overslaan, volgens het voorschrift daarover, en op de vastgestelde tijd, ieder jaar. 28 Deze dagen zouden herdacht en gevierd worden door elke generatie, elk gezin, elk gewest en elke stad. Deze dagen van Purim zou men niet overslaan onder de Joden, en bij hun nageslacht mocht aan de herdenking daarvan geen einde komen.

29 Daarna schreef koningin Esther, de dochter van Abichail, samen met de Jood Mordechai, met al [hun] gezag, om deze brief over Purim voor de tweede keer te bekrachtigen. 30 En [Mordechai] zond de brieven aan al de Joden in de honderdzevenentwintig gewesten van het koninkrijk van Ahasveros, met woorden van vrede en trouw, 31 om deze dagen van Purim te bekrachtigen op hun vastgestelde tijden,

zoals de Jood Mordechai en koningin Esther voor hen vastgesteld hadden en zoals zij voor zichzelf en voor hun nageslacht de zaken over het vasten en hun weklagen vastgesteld hadden. 32 Het bevel van Esther stelde de zaken met betrekking tot dit Purim vast, en het werd in een boek geschreven.

Mordechai legt de viering van de verlossing schriftelijk vast en stelt al de Joden in alle gewesten van koning Ahasveros, “*dichtbij en ver weg*”, daarvan op de hoogte (*verzen 20-21*). Geen Jood, hoever hij ook van Susan verwijderd woont, is van dit feest buitengesloten, maar hoort ervan. Het Purimfeest is voor alle Joden. Zoals hij bevel gaf voor de verlossing, zo beveelt hij de gedachtenis daaraan.

Het vaststellen van gedenkdagen is ook gebeurd bij de uittocht uit Egypte. De HEERE heeft de opdracht gegeven die verlossing te gedenken in de maand Abib, de eerste maand (*zie Ex 13:3-4*). Daarvoor is de jaarlijkse viering van het Pascha voorgeschreven (*zie Ex 12*). Het Pascha vindt voor ons zijn tegenhanger in Christus: “*Want ook ons pascha, Christus, is geslacht*” (*1Ko 5:7*). Het avondmaal is een gedachtenismaal, waar we terugdenken aan de dood van Christus aan Wie wij de verlossing te danken hebben (*zie 1Ko 11:23-26*).

Het Pascha en andere gedenkdagen zijn voorgeschreven in de wet van Mozes (*zie Lv 23*). Van het Purimfeest als gedenkfeest staat niets in de wet van Mozes. Het Purimfeest komt voor het eerst in de Bijbel hier voor. Het is een nieuw feest. De eerdere feesten vallen allemaal in de eerste zeven maanden van het jaar. Het Purimfeest valt in de laatste maand van het jaar en komt dan ook niet in conflict met enig ander feest.

Mordechai wijst er in zijn schrijven op dat de te vieren dagen gehouden moeten worden als dagen waarop de Joden rust hebben gekregen van hun vijanden (*vers 22*). Ook de maand waarin de dagen vallen, krijgt nadruk. Het “*is de maand die voor hen veranderd was van verdriet in blijdschap en van rouw in een feestdag*”. Hierdoor verklaart hij dat het niet om slechts twee dagen gaat, maar dat de hele maand, de laatste maand van het jaar, het stempel van de grote omkeer ten goede draagt.

Aan de maaltijden en de blijdschap die er op die dagen zijn, wordt uitbundig uiting gegeven door het zenden van geschenken aan elkaar én door “*gaven te geven aan de armen*”. Dit laatste is bedoeld om hen die niet in staat zijn feest te vieren, in staat te stellen eraan deel te nemen.

Het geven van geschenken aan elkaar is een uitwisseling van geschenken. Je geeft iets en je krijgt iets. Dat is niet zo met het geven van gaven aan de armen. Daar wordt alleen gegeven. Het volk leert hier te geven zonder iets terug te verwachten. Dat leert de Heer Jezus ons ook (zie Lk 6:33-35).

Wat Mordechai beveelt, sluit aan bij wat het volk al begonnen was te doen (vers 23).

Daarom is dit bevel geen harde zaak. Elk bevel van de Heer Jezus sluit aan bij de verlangens van hen die bij Hem horen. Het vieren van het avondmaal, waarvan Hij heeft gezegd: “*Doet dit tot Mijn gedachtenis*” (1Ko 11:24-25), is geen onaangename plicht, maar een groot verlangen voor allen die Hem liefhebben. Het is dan ook onbegrijpelijk dat er in de christenheid groepen zijn die zeggen dat elke week het avondmaal vieren een beetje teveel van het goede is.

In de verzen 24-25 volgt een samenvatting van de gebeurtenissen die tot de instelling van het Purimfeest hebben geleid. Het is een samenvatting van wat in *Esther* 3-8 is beschreven. Haman wordt hier “*de tegenstander van alle Joden*” (vers 24) genoemd, wat aansluit bij de brief van Mordechai, die ook gericht is “*aan al de Joden*” (zie vers 20). Hij had het plan beraamd de Joden om te brengen en daarvoor “*het ‘pur’, dat is het lot*” geworpen. Dat had hij gedaan om hen “*in verwarring te brengen en hen om te brengen*”. Hier wordt voor de tweede keer (zie *Es* 3:7) het woord “*pur*” gebruikt. Het komt in het volgende gedeelte nog zes keer voor, waarvan vijf keer in het meervoud (‘purim’).

Vervolgens wordt Esther als pleitbezorgster voor de Joden bij de koning genoemd (vers 25). Op haar verzoek laat de koning brieven uitgaan die tot gevolg hebben dat het kwaad dat Haman had bedacht, op zijn eigen hoofd neerkwam. Het resultaat is dat Haman en zijn zonen aan de galg worden gehangen. Mordechai wordt niet genoemd en ook de verdediging van de Joden niet. Het hoofdthema van de samenvatting is Haman, zijn plan en zijn einde. Met de dood van Haman en zijn zonen is een einde gekomen aan alle angst.

En als u goeddoet aan hen die u goeddoen, wat voor dank hebt u? Ook de zondaars doen hetzelfde. En als u leent aan hen van wie u hoopt [terug] te ontvangen, wat voor dank hebt u? Ook zondaars lenen aan zondaars om evenveel terug te ontvangen. Hebt daarentegen uw vijanden lief, en doet goed, en leent zonder iets terug te hopen; en uw loon zal groot zijn, en u zult zonen van [de] Allerhoogste zijn, want Hij is goedertieren over de ondankbaren en bozen. (Lk 6:33-35)

Het Purimfeest houdt de belofte van God in dat Hij Zijn volk volkomen zal verlossen. Het is de zekerheid dat God in de grootste nood Zijn volk zal uitredden. Het volk zal in de eindtijd deze ervaring nog een keer opdoen, in wat genoemd wordt de *“benauwdheid voor Jakob”* (Jr 30:7) waaruit God Zijn volk zal verlossen.

De samenvatting vormt de achtergrond van de naam die aan deze feestdagen wordt gegeven. Dat blijkt uit het woord *“daarom”* waarmee *vers 26* begint. Het woord ‘purim’ is het meervoud van ‘pur’. De dagen worden Purim genoemd omdat het om meerdere dagen gaat.

De woorden van de brief van Mordechai én wat ze zelf hebben gezien en beleefd, brengen de Joden tot het besluit om dit Purimfeest van twee dagen *“op de vastgestelde tijd ieder jaar”* te vieren (*verzen 26-27*). Ze houden dit feest dus niet alleen omdat Mordechai dat *schriftelijk* heeft bevolen, maar ook omdat ze hebben *meegemaakt* wat in dit feest wordt herdacht. Dit laat ons in beeld de prachtige combinatie van het geschreven Woord van God en onze gevoelens zien. Het lezen en bestuderen van Gods Woord mag geen louter verstandelijke aangelegenheid zijn, maar moet ons hart raken. De verplichting om dit feest te vieren geldt niet alleen henzelf, maar is ook *“voor hun nageslacht en voor allen die zich bij hen zouden aansluiten”*.

De regel is dwingend voor elke volgende *“generatie, elk gezin, elk gewest en elke stad”* (*vers 28*). Het Purimfeest is dus blijvend (in alle tijden) en overal (alle plaatsen) geldig. Tijd en ruimte zijn onbegrensd. De dubbele ontkenning voor de handhaving van de viering onderstreept het verbod er ooit mee op te houden. Het betekent dat het Purimfeest door hen en hun nageslacht nooit mag worden overgeslagen en nooit mag eindigen.

Het feest moet jaarlijks en van geslacht tot geslacht door de Joden worden gevierd ter gedachtenis aan dit wonderwerk dat God voor hen gedaan heeft. Het moet een blijvende herinnering zijn die elke generatie doorgeeft aan de volgende generatie, opdat elke nieuwe generatie daardoor ertoe wordt gebracht zijn hoop op God te stellen:

*Want Hij heeft een getuigenis ingesteld in Jakob,
een wet vastgesteld in Israël;
die heeft Hij onze vaders geboden
om ze hun kinderen bekend te maken,*

*opdat de volgende generatie ze zal kennen,
de kinderen die geboren zullen worden,
en zij opstaan en ze weer aan hun kinderen vertellen;
zodat zij hun hoop op God stellen
en Gods daden niet vergeten,
maar Zijn geboden in acht nemen. (Ps 78:5-7)*

Het gedeelte van de *verzen* 20-32 is begonnen met een brief van Mordechai en eindigt hier met een gemeenschappelijke brief van *"koningin Esther, de dochter van Abichail samen met de Jood Mordechai"* (*vers* 29). In deze brief bekrachtigen zij met al hun gezag de instelling van het Purimfeest. De Joden in het hele rijk krijgen dit schrijven. Niemand mag er ontwetend over zijn dat deze dagen zijn vastgesteld en moeten worden gehouden (*verzen* 30-31).

Het is de tweede keer dat Esther *"de dochter van Abichail"* wordt genoemd. De eerste keer is dat bij de gelegenheid dat zij kandidaat is om de plaats van Vasthi in te nemen (*Es* 2:15). Dan is zij nog helemaal onbekend. Nu is zij koningin en geeft het volk het voorschrift met betrekking tot het Purimfeest. De toevoeging van de naam van haar vader maakt duidelijk waar haar afkomst ligt; ze maakt deel uit van haar eigen volk. Hetzelfde geldt voor de toevoeging van *"Jood"* aan de naam *"Mordechai"*. Hij is groot in het wereldrijk van de Meden en Perzen, maar hoort bij zijn eigen volk. Dat geldt ook voor Christus aan Wie wij onze behoudenis te danken hebben: *"Want de behoudenis is uit de Joden"* (*Jh* 4:22). Dat mogen we nooit vergeten.

De brief bevat ook *"woorden van vrede en trouw"*. De *"woorden van vrede"* betreffen de toestand van vrede en rust die is ontstaan op veertien Adar na de gewelddadigheden op dertien Adar. De *"woorden van ... trouw"* slaan op het trouw in acht blijven nemen van de voorschriften van het Purimfeest. De toepassing voor ons is dat woorden van vrede en woorden van trouw of waarheid bij ons ingang krijgen als de Heer Jezus en Zijn volk, de gemeente, hun plaats in ons hart hebben.

In de brief wordt ook geschreven over het vasten en het daarbij behorende luide weeklagen. Wat geschreven is over het vasten, sluit aan bij het vasten waartoe Esther de Joden vóór haar bezoek aan de koning heeft opgeroepen (*Es* 4:16). Het weeklagen sluit aan bij de klacht van Mordechai en de andere Joden bij het bekend worden van het decreet van Haman (*Es* 4:1,3).

Ten slotte wordt het bevel van Esther aangaande het Purimfeest vastgesteld en in een boek geschreven (*vers 32*). Dat betekent dat een kopie van de brief in de geschiedkundige jaarverslagen of kronieken van de koningen van Medië en Perzië is opgenomen, waardoor het grote belang ervan onderstreept wordt.

God doet geen wonderen voor een enkele dag, maar om in eeuwige gedachtenis gehouden te worden. Wij mogen met de Prediker zeggen: *"Ik weet dat alles wat God doet, voor eeuwig blijft; niets is eraan toe te voegen, niets ervan af te doen, en God doet [het] opdat men vreest voor Zijn aangezicht"* (*Pr 3:14*).

Esther 10

De grootheid van Mordechai | *verzen 1-3*

1 Daarna legde koning Ahasveros belasting op aan het vasteland en de eilanden in de zee. 2 Al zijn machtige en geweldige daden en de verklaring van de grootheid van Mordechai, die door de koning grootgemaakt is, zijn die niet geschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Medië en Perzië? 3 De Jood Mordechai immers kwam op de tweede plaats, na koning Ahasveros. Hij stond in hoog aanzien bij de Joden en de menigte van zijn broeders was hem goedgezind, want hij zocht het beste voor zijn volk en sprak tot welzijn van heel zijn nageslacht.

De macht van de koning blijkt daaruit dat hij alle gebieden van zijn rijk, zelfs de moeilijkst bereikbare delen ervan, belasting kan opleggen (*vers 1*). Hij is de onbetwiste heerser aan wie ieder verplicht is te geven wat hij vraagt. De *“machtige en geweldige daden”* van de koning zijn *“geschreven in het boek van de kronieken van de koningen van Medië en Perzië”* (*vers 2*). Wat speciale vermelding in het boek van de kronieken krijgt, is *“de verklaring van de grootheid van Mordechai, die door de koning grootgemaakt is”*.

De reden daarvoor is de plaats die Mordechai in het rijk van deze machtige en geweldige heerser inneemt. *“De Jood Mordechai”* heeft in dat rijk namelijk *“de tweede plaats, na koning Ahasveros”* (*vers 3*). Mordechai bekleedt het hoogste ambt in het rijk. Hij is de tweede in rang na de koning, wat ook met Jozef het geval was, die de tweede na de farao was (*zie Gn 41:40-44*). Evenals Mordechai was Jozef de bewaarder of redder en de beschermer van het volk.

Zijn hoge ambt bekleedt hij op een wijze die hem *“hoog aanzien bij de Joden”* geeft en waardoor *“de menigte van zijn broeders ... hem goedgezind”* is. Hij is namelijk voortdurend bezig *“het beste voor zijn volk”* te zoeken en *“tot welzijn van heel zijn nageslacht te spreken”*. Hij is bezig voor hen op een manier dat zijn werk ook voor zijn nageslacht van nut is.

We zien in dit laatste hoofdstuk Ahasveros weer duidelijk als een beeld van God en Mordechai als een beeld van de Heer Jezus als de verheer-

lijkte Christus (zie Hd 2:36). In de grootheid van de koning zien we de grootheid van God. Zoals de grootheid van de koning tot uiting komt in de grootheid van Mordechai, zo komt de grootheid van God tot uiting in de grootheid van de Heer Jezus.

Profetisch zien we hier een beeld van de heerlijke regering van God en Zijn Christus in het vrederijk. Het vrederijk breekt aan na de wederkomst van de Heer Jezus om Zijn volk te verlossen en hun vijanden te verdelgen. De regering van Christus is niet beperkt tot Israëel, maar strekt zich uit tot de einden van de aarde, de ver weg en geïsoleerd gelegen "eilanden in de zee".

Aan de Heer Jezus is door God "gegeven alle macht in hemel en op <de> aarde" (Mt 28:18). Op Zijn beurt bewerkt Christus door Zijn macht dat over de hele aarde heerlijkheid en eer aan de drie-enige God worden gegeven. God geeft de heerschappij over Zijn koninkrijk in handen van de Heer Jezus als de Zoon des mensen (zie Dn 7:13-14). Na Zijn duizendjarige regering van vrede geeft Christus het koninkrijk weer terug in de handen van God (zie 1Ko 15:24-28). Christus zal regeren, maar Hij doet dat namens God de Vader (zie en vgl. Ef 5:5; Op 11:15). Hij, Die Zelf de eeuwige Zoon is, is als de Zoon des mensen onderworpen aan God, Hij is de tweede. Het koninkrijk is het koninkrijk van God, maar God heeft het alles onderworpen onder de voeten van de Zoon des mensen (zie Hb 2:8). De Vader heeft Hem ook "macht gegeven oordeel uit te oefenen, omdat Hij [de] Mensenzoon is" (Jh 5:27).

Christus zal tijdens Zijn regering in aanzien zijn bij de Joden, zoals Mordechai hier is, want zij beseffen dat zij hun redding aan Hem te danken hebben. Hun uiterlijke positie is niet het belangrijkste, maar hun leven, dat door Zijn toedoen gespaard is gebleven. Ze hebben Hem lief, want Hij heeft Zich hun lot aangetrokken en is hun gelijk geworden. Hij noemt hen Zijn broeders, daarvoor schaamt Hij Zich niet (Hb 2:11). Hij is de ware Aser, van wie Mozes zegt: "Moge Aser gezegend zijn met zonen; laten zijn broers hem goedgezind zijn" (Dt 33:24).

Want én Hij die heiligt én zij die geheiligt worden, zijn allen uit één; daarom schaamt Hij Zich niet hen broeders te noemen ... (Hb 2:11)

Hij zoekt het goede voor Zijn volk. Alles doet Hij om hen welgevallig te zijn. Dat is voor ons een voorbeeld. Zijn wij eropuit het goede te zoeken voor onze broeders en zusters? Als we onze eigen belangen

zoeken en niet de belangen van de Heer Jezus, verdwijnen hun belangen uit ons oog en ons hart (vgl. *Fp 2:20-21*).

Want ik heb niemand van gelijke gezindheid [als hij], die zo trouw uw belangen zal behartigen, want allen zoeken hun eigen [belang], niet dat van Jezus Christus. (Fp 2:20-21)

Ook in Zijn spreken is Hij erop gericht dat Zijn volk zegen zal krijgen. Zijn spreken is niet alleen gericht op hier en nu, maar ook op hen die in de toekomst nog zullen komen. Dat maakt Zijn spreken zo betrouwbaar. Zijn Woord is voor alle tijden. Hij richt Zich in Zijn spreken zowel tot God als tot Zijn volk. Hij spreekt tot God voor de Zijnen met het oog op hun leven op aarde (*Rm 8:34*). Ook spreekt Hij tot Zijn volk, opdat zij in het luisteren naar Hem zegen zullen ontvangen. *Psalm 119* is één groot loflied op het spreken van God en de zegenrijke gevolgen die het luisteren daarnaar heeft.

Christus <Jezus> is het die gestorven is, ja nog meer, die opgewekt is, die ook aan Gods rechterhand is, die ook voor ons bidt. (Rm 8:34)

Het boek eindigt niet met de dood van Mordechai, maar met een man op het hoogtepunt van macht en heerlijkheid, een man die groot in aanzien en macht is, terwijl hij voortdurend bezig is met het welzijn van zijn volk. Hij is een en al activiteit. Hij blijft in onze herinnering als iemand die altijd doorleeft. De Heer Jezus is wel door de dood heengegaan, maar is levend geworden tot in alle eeuwigheid. Hij blijft tot in eeuwigheid en is voortdurend bezig voor Zijn volk: *“Daarom kan Hij ook volledig behouden wie door Hem tot God naderen, daar Hij altijd leeft om voor hen tussenbeide te treden” (Hb 7:24-25)*.

In de weg die Mordechai is gegaan, zien we de waarheid van het woord:

*Maar het pad van rechtvaardigen is als een schijnend licht,
dat gaandeweg [helderder] gaat schijnen tot het volledig dag is geworden.
(Sp 4:18).*

Hij is het pad van rechtvaardigen gegaan en heeft de volle dag van de glorie bereikt. Dat is nu al zo voor de Heer Jezus in de heerlijkheid en zal bij Zijn terugkeer op aarde door iedereen worden gezien. Dan is de volle dag zonder wolken aangebroken en straalt Hij als de Zon der gerechtigheid.

Andere publicaties

Andere boeken van dezelfde schrijver te bestellen bij de uitgever van dit boek of bij de christelijke boekhandel:

Oude Testament

Genesis, Toegelicht & toegepast 01, Bijbelverklaring,

ISBN 978-90-5798-362-7 (Paperback), 368 pag.

ISBN 978-90-5798-386-3 (E-book)

Exodus, Toegelicht & toegepast 02, Bijbelverklaring,

ISBN 978-90-5798-363-4 (Paperback), 320 pag.

ISBN 978-90-5798-392-4 (E-book)

Leviticus, Toegelicht & toegepast 03, Bijbelverklaring

ISBN 978-90-5798-364-1 (Paperback), 267 pag.

ISBN 978-90-5798-393-1 (E-book)

Numeri, Toegelicht & toegepast 04, Bijbelverklaring

ISBN 978-90-5798-365-8 (Paperback), 344 pag.

ISBN 978-90-5798-394-8 (E-book)

Deuteronomium, Toegelicht & toegepast 05, Bijbelverklaring

ISBN 978-90-5798-366-5 (Paperback), 367 pag.

ISBN 978-90-5798-395-5 (E-book)

Jozua, Toegelicht & toegepast 06, Bijbelverklaring

ISBN 978-90-5798-367-2 (Paperback), 223 pag.

ISBN 978-90-5798-396-2 (E-book)

Richteren Actueel, Bijbelverklaring

ISBN 90-74319-30-0 (Paperback), 336 pag.

ISBN 978-90-5798-420-4 (E-book)

1 Samuel, Toegelicht & toegepast 09, Bijbelverklaring

ISBN 978-90-5798-432-7 (Paperback), 313 pag.

ISBN 978-90-5798-422-8 (E-book)

2 Samuel, Toegelicht & toegepast 10, Bijbelverklaring

ISBN 978-90-5798-433-4 (Paperback), 237 pag.

ISBN 978-90-5798-423-5 (E-book)

1 Koningen, Toegelicht & toegepast 11, Bijbelverklaring

ISBN 978-90-5798-434-1 (Paperback), 249 pag.

ISBN 978-90-5798-424-2 (E-book)

2 Koningen, Toegelicht & toegepast 12, Bijbelverklaring

ISBN 978-90-5798-435-8 (Paperback), 261 pag.

ISBN 978-90-5798-425-9 (E-book)

1 Kronieken, Toegelicht & toegepast 13, Bijbelverklaring

ISBN 978-90-5798-454-9 (Paperback), 243 pag.

ISBN 978-90-5798-460-0 (E-book)

2 Kronieken, Toegelicht & toegepast 14, Bijbelverklaring

ISBN 978-90-5798-455-6 (Paperback), 334 pag.

ISBN 978-90-5798-461-7 (E-book)

Ezra en Nehemia, Toegelicht & toegepast 15 en 16, Bijbelverklaring

ISBN 978-90-5798-456-3 (Paperback), 325 pag.

ISBN 978-90-5798-462-4 (E-book)

Daniël, Toegelicht & toegepast 27, Bijbelverklaring

ISBN 978-90-5798-376-4 (Paperback), 226 pag.

ISBN 978-90-5798-384-9 (E-book)

Hosea Actueel, Bijbelverklaring

ISBN 978-90-6451-069-4, 270 pag.

Joël Actueel, Bijbelverklaring

ISBN 978-90-6451-070-0, 98 pag.

Amos Actueel, Bijbelverklaring

ISBN 978-90-6451-089-2, 98 pag.

Nieuwe Testament

Zie, uw Koning – een toelichting op het evangelie naar Mattheüs

(Serie 'Zie' - deel 1/5)

ISBN 978-90-5798-272-9 (Paperback), 391 pag.

ISBN 978-90-5798-387-0 (E-book)

Zie, Mijn Knecht – een toelichting op het evangelie naar Markus

(Serie 'Zie' - deel 2/5)

ISBN 978-90-5798-273-6 (Paperback), 275 pag.

ISBN 978-90-5798-388-7 (E-book)

Zie, de Mens – een toelichting op het evangelie naar Lukas

(Serie 'Zie' - deel 3/5)

ISBN 978-90-5798-274-3 (Paperback), 519 pag.

ISBN 978-90-5798-389-4 (E-book)

Zie, uw God – een toelichting op het evangelie naar Johannes

(Serie 'Zie' - deel 4/5)

ISBN 978-90-5798-275-0 (Paperback), 426 pag.

ISBN 978-90-5798-390-0 (E-book)

Zie, een volk – een toelichting op Handelingen

(Serie 'Zie' - deel 5/5)

ISBN 978-90-5798-276-7 (Paperback), 498 pag.

ISBN 978-90-5798-391-7 (E-book)

De brief aan de Romeinen

een verklaring van Paulus' brief speciaal voor jou (Rotsvast 1)

ISBN 978-90-8088-677-3 (Paperback), 198 pag.

ISBN 978-90-5798-426-6 (E-book)

De eerste brief aan de Korinthiërs

een verklaring van Paulus' brief speciaal voor jou (Rotsvast 2)

ISBN 978-90-6353-224-6 (Paperback), 288 pag.

ISBN 978-90-5798-427-3 (E-book)

De tweede brief aan de Korinthiërs

een verklaring van Paulus' brief speciaal voor jou (Rotsvast 3)

ISBN 978-90-6353-244-4 (Paperback), 166 pag.

ISBN 978-90-5798-428-0 (E-book)

Vrij! - De brief aan de Galaten

een verklaring van Paulus' brief speciaal voor jou, (Rotsvast 4)

ISBN 978-90-7431-941-6 (Paperback), 101 pag.

ISBN 978-90-5798-429-7 (E-book)

De brief aan de Efeziërs

een verklaring van Paulus' brief speciaal voor jou (Rotsvast 5)

ISBN 978-90-8088-673-5 (Paperback), 218 pag.

ISBN 978-90-5798-430-3 (E-book)

De brieven aan de Filippiërs en de Kolossers

een verklaring van Paulus' brieven speciaal voor jou (Rotsvast 6)

ISBN 978-90-8088-674-2 (Paperback), 218 pag.

ISBN 978-90-5798-439-6 (E-book)

De brieven aan de Thessalonikers

een verklaring van Paulus' brieven speciaal voor jou (Rotsvast 7)

ISBN 978-90-8088-679-7 (Paperback), 164 pag.

ISBN 978-90-5798-440-2 (E-book)

De brieven aan Timotheüs, Titus en Filémon

een verklaring van Paulus' brieven speciaal voor jou (Rotsvast 8)

ISBN 978-90-7971-803-0 (Paperback), 287 pag.

ISBN 978-90-5798-441-9 (E-book)

De brief aan de Hebreeën

een verklaring van Paulus' brief speciaal voor jou (Rotsvast 9)

ISBN 978-90-79718-05-4 (Paperback), 287 pag.

ISBN 978-90-5798-442-6 (E-book)

De brieven van Jakobus en Petrus

een verklaring van deze brieven speciaal voor jou (Rotsvast 10)

ISBN 978-90-79718-07-8 (Paperback), 256 pag.

ISBN 978-90-5798-443-3 (E-book)

De brieven van Johannes en Judas

een verklaring van deze brieven speciaal voor jou (Rotsvast 11)

ISBN 978-90-79718-08-5 (Paperback), 160 pag.

ISBN 978-90-5798-444-0 (E-book)

De Openbaring

een verklaring van dit bijbelboek speciaal voor jou (Rotsvast 12)

ISBN 978-90-79718-00-9 (Paperback), 298 pag.

ISBN 978-90-5798-445-7 (E-book)

Onderwerpen

Begraven of cremeren, Wat zegt de Bijbel

ISBN 90-64510-80-6, 72 pag.

Bekering en doop

ISBN 90-808867-1-8, 60 pag.

De christen en de wet

ISBN 978-90-5798-351-1, 108 pag.

Europa herleeft, Droom of nachtmerrie?

ISBN 90-77669-05-1, 80 pag.

Jezus, een levende relatie, 40 pag.

Zie voor meer commentaren en publicaties van deze schrijver de website www.oudesparen.nl onder 'Publicaties Ger de Koning'.